

P₁ 723

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 23078

CATHARUS

DALMATIÆ CIVITAS

IN ECCLESIASTICO & CIVILI STATU

HISTORICIS DOCUMENTIS ILLUSTRATA

A C C E D I T

EPISCOPORUM METHONENSIIUM

ET CORONENSIIUM

S E R I E S E X P U R G A T A

A U C T O R E

FLAMINIO CORNELIO

SENATORE VENETO.

PATAVII, Typis Seminarii. MDCCLIX.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU.

P R Æ F A T I O.

Cclesiasticæ eruditionis studioſo viro mirum quantopere expediat , ut ad augendam , ſeu corrigendam Italiæ Sacræ ampliffimam collectionem , Episcoporum qui nondum innotuerunt , nomina , & , ſi liceat , res aliquæ geſtæ , prout ex abditis hætenus documentis prodeunt , non ſolum accurate colligantur , ſed etiam præli ope in lucem proferantur , ut præſto deinde ſint omnibus , qui hujusmodi ſtudiis ſcitu perquam utilibus ſummopere delectantur . Fortaſſe hinc fiet , ut ſi plurima ad præclarum opus ſpectantia in medium adducantur , eam ſolertiam , quam multis ab hinc annis doctiſſimus Sacerdos Nicolaus Coletus ſumma cum laude ſuſcepit , vir aliquis apprimè induſtrius renovare velit , neque vana ſpes eſt , aliquem unum ex Venetis curam hanc eo ſtudioſius ſuſcepturum , quo Clariffimi Concivis exemplo & merito magis excitatur .

Utcumque res futura ſit , ſic apud me ſtatui , ut poſt plurimos in Venetiæ Maritimæ , & Cretenſis Regni Episcopis colligendis , & in ſeriem aptandis exantlatos labores , novam Spartam exornandam , tenuem quidem , atque ætati fractiſque viribus meis nequaquam majorem ſuſciperem . Episcopatum itaque Cathari , (quem Ughellus jejunè admodum , & levi calamo tractavit , urbibuſque Italiæ , utpote Barenſi Archiepifcopo Metropolitæ ſubjectum adnumeravit ,) illuſtrare placuit , nonnullis Episcoporum nominibus adjectis , quæ ex antiquis documentis , ſeu ex vetuſtiſ Eccleſiæ codicibus apparuerunt .

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Gio: Paolo Zapparella Inquisitor Generale del Santo Offizio di Venezia nel Libro intitolato: *Catbarus Dalmatiae Civitas Ecclesiastico, & Civili Statu, Historicis documentis illustrata: Accedit Episcoporum Metbonensium & Coronensium series expurgata; Auctore Flaminio Cornelio Senatore Veneto*: non v'essere cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro i Principi, e buoni costumi, concediamo licenza a Marc' Antonio Manfrè Stampatore di Venezia, che possa essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite copie alle pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 2. Gennaio 1758.

(Gio: Emo Proc. Rif.

(Alvise 4. Mocenigo Cav. Proc. Rif.

Registrato in lib. a cart. 57. al num. 456.

Gio: Girolamo Zuccato Segr.

CA-

CATHARI ORIGO

E T

ECCLESIASTICUS STATUS.

E Cathari origine non una est scriptorum opinio, qui in statuendis & tempore & fundatoribus ejus urbis valde dissentiunt. Ex iis aliqui scribunt, antiquos Ascrivii habitatores ex bellorum calamitate fuga elaplos Catharum in munito loco condidisse: alii vero a Risoniis propriam sedem relinquentibus edificatum tradunt, in quorum authorum exponendis opinionibus paulisper

liceat immorari.

Ascrivium antiquissima urbs Illyrici Occidentalis recensetur a Plinio lib. III. cap. XXIV. in Provincia Liburnia inter oppida Civium Romanorum non longe ab Epidauro colonia his verbis: *A Narone amne C. M. passuum abest Epidaurum colonia. Oppida Civium Romanorum Rbitinium Ascrivium*, unde habitatores appellantur Ascrivienfes. Diversissime in Plinio se legisse asserit Dominicus Niger Geographiae Comment. VI. eam urbem *Dagurtum* ex ipsius Plinii auctoritate vocans: *Ad Orientem Rhisonii fluvii, Ascrivium oppidum est civium Romanorum, quod Degurtum apud Plinium legimus, juniores modo Catharum appellant, a quo universus denominatur Culphus Occasum spectans, arcem in praecepto saxo ad Orientem habens, cui altissimi imminet montes.* Ascrivii exordia antiqua sunt, & incompera; attamen (ut in sua Slavorum Historia refert Maurus Orbinus Abbas Melitenfis) asserere audent aliqui eam civitatem a populis Siciliae, quos Ascros vocabant, edificatam fuisse; alii vero nec majori quidem veritate fulti, tradunt, quamdam Asiae gentem, quae furori Graecorum Trojam obsidentium opportune sese subdlexerat, Ascrivium in sinu maris, qui Ritonius olim, nunc Catharensis dicitur, condidisse, ut tutiorem sibi sedem in ea collocarent. Mansit autem Ascrivium usque ad Michaeleni Theophili filium Orientis Imperatorem, cujus Imperii anno XVIII. qui aetate communis fuit annus DCCCLX. Agareni Carthagine egressi Ascrivium simul cum nonnullis aliis Dalmatiae oppidis expugnatis solo aequarunt. Post Barbarorum autem discessum nonnulli ex Ascrivienfibus, qui inausulto cladis tempore aberant, securiorem sibi stationem deligentes oppidum quoddam ad Occidentem diruta urbis in situ muni-

A

tis

tissimo extruxerunt, reliqui vero cives everſam patriam in eodem, ubi prius ſteterat, loco reſtituere diſpoſuerunt. Verum haud multo poſt contigit, ut alius Barbarorum exercitus ad Liburniæ regionis damna properaret, quo comperto periculo Aſcrivienſes renovatæ civitatis habitacula fuga deferentes ad munitionem proximi oppidi propugnaculum ſeſe receperunt, ibique patriam antiquam ab hoſtibus ſædo incendio conſumptam dolentes, novam & ampliorem civitatem in tutiſſimo loco excitare decreverunt. Quum autem ea tempeſtate frequentes in Boſnæ Regno gens Hungarorum ageret excuſiones, atque agrum Cathari Boſnenſis Civitatis ſæpe ſæpius vaſtaret, viri illius urbis extremas ſibi ruinas non procul abeſſe trepidantes, ut erant auro & argento præditi, ad incolatum exſurgentiſ Civitatis in Dalmatiæ finibus evocantur, ut ex utraque gente coaleſcens, potentior inde, & populo reſertior evaderet. Annuere ſe ſe libenter Aſcrivienſium petitionibus repoſuerunt Catharenſes Boſna profugi, dummodo communem urbem ex dereliſtæ patriæ ſuæ nomine Catharum vocari permitteretur: verum cum ad id difficileſe ſeſe præberent Aſcrivienſes, Episcopi ibi præſentis hortari utriuſque civitatis nomina ſorti committuntur, cumque ex una Cathari nomen prodiſſet, ita vocari cepta eſt, utroque populo aſſentiente, nova Civitas, quæ deinde ex Rhilipii ruinis majus in dies accepit incrementum.

Enarratæ rei ſeries ex Mauri Orbini potiſſimum Hiſtoriis deducta eſt, cui quidem ſcriptori caute adhibenda eſt fides, ſiquidem ſicuti Herodorus in Græcorum, ita ipſe plurima auſus eſt in Slavorum hiſtoria. Diſverſa omnino de Cathari exordiis reſert Coriolanus Cæpio, ſeu Ciacicus Tragurienſis lib. III. *Geflorum Petri Mocenici Imperatoris in opusculo Venetiis edito per Bernardum Piſtorem, & Cobardum Ratdolt de Auguſta anno 1477.* ubi ait: *Catharus urbs eſt Dalmatiæ (in ſinu Riſonæ ſita) civibus frequens, agrum quoque amplum & bene habitatum habet. Hanc Riſonii diu bello vexati propriam ſedem relinquentes in tutiori loco edificarunt. Riſon autem civitas (unde ſinus maris, qui nunc Catharenſis dicitur, olim Riſonius appellabatur) apud Græcos Latinoſque ſcriptores percelebris habebatur. In ea antiquitus ſedem habebant Reges Illirii, præcipue Rex Gentius, & Regina Teuca, qui late imperabant, & quorum bella contra Romanos geſta reſerunt in ſuis Hiſtoriis Florus, Titus Livius, ac præcipue Polybius, qui de eadem Teuca Regina, quæ Agronis Regis uxor fuerat, hæc reſert. Illyrii ſæpe eos, qui ex Italia navigabant, & ex Phenice, mercatores deprædabantur. Romani conqueſtum ad Teucam Reginam P. Jul. & T. Cornucanum miſerunt, alterum eorum liberius locutum, poſtea diſcedentem in itinere juſſit interſeſi contra jus gentium. Itaque miſſus Cn. Centimala cum exercitu Teucam ſuperavit, illa ſeſe in urbem Rhitonem recepit, & procul*
a ma-

a mari in ipsa Rhodonis fluvii ripa pacem fecit hac conditione, ut tributum daret, & omni Illyrica excederet.

Et quidem Cæpionis assertio veritati magis consona esse videtur ex iis quæ afferenda sunt, & quæ etiam maiorem fidem adstruit Raphaelis Volaterrani Clarissimi Scriptoris authoritas, qui lib. VIII. Commentar. Urbanorum, ubi de Illyrico agit, Catharum asserit nunc positum esse, ubi olim visebatur Rhitinum. Hæc sunt ipsius verba: *Rhiginum Plinio, Polybio autem Rhito oppidum civium Romanorum, & annis, ubi nunc Catharum cernitur arce Venetorum renovatum oppidum.*

Sive ergo Ascrivensibus, sive Risoniis Cathari adificati meritum assignetur, profecto ejus foundationis tempus longe remotius dici debet ab illo, quod Orbinius assignat: Catharensis enim Episcopatus memoratur, (ut mox dicemus) in Concilio Provinciali Dalmæ, quod coactum fuit circa medium sæculum VIII. & Divi Triphonis corpus Catharum appulit circa initia sæculi IX. de quo proinde Constantinus Porphyrogenitus, is qui Orientale capeffivit Imperium anno DCCCCXI. mentionem agit par. II. de administrando Imperio cap. XXIX. apud Bandurium sic scribens: *Urbs Decatera lingua Romanorum significat angustatum, & percussum, quoniam mare ingreditur tamquam lingua coarctata, ad quindecim, immo etiam ad viginti millia passuum, estque urbs illa sita ad maris complementum. Habet vero circum se Urbs illa montes altos, ita ut æstate tantum Solem videat, quod tunc in medio Cœli sit, hyeme vero nunquam. In hac autem urbe depositus fuit Sanctus Triphon, qui omnes omnino ægros sanat, maxime eos, qui ab impuris spiritibus vexantur. Templum vero ipsius rotundum est. Amoeniores Cathari descriptiones dederunt heroico carmine duo Clarissimi Viri Ludovicus Pascalius, & Joannes Bona de Boliris; quarum prima inter ipsius Pascalii carmina legitur Venetiis impressa anno 1551. apud Gabrielem Jositum, altera vero vulgata visitur in calce Ragusinae Historiæ (Storia di Ragia) a Fr. Seraphino Razzio Ordinis Prædicatorum, typisque Lucensibus editæ anno 1595. Utramque ad calcem operis proferemus.*

Religionem Christi quo tempore, quoque Apostolico viro hortante amplexati fuerint illi populi, quos postea Catharus fundatores habuit, incertum est, non tamen abs re autumare licet, prima Fidei rudimenta ad eos pervenisse eo tempore, quo Paulus Apostolus Macedoniam, & adherentes ei regiones Euangelica predicatione illustravit: eum enim ex Asia in Macedoniam profectus esset, venit deinde Philippos præcipuam ipsius Macedoniæ civitatem, ibique aliquandiu commoratus Nicopolim divertit Epiri Metropolim, quæ est Provincia non longe a Dalmaticis civitatibus posita, ubi etiam hyemare decrevit. Romam deinde reversus dum secundum sub Nerone carcerationem sustineret, Titum discipulum suum e Creta evocatum in Dalmatiam di-

rexit eo confilio, ut populos illius regionis in Catholico dogmate vel instrueret, vel solidaret. Quæ omnia cum ex ipsius Apostoli epistolis certa sint, pronum est credere, Evangelicum Doctoris Gentium sonitum inter Dalmatas diffusum esse, unde ipsis Christus & Catholica doctrina innotescerent. Dolendum quidem est, nulla prorsus de primitiis hujus Ecclesiæ documenta ad nos transmissa fuisse, atque vetustiores Episcopos, quorum labore firmata fuit in hisce populis Religio Christiana, penitus delitescere. Eorum series si a primis Ecclesiæ Catholicæ sæculis initia ducat, antiquiores Præsules, sub Sirmienfis Archiepiscopi Metropolitico jure subditos habuit: apud Sirmium enim, ut ait Justinianus Imperator Novella II. *omne fuit Illyrici fastigium*, tam in civilibus, quam in Episcopalibus causis. Sirmio autem Atilæ Hunnorum Regis vastationibus everso, Metropolitica dignitas, quæ in solo Sirmienfi Antistite sita erat, in tres Archiepiscopales Ecclesias, Laureaci nempe, Achridæ & Salonæ divisa fuit, quarum ultima Catharensis Ecclesiam sub Metropolitica jurisdictione suscepit. Quomodo deinde Salona Dioleam primum, mox Ragulium, ac postremo Barium translata fuerit Metropolitana autoritas supra Catharensis Episcopatum, paulo inferius in afferendo Episcoporum elencho discutiendum erit, cujus antequam aggrediamur initium, liber aliqua de hodierno Catharensis Ecclesiæ statu præmittere, ne dum remotas res attentius perquirimus, præcenses incuriose negligere corripiamur.

Ecclesia itaque Cathedralis Cathari, quæ unica in ea urbe est, curam animarum per Canonicos agens Sanctum Triphonem Martyrem Patronum & Titularem colit, cujus sacris lippianis se ab antiquis temporibus ditatam fuisse gloriatur.

Constans pariter & immemorabilis est apud Catharenses traditio, Sancti Triphonis corpus ex vico Campsades prope Civitatem Apameam in Phrygia a Venetis asportatum fuisse, ut Venetias deduceretur, eo ferme tempore, quo pretiosæ exuvie Sancti Marci Evangelistæ Alexandria, ubi quiescebant, deductæ fuerant. Quum autem sacra corpora uno itinere, diversis tamen navibus Venetias adducerentur, divinæ voluntatis dispositione factum est, ut navis venerabili Sancti Evangelistæ corpore onusta Venetias prospero & mirabili cursu adventaret: ea autem navis, quæ divi Triphonis Martyris corpus vehebatur, ad Cathari oras accedere coacta fuerit. Id ut innovit Andreatio viro inter Catharenses nobilissimo, multisque religionis operibus illustri, is sollicitus de sua patria tanti Martyris ossibus & patrocinio munienda, mercatores Venetos, quæ sacrum corpus obtinere contigerat, confestim adiit, statutoque pretio, promissaque in honorem decenti Ecclesiæ, ipsum in manum suam redegit. Emptionis tractatum, & mirabilia ipso deductionis tempore peracta enarrat vetustum documentum Ecclesiæ Catha-

tharenfis ex alio antiquiore bona fide deductum, quod & ex aliis circumstantiis, eruditorum curiositate dignissimum ex integro proferre, utile censui.

Instrumentum corporis Nostri Gloriosi Confalonis Sancti Tryphonis. Anno a Christi incarnatione octingentesimo nono die decima Tertia Januarii.

„ Ego Andreatus & cum conjugē mea Maria & cum filio meo Petro, & cum filia mea Maria & cum filia mea Theodora ædificavimus Ecclesiam S. Mariæ Infanariæ, & filia mea Maria tulit virum, & alia noluit virum, & dixit ad Patrem suum: Fac mihi inclausuram in S. Maria ad partem dexteram, & fecit ei Pater sicut placuit filiæ suæ, & Judex qui sedebat in Duchia audivit quod esset pulchra, voluit eam tollere per forzam, & deinde audientes amici ejus dixerunt ei & Patri ejus Dom. Andreatio, & Dom. Andreatus dixit filiæ suæ: Filia audivi hæc quia Judex in illa nocte habet te tollere: illa respondit: Pater mi, melius est mihi mori, quam hoc scelus perpetrare; & illa nocte Pater ejus excludit illam, & in illa die venit Judex cum gente multa, & quærebant filiam Domini Andreatii & non invenit eam. Et post annorum curriculum venerunt Venetici, & adduxerunt corpus S. Triphonis; & quando audivit Dom. Andreatus, quod habent ipsi Venetici corpus S. Tryphonis abiit ad ipsam navim, & dixit ad Veneticos: Rogo vos, amici carissimi vendite mihi corpus S. Tryphonis, & dixerunt Venetici: Si tu promittis servire, ei cum tota mente, & amore, vendimus tibi, & si non, non dabimus tibi eum, & deinde promittit se vovere Ecclesiam in ejus nomine & vendiderunt eum Dom. Andreatio, & compravit illum per ducentum solidos romanos, & unam coronam gemmatam per centum solidos, sunt simul trecenti solidi, & quando eum exposuerunt de navi, venerunt Clerici secundum ordinem, qui pertinet, ad sacrum corpus, quando autem portaverunt per viam fori corpus S. Tryphonis, & sterit, & venit Nauclerius qui eum adduxerat, & dixit: Oh S. Tryphon tanto tempore te adduxi, & modo hic passum perge, & extorsit ejus os usque ad aures, & hoc fecit primum miraculum, & Clerici oraverunt ad S. Tryphonem & fecit misericordiam super ipsum Nauclerum, & portaverunt eum paulo, & fixit se, & Dom. Andreatus cum conjugē sua Maria fecit in illum locum Ecclesiam in nomine ejus, & permanet usque in hodiernum diem ad laudem & honorem S. Tryphonis, & hæc fuit subiecta Dom. Andreatii quam habuit, & dedit eam filiis suis, ad unum filium dedit centum solidos, & hii sunt liberti ejus Marinus

17 & Premarch, & sunt comprati in una scaramaza de S. Tryphone &
 „ alia generatione de Zaratinis nomine Granzi, & sunt liberi, & non
 „ dicatis eis liberi sed fratres.

Documentum hoc ex quo laudabilis Andreatii pietas, & humilis in
 servos charitas innotescunt, exemplum etiam nobis profert antiquarum
 reclusarum in arctis cellulis prope Ecclesiam solitarie degentium, de
 quarum austero instituto non semel actum est in Ecclesiis Venetis &
 Torcellanis illustratis. Documenti autem verba talia sunt, qualia in o-
 riginali litteris antiquis exarato leguntur, quibus de verbo ad verbum
 descriptis nihil additum fuit, vel imminutum.

Cathari vetustissimum hodie Templum divo Tryphoni dicatum vi-
 fitur, cuius quidem Templi Sacellum superius recondit sacra Lipsana
 singularitate & numero magni aestimanda, argenteis, aureis, gemmatif-
 que thecis inclusa. Sacellum ex nitidissimo marmore constructum est,
 cuius curam duumviri Nobiles gerunt, quos Thesaurarios vocant: Al-
 tare vero Sancti Tryphonis nomine dedicatum solidis argenteis Iconi-
 bus affabre elaboratis deauratisque splendide ornatum pompam antiqui
 operis satis elegantem exhibet.

Ovantes itaque de tam illustri Martyris possessione viri Catharen-
 ses ipsum unanimi omnium ordinum acclamatione in primarium Civi-
 tatis Patronum & Protectorem elegerunt, atque ipsius natalem diem
 festiva solemnitate in posterum celebrandam fore decreverunt. Ut au-
 tem ad ejus natalitia celebranda major inde augeretur populorum con-
 cursus, statutum publica lege fuit anno MCCCXLIII. ut ad festum
 Sancti Tryphonis accedere permitterentur ii quoque, qui propter res a-
 lienum, vel minora delicta exules essent a civitate, ut pater ex se-
 quenti decreto, quod in Catharensis Statuti pag. 229. notatum legi-
 tur.

„ MCCCXLIII. die XV. Februarii. Statuimus quod si aliquis pro-
 „ pter aliquod debitum, vel prædationem, aut obligationem, aut ver-
 „ berationem, vel percussionem non de morte ad nostram civitatem
 „ non esset ausus venire, tribus diebus ante festum Beati Tryphonis,
 „ & tribus postea possit venire libere ex omnibus, & secure.

Ut autem egregii Protectoris patrocinium non privatis solummodo
 obsequiis, sed publico etiam Civitatis coleretur, & invocaretur voto,
 decretum fuit in Majori & Generali Consilio Cathari, ut Rectores, a-
 llique Judices, quibus demandata erat Urbis custodia, & administratio,
 tenerentur in festo Sancti Tryphonis Magni mense Febuario cerea lu-
 minaria ad ipsius Ecclesiam offerre. Hæc sunt legis verba in superius
 citato Statuto exarata ad pag. 303.

*De Ceremonia fienda seu offerenda in solemnitate Beatissimi Martyris
Sancti Tryphonis Protectoris civitatis Cathari per Officiales
ipsius Civitatis.*

„ MCCCXVII. Indictione V. Die XVII. Mensis Januarii. Æ.
 „ terni Verbi ac infinitæ sapientiæ fulgor non semel humanos illumi-
 „ nat intellectus, ut non solum Christicolæ, sed remoti ad veri co-
 „ gnitionem boni sollicitent, & intendant. Cum nihil sanctius, di-
 „ gniusque ac honorabilius, quam omnium Summo Imperatori puro
 „ corde dirigere intellectum, ac festivas ceremonias cujuslibet Sancti
 „ cultu digno, ac venerabili celebrare, & maxime illius Sancti, qui
 „ est specialis protector, defensor, & adiutor suæ civitatis, ubi colitur
 „ ejus festum. Et quoniam Beatissimus Sanctus Tryphon Martyr, non
 „ modicis miraculis insignibusque operibus se hujus civitatis protecto-
 „ rem ostendit, & fuit, cui ingrata videretur ejusdem nobilitas, si
 „ quilibet Nobilis ac salariatus ipsius Civitatis decus, ac dignas cere-
 „ monias non referrent: idcirco ne ipsius Beatissimi Martyris sanctitas
 „ indignetur, sed de bono in melius huic prænominatæ civitati auxi-
 „ lietur, & faveat, per infrascriptos modos & regulas Nobiles dictæ
 „ civitatis voluerunt digne ac salubriter providere. Et etiam Majori
 „ & Generali Consilio Civitatis prædictæ die prædicta in Sala magna
 „ ad sonum campanæ more solito congregato, in quo consilio fuerunt
 „ Consilarii 51. facto exordio super hoc, ac narratione, & misso par-
 „ tito ad buffolos & balottas per reductionem dictorum Dominorum Co-
 „ mitis Judicum & Consiliariorum minoris & secreti Consilii secundum
 „ consuetudinem fuit caputum: Quod Rector forensis qui nunc est, & qui
 „ pro tempore fuerit, teneatur & debeat omni festo Sancti Trypho-
 „ nis Magni de mense Februarii portare facere unum cereum secundum
 „ quantitatem & numerum ipsius salarii trium grossorum pro quolibet
 „ centenario yperperorum per rationem centenarii. Rector autem, si
 „ civis fuerit, teneatur & debeat offerri facere cereum unum valoris
 „ grossorum duodecim ad minus quolibet anno in dicto festo. Quili-
 „ bet autem Judicum qui sunt, vel qui pro tempore fuerunt tenean-
 „ tur offerre cereum unum librarum duarum in dicto die festo, &
 „ præsentare, & quilibet Consiliariorum Minoris Consilii teneatur præ-
 „ sentare, & dare cereum unum libræ unius ad minus, & quilibet Con-
 „ siliarius Majoris & Generalis Consilii teneatur dare & præsentare in
 „ dicto festo faculam unam sive cereum secundum ipsius beneplacitum
 „ ab uno grosso supra, & quilibet foresterius, & salariatus, ut sunt
 „ Medici, Notarii, Cancellarii, specarii, & barberii, teneantur dare
 „ & præsentare unum cereum de grossis tribus de quolibet centenario
 „ yper-

„yperperorum de ipsorum salario per rationem centenarii cum hac
 „conditione pacto & pœnis, qui si Rector forensis contrafecerit solvat
 „yperperos quinque, sin autem Judicum aliquis contrafecerit, solvat
 „yperperos tres, sin autem Consiliarius aliquis Minoris Consilii contra-
 „fecerit, solvat yperperos duos, si quidem Consiliarius Majoris Consi-
 „lii contrafecerit solvat yperperum unum, & totidem ille salariatus
 „qui contrafecerit, solvat quod idem Consiliarius Minoris Consilii,
 „& nihilominus contrafacientes contra præsentem partem & ordina-
 „tionem solvendo penam, etiam debitam oblationem facere, & præ-
 „sentare teneatur Ecclesiæ Beatissimi Martyris Sancti Tryphonis. Hoc
 „autem expresse, qui si aliquis prædictorum omnium a casu fuerit
 „infirmus, vel fuerit in districtu vel Comitatu Cathari per alium di-
 „ctam oblationem, & debitum facere fieri loco sui teneatur, aliter
 „supradictæ pœnæ subiaceat, ut est dictum: quæ oblatio fieri debeat,
 „ut supradictum est, in die Sancti Tryphonis Magni, & fociare de-
 „beant prænominatum sanctissimum caput dicti Sanctissimi Martyris
 „cum dictis cereis & oblationibus per Civitatem cum letaniis & sol-
 „lemnitatibus secundum antiquam consuetudinem, & dum Clerus re-
 „vertetur a processionibus & letaniis cum dicto beatissimo capite Bea-
 „tissimi Sancti Tryphonis, omnes prænominati teneantur prædictos
 „cereos & faculas præsentare Ecclesiæ supradictæ cum scripta nominis
 „illius cujus fuerit cereus, sive facula, quæ cera & oblatio detur, &
 „consignetur ad honorem dicti Beatissimi Martyris Sancti Tryphonis
 „per superscriptos Dominos Rectores, Judices, Consiliarios, & sala-
 „riatos, & deponantur penes Dom. Archidiaconum, Procuratoresque
 „Sancti Tryphonis pro reparatione dictæ Ecclesiæ, & ornamento Re-
 „liquiarum faciendo: super quibus omnibus Rector præfens, & qui
 „fuerint teneantur omni anno facere congregari tam Judices,
 „quam Consiliarios & salariatos sub pœna præstiti sacramenti incur-
 „renda. „Dies autem in qua mense Febuario celebratur Cathari so-
 „lemne Festum Sancti Tryphonis Martyris, licet in allato decreto mi-
 „nime enuntietur, est tertia ejusdem mensis, & in ea fit officium San-
 „ctissimi Titularis, & Patroni sub ritu duplici primæ classis. Ideo au-
 „tem ad mensem Februarii alligata fuerunt solemnities Sancti Martyris,
 „quia Græca Ecclesia ipsius passionem & memoriam in Menais & Me-
 „nologio Basiliano ad ipsum Februarii mensem apponit. Agens propte-
 „rea de Sancto Tryphone Martyre atque de Sancto Respicio ipsius in
 „passione socio Theodoricus Ruinart in actis Martyrum, ubi ad enarra-
 „tionem Martyrii ipsorum admonitionem præponit pag. 137. Vermen-
 „sis additionis sic de mense & anno, in quibus coronati fuerunt, disse-
 „rit: *Hos Martyres (Tryphonem & Respicium) Decii temporibus ago-*
nem suum consumasse constat, proindeque anno CCL. aut sequenti. Si ve-

vo id mense Novembri, quo eorum festivitatem recolit Ecclesia Romana, contigerit passi sunt anno CCL. quod ad annum sequentem revocare oportet, si Grecos sequamur, qui eorum natale in Menseis & Menologio mense Febuario consignarunt. Certe posteriorem sententiam priori præferri debere multa suadent. Nam isti Martyres in Græcia passi sunt: proindeque Græcis magis noti fuere, apud quos celebres illos fuisse probant non modo facti Ecclesiastici, sed etiam insignes Basilicæ in honorem Sancti Tryphonis in ipsa urbe Regiæ erectæ, de quibus agunt Procopius Codinus & alii scriptores. Immo Imperatores duo, si Leoni Allatio in libro de Simeonibus id referenti credamus, panegyricos Sancto Tryphonis dixerunt. Deinde acta horum Martyrum sincera græce primum scripta sunt, & in iis uti & in aliis actis passi dicuntur hiemis tempore, quod Febuario magis, quam Novembri congruit. Consentiunt etiam multa Latinorum Martyrologia a Bollandò ad primam & duas sequentes Februarii dies laudata. Sicut & Usuardi in vetustioribus codicibus, & potissimum in nostro Germanensi, ut putatur, autographo. Celebris tamen est Sanctorum Tryphonis & Respicii memoria in Martyrologio (ut etiam in Breviario) Romano, die X. Novembris, sed si bene conspiciatur, ob aliquam translationem. Quamvis autem celebretur etiam Cathari iterato festum Sancti Tryphonis, nihilo tamen minus dicendum est, eo die ob translationem Catharum factam agi in Ecclesia universali memoriam Sancti Martyris Tryphonis, siquidem Romana civitas (ut notat Ruinartius loco citato) se assertare gloriatur Sanctorum Tryphonis & Respicii reliquias duabus in Basilicis, in Ecclesia scilicet Sancti Tryphonis in Campo Martio, & in Ecclesia Sancti Spiritus in Saxia, ubi eorum, & Beatæ Nymphæ corpora ferme integra sub majori altari collocata etiam nunc visuntur.

Quid de controverso inter duas hæc civitates Sancti corporis jure censendum statuendum sit, asserere minime auri: eapropter rem ex integro Antuerpiensium Hagiographorum eruditioni illustrandam relinquo, cujus studium & diligentia hinc Romanæ possessionis argumenta, quæ mihi incomperta sunt, & illinc immemorabilem Catharentis Ecclesiæ traditionem, quæ ex Oriente antiquitus deductum Sancti Tryphonis corpus exhibet, & una Constantini Porphyrogeniti auctoritatem, qua Sancti Tryphonis reliquias sæculo XI. Cathari prodigiis claruisse instrui-mur ad trutinam revocabunt.

Suam erga beneficium Patronum venerationem alio quoque & quidem publico argumento testatam voluere Catharentes: ad ipsius enim honorem nummos cudi jusserunt, quorum ectypon calcographi opera incisum exhibemus ex eruditissimo opusculo deductum, quod paucis ab hinc annis vulgavit *De duobus Imperatorum Rassiæ nummis Amplissimus* Senator Bernardus Nanius cujus verba simul cum ipsis Catharentium nummis Sanctum Tryphonem exhibentibus hoc loco inferere visum est.

Ex horum (Imperialium nummorum Rassiæ) postea colligitur fuisse eos Cathari cufos . Sat enim constat propria Catharenses monetaria officina gavisos fuisse , etsi Principibus Rassiæ subiecti essent : cum enim prius temporibus aliquandiu propriis legibus vixissent , (Principes enim Rassiæ ab anno circiter 1215. Catharensibus , ut testatur Marcus Orbinus imperarunt ,) ac postea diversis Principibus se dedissent , officinam monetariam , ac eundem privilegium sibi conservari curarunt . Eo privilegio multis in posterum seculis usi sunt Catharenses etiam Venetæ dominationi subiecti .

Extat adhuc quidam nummus nullo Principis nomine , quo fortasse tunc percussus fuit , cum Catharenses libertate fruebantur . Hic nummus ab una parte Urbis turratam portam ostendit cum hac inscriptione : CIVITAS CATHARI , ex altera S. Tryphon hisce verbis : SANTO TRIFON . Hoc Catharensium privilegium ostendit etiam ipsius urbis Statutum p. 14. c. 10. regulas quasdam seu leges Officini sue monetariæ continens .

Ecclesiam ab Andreaio extractam prædiis deinde ac redditibus Catharenses auxerunt , ut patet ex antiquo documento anni MCXXIII. quo Ursacius Episcopus simul cum Priore , Nobilibus , & Consiliariis Catharensibus Tumbam , (fortasse insulam quamdam , tali enim nomine vocantur Insulæ Lacunarum ex aqua prominentes in antiquis documentis Venetorum) Sancti Arcangeli Ecclesiæ S. Tryphonis donaverunt . Publico etiam Civitatis decreto statutum fuit , ut ad illustris Ecclesiæ inopiam sublevandam tria ex centenis singulis in legato quolibet defunctorum ipsi Ecclesiæ assignarentur , & ad Reliquias Sancti Tryphonis custodiendas tres viri probi , legales , & discreti eligerentur , quorum unus Clericus esset , alii autem duo ex ordine Laicorum .

Quamvis autem Ecclesia Cathedralis non ita pingues & opimos possideat redditus , attamen Canoniorum Collegium (penes quod Tituli præbendæque Canonialis conferendæ ubi vacat jus est , antiquissima consuetudine , & perverusto ipsius Ecclesiæ more firmatum) duabus dignitatibus , Archidiaconali scilicet & Archipresbyterali , aliisque decem præterea Canonicis constituitur , qui omnes ibidem in Divinis Officiis peragendis , & Parœciali Sacramentorum administratione per unum ex sociis ad id oneris electum deserviunt : quibus reliqui subsunt secundi Ordinis Clerici & Presbyteri .

Verus sapientum effatum est : Qui ex animo Deum amat , ejus quoque Sacerdotes amat ; cujus quidem eximie in Deum Religionis cum Veneta Respublica grandia variis in suæ ditionis locis exempla præstitit , tum vero maxime erga Dei ministros præclara semper edidit Charitatis & Munificentie documenta . Præbet haud dubium specimen eadem hæc , de qua agimus , Catharensis Ecclesia : quippe cujus Canoniorum Collegium , ac cætera omnia minora Sacerdoria , quæ intra Diocesim conferri solent , autoritate , & beneficentia Senatus a Decimarum Sub-

fidiorumque solutione, quæ stans temporibus publico ærario pendì consuevere, eximi omnino placuit, datis in id litteris die VII Septembris anno MDCXXXVII, quæ renovatæ postea fuerunt die XVII Martii anno MDCXLVI, atque die XXX. Januarii anno MDCCXIV.

Regularium Cænobia tria sunt, quorum primum sub Sancti Francisci Assisensis invocatione anno MCCLXXXVIII erectum fuit, & Fundatricem agnoscit (ut ex antiquis documentis patet) *Dominam Mariam de domo Chieriz de Francia Reginam de Zenta, hoc est Misie inferioris in partibus Albanie.* Hujus Reginæ pietati suam referunt originem tria alia Monasteria in diversis locis erecta, scilicet *Monasterium Sanctæ Mariæ de Scutari, Sancti Francisci de Antibari, & Sancti Marci de Dulchinio*: cumque finem suæ vitæ expleisset *jacet sepulta in Ecclesia Sancti Marci de Dulchinio coram Altare majore cum Domino Anselmo filio suo.* Hanc Sancti Francisci Ecclesiam possident Fratres Minores Conventuales, ex quorum Cænobio multi doctrina & pietate illustres viri prodierunt, quos inter memoratu dignus est Frater Adam de Catharo, qui post vitam piissime exactam prænuntiata mortis suæ die obdormivit in Domino. De eo Wadinghus ad annum 1305. *Duratii in custodia Ragusina miraculis coruscat Frater Adam primus socius Fratris Antonii (Archiepiscopi Dyrrachienensis) eidem ministerio prædicandi infidelibus totus additus, qui similiter mortis suæ diem prænuntiavit. Jacet Catharæ miraculorum gloria insignis; ac deinde Tom. IX. pag. 195. mentionem ipsius agit his verbis: Cathari, in quo floruit Beatus Adam Beati Antonii in prædicatione socius.* Nec solus Wadinghus, sed & alii Minoritici Ordinis Scriptores venerabilem virum Beati titulo insigniunt.

Hi autem Seraphici instituti affectu, quos Observantes vocant, in alio Monasterio degunt, quod a Benedictinis primum, mox a Clarissis Sanctimonialibus teste Wadingo excultum fuerat. Ita laudatus Historicus ad annum 1364. *In Civitate Cathari in Dalmatia collapsa præ vetustate Monasterio Monialium Ordinis Sancti Benedicti, & extincto ibidem Virginum Collegio, decreverunt Cives reedificare Monasterium, quod Clarissis inseruiret.* Hoc anno III. Idus Decembris decretum approbavit Pontifex, modo Episcopus consentiret. Assensum itaque cum præbuisset Dux Episcopus, qui ex Minoritarum familia prodierat, reedificationi manus admoveatur, cujus singulare meritum Matthæo Giacognæ ex monumentis assignatur: ipse enim ad excipiendas Sorores Clarissas Claustra & Ecclesiam in honorem utriusque Joannis, Baptistæ scilicet, & Evangelistæ restitui curavit. Ex Sanctæ Claræ deinde nomine, quam venerat Matrem Moniales Minoriticæ agnoscunt, & colunt, Monasterium ex antiquo Sanctorum titulo in novam Sanctæ Claræ nomenclaturam transiit. Statutæ dotis pro puellis Nobilium Catharesium in hoc Monasterio

nafterio Deo consecrandis antiqua consuetudo, novo hoc decreto deinde roborata legitur in Statuto Civitatis.

“ MCCCCXIX. Indictione XIII. die ultimo mensis Julii . Majori
 “ & Generali Consilio civitatis Cathari ad sonum campanæ more solito congregato in Sala magna Palatii consueta, in quo Consilio
 “ fuerunt Consiliarii 52. fuit captum per reductionem minoris Consilii secundum consuetudinem, quod quilibet Nobilis Catharensis qui
 “ miserit, aut mittere voluerit ab hodierna die in antea ejus filiam
 “ seu filias in Monasterium Sanctæ Claræ Deo ipsas dedicando, pro
 “ dote ipsius secundum antiquam consuetudinem yperperos quinquaginta dare debeat, sed si denarios non habuerit, aut dare noluerit, loco denariorum dare possit de terris aut vineis bonis cultivis & laborativis quæ sint valoris yperperorum quinquaginta grossorum usulium nunc in Catharo. Quæ terræ, sive vineæ debeant aestimari secundum bonam conscientiam per duos aestimatores Communis cum uno Procuratore dicti Monasterii. De quibus terris sive vineis sic aestimatis ad minus dictum Monasterium habeat, & habere possit in anno de introitu & emolumento sive utilitate yperperos tres, & quod nulla possessio de cetero dicti Monasterii possit affectari, donari, vendi, translari sive cambiari sive alienari quoquo modo sine consensu & voluntate Majoris, & Generalis Consilii dictæ Civitatis. Quod si secus factum fuerit, affectatio, donatio, translatio seu cambium, alienatio, & venditio sit nullius valoris efficaciæ roboris & momenti.

Redactis deinde Sanctimonialibus Seraphicis in opportunius Sanctæ Mariæ Angelorum Canobium, Ecclesia & domus Sanctæ Claræ titulo nuncupatæ, Catharensibus ultro eas Sancto Joanni de Capistrano offerentibus, in habitationem cessit Fratribus Minoritis de Observantia. Id assert in Seraphicis annalibus Wadinghus ad annum 1445. *Consules, Nobiles, & cives urbis Cathari ad Capistranum hoc anno scripserunt, ut eis concederetur quosdam Fratres sui instituti, qui Conventum a se inchoatum admitterent: volebant autem solos mitti Italos, aut Dalmatas; Bosnenses respuebant.*

Ecclesia Sancti Nicolai cum adjacenti Claustro Fratribus Ordinis Predicatorum assignata fuit, ac deinde anno MDCXXXVI. Fratribus Ordinis Seraphici, quos ex severiore observantia Reformatos vocant, concessit Senatus Venerus, ut hospitium & Ecclesiam ad juvandas predicationem & exemplo fidelium animas in civitate Cathari erigere possent.

Ut & virorum ita & Sanctimonialium tria sunt Religiosa Claustra, unum, quod memoravimus, S. Mariæ Angelorum Minoritici Ordinis, aliud ad honorem S. Joseph erectum ejusdem instituti, & tertium S. Pauli nuncupatum, in quo degunt Sorores Ordinis Prædicatorum, sacrisque

cuique datur exuviis B. Osannæ, quam virtutibus, & miraculis illustrem Catharense præcipua veneratione prosequuntur. His religiosi ædificiis addere oportet Collegiatam Ecclesiam unam, Oratoria quinque ad pios Confraternitarum usus excitata, & duo Xenodochia in quibus Christianæ Misericordiæ opera exercentur.

Religiosum quoque statum earum mulierum, quæ tertium Ordinem Minoritarum, vel alterius instituti in privatis ædibus profitebantur, antiquitus apud Catharense viguisse evidens est, ex præcisa Statuti Catharense lege lata anno MCCCXXI. qua ipsarum alimoniam opportune provisum fuit. Ita Cap. CCXII. Statuti.

“ Volentes per Statutum præsens providere non solum mundanis, sed etiam religiosis, ordinamus & statuimus, quod si aliquis habens filiam Bizocham, vel aliter viventem in poenitentia extra Monasterium, Pater vel Mater teneatur in vita sua præstare sibi omnia necessaria, post mortem vero suam teneatur sibi aliquid dimittere pro vita sua sustentanda; ita tamen quod post mortem ipsius religiosæ illud, quod Pater suus, vel Mater sibi dimiserit, perveniat ad Fratres masculos ipsius religiosæ, vel ad hæredes earum, salvo tamen quod ipsa dare possit pro anima sua quartam partem rerum, quas Pater vel Mater sibi dimiserit, si vero fratrem masculum ipsa Bizocha non habuerit vel sororem non maritatum faciat velle suum.

In pagis territorii partim Catholici, partim Schismatici commorantur, qui Græcorum ritum & errorem sectantes Primatum Romani Pontificis, Purgatorii ignem, & Spiritus Sancti a Filio negant processionem: unde & ipsorum Presbyteri ignorantia non minus repleti, quam odio in Latinum dogma ferventes Ordinibus Sacris pacto pretio a Servianis Episcopis initiantur.

Latifundiis Episcopatus bellica vi in manus Infidelium redactis, Ecclesia Catharense in libris Apostolicis ad solutionem Florenorum XXXIII cum dimidio taxatur. His de Ecclesia prolatis ad Episcoporum seriem (quantum fas erit ob Monumentorum defectum) illustrandam, accedendum tandem est, ex quibus antiquiorum notitias suppresso eorum nomine, (neque enim ex documentis patet, neque ex historiis) referre oportet. Episcopus itaque Cathari anonymus nobis innoscit ex Synodo, quam in planitie Dalmæ, præsidentibus Sedis Apostolicæ Legatis, convocari mandavit Sueropelek, seu, ut eum vocat testis Slavus, Buldimirus Slavorum Rex Christianus, quum enim absolute essent ejusdem Synodi sessiones, voluit Rex, ut consecrarentur duo Archiepiscopi, unus Salonæ, & alter Diocleæ, sub Diocletanæ autem Ecclesiæ regimine Episcopatus multos, eosque inter *Ecatarum* constituit, nominibus tamen Episcoporum non expressis. Ita Diocleates Presbyter
in

in Historia Slavorum cap. X. " Tunc Rex (Suetopelek) Dei sapien-
 " tia plenus sano utens consilio misit sapientes ac nobiles viros Lega-
 " tos ad Venerabilem & Apostolicum virum Papam Stephanum
 " qui misit Vicarium suum Honorium nomine Sanctæ Romanæ Eccle-
 " siæ Presbyterum Cardinalem , cui & tradidit potestatem ligandi ac-
 " que solvendi , evellendi & dissipandi , ædificandi atque plantandi , si-
 " cuti moris est , quando per orbis partes Legati seu Vicarii a Sede
 " Romana mittuntur , & cum eo alios duos Cardinales Episcopos quo-
 " que jussit eum secum assumere , qui adhuc populo in fide rudi Epi-
 " scopos sive Ecclesias consecrarent ; *Et deinde cap. XI. sequitur :* Ad-
 " venientes itaque Cardinales invenerunt Regem in planitie Dalmæ ,
 " a quo cum magno honore & reverentia suscepti sunt . Tunc Rex
 " jussit congregari in eadem planitie Dalmæ omnes populos terræ &
 " Regni sui Igitur omnes congregati tam Latina quam & Sla-
 " vonica lingua qui loquebantur jussu Honorii Vicarii & Christianissi-
 " mi Regis Suetopelek per spatium dierum XII. Synodum fecerunt . . .
 " Finita Synodo duodecima die per manus Honorii Vicarii & Cardin-
 " alium , atque Episcoporum (*ex quibus verbis manifeste patet aliquos*
 " *Episcopos Dalmatiæ Synodo huic interfuisse*) coronatus est Rex , atque co-
 " ronatus more Romanorum Regum & facta est lætitia magna in popu-
 " lo , & in universo Regno ejus . Post hæc jussit Rex ut consecrarentur
 " Archiepiscopi , unus in Salona , & alius in Diochia , similiter & Epi-
 " scopi plurimi consecrati sunt , & Ecclesiæ quæ destructæ erant , &
 " violatæ manebant , reædificatæ & consecratæ sunt deinde Mari-
 " tima in duas divisit Provincias : a loco Dalmæ , ubi tunc Rex mane-
 " bar , & Synodus tunc facta est usque ad Valdevino vocavit Croa-
 " tiam Albam , quæ & inferior Dalmatia dicitur , cui inferiori Dalma-
 " tiæ consensu Domini Papæ Stephani & Legatorum ejus instituit Sa-
 " lonitanam Ecclesiam Metropolim , sub cujus regimine has Ecclesias
 " statuit , videlicet Spalatum , Tragurium , Scardonam , Arausonam , quod
 " nunc est Castellum Jadræ , Enonam , Arbuam , Absaram , Vegliam ,
 " & Epidaurum , quod nunc dicitur Ragusium ; item ab eodem loco
 " Dalma usque Bambalonam civitatem , quæ nunc dicitur Dyrrhachium ,
 " Croatiam Rubeam vocavit , quæ & superior Dalmatia dicitur ; & si-
 " cuti inferiori Dalmatiæ Salonitanam Ecclesiam constituit Metropolim ,
 " simili modo superiori Diocletanam Ecclesiam pro jure antiquo statue-
 " runt Metropolim , sub cujus regimine has Ecclesias declararunt , scilicet
 " Antibarium , Buduam , ECATARUM , Dulcignum , Suavium , Sco-
 " dram , Drivastum , Polletum , Sorbium , Bosonium , Tribunium , Za-
 " culmium . " Ita Diocleates qui in multis minus accurate scribens
 " corrigitur in notis a Joanne Lucio Dalmata , qui tamen seriem Epi-
 " scoporum Diocletanæ Ecclesiæ suffraganeorum intactam & sine censura
 " reli-

reliquit: quinimmo de Regno Dalmatiæ agens lib. II. cap. XIV. Diocleatem arguens de Regum, temporum, rerumque confusione, tamen in rebus de sua Metropoli relatis, utpote cæteris antiquiorem omnino spernendum non esse, asserit. Evenisse hæc circa medium Sæculum VIII. probabile est, attento præsertim Pontificis Romani nomine, siquidem ab anno 752. usque ad annum 772. in Sancti Petri Apostolica Cathedra federunt tres nomine Stephani appellati, Secundus scilicet, Tertius, & Quartus. *Quamvis autem (ita Lucius in notis) hæc a Diocleate inexplorate scripta reperiantur, tamen cum unicus fuerit, ex antiquitate auctoritatem sumpsit, ab eoque authores relati ibidem errores, & equivocationes mutuati sunt.* Ex autoribus qui Diocleatis Historiæ nitescentes Catharum dixere Diocleæ suffraganeum, fuit Marcus Orbinus, cujus verba, quæ pag. 211. suæ Historiæ Italicę scripta leguntur, hic afferuntur Latinitate donata: *Croatię Rubeg, quę Dalmatia superior etiam appellatur, assignata fuit Metropolis Ecclesiæ Diocleę, cujus suffraganei fuerunt Episcopus Antibarensis, Buduensis, Sorbienfis, Bosonensis, CATHARENSIS, Olchinenfis &c.* Ex Diocleatis autem autoritate, cui obsequitur ipse Orbinus, dum Catharum noscimus circa medium Sæculum VIII. adnumeratum inter Diocleæ suffraganeos, profecto ejus origo retrahenda non erit post Sæculi IX. medietatem, penitusque excludetur Orbini fabula de sortito per Episcopum Cathari nomine.

Ex Diocleate deinde, quam Samuel Bulgarorum Rex circa initia Sæculi XI. (ut referunt Historici Dalmatiæ) incendio consumpsit, Metropolitico jus ad Salonam pertransisse dicendum est, (ut ex Thomæ Archidiaconi Spalatensis Historia mox dicemus) Catharensis Episcopus, cujus nomen ignotum nobis est, ad Provinciale Concilium in Ecclesia Spalatensi, (cujus eo tempore erat suffraganeus,) evocatus anno 1030. naufragio perit.

Inter Episcopos Catharenses autem primum habere locum deberet (si Orbini assertis adhibenda fides esset) anonymus ille Præsul, qui Ascrivienfes novæ civitatis ædificatores, & Catharenses e Bosna profugos, dum de surgentis urbis nomine disceptarent, ad concordiam adduxit propositis fortibus, quæ nomen eligeretur. *Querebant Bosnenses (ita Orbinus Latine expositus) ut nova civitas ex diruta ipsorum patria Catharus vocaretur. Renuebant Ascrivienfes, ac deinde (ut ait Salonitanus) hortatu sui Episcopi de jaciendis nominum fortibus convenerunt.* Quiniam fuerit Salonitanus ab Orbino citatus divinare non licet, siquidem Thomas Archidiaconus Spalatensis qui Pontificum Salonitanorum texuit Historiam, nullam de Cathari origine & fundatione in suis scriptis mentionem inseruit. Quum igitur Orbini enarrationi de fundato Catharo omnem prorsus fidem auferamus, consequens est, ut & anonymus Episcopus, qui fabulosæ sortitionis author dicitur, ex genuino Episcoporum Catalogo expungatur.

I. Primus itaque Cathari Episcopus ab Historicis memoratus enuntiandus erit ille, qui ad annum Domini MXXX. tragico sui exitus casu occasionem obtulit unde Episcopi superioris Dalmatiae a subjectione Salonitanae Ecclesiae Apostolica autoritate eximerentur. Rem ex integro exponit Thomas Archidiaconus Spalatensis in Historiae Salonitanae cap. XIV. & XV. his verbis : „ Mortuo Paulo Archiepiscopo Spalatensi substitutus est Dubralis anno Domini Millesimo Trigesimo temporibus Principum praedictorum. Factum est autem ut illis diebus convocarentur omnes Suffraganei Dalmatiae ad Provinciale Synodum, quae celebranda erat in Ecclesia Spalatensi. Episcopis autem superioris Dalmatiae visum est, quod commodius suum possent iter peragere, si omnes uno navigio ducerentur. Tunc preparata navi, ex condicto accesserunt ad portum, & imponentes, quae erant navigantibus necessaria, omnes fere Episcopi eandem navem conscenderunt, videlicet Catariensis, Antibarenfis, Dulcinenfis, & Suacensis. Cum autem circa insulas ventis impellerentur non multum adversis, ecce subito tempestatis turbo, mediis fluctibus, toto se fragore immergit, statimque attoniti nautae, confusis clamoribus, ad armamenta velorum manus accurrunt apponere, annitentes vela deponere, ancoras projicere, ne navis in asperrima loca, quae jam erant proxima, incideret. Sed antequam possent quidquam consulte agere, confestim navis arrepta in siccum tota illisa est, intumescensque procellis, minutatim quassata est & confracta, sicque divino iudicio miserales Episcopi, & omnes, qui cum eis erant, perierunt.

“ Tunc cives urbium praedictarum, missa relatione ad Summum Pontificem, (*erat is tunc temporis Joannes hujus nominis Papa XX.*) nunciaverunt de naufragio Episcoporum suorum suppliciter postulantes eximi a subjectione Ecclesiae Spalatensis, satis probabilem praetendentes occasionem, quia periculosum illis erat tam remotam Ecclesiam visitare. Quamobrem Romanus Pontifex annuit petitioni eorum, omnesque Episcopos a Ragulio superius absolvit a vinculo, quo tenebantur antiquae Metropolitanae, statuitque novam Metropolim in civitate Antibarenfi, & omnes Episcopatus praedictos ei subjecit. “ Hanc Archidiaconi enarrationem referens Joannes Lucius citatus superius lib. II. cap. XIV. Regni Dalmatiae & Croatiae, subdit : *Hec Archidiaconus de exemptione Antibarenfis Ecclesiae, sed quando id eveniret, non refert; reperitur tamen ipso antiquior Archiepiscopi Antibarenfis declaratio, in qua fatetur suam Ecclesiam, Spalatensis Archiepiscopi consensu, in Archiepiscopatum erectam, quae Archidiaconi relationem confirmare videtur.*

II. Grimaldus Episcopus Cathari enuntiatur in quodam codice ms.,

Liber *Ducalium* nuncupato apud Fratres Ordinis Prædicatorum de Catharo pag. 196. ibique alligatur ad annum MXC. Innotescit etiam ex quodam suo edicto, quod adhuc Cathari asservari traditur, nullis tamen Chronicis notis signato, quibus documentis, si fides adhiberi debeat, primus iste est in serie Episcoporum Catharensium, qui proprio nomine agnoscatur.

III. Urfacius Cathari Episcopus pro eo, quo Sanctum Tryphonem prosequebatur devotionis affectu una cum Mele Priore, & Nobilibus Catharensibus, & simul Consiliariis Tumbam S. Arcangeli ad Ecclesiam S. Tryphonis anno MCXXIV. solemnem donationis instrumento concessit. Huic Urfacii Episcopi & Nobilium Catharensium liberalitati accessit deinde aliud beneficium nova Communitatis lege pro Ecclesia S. Tryphonis statutum; anno enim MCCCXVI. Indict. IX. Die XXIII. mensis Aprilis in majori Catharensi Concilio ordinatum fuit, quod quilibet, cui quid per ullum testatorem in testamento fuerit legatum, exceptis heredibus defuncti, aut quibus legatum fuerit debitum, in quo defunctus sibi teneretur, debet solvere tres pro centenario de toto illo, quod sibi foret legatum, dispensandos in reparatione seu edificio Ecclesie Sancti Tryphonis per Archidiaconos & Procuratores Ecclesie Sancti Tryphonis prelibate.

IV. Nicephorus hujus nominis Primus simul cum Dulchinenfi, Drivastensi & aliis Episcopis suffraganeis consecravit Andream Luchesium Metropolitam suum.

V. Malo seu Mallonius, qui, ut ex documento apparet, anno MCLX. cuidam Presbytero Boiazze nomine abstulit administrationem Ecclesie S. Victoris.

VI. Nicephorus hujus nominis Secundus præfuit ab anno MCLX. ad annum MCLXXX. A Tribunio Veneto Archiepiscopo Ragusino ob inobedientiam excommunicatione percussus ejus mandatis obtemperare contempsit. Eapropter cum Metropoli Ragusina ad coercendam ipsius contumaciam Alexandri III. Pontificis Maximi, qui eo tempore Beneventi commorabatur, auctoritatem implorasset, Nicephorus ad Desfam cognomento Nemagnam Rastia Principem confugit virum schismaticum, qui arrepta occasione bellum Ragusinis intulit, omnesque Regni sui Episcopos vetuit Ragusini Præsulis esse suffraganeos. Catharensis postea Ecclesia anno MCLXXVIII. Barensem Archiepiscopum in Metropolitam accepit, sub cujus jure in hodiernam usque diem perseverare dicitur, quamvis nulla erga ipsum Canonice Justitiæ signa innotescant.

Mirum profecto videri potest, Episcopum Catharenssem, qui ex haud longi itineris naufragio a jurisdictione Salonitani Archiepiscopatus exemptus fuerat, postea Metropolitanò Barensi in Apulia subiectum fuisse,

se, gravi sane tum ipsius Catharensis Episcopi, tum virorum ab eo ad Metropolitanum appellantium discrimine, incommodo, atque damno, ob Maris fretive Adriatici subinde pro re nata trajiciendi negotium periculose plenum aleæ. Circa hæc tempora martyrium compleverunt tres Sancti Catharenses a Schismaticis in odium Catholici dogmatis interfecti.

VII. Marius Catharensis Episcopus actis Concilii Lateranensis anno MCLXXIX. sub Alexandro Papa III. congregati subscripsit post Raynaldum Archiepiscopum Barensem Metropolitanum suum simul cum aliis Barenfis Ecclesiæ suffraganeis.

VIII. Buccinus seu Buccius anno MCLXXXI. donationem Ursacii prædecessoris sui confirmavit pro Ecclesia Sancti Tryphonis, ac deinde anno MCIXC. sententiam dedit pro quodam Abbate S. Laurentii, ut constet ex documento chronica nota ejusdem anni signato.

IX. Micha Leonius Nobilis & Episcopus Catharensis obiit anno MCCGV. ut signatum legitur in lapide sepulturæ ipsius in Ecclesia Cathedrali.

X. Sergius Leonius Michæ nepos hujus nominis Primus obiit anno MCCXIX. ut in emortuali ejus epigraphæ notatur, quæ incisa visitur in pavimento Cathedralis Ecclesiæ.

XI. Blasius Episcopus Catharensis anno MCCXXI. consecravit Ecclesiam S. Mariæ de Funaro, quæ renovata fuerat. De hoc Episcopo mentio est in antiquis lectionibus Officii S. Tryphonis Martyris in quibus ita legitur: *Translatum est seu restitutum Caput S. Tryphonis Martyris Catharum de suburbanis Constantinopolis tempore Domini Regis Radoslavi, & Blasii Episcopi Catharensis anno a salutifera Nativitate Domini MCCXXVII. Decimo Quarto Kalendas Decembris*. De sacri hujus capitis ablatione ac subsequenti restitutione plura mihi quamvis diligenter inquirenti haurire non licuit.

XII. Deodatus Episcopus Catharensis anno 1242. solemnî consecratione insignivit Ecclesiam S. Georgii de Scopulo e regione Peraſti, ut notatum visitur in codicibus Ecclesiæ Catharensis.

XIII. Centiberius Donatus, Civis & Episcopus Catharensis, quo Ecclesiam administrante anno 1249. peracta fuit inventio & translatio Sanctorum trium Martyrum Catharensium, ut testantur antiquæ traditiones Ecclesiarum Ragusinae & Catharensis. Brevem de his Martyribus mentionem agunt in prætermisſis ad diem VII. Julii Antuerpienses Hagiographi, quorum sententia est tres hosce viros minime Sanctorum Catalogo esse adscribendos. Hæc sunt eorum verba pag. 451. Tom. II. mensis Julii: *Andreas, Petrus, Laurentius Epidauri martyres apud Ascrivium passi ex eodem Ferrarii penu (scilicet ex Catalogo Generali Sanctorum extra Martyrologium) deprompti sunt, ut qui marty-*

rium subierint anno 1249. Allegantur tabulae Ecclesie Ragusinae, ubi corpora habentur. Admitto corpora ibidem haberi, quæro qua auctoritate eos ut Sanctos & Martyres Catalogo suo inseruerit Ferrarius, cujus fides nonnumquam vacillat? De eorum gestis nec verbum reperio, adeo ut, etsi vere Sancti essent, id solum a nobis dici posset, Ragusii, seu Epidauri honorari, quod hactenus, nec asserere, nec negare audemus.

Plura & ad horum Martyrum gloriam maxime conferentia scripsit in libro, cujus titulus: *Storia di Raugia* pag. 35. Seraphinus Razzius Ordinis Prædicatorum, cujus enarrationem Italice exaratam ad Latinum idioma sincera fide deductam exhibeo.

Anno MCCXLIX. Cathari (Civitas est a Raugia in Orientem ad oram Adriatici maris quinquaginta circiter milliariibus distans) tres fratres Petrus, Andreas, & Laurentius martyrium subierunt, a familia Sagurovicchi Catharensi Rasciani ritus & dogmatis a Catholica fide aliena laqueo suffocati, & sine sanguinis effusione occisi, ac deinde in remoto loco sepulti, ad litus maris inter Catharum & Castrum Novum. Factum est autem post octo annos, ut quædam devota mulier de martyrio & sepultura horum trium Sanctorum virorum revelationem acciperet, mandatumque sibi audiret, ut ad Provisorem Cathari se conferens ipsi omnia significaret, simulque expeteret, ut ex deserto loco, ejus opera, tria illa corpora ad locum sacrum deducerentur. Accessit itaque mane facta optima femina ad Provisorem, eique ex ordine cuncta in visu sibi credita aperuit, qui mulieris simplicitatem ridens omnem prorsus fidem dictis denegavit. Quum autem animo turbata rediisset ad propria, iterum nocte insequenti eandem revelationem, simileque mandatum excepit, cumque Cælesti monito crastina die obtemperasset, renovata simplicitatis irrisione veluti somniatrix expellitur. Tertia autem nocte per visum admonita fuit, ut quum in patria ipsius verba panitus negligerentur, Ragusium se conferret, atque urbis illius Rectoribus rem totam suæ visionis enuntiaret. Obsequuta est Divino mandato pia mulier, & quum facilem in Concilio Civitatis aditum obtinisset, cuncta sibi revelata sincere patefecit. Fidem dictis adhibuerunt Ragusini, cumque triremem statim ad opus aptassent, impositis in ea nonnullis ex Clero, circa horam Vesperarum et portu solverunt, indeque appetente nocte ad connotatum sibi locum pervenerunt inter Castrum Novum & Catharum quadraginta circiter milliariibus a Raugia seu Ragusio. Quum autem ad locum appropinquarent, ecce apparuerunt prodigiosæ lampades super sacra corpora ardentes, quo ex initio, ut ex tiremi descenderunt, ibi terras effodientes tria sacra corpora penitus integra invenerunt. Accensis itaque ceteris facibus, Sacerdotes sacra corpora humo ablata ad triremem deduxerunt, cumque inde discedere conarentur, nulla prorsus vi loco moveri potuerunt, quare

quare animo secum reputantes ne forte aliqua Reliquiarum pars in loco ubi jacuerant, relicta esset, ad foveam redeuntes, ita esse invenerunt, susceptisque quæ remanserant sacris lipsis, felici itinere circa medium noctis Ragusium appulerunt. Mane facta sacra corpora totius Cleri, & exultantis populi frequenti comitatu ad Cathedralem deducuntur, ibique honorifico sepulcro pie condita fuerunt. Id autem memorie proditum est; cereas faces, quæ longo tempore ad sacras Reliquias accensæ arserunt, nullam ponderis diminutionem sustinuisse; devota autem mulier domicilio & rebus ad vitam necessariis donata Ragusii stetit, ibique dies suos laudabiliter explevit. Cathareses peractæ rei nuntio per irremis Ragusina viros excepto, ad remotum locum sibi indicatum exploratores miserunt, qui limpidissimæ aquæ fontem e fovea ubi Martyres per octo annos quieverant, scaturientem invenerunt; seque ob incredulitatem pretiosis Reliquiis orbatos doluerunt. Eapropter in suæ culpæ redemptionem in ipso fontis loco Ecclesiam anno insequenti ad honorem Sanctorum Martyrum extruxerunt, quæ usque in hodiernam diem visitur, & in ea fons quocumque etiam siccitatis tempore indeficiens. Ragusini pariter ad ipsorum Martyrum honorem erogatis MCC. argenteis, quos ducatos vocant Ecclesiam in sua Civitate ædificavit, quæ S. Petrus appellatur, ad quam die VII. Julii ipsis Martyribus sacra accedunt solemnî supplicatione indicta Rector & Consilium Civitatis, ibique Missæ sacrificio, aliisque Divini cultus interfunt Officiis.

XIV. Marcus Nobilis Catharensis electus suæ patriæ Episcopus Urosio hujus nominis Primo Regi Servie acceptissimus fuit, floruitque circa annum Domini MCCLXX. Anathematis vinculo irretitos esse declaravit eos, qui violenter, aut occulte bona detinerent ad Ecclesiam S. Lucæ de Catharo spectantia. Episcopi hujus memoria adhuc visitur lapidi incisâ extra Ecclesiam S. Pauli.

XV. Dumpinus seu Dompnio Episcopus Catharensis anno 1289. Balduino Drago rogante magnificam Ecclesiam in honorem S. Nicolai ædificatam solemnî consecratione decoravit, multaue edidit vigilantia & zeli sui argumenta. A Joanne Papa XXII. (ut notatum legitur in regestis Bullarum ipsius Pontificis) Indulgentiam plenariam Romæ degens in articulo mortis obtinuit die XXX. Januarii anno 1324. cui etiam *pauperi & indigenti* (ita notant regesta Pontificia eleemosinarum) Romanam Curiam sequenti subsidia pecuniæ vestiumque elargita est Camera Apostolica die IV. subsequenti Februarii. Mox (ita sequuntur citata eleemosinarum regesta) die XX. Martii ejusdem anni eidem Episcopo pro emendo libros Missalem & Breviarium cum non haberet, & pro subsidio expensarum in recedendo ad partes suas dati fuerunt Floreni XX. auri. Anno autem 1325. die XXI. Decembris a

Ro.

Romano Pontifice Apostolicus Delegatus simul cum Triburensi Episcopo instituitur, ut Pallium assignaret & traderet Archiepiscopo Ragusino. Hunc e vivis excessisse anno MCCCXXVIII. scribit Ughellus, quo anno ad obedientiam Episcopatus Catharensis revocatus fuit Dominicus Abbas S. Georgii refractarius, ut patet ex documento quod Cathari asservatur.

XVI. Post obitum Dumpini seu Dompni Episcopi Catharensis Joannes Papa XXII. Sergium Canonicum & Archidiaconum Catharensensem eidem Sedī praecepit, deditque ei litteras promotionis suae die XX. Augusti anno MCCCXXVIII. Quum autem a Landulfo Archiepiscopo Barensi fuisset in eo Episcopatu intrusus Joannes de Viterbio vir Apostata, Sergius canonicē electus Episcopus ab omni jurisdictione Archiepiscopi & Capituli Barensis exemptus fuit virtute Apostolici diplomatis, quod signavit laudatus Pontifex die XII. Decembris eodem anno MCCCXXVIII. qua etiam die per Apostolicas litteras Antibarensi, & Ragusino Archiepiscopis atque Pharensi Episcopo commissum fuit, ut Sergium Episcopum contra omnes Landulfi Archiepiscopi Barensis conatus tuerentur, idemque ipsa die mandatum fuit de Archidiaconatu Catharensi vacato per promotionem antedicti Sergii. Avenione degens in Romana Curia anno MCCCXXX. die XV. Januarii indulgentiam XL. dierum concessit iis, qui certis statutis diebus Ecclesiam S. Salvatoris Venetiarum visitarent, vel ad ejus subsidium manus adiutrices porrigerent, ex cujus documenti autographo, quod in eodem S. Salvatoris Monasterio asservatur, sicuti ex aliis diplomatibus corrigendus est Ughellus qui hunc Episcopum Bergium appellat. Anno MCCCXXXI. quum nondum in sua Ecclesia receptus fuisset, ad Episcopatum Polensem translatus fuit ab eodem Joanne XXII. qui deinde die XII. Junii ejusdem anni Joanni Cardinali S. Theodori Legato Apostolico mandavit, ut abolveret cives Catharenses a censuris, quibus irretiti erant, eo quod Sergium Episcopum, licet de Cathari civitate oriundum recipere recusassent, ac insuper Urosius Russiae Rex quemdam ejusdem Sergii Vicarium carceri mancipasset, quibus de causis Pontifex ipsum Sergium ad Polensem Ecclesiam transtulerat. Decessit deinde Avenione Sergius Episcopus Polensis anno MCCCXLII.

XVII. Malliciates sub Joanne Papa XXII. Catharensis Episcopus *Notitiam concinnavit Urbis & Orbis*, cujus MSS. exemplaria asservantur in codicibus Vaticanae Bibliothecae signatis 2923. & 2986. Vulgata deinde fuit in Appendice ad Opus Geographicum Tomo II. Antiquitatis Ecclesiae Illustratae ab Emmanuele a Scheltrate Typis Romanis editae anno 1697. In ea autem notitia pag. 761. sic legitur. *Archiepiscopus Bariensis hos habet suffraganeos Botuntinum, Melphitensem, Juvenacensem, Rubensem, Salpensensem, Cannensem, Polignanensem, Catharensem,*

rensem, iste est M. (idest Malliciates) a Raschia, Savellinensem, Hener-
vinensem, Cupsanum. Additur in nota marginali : Hinc constat hanc no-
titiam scriptam fuisse ab Episcopo Catharensi, idque tempore Joannis
XXII.

XVIII. Thomas Episcopus Dulchinensis translatus fuit ad Ecclesiam
Catharensensem anno MCCCXXXIV. die XII. Novembris, ut notant re-
gesta Vaticana.

XIX. Sergius hujus nominis III. Episcopus Catharensis enuntiatur
in regestis Vaticanis ad diem XI. Martii anni MCCCXLIV. quod ob-
tinerit litteras promotionis suæ gratis.

XX. Bartholomæus Catharensis Ecclesiæ Episcopus translatus fuit ad
Traguriensem Episcopatum anno MCCCCL. Ita Ughellus cujus autho-
ritati fidentes Bartholomæum inter Antistites Catharenles adnumera-
mus, sicuti & Seraphici Ordinis alumnum dicimus ex unica Wadinghi
assertione, qui ipsum Minoritico instituto nomen dedisse affirmat. Cæ-
terum quam multa ex Ecclesiasticis Laicisque scriptoribus illustrem de
Bartholomæo Traguriensi Episcopo mentionem agant, & inter eos Ray-
naldus in annalibus Ecclesiasticis ad annum 1354. Bartholomæum E-
piscopum Traguriensem enuntiat Innocentii Papæ VI. ad Stephanum
Rassie Regem summa cum potestate Legatum, nemo tamen, (quod
sciam) ipsum Catharensi Ecclesiæ præfuisse scribit, ipseque Wadingus
qui de eodem Traguriensi Episcopo, & Regi Stephano *pro meritis suis*
familiariter noto & accepto multa affert, & Pontificiam exhibet episto-
lam ad ipsum Avenione datam, nullibi tamen ipsum dicit Catharen-
sem Ecclesiam administrasse; quamvis cæteroquin consuetum illi sit o-
mnes Episcopatus enuntiare, ad quorum regimen assumpti fuerunt Mi-
noritæ. Sed & in Indice Typographico annalium ad verbum Catharo
duos tantummodo recenset Duynum, & Raymundum ex Seraphica fa-
milia Catharenles Episcopos. Rem majori luce donabunt monumenta,
si quæ supersint Catharensis Archivi.

XXI. Adam ex Episcopatu Arbeni in Dalmatia translatus fuit ad
Ecclesiam Catharensensem anno MCCCCL. die XXIII. Julii, quam cum
per biennium administrasset, mortalitatem exiit anno MCCCCLII.

XXII. Duynus seu Dominio, qui in quodam privilegio Regis Uro-
sli pro Monachis Rutazzi ad annum MCCCCLXX. lato, & Ragusii a-
pud Patres S. Jacobi asservato appellatur Dumona, assumptus fuit ex
Ordine Minorum a Clemente Papa VI. anno MCCCCLI. ad Episcopa-
tum Resinensem; deinde anno insequenti MCCCCLII. ab eodem Ponti-
fice Ecclesiam Catharensensem obtinuit. Controversias habuit cum civi-
bus Cathari anno MCCCCLXVII. eo quod *super laicos judicare, & sen-*
tentias dare præsumebat; quapropter ut ea jurgia cessarent, decretum
fuit, & in statutum Civitatis redactum, ut Episcopus non possit dare
sen.

sententiam super Laicum sine iuratis Iudicibus Civitatis ut legitur in Statuto Catharensi pag. 241. Quum autem eo tempore bellum vigeret inter Ludovicum Pannoniæ Regem, & Rempublicam Venetorum, Victor Pisanus Venetæ Classis Imperator cum duo de triginta rostratis navibus (ut refert Petrus Justinianus lib. V. suæ Historiæ) ad Catharum oppugnandum, quod olim Aserivium appellabatur, in intima Illyrici maris parte situm transcendit; Erat tum id Oppidum in Ludovici Pannoniæ Regis potestate, ejusque valido presidio firmatum, tentatque primo oppidanorum animi, qui ferociter, minis probisque additis, superbum responsum dederunt. Ira ob id accensus Pisanus admota classe expositisque in terram copiis urbem statim aggreditur, tantæque strenuitate a Venetis dimicatum, ut momento temporis urbs occuparetur, arx quoque in deditionem venit, prædaque ingens parta militem navalemque turmam ditavit. Pretiosior autem ingentis prædæ portio fuit venerabile S. Tryphonis Crus, quod a Victore Pisano in ea expugnationis clade sublatum Venetiis in Paraciali S. Fantini Ecclesia depositum fuit. De sacro Osse recuperando iteratas identidem ad Venetiarum Dominium preces obulerunt Catharenses, verum cum summa esset priscorum Venetorum pietas erga sacras Reliquias, constantes semper repulsas exceperunt. Patet hoc ex S. C. diei XIII. mensis Julii anni MCCCC. quo Catharensibus Legatis publici animi sensus aperti fuerunt. Ad XII. multa enim erant Legationis argumenta.

Item l'è qui à San Fantin una gamba de Missier San Triffon, la qual tosse in Cataro in tempo della nostra frulada Missier Vettor Pisani, si che suplichemo la vostra Eccelsa Signoria che ve piaqua degnarse di concederne, che noi la portiamo in Cataro in la Chiesa di San Triffon, la dove la stette anticamente.

similis requisitio facta fuit nostro Dominio per alios suos Ambaxatores, quibus respondimus pro certa & rationabili causa non poteramus eis complacere, & sic ad præsens ejus respondimus, quod pro bona & honesta causa non possumus eis complacere.

Nec multis inde transactis, cum Catharenses cives metu Turcarum in angustiis positi civitatem suam voluntaria deditione in jura Venetorum addixissent (annum novimus MCCCCXX. ex publicis Monumentis) primus pro Venetis Rector Catharo datus fuit Antonius a Bocculis Nobilis Venetus, qui Catharenses gravi inopia laborantes cum de proprio vixisset, ab iis quasi pignus mutuatæ pecuniæ quoddam S.

Try.

Item hic in S. Fantini Ecclesia aservatur Crus Domini Sancti Tryphonis, quod tempore expugnationis Catharo abstulit Dominus Victor Pisani, eapropter rogamus Excelsam Vestram Dominationem, ut digne nobis permittere quod ipsum in Patriam referamus ad Sancti Tryphonis Ecclesiam, ubi antiquitus aservabatur. Respondemus quod alias

Tryphonis reliquias, & aliquos Calices accepit, secumque in patriam redux derulit. Hasce etiam sacras res eodem, quo enuntiarum sacrum erus, tempore expetierunt Catharenses, quibus reposuit Senatus posse eos agere, ut eas repeterent, ac ut id facilius possent certa eis salis summa largita fuit, ut congesta ex ejus venditione pecunia Reliquiæ recuperarentur.

Ita supralaudatus Nanius in secunda editione opusculi de duobus Imperatorum Rasciæ nummis, ubi pag. LXII. & Catharensium petitiones, & responsa exhibet Veneti Senatus.

Ad VII. Item avanti mandaffi-
mo all' Eccelsa Vostra Signoria li
Ambasciatori, per la qual Amba-
sciata ne prestò danari Missier An-
tonio delle Boccole, per li quali
denari lui tolse alcune Reliquie &
Calici di San Triffon si che supli-
chemo la Vostra Eccelsa Signoria
che voi dobbiate subvenir con que-
sto, & farne render queste Reli-
quie.

*Ad VII. Item misimus olim Ex-
celse Vestre Dominationi Legatos, cu-
jus Legationis causa pecuniam nobis
mutuatus est Dom. Antonius a Boccu-
lis, & ob hoc abstulit nonnullas Re-
liquias & Calices S. Tryphonis;
ideo rogamus Eccelsam Dominationem
Vestram, ut in hoc subveniens
nobis Reliquias hasce restitui jubeat.
Respondemus, quod, sicuti ipsi sciunt,
Antonius a Bocculis mutuavit ipsos
denarios de suis propriis denariis, de
quibus denariis nolumus nos impe-
dire, quia sunt Filiorum suorum, sed
ipsi possunt ad exactionem dictarum
rerum, prout eis placet, providere, sed
ut cognoscant optimam intentionem
nostram erga eos, mandabimus Provisori
nostro Cathari, quod pro exactione
dictarum rerum, debeat dare Communitati
predictæ de nostro sale, deinde sacbos
ducentos quod poterunt vendi facere, &
de denariis extrahendis de dicto sale
exigent Reliquias, & calices predictos.
Num autem & Reliquiæ & Calices
recuperatæ deinde fuerint, incompertum.*

XXIII. Stephanus de Nigris Venetus Ordinis Servorum B. Mariæ Virg. Episcopus Catharensis memoratur a Giannio Ordinis Servorum Historico in Annalibus ad annum 1348. ex Raphaelis Matthæi Commentariis. Verum cum in regestis Veneti Monasterii S. Mariæ Servorum mentio de ipso Stephano habeatur ab anno 1368, usque ad annum circiter 1380. probabilis est circa hæc tempora Ecclesiam Catharensis administrasse, siquidem ab anno 1353. usque ad annum 1416. Ughellus nullum exposuit Cathari Episcopum.

XXIV. Joannes de Duracio Ordinis Prædicatorum Cathari (ut traditur) Episcopus renunciavit dignitati anno 1391. ut severiorem instituti sui disciplinam, quæ tunc temporis in Cœnobio S. Dominici Venetiarum refluere, amplecteretur. De eo ita scribit B. Thomas Antonii Senensis in sua *Historia Disciplinæ Regularis*, instaurata in Cœnobiis Venetis Ordinis Prædicatorum. *Venit etiam ibidem quidam R. P.*

*F. Johannes de Duracio de Provincia Dalmatię, qui Episcopatus venun-
tavit odore observantię regularis attractus. Pissime reliquos vitę suę
annos in eodem S. Dominici Cœnobio transegit, ac virtutibus clarus
migravit ad Cœlum, quem nonnulli Scriptores titulo Beati decorare
non ambigunt. Illustrem de ipso mentionem habent Ambrosius Tæ-
gius par. II. in appendice; Pius par. II. lib. III. Fontana Monum.
Domen. ad annum 1397. quorum tamen nemo Ecclesię nomen exhi-
bet, cui præfuit. Quamvis autem ab Historicis Episcopatus ipsius qua-
lis fuerit, non memoretur, attamen ex antiqua traditione, & vetustis
memoriis eum sibi vindicat Ecclesia Catharenfis.*

XXV. Antonius de Bitonto cujus mentio extat in lib. solut. Præ-
lator. sub Alexandro V. anno MCCCCX. die X. Februarii. Obiit an-
no MCCCCXX. iisdem ferme diebus, quibus Civitas Cathari se se in
jura Venetę ditionis reposuit voluntaria deditione, cujus instrumentum
confectum fuit die XV. mensis Martii recipientibus ipsam civitatem
sub obedientia & gubernatione Ducis & Domini Venetiarum Nobili-
bus Viris Albano Baduario & Rosso Marino Syndicis & Procuratori-
bus ad hoc a Senatu Veneto constitutis. Possessionem civitatis oblatis
sibi clavibus excepit Petrus Lauredano Venetę Classis Imperator ejus-
dem anni die XXV. mensis Julii, ut patet ex documento, quod Can-
cellarius Communitatis subscripsit, & in actorum codicem redegit.

“ MCCCCXX. die XXV. Mensis Julii. Cum die præscripta facta
“ solemnī processione, & elevatis insignis Beatissimi S. Marci super
“ platea civitatis Cathari, & in Castro civitatis ejusdem ad honorem,
“ excellentiam, & statum Illustrissimę & Excellentissimę Ducalis Do-
“ minationis Venetiarum, & celebrata Missa solemnī in Ecclesia Ca-
“ thedrali S. Tryphonis & facta laude ad honorem & statum præfatę
“ Illustrissimę Dominationis, Magnificus ac Victoriosus vir Dominus
“ Petrus Lauredano pro Serenissimo ac Excellentissimo Ducali Domi-
“ nio Venetiarum honorandus Capitaneus Gulphi, & totius exercitus
“ terrestres præfati Illustrissimi Domini in partibus Dalmatię & Al-
“ banıę exposuit egregiis viris Dominis Comiti, Judicibus & Secreto
“ Consilio, & Additioni datę dicto Consilio Cathari per circumspe-
“ ctum virum Dominum Joannem de Luxia Notarium & Syndicum
“ præfatę Ducalis Dominationis, ut patet in publico instrumento scrip-
“ to per Paulum D. Vanis de Monte Elbaro juratum Cancellarium,
“ Communitatis Cathari, in præsentī Millesimo & Indictione & die
“ XIII. Mensis Maji secrete & in Cancellaria Cathari. Nunc autem,
“ quia Deo Duce de inimicis præfatę Ser. Dominationis nullatenus est
“ dubitandum, præstare debeat sacramentum fidelitatis super Reliquiis
“ S. Tryphonis, ut moris est, præfato Magnifico Domino Capitaneo
“ recipienti nomine præfatę Illustriss. Dominationis Ducalis. Quibus
“ expo-

" expositis egregius vir Dominus Paulus de Bucchia tenens locum Co-
 " mitis tunc in dicta Civitate Cathari, & omnes Consilarii Majoris
 " Consilii, & alii de adjuncta pro se, & aliis Nobilibus dictæ Civi-
 " tatis, Popularibus, Comitativis, & Districtualibus ejusdem Civitatis
 " Cathari præfatæ, præsentatis præfato Domino Capitaneo recipienti
 " nomine prælibati Illustriss. Domini Venetiarum clavibus ipsius civi-
 " tatis, & castri; omni meliori modo, via, jure & forma, quibus
 " melius & validius potuerunt, & possunt, juraverunt ad Sancta Dei
 " Evangelia corporaliter manibus tactis Reliquiis S. Tryphonis, quod
 " præfati Dominus Comes, Judices, Secretum Consilium, & Additio
 " data Consilio supradiçto, ac Majus, omnes Nobiles Civitatis præ-
 " fatæ promittentes pro se, ex tota Communitate Cathari, ac Comi-
 " tativis, & Districtualibus ipsius Civitatis, quod erunt perpetuo le-
 " galissimi ac fidelissimi Sereniss. & Excell. Principi ac Domino Do-
 " mino Thomæ Mocenico D. G. inclito Duci Venetiarum &c. & suę
 " Sereniss. Dominationi eisque fidelitatem, amorem, & devotionem,
 " perpetuo continuis temporibus observabunt, omnique tempore tracta-
 " bunt, & procurabunt utilitatem, commodum & honorem, statum &
 " augmentum, prælibati Illustriss. Dom. Ducis, & suæ Ser. & Excell.
 " Ducalis Dominationis Venetiarum, & si quo tempore fenserint, vel
 " notitiam habuerint per se, vel alios quovis modo forma & colore,
 " vel ingenio quod quidquid fieret, vel tractaretur, vel procuraretur in
 " damnum & detrimentum prælibati Ser. Dom. Ducis, vel sui Illu-
 " striss. Domini Venetiarum toto posse obviabunt prædictis, & da-
 " bunt operam cum effectu per se, vel Nuncios speciales, quam ci-
 " tius poterunt notificandi & propalandi prædicta præfato Illust. Dom.
 " Dom. Duci & successoribus suis, aut præfatæ Illustr. Dominationi
 " Venetiarum, & quod numquam verbo vel opere tractabunt, procu-
 " rabunt, & operabuntur, nec tractare, procurare, aut operari præsumunt
 " aliquid, quod sit vel esse possit contra statum, utilitatem, commo-
 " dum, & honorem prælibati Ser. Dom. Ducis, & sui Illustriss. Du-
 " calis Domini Venetiarum. Actum Cathari in dicta Ecclesia Sancti
 " Tryphonis præsentibus nobilibus & sapientibus viris Paulo de Buc-
 " chia hon. Comite Civitatis Cathari, Marino de Bisantis, & Drago-
 " ne de Dragonibus juratis iudicibus, ac Matthæo de Bisantis, ac Ba-
 " filio de Bisantis juratis Auditoribus; nec non venerabilibus viris Do-
 " minis Luca de Ratislava Archidiacono, & Nicolao de Mexa Ar-
 " chipresbytero, Domino Nicolao qu. Domini Tryphonis Marci Dra-
 " gonis, & Domino Nicolao Dom. Pauli de Bucchia Canonicis dictę
 " Ecclesię S. Tryphonis, & pluribus aliis Nobilibus dictę Civitatis
 " & Presbyteris, & Popularibus ibidem existentibus, in quorum o-
 " mnium testimonium, ac majoris roboris firmitatem, nos Comes, Ju-
 " dices,

"dices, Consilarii, ac Additio univerſæ Civitatis Cathari, juſſimus ſigillo dicti noſtri Comitris appenſione muniri.

"Ego Jacobus Antonius Lug. Cancellarius Magnificæ Communitatis Cathari ſupraſcripta omnia, aliis impeditus extrahi feci, auſcultavi, & in fidem me ſubſcripſi.

Quoniam vero in relato documento nullatenus memoratur Urbis Epiſcopus, verſimile eſt Antonium de Bitonto Epiſcopum, ante diem conſecti instrumenti mortalitatem exuiſſe.

XXVI. Fr. Raymundus de Viterbio Dalmata Minorita, Ordinis ſui Provinciæ primum præſuit, mox anno 1418. Cuſtos Catharenſe Sancti Franciſci Cœnobium rexit, cujus merita noſcens Martinus Papa V. iſpſum anno 1421. die 15. Auguſti Cathari Epiſcopum declaravit.

XXVII. Leguiniuſ in Orientis Sacri Tomo III. texens ſeriem Epiſcoporum Argolicenſium Siguntanem aſſert Epiſcopum Larinorum, qui Sanctiſſimi Petri Nauplii & Argorum Epiſcopi reliquias pretioſas ab urbe Argi Nauplium, ubi Epiſcopalis ſedes erat, tranſtulit anno 1421. Epiſcopum hunc cum ſic nuncupatum legiſſet in chronico brevi, quod poſt Michaelis Duçæ hitoriam Græce Latineque Pariſiis editum eſt anno 1651. cenſuit vir eruditiffimus nomen ibi a ſcriptore Græco mendose exaratum eſſe, & cum Bulliando putat legendum eſſe Secundum Nani, gens quippe Nannorum apud Venetos celebris eſt. Rem acu attingerunt Clariſſimi Viri, ſiquidem ut ex publicis Venetiarum regiſtris innoſcit, Secundus Nani biennio ante ad Argolicenſem Eccleſiam, quæ tunc temporis cum Nauplicenſi unita erat, aſſumptus fuit. S. C. ejus electionem aſſerens exhibemus.

"MCCCCXVIII. Die I. Martii.

"Inſcripti fecerunt ſe ſcribi ad probam Epiſcopatus Argolicenſis.

"Ven. Vir D. Presbyter Secundus Nani Civis Venetus electus per Capitulum in Epiſcopum Argolicenſem de conſenſu & voluntate etiam habitatorum Neapolis Romanæ.

"Ven. Vir D. Presbyter Franciſcus Premarino qu. Ranutii qu. Nicolai S. Pauli.

"Ven. Vir Presb. Petrus Nigro Plebanus S. Sophiæ.

"Ven. Vir Fr. Clemens de Renerio qu. Nicolai Prior S. Crucis de Padua.

Epiſcopatum Secundo Nani contulit Martinus V. eumque deinde inſtituit Apoſtolicum Commiſſarium, qua authoritate ſultus anno 1419. die I. Junii in civitate Signiæ decretum edidit, quod ibidem aſſervatur. Anno deinde 1425. tranſlatus fuit ad Epiſcopatum Catharenſem, ubi reſidens conſtitutiones nonnullas ſui Canonicoꝝ Capituli ordinaria

ria auctoritate approbavit die 25. Mensis Aprilis anno MCCCCXXVII. Constitutiones ipsas, quæ ipsius Capituli statuta clare ostendunt, exhibemus.

Exemplum Confirmationis Constitutionum quarundam Reverendissimi Capituli, Dominorum Canonorum Ecclesiæ Cath. existens ex Privilegio olim Reverendiss. Dom. Nani Episcopi Catharen. in pergamina scripto manu infra scripti Notarii, & tribus Sigillis pendentibus munito existente in Castastico prædicti Reverendiss. Capituli fideliter completum fuit ad futuram rei memoriam per me Petrum Grubognam Publicum Apostolica auctoritate Notarium, & ejusdem Ecclesiæ & Capituli Canonicum, & Archidiaconum.

Secundus Nani, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Catharen. Universis, & singulis præsentem Institutionem, Constitutionem, & Consuetudinem antiquorum inspecturis salutem in Domino sempiternam &c. Ad vestram omnium notitiam deduci volumus qualiter coram nobis Ven. Domini Canonici, & Capitulum Ecclesiæ Cathedralis S. Tryphonis Catharen. Diocesis personaliter constituti humiliter supplicarint, ac devote petierint, ut antiquam consuetudinem præfate Ecclesiæ Cathedralis infra scriptam conservatam usque in hodiernum diem, ac ipsorum Canonorum Institutionem per prædictos Canonicos numero duodecim ordinatam, & electionem per Capitulum Canonorum fiendam, pro ut Juris ordo præcipit, & firmiter, ac inviolabiliter observari facere in perpetuum pro bono pacis, ac ipsorum Canonorum, & Capituli conservatione dignemur, quatenus tenor talis est.

In Christi Nomine Amen. Anno ejusdem Nativitatis millesimo quadringentesimo vigesimo septimo Indictione 5. die vigesima quinta Mensis Aprilis tempore Sanctissimi Domini Nostri Domini Marrini Divina Providentia Papæ V. Ad futuram Rei memoriam Nos Nicolaus Mexarchi Diaconus, Michael Ulandi Bathe Archipresbyter, Presbyter Joannis Palme, Presbyter Nicolaus qu. Tryphonis Marci Dragonis, Presbyter Nicolaus Bucchia, Presbyter Dominicus Clisani, Diaconus Joannes qu. Domini Tryphonis Bucchia, Presbyter Marinus de Pasqualibus, Presbyter Michael Urachien, Presbyter Tryffon Pautini, Diaconus Vincentius de Pasqualibus, Clericus Joannes de Dragonibus, & Clericus Petrus Bucchia Canonici S. Tryphonis, & Cathedralis Ecclesiæ Catharen. Ad sonum Campanæ congregati, & nemine inter nos discrepante pro salubri statu, honore & commodo nostræ Ecclesiæ considerantibus, ut cultus pacis & Justitiæ vigeat inter nos & ut curam gerere solitam teneamus ad ipsam Ecclesiam, libenter dirigimus actionem mentis nostræ desideriis interioribus optantes, ut status ipsius sic salu-

salubriter, & utiliter dirigatur, & conservetur pacifice; qui Canonici, & Clerici ipsius Ecclesiæ in fide, & devotione persistentes in Tabernaculis fiducia ut sedeat, & in requie opulenta quiescant, considerate volentibus hætenus inter nos de nove promovendis ad sacros Ordines, tam in Ordine Subdiaconatus, quam Diaconatus, quam & Presbyteratus, quia nulla erat eis certa portio in jus Ordinibus assignata; ob hoc multoties varias, & diversas, ac illicitas contentiones faciebant. Nos vero volentes obviare scandalo, & variis contentionibus, & ut pace, & concordia perpetua perfruamur, antiquam consuetudinem prælibatæ Ecclesiæ confirmantes, ac institutionem, & constitutionem irrefragabilem, & irrevocabilem inter nos duximus statuere perpetuis temporibus duraturam sub certis poenis inferius annotatis, videlicet ex nunc quicumque fuerit Canonicus assumptus in Canonicum inter nos, & in numero duodecim congregatus, & de cætero, de tempore futuro nullam partem habeat nisi prius promoveatur ad Ordinem sacrum, & promotus ad dictum Ordinem habeat pro parte, & in parte pro præbenda sui Canonicatus yperperos duodecim assignatos per Canonicos, & exinde si aliquid veniet in parte, volumus, ut participet sicut cæteri Canonici, & aliter si non pro qua parte seu præbenda assignata eidem ex tunc ipse Canonicus incipiat residere in Ecclesiam antedictam, videlicet celebrari faciat, & servire in omnibus sicut cæteri Canonici residentes in Divinis Officiis. Et quia rationabile est, & equitati consonum, ut Ecclesiasticis stipendiis sustententur Clerici, & Capellani, maxime qui laborant in verbo, & doctrina; ideo non immerito etiam duximus statuendum, ut quicumque fuerit de Capellanis, sive Clericis nostræ Ecclesiæ præsentatus per nos, seu per Successores nostros, qui pro tempore erunt ad supradictos Ordines Sacerdotales, habeat yperperos 25. non ultra, ut ipsi in Divinis teneantur devote, & reverenter in prædicta Ecclesia suum officium exercere; ut qui consolationum consortium appetunt, & passionum participium non recusent. De prædictis vero Capellanis volumus quod sint in numero, nunc, & in futuro quatuor, qui eligi semper debeant a Canonicis prædictis si debitum suum in Divinis Officiis non fecerint in prædictam Ecclesiam præsentantes, & futuri Canonici ejusdem Ecclesiæ supradictæ cassari possint, eligere autem, & cassare prædictos sit semper in voluntate, & libertate præfatæ Ecclesiæ Canonicorum. Item volumus etiam, ut quicumque ex nunc de nostris Canonicis diem clauderet extremum partem suam, idest introitus, & reditus, proventus, ac fructus ipsius anni sit in potestate, & voluntate sua per totum mensem Septembris, si ipse discederet post Calendas Martii, & si ante supradictum terminum diem clauderet, habeat illud, quod contingit sibi usque ad supradictum terminum, si qua debita forent, & ultra nihil percipiat. Et quia mul-

toties

toties ex hoc scandala inter Canonicos evenerunt hoc idem volumus , & servari in Capellanis ; Item volumus , & ordinamus , ac affirmamus numerum duodecim Canonicorum , quod in Ecclesia prædicta non eligantur plures duodecim , nec assumantur quod his retroactis temporibus duo ultra numerum duodecim antedictum creati fuerunt in Canonicos . Idcirco volumus , quod si aliquis de prædictis Canonicis discederet , nullus eligatur , nec assumatur in Canonicum sed numerus duodecim remaneat , & conservetur secundum antiquam consuetudinem conservatam in Ecclesia antedicta , in quo numero dicimus esse Canonicos Archidiaconum , & Archipresbyterum , qui duo cum aliis decem faciunt numerum duodenarium . Item volumus , & ordinamus , quod omnes electi per Capitulum Canonicorum in Archidiaconum , in Archipresbyterum , ac in Canonicum nostræ Ecclesiæ Cathedralis , & per confirmationem Dom. Episcopi Catharen. sortiatur effectum suum , aliter vero electus , factus , vel creatus in Canonicum non per viam electionis Canonicorum locum inter Canonicos non teneat , nec pro Canonico reputetur , & incurrat in penam inferius annotatam : Item volumus , & ordinamus , quod si aliquis de nostris Canonicis veller facere permutationem cum aliquo , vel denunciationem , quod non possit absque licentia Dom. Episcopi Catharen. , & consensu Canonicorum . Et si veller permutare , vel denunciare , quod non possit nisi in manibus Supradictorum , alioquin incurrat in penam , quæ inferius continetur ; Et quia in omnibus Ordinibus seu statutis ordinatis pro tempore , transgressoribus imposita non fuisset certa pœna , & sic quod multa maturitate digestum fuerit , & tractatum uno solo verbo destrui potuisset ; ideo volumus , quod quicumque contrafecerit , supradictis suis beneficiis privetur , ac excommunicetur , & nihilominus non sortiatur effectum suum .

Unde Nos Secundus Episcopus antedictus gratiose suscipientes præscriptam supplicationem tamquam nobis humiliter ac devote perreçtam , necnon ipsam Institutionem , Constitutionem , & antiquam Consuetudinem , tamquam justam , honestam , & rationabilem duximus ratificandam , confirmandam , & inviolabiliter in perpetuum observandam esse , prout superius ad litteram annotatur . Si quis autem contra ipsam Institutionem , Constitutionem , & antiquam consuetudinem attentare præsumplerit tamquam a via veritatis , & justitiæ transgressor ultra supra-notatam pœnam Omnipotentis Dei , & Beatorum Apostolorum Petri , & Pauli indignationem , ac nostram æternam maledictionem se noverit incursum . Et hæc omnia celebrata fuerunt de consensu , & voluntate omnium Supradictorum Canonicorum . In quorum omnium , & singulorum fidem , certitudinem , & evidentiam , tenore præsentium , Privilegium prædictum , institutionem , constitutionem , & consuetudi-

nem per Secretarium, & Publicum Cancellarium nostrum in hanc formam publicam redigi facimus, & nostro majori Pontificali solitoque Sigillo jussimus appensione muniri.

Datum in Aula nostri Episcopalis Palatii præsentibus Nobilibus Viris Domino Paulo de Buccia, Domino Nicolao de Passara, & Domino Drachone qu. Domini Marci de Drachonibus, & quampluribus aliis, ac etiam ad omnium, & singulorum supracriptorum ampliorem fidem consueti totius Capituli Cathedralis Ecclesiæ S. Tryphonis solitque sigilli supranotati Canonici duxerunt appensione muniri.

L. S.

Subscriptio.

Ego Baptista filius qu. Marti Bruni de Venetiis Imp. auctoritate Notarius, ac Judex Ordinarius, necnon ad præsens Reverendissimi in Christo Patris, & Domini Domini Secundi Nani dignissimi Episcopi Catharensis Secretarius, & Publicus Cancellarius omnibus suprapositis interfui, & de mandato prædicti Domini Episcopi, ac etiam ab omnibus dictis Ecclesiæ Canonicis rogatus fideliter scripsi, & publicavi, & in hanc publicam formam redegi, signumque meum apposui consuetum.

Et ego Petrus Grubogna Archidiaconus, & Publicus Apostolica auctoritate Notarius qui supra, quia supradictum Privilegium ex autentico fideliter, nil addito, seu diminuto propria manu exemplavi, & cum originali eodem auscultatum concordare inveni, ideo in fidem signo, & nomine meis solitis appositis, & propria manu subscriptis Reverendis Dominis Canonicis præfatæ Ecclesiæ Catharen. rogavi, & registravi &c.

Ego Presbyter Petrus Drago Canonicus Cathar. Apostolica auctoritate Notarius superscriptum exemplum supradicti Rev. Domini Petri Grubogna Exemplatum auscultavi cum autentico in carta membrana contento, & ita cum eo ad litteram concordare inveni, idque in fidem subscripsi signo ac nomine meis solitis appositis.

Ego Prædictus Andreas de Ginis Notarius Publicus, supradictum Exemplum per me cum autentico auscultatum concordare inveni, ideo in fidem &c. ac pro majore robore manu propria subscripsi signumque meum solitum apposui.

Alia ipsius Episcopi documenta licet minoris momenti extant in Archivo Cathedralis Ecclesiæ usque ad annum 1429. qui fuit ei vitæ suæ novissimus.

XXVIII. Marinus Contareus Nobilis Venetus Danielis filius, electus anno 1430. die 23. Julii, cujus documenta inveniuntur in Archivo Catharensis Ecclesiæ usque ad annum 1447. quo anno die II. Septembris ad preces Capituli, necnon Abbatis & Monachorum ad gloriam

Dei

Dei & honorem Beatissime Deiparæ Mariæ, & S. Georgii dedicavit Ecclesiam nunc vernaculo dictam, lo Scoglio di S. Zorzi, prope Pefasum, ubi Sanctorum Abdon, & Sennen, & Sanctorum Innocentium Reliquiæ honorifice asservantur. Celebre fuit apud Cathares hoc S. Georgii Monasterium, pro quo non semel latæ fuerunt leges in Consilio Communitatis Cathari, & in municipale Civitatis statutum redactæ. Verum quum bona hujus Abbatiae alienarentur dictum, & Monasterium ipsum horatim ad ruinam tenderet, Consilium Cathari die ultimo Octobris anni MCCCCXXXI. decrevit, ut de introitibus Monasterii Procuratores ipsius pecunias infunderent in fabrica & reparatione Ecclesiæ & Chori & fulcimento Monasterii, prout ipsis videretur opportunum.

Pastoralis hujus Antistitis sollicitudo plurimum contulit ad Ecclesiæ suæ decus, nec minori studio Divini cultus incrementa fovens pœnam excommunicationis indixit omnibus, qui festivas solemnitates irreligiose transigerent. Ipsi zelo testimonium perhibent ea, quæ in Cathari statuto sic exarata leguntur.

MCCCCXXV. Indictione XIII. die I. Mensis Januarii.

Hæ sunt solemnitates & festivitates Sanctorum, quæ per totum annum debent celebrari, ordinatæ per Consilia Cathari, in quibus jus reddi non debet & per Regimen & totam Universalitatem Cathari & forenses debent celebrari sub pœna unius yperperi grossorum de Catharo solvendi per quemlibet laborantem quolibet die festo de infra scriptis diebus festivis.

JANUARIUS.

- 1 Circumcisio D. N. J. Christi.
- 6 Epiphania D. N. J. Christi.
- 17 S. Antonius Abbas.

FEBRUARIUS.

- 1 Purificatio B. V. Mariæ.
- 3 S. Tryphon & S. Blasius.
- 24 S. Mathias Apostolus.

MARTIUS.

- 12 S. Gregorius Papa & Doctor Ecclesiæ.
- 25 Annuntiatio B. V. Mariæ.

APRILIS.

- 23 S. Georgius Martyr.
- 25 S. Marcus Evangelista.

MAJUS.

- 1 SS. Philippus & Jacobus Apost.
- 3 Inventio Sanctissimæ Crucis.

JUNIUS.

- 11 S. Barnabas Apostolus.
- 24 Nativitas S. Joannis Baptistæ.
- 29 S. Petrus & S. Paulus Apostoli.

JULIUS.

- 25 S. Jacobus Apostolus.

AUGUSTUS.

- 10 S. Laurentius Martyr.
- 15 Assumptio B. V. Mariæ.
- 24 a. Bartholomæus Apostolus.
- 28 S. Augustinus Episc. & Doctor Ecclesiæ.

SEPTEMBER.

- 8 Nativitas B. V. Mariæ.

E 21 S. Mat-

- 34
 21 S. Matthæus Apostolus.
 29 Dedicatio S. Michaelis.
 30 S. Hieronymus Doctor Eccle-
 siæ.

OCTOBER.

- 18 S. Lucas Euangelista.
 28 SS. Simon & Judas vel Ta-
 daus Apostoli.

NOVEMBER.

- 1 Festum Omnium Sanctorum.
 11 S. Martinus Episcopus.
 30 S. Andreas Apostolus.

DECEMBER.

- 6 S. Nicolaus Episcopus.
 7 S. Ambrosius Episcopus & Do-
 ctor Ecclesiæ.

- 21 S. Thomas Apostolus.
 25 Nativitas D. N. J. Christi.
 26 S. Stephanus Protomartyr.
 27 S. Joannes Apostolus & Evan-
 gelista.

28 Sancti Innocentes.

31 S. Silvester Papa.

Solemnitates occurrentes per annum.

Resurrectio D. N. J. Christi cum
 duobus diebus sequentibus.

Omnes dies Dominicales totius an-
 ni.

Ascensio D. N. J. Christi.

Festum Corporis D. N. J. Christi.

Festum Pentecostes cum duobus
 diebus sequentibus.

Dies Veneris Sanctissimæ Passionis
 D. N. J. Christi.

„ Nota quod die XII. Decembris 1436. R. D. Episcopus Domi-
 „ nus Marinus Contareno indixit poenam excommunicationis omni-
 „ bus civibus, & habitatoribus Cathari laborantibus, ementibus, &
 „ vendentibus in dictis festivitatibus.

Ecclesiam itaque Catharensē dum sedula cura administraret Mari-
 nus Episcopus, sæpe sæpius ad alios Ditionis Venetæ Episcopatus in Ve-
 netis Senatorum Comitibus, quæ Rogatorum, vulgo vocant *de Pregadi*,
 nuncupatus fuit, scilicet ad Episcopatum Tarvisinum anno 1443. die
 28. Septembris, deinde ad Archiepiscopatum Cretensem anno 1444. men-
 se Septembris, mox ad Episcopatum Cenerensem anno 1445. die 15.
 Martii, ad Episcopatum Feltrensem anno 1447. die 14. Aprilis, & ad
 Episcopatum Vicentinum anno 1451. die 10. Junii. Tandem cum quat-
 tuor supra viginti annos in Catharensi Episcopatu transgressisset a Nicô-
 lao Papa V. anno 1454. ad Ecclesiam Tarvisinam translatus fuit, in
 cujus administratione obiit anno insequenti 1455.

XXIX. Bernardus de Bernardis Nobilis Venerus & Canonicus Pata-
 vinus ad Cathari Sedem assumitur anno 1453. die XXI. Novembris.
 In hujus Episcopi commendationem misit Senatus Venerus Latinam e-
 pistolam ad Cives Catharenses datam die 22. Maji anni 1455. ubi
 Bernardum præclaris laudibus exornat. Gratulatus est ei de Episcopali
 dignitate Maphæus Valaresius Archiepiscopus Jaderensis eleganti episto-
 la. Brevi fuit Episcopus, & vivis enim excessit anno 1457. dum in
 Romana Curia degeret.

XXX.

XXX. Angelus Fasolus Clodienſis & Canonicus Patavinus ad Catharenſem Episcopatum ſublimatur a Calisto Papa III. die 16. Februarii anno 1457. cui dignitatis ſuæ poſſeſſionem ineunti gratulatus eſt luculentiffima epiſtola Maphæus Valareſſius Archiepiſcopus Jaderenſis. Pro Eccleſiæ ſuæ juribus tuendis controverſias habuit cum quodam Marco Presbytero Catharenſi, & cum Tryphone Abbate S. Georgii de Golpho Cathari, ex quibus lata Judicium ſententiâ victor evaſit. Adminiſtrato per biennium laudatiſſime paſtorali munere, ei deinde ſponſe renuntiavit, indeque renuntiatus fuit Episcopus Mothonenſis, in cuius Eccleſiæ regimine ſedebat anno 1462. Multa deinde geſſit pro Apoſtolica Sede præclara officia, tranſlatusque ad Episcopatum Feltrinem deſtinatus etiam fuit apud Venetos Apoſtolicus Legatus, cuius officii munere etiam functus eſt Pii Papæ II. juſſu ad Regem Servie. Obiit Romæ.

XXXI. Marcus de Nigris Venetus Angelo Episcopo renuntianti ſuſſectus fuit anno 1459. die VI. Decembris. Antequam vero ſua Eccleſiæ regimen capeſſeret Veneti Senatus religionem obteſtatus eſt, ut auctoritate ſua læſus Catharenſis Episcopatus juridiſctiones redimeret, & ablata ipliſ bona a violentia detinentium reſtitui mandaret. Annuere P. C. latoque ad diem IV. Februarii anno 1460. more Veneto, qui Chriſti fuit annus 1461. decreto, Reſtori Cathari Senatus juſſit, ut bona Episcopatus in integrum reduci curaret. Hæc ſunt S. C. verba.

“ Paſchalis Maripetro Dei Gratia Dux Venetiarum. Nobilibus & Sapientibus Viris Antonio Donato de ſuo mandato Comiti Cathari ac ſucceſſoribus ſuis Fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. “ Credimus vobis eſſe notiſſimum, quod in conceſſione, quam alias cum deliberatione Noſtri Conſilii Rogatorum fecimus illi dilectiſſimæ Communitari Cathari, tam Nobilibus quam Popularibus de terrenis & poſſeſſionibus Villarum Luſtizza & pertinentiarum ſuarum, in ſpecie reſervavimus jura & juridiſctiones Rev. Patris Domini Episcopſci, & Episcopatus Catharenſis, ſicut in litteris & reſponſionibus veſtris tunc ſuperinde conſectis clare conſtat. Pro cuius noſtræ intentionis exequutione per litteras noſtras datas die I. Auguſti 1454. ac ſucceſſive die XVI. ejuſdem milleſimi ſcripſimus Nobili Viro Joanni Barbo tunc Comiti noſtro Catharenſi, ejuſque ſucceſſoribus, ut præſato Domino Episcopo omnibus convenientibus favoribus, & auxiliis aſſiſterent, quibus mediantibus jura & juridiſctiones ſuæ & Episcopatus ipliſ, atque Eccleſiæ tam in portione dictorum terreſſorum & aliter dicto Episcopatu, & Eccleſiæ Catharenſi pertinentium, quantum jus & juſtitia ſuaderent, integre conſervarentur, ſibi que ſeu Nuntiis & Procuratoribus ſuis de iſtis Decimis & proventibus cum integritate reſponderetur, non obſtantiſ differentiiſ, quæ

"fortassis inter Nobiles & populares & alios subditos nostros pro di-
 "ctis terrenis & possessionibus verterentur, quoniam nostra intentio
 "erat, quod præfato Domino Episcopo, aut Episcopatu & Ecclesiæ
 "Catharensi tam circa prædicta quam circa jurisdictionem spirituales,
 "quam habet in Ecclesiis & Capellis, & eorum Beneficiatis in locis
 "prædictis, & tota Diocesi sua non derogaretur. Et quoniam tunc in-
 "telleximus quod aliquę possessiones & bona ipsius Episcopatus per tem-
 "pora præterita alienata & dilapidata fuerant in damnum & detri-
 "mentum Episcopatus & Ecclesiæ contra ordines nostros, iussimus, ut
 "sibi jus & iustitia ministraretur pro honore Dei & Divini cultus,
 "sicut in illis litteris nostris serius continetur. Nunc autem requi-
 "sitionem Rev. Patris Dom. Marci Nigro Civis nostri moderni Epi-
 "scopi Catharensis, vobis rursum scribimus, & reiterando mandamus
 "illud idem quod præfato Præcessori vestro & successoribus suis scri-
 "psimus per dictas litteras nostras datas I. Augusti, & XVI. Septem-
 "bris 1454. Quarum effectum superius declaravimus observare & exe-
 "qui debeatis. Et si quid ex bonis dicti Episcopatus & Ecclesiæ Ca-
 "tharensis indebite alienatum vel venditum esset in præjudicium &
 "detrimentum Ecclesiæ & Episcopatus contra formam Legum, & or-
 "dinum nostrorum, volumus, quod in his quæ ad regimen vestrum
 "pertinent, vocatis vocandis, & auditis audiendis jus & iusticiam mini-
 "stretis pro honore Dei, & augmento divini cultus non dilapidentur,
 "vel dispergantur.

"Dat. in nostro Ducali Palatio die IV. Februarii Indictione IX.
 "anno MCCCCLX.

Gravi fultus decreto ad suam deinde Ecclesiam se contulit Marcus
 Episcopus cujus possessionem inivit eo ipso anno 1461. Reversus postea
 in Italiam, domicilium suum aliquandiu Patavii fixit, ubi cum Pat-
 lus Papa II. per litteras datas die IV. Januarii anni 1465. Delegatum
 Apostolicum instituit ut in controversia Ursæ & Blasæ Monialium S.
 Parisii de Tarvisio, quæ de Abbatiæ dignitate decertabant, quod ius-
 tum esset Apostolica auctoritate decerneret. Eodem etiam anno Pata-
 vinam Ecclesiam Monialium S. Mariæ ad Bethlehem sacræ consecra-
 tionis munere decoravit. Ad Episcopatum Auxerrensem postea a Sixto
 Papa IV. deductus fuit anno 1474.

XXXII. Petrus de Brutis Venetus J. U. D. Venetam S. Agathæ
 Ecclesiam quæ nunc S. Ubaldi appellatur Plebanus administravit, &
 Scholius Clericorum in Canonica S. Marci Præpositus fuit circa annum
 1463. quo tempore egregium adversus Judæos opus concinnavit, cui
 titulum inscripsit *Victoria contra Judæos*. Ejus præclara doctrina cum ad
 Pauli Papæ II. notitiam advenisset, ipsum Crojæ in Epiro Episcopum
 renuntiavit, cujus promotionis notitia ad nos devenit ex ipsius Petri

epistola ad Joannem Paltaffich Archidiaconum Catharensen datam anno 1478. in qua se olim Crojæ Episcopum appellat. Sibi itaque destinatæ Ecclesiæ dum præfesset a Marco de Nigris concive suo Episcopo Catharensi Vicarii Generalis officium subire coactus fuit, cui deinde ad Cathedram Auxerrensem translato successor datus fuit anno 1474. Ecclesiæ suæ non ampos redditus augeri obtinuit impetrata ipsi unionis Monasterii S. Georgii in Scopulo Ordinis S. Benedicti quod mensa Episcopali perpetuo adnexum Apostolica autoritate declaravit Innocentius Papa VIII. die XXIII. Decembris anno 1485.

Quum autem circa ea tempora Ecclesiæ Vicetinae regimen haberet Joannes Baptista Cardinalis Zenus, neque gravissimis Romanæ Curia impeditis negotiis præsentem posset Episcopus sui gerere sollicitudinem, Petrum de Brutis Episcopum Catharensen selegit, cui Vicegerenti suo Vicetina Ecclesiā administrandam committeret. Vicetiam itaque cum accessisset, Catharensis ovilis custodiam supralaudato Archidiacono Paltaffich per litteras demandavit, quippe qui Angelo Fasolo olim Catharensi Episcopo in Legationis Apostolicæ apud Regem Servia officio laudatissime deservierat.

Dum igitur Vicegerentis in Episcopatu Vicetino munus exerceret Petrus a Sixto Papa IV. destinatur simul cum Angelo Fasolo Episcopo Feltrensi Commissarius Apostolicus ad inquirendum de martyrio S. Simeonis pueri a Judæis in civitate Tridentina nefarie occisi. Vicetiam deinde re optime confecta reversus, Ecclesiam Monachorum Montis Oliveri in Castro Leonici positam anno MCCCCLXXXVIII. die XXIX. Septembris ritu solemnī dedicavit. Extremo tandem morbo correptus, cum sacras supellestiles Ecclesiæ suæ Catharensi ex testamento legasset, anno MCCCCXCIII. obdormivit in Domino, pietate, doctrina, & libris editis spectatissimus. Solemniter benemerenti Episcopo parentatum fuit a Vicetinis, ejusque cadaver in Cathedrali Vicetina emortualem requiem habuit. Plurima reliquit suæ doctrinae argumenta in libris ab eo egregie exaratis, quorum præstantissimus ille censetur a doctis, quem ad Viros Nobiles Vicetinos de omni genere virtutis benemeritos misit hujuscemodi titulo insignitum: *Victoria contra Judeos Vicetie* 1489. in f. A multis quidem hic liber memoratur, id quod tamen ejusmodi verbis fieri conspiciamus, ut a paucis illum esse oculis perlustratum facile possumus colligere. Libri hujus argumentum hic adjiciemus ipsius Auctoris verbis, qui pag. 4. ita scribit: *Primum itaque videbimus, quod summus omnium conditor Deus Omnipotens suum Messia, quem Christum Christiani adpellant, missurus erat de Virgine natum. Secundum, quod Christus esse debeat Deus & homo. Tertium, quod idem Christus, quem Messia, Judei nuncupant, legem novam hominibus laturus erat. Quartum, quod tempus Christi Messia adventus jamdiu præterit.*

terunt. Quantum quod Jesus Marie filius, fuit ille verus Christus atque Messias, quem Propheta Sancto Spiritu illustrati, omnes futurum prae-dixerunt.

Hiscæ absolutis, pars Libri primi explicat. In secunda ad objection-nes quindecim Judæorum satis quidem accurate respondet, & nonnulla dogmata detestanda, & impia ex eorum adducit Libris. In fine totius Operis id legitur epigramma.

*Est opus impressum Papiensi Simone clarum,
Compositum Petri Præsulis ingenio.*

*En ego sum Simon, Papiensis nomine Civis,
Bivelaquam nuper, fata dedere mihi.*

*Hunc virtute mea Librum, magnoque labore
Impressi, nostræ Virginis ob meritum.*

Idem Liber memoratur a Pellegrino Antonio Orlandi, nella Origine, e Pro-
gressi della Stampa, e Notizie dell' Opere Stampate dal 1457. sino al
1500. pag. 175. Cum autem eodem loco alium Petri Bruti Librum
titulo; *Adversus Judæos*, pro Christiana Fide ad Vicetinum Senatum
Opus per Simonem Papiensem Vicentiæ 1489. in fol. adducit, sine
dubio errore admittit; & unum eundemque Librum, titulo tantum
mutato, adfert. Confer Cornelii a Beughem Incunabula Typographica
pag. 36. ubi Libri titulum modo memorato invenies. In Michaelis
Maittaire Annalibus Typographicis Tom. I. p. 499. reperitur editio
Venetiis 1488. excusa. Illam e Catalogo Bibliothecæ Cantabrigien-
sibus publicæ Manuscripto Maittaire adtulit. Sed annus forte, & locus im-
pressionis mutandus est: quoniam Liber per eundem Simonem Papien-
sem impressus legitur, qui Vicentiæ illum anno 1489. typis excelsit.
De Petro Bruto Veneto, Episcopo Catharensi videndus Trithemius
cap. 891. Antonius Posselinus Tom. III. Apparatu Sac. pag. 42. Jo-
seph Simleri Bibliotheca Gesneriana pag. 554. Pauli Colomesii Italia
Orientalis p. 7. & seqq. Jo. Albert. Fabricii Bibliotheca mediæ, & in-
fimæ Latinitatis LXV. p. 738. Finus Hadrianus Finus in Præfatione
Flagelli contra Judæos, ubi de hoc Petri Bruti Opere ita scribit. *Li-
ber quidam a venerabili, & eloquenti Patre Domino Petro Bruto,
Nobili Veneto, & dignissimo Catharensi Episcopo, contra Hebræos e-
ditus, cui nomen indidit; Victoria Petri Bruti contra Judæos, meas
statim venit in manus. Hunc aperui, & ejus elegantia, & eloquii sua-
vitate captus totum legi & pluries perlegi. Ibi enim multa contra He-
bræos, in Fidei Christianæ favorem non minus diligenter, quam ele-
ganter posita sunt.* Friderici Gorthilf. Freytag. Analecra Litteraria de
Libris rarioribus Lipsiæ edita 1750. in 8. pag. 260. & seq.

XXXIII. Joannes Clericus Nobilis Vicetinus doctrina clarus Or-
dini Cruciferorum Generalis præfuit, indeque ab Alexandro Papa VI.
ad

ad Catharensē Ecclesiam destinatus fuit Episcopus anno 1493. quo anno Lateranensi Concilio interfuit. Cathari degens Beatam Olanam Virginem de Montenigro in territorio Catharensi ortam, & celestium charismatum donis insignitam excepit, eamque in angustā aedis solitudine apud S. Bartholomaei Ecclesiam reclusit. In illius arctissima habitationis voluntario carcere septennium exegit optima Virgo, mox ad Cellulam aliam, seu verius Cryptam Ecclesiae S. Pauli Monialium Ordinis Prædicatorum proximam non longe a Cathedrali se transtulit, ubi religiosum S. Dominici institutum amplexata Reclusæ vitam sanctissime duxit. Virtutibus tandem ac meritis cumulata & universæ Catharensium Urbi miraculis & exemplo clarissima die XXVII. Aprilis anno ætatis suæ LXXII. nostræ vero salutis MDLXX. ante Solis ortum placidissime migravit ad Sponsū, cujus cælestem gloriam multis Deus testatam voluit esse prodigiis.

XXXIV. Tryphon Bisantius Episcopus Catharensis interfuit Concilio Lateranensi V. anno MDXIII. iussu Leonis Papæ X. convocato. Clementi Papæ VII. acceptus ab eo coadjutorem Episcopatus accepit Lucam Bisantium nepotem suum anno MDXXIV. die VIII. Julii cum spe futuræ successionis. Anno deinde MDXXX. dignitatem Episcopalem deposuit, optimeque per decennium in piis operibus conversatus ad meliorem vitam transiit anno MDXL.

XXXV. Lucas Bisantius annum agens XXVII. loco Tryphonis patri sui Episcopus consecratur. Venetias appulsus anno MDLXI. ut ad Concilium Tridentinum progrediretur, vulgavit vitam S. Tryphonis in multas lectiones distributam, quæ in Cathedrali Catharensi legitur per Octavam ipsius Sancti: opus impressum Venetiis in ædibus Hieronymi Calepini Risciani cum auctoritate & concessione Reverendiss. Domini Episcopi Catharini Lucæ Bisantis cura & impensis Dom. Petri Grubogna Archidiaconi, & Hieronymi Buccia Canonici dist. Ecclesie. Anno 1561. die vero mensis Decembris 30. Tridentum deinde se contulit, ubi zelo ecclesiasticæ disciplinæ inter Œcumenicæ Synodi Patres emicuit anno MDLXII., quo etiam tempore Albertus Duimus Catharensis ex Sacra Prædicatorum familia Episcopus Veglenis Concionem ad Patres habuit, in qua validis asseruit rationibus, Græcis hominibus Calicis usum in Eucharistiæ Sacramento, juxta communem receptumque Gentis morem handquaquam esse interdicendum. Ex Tridentino deinde Concilio in patriam reversus, Lucas Episcopus Paulo Fratri Episcopale onus, permittente Pio Papa IV. renuntiavit.

XXXVI. Paulus Bisantius Catharensē Ecclesiam, quam Lucas dimiserat, suscepit administrandam anno 1565. die 12. Octobris, eamque juxta Sacri Concilii Tridentini decreta protinus formare curavit. Ecclesiam S. Francisci de Catharo ecclesiasticæ consecrationis munere anno

anno 1475. ritu solemnī insignivit. Ecclesiarum Buduæ & Cononis primus administrator, Patriarchatui etiam Aquilejensi cum Locumtenentis titulo aliquandiu deservit, ac deinde antecessorum suorum exempla sequutus, oneri se subtrahens ad privatam vitam rediit anno 1578. obiit autem anno 1585.

XXXVII. Franciscus de Zuppanis Nobilis Antibarensis ex Ordine Conventualium electus a Sixto V., cui acceptus erat, Episcopus Catharensis anno MDLXXVIII. die XXI. Novembris Augustini Cardinalis Valerii Apostolicam visitationem excepit anno MDLXXIX. De ipsius obitu ita scriptum legitur in Indice Topographico Tom. IX. Annalium Wadinghi: *Cathari sub Gregorio XIII. Franciscus Episcopus Catharensis, qui populo gratus, & Civibus, dum jura sue Ecclesię defendere, & ablata repetere tentat, veneno extinctus est.* Obiit anno MDLXXXI.

XXXVIII. Hieronymus Buccia nobili genere ortus, Hieronymi Buccia, qui fuerat Caroli V. Historicus, & Pontificum Pii IV. atque Pii V. commensis, eligitur Episcopus Catharensis anno MDLXXXI. die 2. Octobris conservata Ecclesię Abbatia, quę S. Nicolai dicitur, in faucibus Portus Sabinicensis. Lectiones Officii S. Tryphonis a se reformatas, ut a Clemente Papa VIII. approbarentur, impetravit, cujus Pontificis hoc est Apostolicum decretum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam. Gloriosa Christi Martyrum veneratio apud Christianos populos vere celebris est, & frequens, ut & illis debitus exhibeatur honos, & nobis virtutum exempla monstrantur, quibus cognoscamus, quanta ipsi gloria perfruantur in Cælis, quorum natalitia celebramus in terris. Sane cum, sicut Venerabilis Fratriscopi, & dilectorum filiorum Capituli Ecclesię Catharensis nomine nobis nuper expositum fuit, ipsi ob maximum, quem erga S. Tryphonem Martyrem, cujus corpus in dicta Ecclesia requiescit, gerunt devotionis affectum, cupiunt Lectiones infrascriptas in Officio, quod de dicto Sancto in prædicta Ecclesia ac Civitate & Diocesi Catharensi celebratur, recitare posse, easque propterea a nobis, & Apostolica Sede approbari, & ideo nobis humiliter supplicari fecerint, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur piis eorundem Episcopi, & Capituli supplicationibus benigne annuentes de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum Præpositorum, qui lectiones hujusmodi de historia ipsius S. Tryphonis desumptas examinarunt, & approbarunt, sententia, eisdem Episcopo, Capitulo & Canonici, ac Clero universo Civitatis

&

& Diœcesis Catharensis, ut Lectiones hujusmodi, quas inferius adscribi volumus, in secundo Nocturno Officii, quod de dicto Sancto in illius Festo celebrare solent, recitare libere & licite valeant autoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Tenor autem Lectionum hujusmodi est, qui sequitur, videlicet:

Lectiones Secundi Nocturni in Festo S. Tryphonis Martyris.

Lectio IV. Tryphon in Phrygia Minori in vico Campsade piis parentibus natus, a prima ætate pietati usque adeo studuit, ut etiam miraculis multis ac magnis adhuc puer floruerit: nam & morbos varios precibus ad Deum suis curavit, & Dæmones ab obsessis corporibus non raro expulit. Ita vero in hoc genere virtutis claruit, ut etiam solo Tryphonis nomine audito, maligni spiritus fugarentur. Cum autem adolevisset, & Philippo Imperatore de medio sublato Deciana persequutio in Christianos seviræ cœpisset, tunc demum apparuit, quo consilio Divina Providentia militem suum jam inde a pueritia tam præclaris donis ornasset, & armis cælestibus munivisset. *Lectio V.* Delatus igitur ad Aquilinum Præfectum Tryphon quod non solum ipse Christum impense coleret, sed multos præterea alios partim beneficiis curationum, partim Divina quadam eloquentia ad Christianam Religionem alliceret, continuo magna Præfecti diligentia quæsitus & inventus sistitur ad Tribunal. Cum vero nomen, Patriam, fortunam, & religionem suam edicere juberetur, intrepide respondit; Religione Christianus sum, nomen mihi Tryphon est, Patria vicus Campsade, fortuna apud nos nec est, nec dicitur, qui Providentia Dei cuncta credimus gubernari; tum vero jussu Præfecti variis tormentorum generibus excruciatu incredibili constantia & fortitudine omnia superavit. Primum enim ad multas horas in ligno suspensus cæditur, deinde vinctus nudisque pedibus per loca aspera currere cogitur, quod supplicium invicto animo perferens canebar: Perfice Domine gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea: tum pedes ejus acutis clavis perforantur. Et ipse nihilominus per mediam Urbem verberibus agitatur. Post iterum virgis cæso, faces ardentes ejus lateribus adhibentur: ad extremum capitis sententia condemnatur. *Lectio VI.* Cum igitur apud Nicæam B. Tryphon gloriosum martyrium consummasset, qui Nicææ erant, mundis sintonibus, & variis aromatibus Sacras Reliquias componentes ad præsidium Urbis suæ eas asportare ac recondere cogitabant. Ceterum S. Martyr per quietem apparens admonuit, ut in patriam suam Campsadem corpus suum transferretur, ibique sepulturæ mandaretur, sed cum longo tempore sacra Gloriosi hujus Martyris Reliquiæ apud Campsa-

dem prope Civitatem Apameam, ut ipse mandaverat, quievisset, placuit tandem Divinæ Providentiæ tantum thesaurum cum Italia communicare. Itaque Veneta navi asportatum, atque apud Catharum Dalmatiæ Urbem depositum, vicini omnes Populi magna celebritate colunt. Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die XVII. Septembris MDXCIV. Pontificatus nostri anno tertio.

Obiit deinde Hieronymus Episcopus anno MDCIV.

XXXIX. Angelus Baronius Venetus anno Christi MDLVI. die XIV. Septembris Venetiis in Cænobio S. Dominici Ordini Prædicatorum nomen dedit. In Theologiæ studiis doctissimus, dum Bononiæ eandem sacram facultatem doceret, a Clemente VIII. Cathari Episcopus enuntiatur die XIII. Octobris anno MDCIV. Ecclesiam Monasterii S. Secundi Venetiarum, (quod Prior rexerat anno MDXC.) consecravit (ut notat marmorea epigraphe) in crastino Christi Transfigurationis anno MDCVIII., & triennio post ad Clugiensem Episcopatum transit die XII. Septembris anni MDCXI., in quo annum integrum non exegit.

XL. Hieronymus Rusca Patavinus Ordinis Prædicatorum electus die V. Decembris anno MDCXI. Ecclesiam Cathedralem Catharensem sub S. Tryphonis Martyris invocatione consecravit anno MDCXIII., indeque a Paulo V. ad Episcopatum Justinopolitanum transfertur die XXIX. Aprilis anno MDCXX. ubi decennio sedet, defunctus postea anno MDCXXX.

XLI. Jacobus Pamphilus ex Oppido Castri Aggeris Clugienfis Diocesis electus die XV. Junii anni MDCXX., obiit Venetiis, die XV. Aprilis anno MDCXXII.

XLII. Vincentius Buccia Catharensis Canonicus ad patrii Episcopatus Sedem a Gregorio XV. assumitur die XXIV. Novembris anno MDCXXII. Ecclesiæ Catharensi per quattuor supra triginta annos præfuit, obiitque anno MDCLVI.

XLIII. Joannes Antonius Sboravaccius Civis & Archipresbyter Tragurienfis electus die XXIV. Julii anno MDCLVI. Episcopus Catharensis egregiæ virtutis vir diu multumque Ecclesiam suam laudatissime rexit, ac postea senio fractus, ultro Vale dixit oneri anno MDCLXXXVIII.

XLIV. Marinus Drago Nobilis & Archidiaconus Catharensis J. U. D. ad Episcopatum evectus fuit anno MDCLXXXVIII. die ultima Maji indeque ad Ecclesiam Corcyræ Nigræ seu Curzolæ translatus fuit die III. Octobris anno MDCCVIII.

XLV. Franciscus Parchich Nobilis Sibinicensis Ordinis Prædicatorum S. Theologiæ Magister & Inquisitor Generalis in Dalmatia, Episcopatum obtinuit die VI. Maji anno 1709. Obiit deinde mense Maio anno 1715.

XLVI.

XLVI. Simeon Gritti Presbyter Diœcesis de Marcarfcha Philosphie ac Sacræ Theologiæ Doct̃or, Canonicus Collegiæ Ecclesiæ S. Hieronymi, Illyricorum de Urbe examinador linguæ Illyricæ, & alias alumnus Collegii Neophytorum ejusdem urbis, ad Catharensem Episcopatum evehitur die III. Maji anno 1716. In eadem urbe degens die XXIII. Decembris anni insequentis consecravit altare Ecclesiæ S. Mariæ in Cosmedin, ut refert inscriptio parieti cryptæ incisa.

“ Clementis XI. P. O. M. Benef. Anno MDCCXVII. die XXIII. Decembris Feria V. Consecratum est Hoc Altare In Honorem Nativitatis D. N. Jesu XPI Per Manus Reverendiss. in XPO P. D. Simonis Gritti Epif. Catharen. Qui singulis Fidelibus In Die Anniversario Consecrationis Hujusmodi Ipsum Visitantibus XL. Dies de Vera Indulgentia Concessit.

Translatus inde fuit ad Ferentinam Ecclesiam die 8. Junii anno 1718.

XLVII. Hyacinthus Zanobetti Jadrensis Ord. Prædicatorum Sacræ Theol. Magister nonnullis sui Ordinis functus Præfecturis ad hanc Sædem evectus est die XXVII. Junii anno MDCCXVIII.

XLVIII. Vincentius Drago Canonicus Catharensis renunciatus Episcopus anno MDCCXLIII. Jadrae repentina morte correptus e vivis excessit, antequam sibi commissæ Ecclesiæ adiret possessionem.

XLIX. Joannes Antonius Castelli ex Chio, five, ut Italice vocant, Scio, Insula Maris Ægei electus anno MDCCXLV. Ecclesiam Catharensem nunc regit.

Series Episcoporum Civitatis Cathari.

Episcopi enuntiati ab Ughello.

Episcopi prætermissi ab Ughello.

I. N. in Mare demersus.

II. Grimaldus.

III. Urfacius.

IV. Nicephorus I.

V. Malo seu Mallonius.

VI. Nicephorus II.

VII. Marcus I.

VIII. Buccinus.

IX. Micha Leonius.

X. Sergius I. Leonius.

XI. Blasius.

XII. Deodarus.

XIII. Centiberius.

XIV. Marcus II.

F 2

XV.

- XV. Dumpinus.
 XVI. Sergius II.
 XVII. Malliciates.
 XVIII. Thomas.
 XIX. Sergius III.
 XX. Bartholomæus.
 XXI. Adam.
 XXII. Duynus.
 XXIII. Stephanus de Nigris.
 XXIV. Joannes I. de Duratio.
 XXV. Antonius de Bitonto.
 XXVI. Raymundus.
 XXVII. Secundus Nanius.
 XXVIII. Marinus Contareno.
 XXIX. Bernardus de Bernardis.
 XXX. Angelus I. Fafolo.
 XXXI. Marcus III. de Nigris.
 XXXII. Petrus de Brutis.
 XXXIII. Joannes II. Clericatus.
 XXXIV. Tryphon Bifantius.
 XXXV. Lucas Bifantius.
 XXXVI. Paulus Bifantius.
 XXXVII. Franciscus I. de Zup-
 panis.
 XXXVIII. Hieronymus I. Buc-
 chia.
 XXXIX. Angelus II. Baronius.
 XL. Hieronymus II. Rufca.
 XLI. Jacobus Pamphilus.
 XLII. Vincentius I. Buccchia.
 XLIII. Joannes Antonius I. Sbo-
 ravaccius.
 XLIV. Marinus II. Drago.
 XLV. Franciscus II. Parchich.
 XLVI. Simcon Gritti.
 XLVII. Hyacynthus Zanobetti.
 XLVIII. Vincentius II. Drago.
 IL. Joannes Antonius II. Castelli.

Multa huc usque de Cathari fundatione, deque ecclesiastico ipsius re-
 gimine differuimus: nunc autem haud injucundum erudito Lectori fore
 putamus, si aliquid etiam de Politica hoc est de civili Urbis admini-
 stratione

stratione (quoad quidem documentorum patitur inopia) proferamus ; quamvis id quod prima illius incunabula respicit , haud puro satis fonte haurire oporteat , ex Mauri Orbini nempe Regno seu Historia Slavorum , quam erroribus fabulisque scatere eruditi cognoscunt . Fabellas nobis recantare animus non est ; in quibus tamen ii sibi perplacent , qui angustiora per illas Urbium initia se facturos falso opinantur . Certiora suppetunt ex antiquis documentis , quæ Slava lingua , & caracteribus exarata , bulla aurea pendente munita Cathari in capsâ Reliquiarum S. Tryphonis in Ecclesia Cathedrali asservantur , simul cum Italica ipsorum versione , quam tribus ab hinc sæculis factam fuisse in laudato de Imperatorum *Rassia nummis* libro asserit Ampliff. Senator Bernardus Nanius , cujus laudi merito cedit isthæc bonæ frugis plena Vettustiorum Monumentorum editio . Ex cujusvis demum civitatis sive Ascrisii sive Risonii ruinis emerferit Civitas Cathari , verisimile est , a suæ originis , de qua jam disseruimus , exordiis sua usam esse libertate , suisque legibus stetit , quamvis decursu temporis a Regum Servia potentia , qui late per eas regiones dominabantur , subacta , multa & quidem asperissima pertulerit . Refert Orbini Draghimirus Servia Regem post Wladislavi Bulgarorum Tyranni mortem , qui Rassia regionem occupaverat , exercitum collegisse , ut paternum recuperaret dominium ; quum autem Catharum versus appropinquasset , a civibus illius Urbis rogatus , ut ad eos descenderet , inter convivia trucidatus est . Hæc sunt Orbini verba Latine reddita : *Draghimirus exercitum collegit ut Avorum suorum Regnum sibi recuperaret : Quum autem in sinu maris prope Catharum appulisset , Cathareses obviam facti ipsum rogaverunt , ut ad Insulam S. Gabrielis convivio excipiendus descenderet . Assensit Civium precibus Princeps , paucisque stipatus viris Insulam intravit , in qua dum opportuna convivio disponuntur , Cathareses ibi congregati consilium inierunt , ut quum jam ex stirpe Regia (Samuele & Wladislavo defunctis) nullus præter Draghimirum virum superesset , ipsum quoque e viris tollerent , ne ab ipso juxta præcessorum suorum mores ultra gravarentur . Statuta Principis nece , dum circa convivii finem Cathareses ex vino calefcerent , impetu facto Regem aggressi sunt , qui ad Ecclesiam aufugiens aggressores ab ingressu ense strenue pugnans prohibuit , seseque ab eorum violentia tutatus est , donec aliqui ipsorum per tectum in Ecclesiam descendentes Regem proditorie trucidarunt . Draghimiri mortem refert etiam Cangius in Familiis Dalmaticis : Draghimirus Uladimiri patruus & HRbalimiri Regis filius avitas Provincias post Bulgari (Joannis Wladislavi Regis) interitum recuperaturus in Dalmatiam profectus est ; cumque Catharum pervenisset a civibus in eâ sacra , quæ S. Gabrielis rupi inedicata est , misere interemptus est . Neque tamen paucorum perfidia effecit , ut civitas Catharensis , (cujus potissima & sanior pars a patrati parri-*

paricidii scelere erat immunis) a Regum Serviae jurisdictione se subduceret. Dobroslavo enim Draghimiri filio, Michaeli, Rodoslavo, Bodino, Michaeli, & Dobroslavo hujus nominis secundo, deinceps ex ordine Serviae Regibus fidelitatem & obedientiam detulerunt. Quum autem Dobroslavus ex vita rerumque gerendarum ratione suis esset intolerandus, Dalmata eo expulso & in carcerem coniecto Uladimirum hujus nominis II. Regem sibi constituerunt. Hic, ut ait Cangius uxorem duxit *Volcani Rassie Comitis filiam*, qui rem gratam genero fore arbitratus Dobroslavum Regem libertate donatum ad eum remisit. At ille veritas ne sibi regium auferret diadema, Dobroslavum in carcerem compegit, in quo quoad ille vixit detentus est. Jaquinta denique Bodini Vidua Cathari Uladimirum veneno sustulit, Dobroslavo preterea captivo excecato & castrato, ne consiliis suis obfisteret, qui postea libertate donatus in Monasterio SS. Sergii & Bacchi reliquum vite exegit, in quo etiam humo traditus est Uladimirus. Exinde Georgius Bodini & Jaquinte filius Serviani Regni possessionem adit circa annum MCXV. Ingentem contra eum exercitum milit Joannes Comnenus Imperator, & Gubressa Branislavi filius, & Dobroslavi Regis nepos a Dalmatis in Serviae Regem salutatur. Georgius in pugna victus in Rassiam se retraxit, Jaquinta vero ejus mater pessima femina in Catharensi civitate capta Constantinopolim missa est, ubi vitam exiit. Sed vix annum regni septimum exegerat Gubressa cum Georgius magno ex Rassia comparato exercitu in Dalmatiam descendit, commissaque cum hoste praelio, in quo Gubressa fortiter pugnans interficitur, regnum recepit. Tanta autem deinde huic Regi sinceræ fidei argumenta præstiterunt Catharenses, ut ipse ad ostendendam grati animi liberalitatem amplis privilegiis Communitatem ditaverit, quæ quidem privilegia recensentur in mox afferendo Regis Radoslavi documento. Quum autem Georgius in Servianos Principes, & potissimum in Gubressæ fratres deservisset, Alexius Coutostephanus Manuelis Imperatoris ex sorore nepos confecto ingenti exercitu Georgium Regem praelio fudit delevitque. *Clades hæc a Georgio accepta subditos ad defectionem concitavit. Primi vero (ita Cangius) & veluti antesignani Catharenses, deinde Rassiani Dragbinham Regem proclamarunt ; Georgius vero captus Constantinopolim ductus fuit, ubi vitam explevit.*

Post hæc (ita refert Orbinus) civitas Cathari sub jura Regum Serviae & Rassie persistit usque ad annum MCLXXVIII., quo tempore dolentes viri Catharenses gravem Rassianum Principum dominationem, ab ipsis deficientes fœdus cum Græcis imperatoribus inierunt, a quibus valida exercitus vi tutati fuerunt. Quum autem Buduam accessisset anno MCLXXXIX. Simeon Nemagnia Rassiae Rex omni conatu egit, ut Catharo potiretur, sed cum Emmanuel Comnenus Constantinopoleos Imperator fortem exercitum ad ejus propugnationem direxisset, Simeon

ab oppugnatione Cathari se retrahens veniam ab Imperatore imploravit. Sub Imperii itaque Græci protectione stetit Catharum asserit Orbinus, donec Constantinopoli a Gallis Venetisque fœdere junctis occupata Stephanus Rassiæ Rex circa annum MCCXV. Cathareses amplius exhibitis privilegiis sub sua ditione incitavit, excepitque, jura eorundem libertatis, & sortem suæ potentiae defensionem promittens. Verum Orbini assertis adversantur ea quæ in supralaudato Opere de Familiis Byzant. & Dalmat. asserti eruditissimus Cangius, ejus diligentia in exquirenda accurate antiquarum rerum veritate scriptores omnes vel æquavit, vel superavit. Fatetur quidem vir ingenuus circa ea tempora sæculum nempe XII. mire confusam esse Principum Servianorum Historiam, sed collatis undique vetustis Scriptoribus seriem Regum ita continuat. Georgio successisse Draghinham, atque huic Rodoslavum hujus nominis III. scribit, post quem Servia Regnum obtinuit Primislavus ac deinde Beluses seu Bela ejus frater, qui cum se in Hungariam retraxisset, dominium Servia fratri suo Desæ reliquit; Post Desæ obitum Neeman, quem Dalmatæ Nemagnam vocant; vel potius Miroslavus Rassiæ & Zentam inferiorem ingenti coactio exercitu expugnavit Rodoslavo & Joanne seu Juanisco Fratre inde expulsis, quibus sola Catharensis urbs remansit, Rodoslavus vero Ragusium se contulit, civibusque in suas partes allectis Miroslavum aliquoties fudit. Inde Dyrrachium profectus Manuelem Imperatorem adiutorem perinde habuit. Is enim Theodorum Padiam cum copiis confestim misit, qui Neemanem Croatorum & Catharorum dominatum sibi vindicantem aggrediretur. Nemagnæ, seu Miroslavi successor fuit Thiomilus ipsius filius, qui cum vix anno regnasset, dominium reliquit Simeoni fratri suo, quem Græci Scriptorum, Stephanum vocant, viro militari laude clarissimo; Hic Servia, Dalmatia, Dioclia, Irebina & Záchlunia provinciis sub ditione redactis primus omnium se Rassiæ Regem nuncupavit, & Catharo dominatus est, siquidem hoc ex authenticis documentis (quod Cathari in capsâ Reliquiarum S. Tryphonis aservatur) fide addiscimus, in eo enim Radoslavus Rex Neptos ex Filio, & successor Simeonis in Regno Rassiæ Nobiles & Communitatem Cathari anno MCCL. privilegiis ornat ea potissimum de causa quod Avo suo Simeoni Nemagnæ sinceram fidem & subjectionem ostenderint; ne recordassent vera fide & servitû qual monstrassent nostro Avo Simeone Nemagnæ. Radoslavo itaque qui tunc Servia Regno eique adjectis Provinciis dominabatur, Legatos miserunt Cives Cathareses, ut privilegia suæ Communitati a Georgio Rassiæ olim Rege concessa confirmaret; quæ statim ac Rex vidit suæ autoritatis confirmatione roboravit. Subscripserunt Rodoslavi Regis diplomati Uladislavus & Urosius ejus fratres quorum ultimus Rodoslavo postea in Regno successit, regnoque obtento nomen coronationis suæ solemniter

die immutavit, ac Stephanus nuncupari voluit. *Nec est*, (notat hoc loco erudite laudatus Senator Nanius) quod trium simul Principum, cum unus tantum Regio nomine gaudeat, in Privilegio mox afferendo, subscriptio quemque sollicitum agat: saepe enim hujusce Gentis Principes licet Regi subiecti Respublicas simul administrabant, saepe etiam sub unius tamen Imperio Provincias inter se dividebant, & quandoque minores natu primævis fratribus expulsi (ut videre est apud Cangium Famil. Byz. Dalm. a Nanio citatum) coronam usurpabant, quod ideo fortasse accidit, quod successiones certis legibus non regerentur. Fortasse etiam quo suum privilegium certius redderent Catharini curarunt ut ipsi quoque Radoslavi fratres, licet privati, indulta signarent, ne si unquam ad Regnum, (quod Uroslao evenit) ipsi pervenissent, privilegio caderent. Porro is Radoslavus Rex in quodam antiquo Rituali seu Cæremoniali in capla Communitatis Cathari assertor, memoratur his verbis: *In nomine Dei Æterni & Salvatoris nostri Jesu Christi Anno MCCXXI. XV. die intrante Mense Septembris sub tempore Domini Regis Radoslavi & Comitis de Solis, Episcopi vero Blasii &c.*

Quoniam vero opportuna hoc loco evenit hujusce Comitis mentio, non abs re erit aliqua de Comitis dignitate, a quo potissimum apud Catharense civilis rerum administratio agebatur, in lucem proferre: ex hoc enim facileprehenditur, non levi libertatis privilegio etiam sub Rastianorum Principum potestate Cathari usam fuisse. Comes igitur, qui Prætorium munus exercebat, ex exteris civitatibus deligebatur eo ferè modo, quo plurimæ ex Italis civitatibus dum sui juris erant, Potestatem (sic enim Præses seu Prætor vocabatur) sibi plerumque ex alienis Dominiis assumebant. Tantæ autem erat autoritatis electus Comes, ut ne ea abuteretur, statutum fuerit publico Civitatis decreto, designatum Comitem, antequam sui officii possessionem iniret, teneri in concione publica Civitatis jurare bonum regimen & æqualem justitiam, ut in Statuto municipali ejus urbis legitur Venetiis edito anno 1616. ubi pag. 14. hæc habentur.

“ Qualiter recipi debeat Dominus Comes a Communitate cum primo venerit. Statuimus firmiter sanciendo, quod D. Comes qui pro tempore ad Civitatem Cathari venerit, ex mandato in concione publica secundum antiquam consuetudinem Civitatis Cathari ad campanarum sonitum congregata bonum conservare regimen, atque statum totius Civitatis, atque conservationes custodire super Sancta Dei Evangelia jurare teneatur omnino publice in platea, & jurata firmiter observare, prout in Civitatis Cathari statutis serius continetur. Quo a Comite juramento peracto Judices Rectores, Consiliarii Civitatis Cathari consuetudines ejusdem Civitatis observare, eodem modo jurare teneantur.

Juramentum autem Comitis erat hujusmodi.

“ Ego N. Comes Cathari juro ad Sancta Dei Evangelia bona fide
 “ & sine fraude & absque malo ingenio ipsam Civitatem gubernare ,
 “ regere , & salvare secundum consuetudinem ejusdem ad honorem Do-
 “ mini nostri Regis , & etiam rationes Communis Cathari bona fide
 “ salvare , justitiam æqualiter majoribus & minoribus tribuam manu-
 “ tenens , & cum majori parte Consilii bonos accrescam diminuens u-
 “ sus malos , & nec amicum juvabo , nec per fraudem inimico no-
 “ cebo.

Asserit Orbinus Catharense in obedientia Regum Rassiæ stitisse us-
 que ad annum MCCCCLX. dominante Urosio Rassiæ Regum ultimo ex
 familia Simeonis Nemagnia , & Stephani Imperatoris filio , in qua
 Chronica nota corrigendus est ex ipso statuto Cathari , quod cum re-
 novatum esset ex publico civitatis decreto anno MCCCCLXXIII. reli-
 qua fuerunt in juramento Comitis illa verba ad honorem Domini no-
 stri Regis , quæ profecto ablata fuissent , si tunc Civitas Cathari in
 absoluta libertate permanisset . Sed de his inferius dicendum , modo
 vero ad Rodoslavi diploma redeamus quod est tenoris hujusmodi.

*Privilegium Rodoslavi Regis Servia , & Fratrum ejus
 Wladislavi & Urosii anno MCCL.*

Grazie al tutto continente Dio nostro fattor del Ziel e della Terra
 al Fiol della sua Deita e à Spirito Sancto ; grazie à te Signor Dio
 mio d' ogni ora e tempo , e se Dio Imperator all' Imperatori Signor
 alli Signori tutte le cose Signor della tua Deita vera e gloriosa pro-
 cede . Tu Signor Dio mio sei Imperator , & Signor tutto continente ,
 & molto misericordioso alla tua Creatura , Signor con la tua miseri-
 cordia el schiavo redimesti , & el Fiolo desti alla Redenzion , & alla
 Vita . Signor la tua Creatura mettesti , e se el Signor Dio tutto con-
 tinente tutte le cose umel Signor Dio mio alla tua Deita piasseno , e
 le cose rie e perverse per converso non piasseno : e se el Diavolo Lu-
 cifero per la sua schelerita & imaginazion prava & iniqua casò dalla
 excelsa Gloria nella Damnation eterna , e la nell' Inferno so glorifi-
 cato con li Angeli disgraziati all' Imperator : Dapoi Signor ti volli
 rovinar lo suo Imperio ; alli tui graziosi desti in compagnia la purissi-
 ma & intemerata Verzene Maria , e de lei Signor volesti essere nato ,
 & con la tua Natività la morte nostra e l' Imperio suo ruinasti , con
 la tua Crocifixion à nui la vita preparasti . Io Radoslavo con la gra-
 zia dell' Eccello Re de Servia e della Marina e Fradelli del mio Rea-

me Uladislavo & Uroflo consideraffemo e ne racordaffemo vera fede & servitù, qual mostraffeno onorievol e à nui fedel Zintilomini de Catharo al nostro Genitore Domino Domino Stephano primo Incoronato Re, & al nostro Avo Santo Simeone Nèmagna Primo in Gloria, Colonna dei Cristiani, & discuessemo la prava cogitazion del Diavolo, lo qual se pensò nella sua alta scienza che messa la sua Sedia all' Occidente, e che sia simel all' Altissimo. El Signor tutte le cogitazion sappiando lo scazzò dal Ciel, e lo condenno nell' Inferno in aeternum. Et dapoì consideraffemo la parola del Signor Dio nostro Salvator, come scrive S. Zuane el documento de Gesu Cristo alli Zudei, vegnendo da lui li amaestrava la salute nostra digando, se vui offervarete li miei precepti, per certo sarete li miei Discipuli; e dapoì S. Zuane scrive la parola del Signore dizando, le mie pecore la mia voce oldeno, & sono ò caminano secondo il mio comandamento, & io li darò la vita eterna. Et cusi nostri fidel Zentilomeni de Catharo d' ogni ora e tempo à nui oldeno, & secondo 'l nostro comandamento & volunta obediseno, & tutta la nostra voluntà hanno adempito, & à tutti i nostri Mandati hanno mostrato la Umeltà, & con ogni Umeltà le sue scritture e brevelegi portasseno: Primo Brevelegio del molto glorioso Domino Zorzi, come Signor Re Zorzi dete alli Zentilomeni de Catharo Preulaco nel Patrimonio che reedificano la Giesia de S. Arcangelo, la qual à principio fo edificata per loro, come per veri fondatori, e cusi la Giesia reedificasseno all' onor del Signor Dio, & Arcangelo Michaelè, & in quel tempo Signor Rè Zorzi confirmò e benedisse a Catharo tutti li Orti, e le Vigne loro Lustiza e Pariglau, & tutta la Pianura fino il confin di Garbal con tutte le traxion sue fina la Marina, maledisendo à cadauno Re & Signor in aeternum che contradicesse sopra scripta scriptura delli Signori. Vedendo, & discurrendo le Scritture, & Mandati del Signor Re Zorzi benedissemo, e benedizemo tutta supra scripta scrittura à Catharo tutte le possessione delle Vigne & Orti e Lustiza e Pariglau e la Pianura supra scripta in aeternum & in seculum seculi Amen. Che sia de Catharo, e chi queste vegnessse à interromper che sia maledetto & anatemazato, e che sia traditor del Corpo de Gesu Cristo. Et questa fatta scrittura scrissi io Silvestro Cancellier con la parola & mandato del Re e de sopra scripti Signori del Signor Re e de soi Fratelli, e mi dete la parola & mandato Signor, che daga questa scrittura voluntaria à Mauro e Medos onorievol Zentilomeni & Ambassatori della Communità de Catharo, & adesso li dete in confermazion delli brevelegi de Domino Domino Re Zorzi, lo qual portasseno sopra scripti Zentilomeni de Catharo al Signor Re Radoslavo, & Uladislavo, & Urozio, e vedendo & discorrendo che sono vere scritture, le quali erano scritte nel MCXV. Nativitate Domini

mini adi XV. avosto , & mi vire & comandamento del Signor mio Re , e de sui Fradelli con ste scriture in confermation delli Zentilomeni de Cataro scrisses , & dete in Arasia MCCL. Nativitate Domini ad XV. Luid , & sotto la Bolla nostra consueta sigilai .

“ Stephano Radoslavo con la grazia de Dio Re de Servia e de Ma-

“ renaz

“ Domino Uladefavo & Urosio

“ Rudis hæc translatio diplomatis a Slava ad Italicam linguam non solum externis sed ex Italis quoque & Venetis difficilis evenier fortasse & obscura , quapropter in Latinum sermonem illud transferre opportunum putavi , ut cujuscumque idiomatis eruditis præsto sit & innotescat , quod pari modo in aliis mox efferendis aliorum Regum diplomatibus præstabimus .

Gratias omnia continenti Deo nostro Creatori Cæli & Terræ, Unigenito ejus Filio, & Spiritui Sancto. Gratias tibi Domine Deus meus nunc & semper: tu enim es Deus Imperator Imperatorum & Dominus Dominorum a cujus vera & gloriosa Divinitate omnia procedunt. Tu Domine Deus meus es Imperator, & Dominus omnia continens, & multum misericors erga Creaturas tuas; tu Domine misericordia tua fervum redemisti, & Filium tuum ad redemptionem tradidisti, ut ad vitam homines creaturas tuas adduceres. Tu Domine Deus omnia continens respicis humilia, quæ Divinitati tuæ grata sunt, & e contra perversa omnia & iniqua despicias quæ tibi displicent, ideoque Lucifer propter scelus suum & perversas cogitationes ab excelsa gloria in æternam lapsus est damnationem, omnisque gloria superbiæ ejus conclusa est in Inferno cum Angelis Deo Imperatori rebellibus. Ut autem omne ejus Imperium destrueres electis tuis afflictricem dedisti purissimam & intemeratam Virginem Mariam, & de ea voluisti nasci, ut Nativitate tua mortem nostram & Imperium diaboli superares, & Crucifixione tua nobis vitam preparares. Ego Radoslavus gratia Excelsi Rex Servia & Maritimæ, & Fratres in Regno meo Wladislavus & Urosius confidentes & ad memoriam revocantes sinceram fidem & subjectionem, quas honorabiles, nobisque fideles Nobiles Catharenses ostenderunt Genitori Nostro Domino Domino Stephano primo coronato Regi, atque Avo nostro Sancto Simeoni Nemagnia Primo in Gloria, Christianorum Columnæ, mente revolvimus pravas diaboli cogitationes, qui ex scientia sua cogitavit Sedem suam in Occidente statuere, seque similem efficere Altissimo, sed Dominus cogitationes ejus cognoscens, ipsum e Cælo ejecit, & ad Infernum damnavit in æternum. Postea consideravimus verbum Domini Dei Salvatoris nostri, ut scribit in suo Evangelio S. Joannes, documentum nempe quod dedit Jesus Christus Judæis, quibus ad se venientibus monita salutis dabat dicens: Vos disci-

puli mei eritis, si feceritis quæ ego præcipio vobis; & deinde S. Johannes refert verba Domini dicens: Oves meæ vocem meam audiunt; & oves me sequuntur, quia sciunt vocem meam, & ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Pari modo nostri fideles Nobiles Catharenses semper audiunt nos, & præceptis nostris & voluntati obediunt, & mandata nostra humiliter exequuti sunt, & cum omni humilitate Privilegia sua ad nos detulerunt: Primum Privilegium admodum gloriosi Domini Georgii, quomodo Dominus Rex Georgius dedit Nobilibus Catharensibus Preulacu in patrimonio, ut reedificarent Ecclesiam S. Archangeli, quam ab initio ipsi quoque ut veri fundatores ædificaverant, & ita Ecclesiam reedificaverunt ad honorem Dei & Archangeli Michaelis, & eo tempore Dominus Rex Georgius confirmavit roboravitque Civitati Cathari omnes hortos & vineas ejus Lustizam & Pariglaum & omnem planitiem usque ad confinia Garbalis cum omnibus juribus suis usque ad mare maledicens in æternum cuicumque Regi aut Domino, qui contradiceret supradictæ scripturæ Dominorum. Nos videntes & considerantes scripturas & mandata Domini Regis Georgii confirmavimus & confirmamus omnem supradictam scripturam civitati Cathari, & statuimus ut omnes possessiones Vinearum, Hortorum, & Lustizæ & Periglavi & planities supradictæ in æternum, & in sæculum sæculi Amen Catharensis Civitatis sint; & quicumque hæc infringeret maledictus & anathema sit, atque reputetur proditor Corporis Christi. Hanc expressam scripturam scripsi ego Silvester Cancellarius verbo, & mandato Regis & suprascriptorum Dominorum Domini Regis & Fratrum suorum, & Dominus Rex mihi mandavit ut hanc scripturam traderem Mauro & Medos honorabilibus Nobilibus & Legatis Communitatis Cathari, eamque dedi pro confirmatione privilegiorum Domini Domini Regis Georgii, quæ detulerunt supradicti Nobiles Catharenses Domino Regi Radislavo, & Wladislavo & Urosio, cumque vidissem & agnovissem esse authenticas scripturas datas die XV. Augusti anno a Nativitate Domini MCXV. ego auctoritate & mandato Domini mei Regis & Fratrum ejus has scripturas pro confirmatione Nobilium Catharensium scripsi dedique Arafæ die XV. Julii anno a Nativitate Domini MCCL. & sigillo nostro consueto firmavi.

“ Stephanus Radoslavus Dei gratia Rex Servizæ & Maritimæ.

“ Domini Wladislavus & Urosius.

Post Radoslavum multi e familia Simeonis Nemagnizæ Catharum habuerunt, eosque inter Stephanus cognomento Dulcianus, seu Eleemosinarius, qui Regnum Rasiæ capeffivit anno MCCCXXI. Hic primis initi Regni annis nummum cudi jussit, in quo ex una parte Stephanus ipse sedens visitur regis insignibus ornatus, hacque inscriptione circumdatus STEP NOS: RASIE: BOS: T: REX; ex al-

lia vero stat S. Tryphon martyrii palmam dextera, crucem sinistra gerens, quem circum legitur: S. TRIFONIS CATARENSI id est, Sancti Tryphonis Catharensis. Quum autem Stephanus gloria militari clarus, Turcis sæpe profligatis Domini sui fines late dilatasset, victoriis & subjugatis civitatibus elatus Imperatorum nomen sibi arrogavit, eodemque titulo se insigniri in nummis iussit, qui adversa parte referunt Stephanum sedentem corona redimitum, cum hac inscriptione: STEPHANUS IMPERATOR: Aversa vero parte conspicitur S. Tryphon cujus circa imaginem sunt hæc verba: S. TRIPHON. CATHARINENSIS.

Dum autem Stephanus assumpto Imperatoris titulo Rassiæ, Serviciæ & vicinis regionibus dominabatur, Veneti, qui commercii sui dilatationem omni conatu urgebant, quasdam cum Catharensibus conventiones ad biennium inierant, ad quas propterea prorogandas Stephani Imperatoris auctoritatem præsto esse curarunt. Annuit ipse, Veneti nominis studiosissimus, datisque ad Andreæ Dandulum Venetiarum Ducem litteris sub bulla aurea signatis, se mandasse, reposuit, Catharensibus, ut statuta pacta ad octo consequentes annos protraherentur. Data fuit epistola anno MCCCXLVIII., ex qua addiscimus Imperatorum sibi titulum ante ipsum annum a Stephano assumptum fuisse. Hoc est exemplum Imperialis epistolæ.

Stephanus Dei Gratia Græcorum Imperator amico nostro prædilecto Domino Andreæ Dandulo eadem gratia Duci Venetiarum, Dalmatiæ, atque Chroatiæ nec non Domino quartæ partis & dimidiæ totius Imperii Romanæ salutem prosperam & felicem tamquam fratri præamantissimo. Litteras vestras nobis missas gratanter recepimus pro confirmatione concordiæ & pactu, ut prius fuit, inter Commune vestrum & Commune nostrum & hominum fidelium nostræ Majestatis Civitatis Catharensis pro pactis, ut prius confirmata fuerant ad biennium, quæ jam in proximo, finem habent, modo jam Fraternitas vestra apud Majestatem nostram petivit, & requisivit. quod nostro mandato pactum & concordiam, ut nobis patet, inter Commune vestrum & Commune nostrum Cathari deberemus prolongare ad octo annos, quod amore vestri, & intuitu amicitia animo volenti facere volumus, quod in posterum semper dignitas vestra cognoscat nos esse vobis amicum specialem, unde transmittatis virum idoneum vestri Communis cum litteris vestris ad fideles nostros Cathari, qui cum ipsis Catharensibus confirmet pacta & concordia, ut antea fuerunt, quia nos fidelibus nostris Catharensibus dictis seriose, & districtè mandamus, & præcipimus, quod facta pacta & concordia usque ad octo annos proxime venturos confirmet, ut prius fuit inter Commune vestrum & Commune ipsorum Catharensium, quia semper volumus, & intendimus adimplere volun-

tatem

pacem vestram, quantum magis possumus. Rogamus etiam ut dignemini præcipere vestratibus, ne nostri Cathareses ab eis sine jure aliquod gravamen non habeant.

Dat. Anno MCCCXLVIII. die Prima Aprilis Primæ Indictionis.

Quod autem conventiones superius enuntiatae commercii ampliandi causa a Veneris inite fuerint, cum ex illius ævi consuetudine satis pateat, commercium enim maritimum & opes & imperium Reipublicæ auxerat, tum maxime comprobatur ex antiquo sigillo apud Canonicos Lateranenses S. Joannis de Verdara Paduæ asservato, quo utebantur Veneti Consules (officium est in alienis ditionibus constitutum ad directionem & tutamen mercatorum & mercium) degentes Cathari. Exemplum sigilli per calcographi operam deductum exhibeo.

Sigillum Consulatus Veneti in Catharo.

Nec in nummis solummodo dilectionis præcipuæ qua Cathareses prosequeretur, argumenta ostendit Stephanus Rassæ Imperator, sed etiam non unico diplomate eorum privilegia tum sua auctoritate confirmata voluit, tum novis additis muneribus ampliavit. Documenta hæc primus omnium in lucem edidit sæpe laudatus Senator Bernardus Nanius, quorum secundum, (ut notat ipse) aliqua licet differentia Interpretis causa fortasse laborans, & omni chronica nota carens exat quoque in Catharense Statuto Venetæ Edit. 1616. Utrumque documentum, ut leguntur rudi Italico sermone exarata proferimus, eorumque Latino idiomate translationem adjicimus.

“ Gloria sia al Padre, & al Fiolo, & al Spirito Santo. Gloria sia
 “ à ti Signor Idio mio, Verita, e vero repolo de tutti, iusta Speran-
 “ za, Signor del mio Spirito, salvation à mi servo tuo creasti all’ y-
 “ magine e similitudine di tua Deità, e ti mi havete donato con la
 “ tua

tua grazia, & al Popolo me havete porto in amor me havete decorato cum el Paexe, & cum le leze del Paexe molte Cittade in la custodia à noi recomandasti; Pastor sopra tutto me ponesti; peccator sun stato, & al peccato la volunta e baylia sopra de me non desti, come al glorioso e Sanctissimo Job, anzi à me più exaltasti, gloriafisti me Imperador, el qual solo el paexe detegnia. Gloria à ti Christo de tutto Mundo Salvator, Idio in lo qual tutto se contien Signor, Ogni Bonta e Sapiencia e iusto Juditio della tua Deità. Se à voi Christo hò dato laude in tutti li dii della mia vita in la paxe lo fai cum chor, e cum volunta, cum parola & cum facto, siccome a Dio Padre Imperador, el quale tutto governa, e al fin dimostra Misericordia, el qual adornò à nui indegni. Et al Spirito Sancto amato della mondissima Verzene Maria Fiola de justissima Sterpe del Re David, e di lui fò ammaistrada cum Dio, & cum Propheta el quale diceva: Aldi Fiuola, e resguarda, & inclina la tua Rechia, lo Imperator ha amato la tua bellezza. E cussi essendo Io del Cristo Dio Fidele Stephano per la Dio Grazia Imperador de Servia e de Grezia solo Signor de tutta la Provincia de Servia, e de Marina, del Sancto e terribile Re Uroflo nipote, pronipote del Signor Sancto Padre Nemagna, nuovo colador della mira Signor grandissimo de tutte Provincie de Servia, e de Marina, e del mio Imperio cum buon chuur pregasseno, zoe cum misericordia della tua salute creature sue della sua dextera, le qual ha creato benevolli zertamente grazioso per nui multi intercessori alla sua Maiesta, non ha voluto la morte del peccator, solamente che se converta ala vita, perche Io à lui sapiendo la vita questa presente, me volli coniciar cum Signor Padre del mio Imperio Sancto Archiepiscopo Chio Daniel, e cum Vescovi, e cum Abati e cum Zintilhomini e cum tutto il Consoglio de Servia, e cum la grazia de Iesu Christo Dio mio me promessono e jurasseno tutti soprafcripti ms. lo Arcivescovo cum tutto el Conseoio della Giesia, e tutto el Conseoio del mio Imperio, che tutto quello che hanno dato i nostri Progenitori, e cusi quello che nui havemo dato e confirmado hano confirmado, e questa confirmation fò laudada, e cosi facia laudazioni; Aldendo vegnisseno al nostro Imperio in Pristina Zintilhomeni e Zitadini della nostra fidelissima Sedia al nui amabile e gloriosa Città de Catharo per nome Michael de Buchia, Grubetcho de Bisle, Zuane de Bascio, Gregorio de Gimano, Baxe de Poliza, e portasseno i sui Privilegii e le Scripture deli primi Sizae de nostro Padre, Avo, e Befavo e maxime Privilegio scriptura del Signor Avo nostro Sancto Re Uroflo, e de Madona Sancta Regina Chia Zelena, come aveva dado Signor Sancto Re e Sancta Regina à Catharo Zoppa chia-
 mada

mada Carbal dala banda de sotto e de sovra con tutti li sui con-
 fini, e pertinentie sue in patrimonio e nobilta in perpetuum, e tut-
 to quello che prima è sta dela Zitta de Catharo, che anche sia de
 Catharo per l'avegnir in perpetuum. E questo nui vedendo tutti e
 tutto el Consoglio sopranotado à Catharo e a la Comunità de Ca-
 tharo avemo benedetto e confermato sopra dicta Zoppa de Garbli
 de sotto e de sovra che sia de Catharo e de soi successori in per-
 petuum, che sieno valiosi de quella Zoppa far ogni sua volonta,
 come de suo vero e legitimo Patrimonio, come amorevolmente de
 sopra è dicto tanto de sopra dicta de Zoppa de Garbli quanto del-
 le Vigne, e de Ulastaci, e de Terreni, Pradi, e de Pasculi cum
 tutte le sue pertinentie, Emirac, Lofiza, Dobrota fina Gluta, e
 Monastero de San Zorzi cum tutte le pertinenze sue. Christo glo-
 rioso documento amaeffrastrà à nui de ogni Amaistramento bone, fi-
 dele parlando così: Chi lassasse al Padre, over al altra cosa per mio
 nome zento per uno riceverà, e la vita eterna golderà; e cusi i Zen-
 tilhomeni de Catharo hano facto per lo nostro honore, e lial fede
 lassasseno e nui de quello se recordasseno come vera fede, e hono-
 revol servitio mostrasseno alli nostri Genitori e Progenitori & al
 nostro Imperio, e vedendo le Scripture ultra De sovranominate Scrip-
 ture e Privilegii del Signor Re Ladoslavo e del Signor Uladislav-
 vo, e de Uroflo, vedendo come per lo Privilegio del Re Zorzi Si-
 gnor de Servia e de Marina ala Comunità de Catharo benedisse e
 confirmo la Giesia del Arcangelo in mar piculo verso la Isula, e la
 Isula, e Lustizza, e Periglava, e Chartoli piani come e scripto nel
 Privilegio del Signor Re Radoslavo, e de suoi Fradelli Uladislavo
 e Signor Uroflo, & Io Signor Stephano Imperador de Servia e de
 Grezia hazo confermato alli Zintilhomeni, e ala Comunità de Ca-
 tharo tutto quello, che de sovra è notado. E adesso a loro de piu
 hò dato per la loro lial fede & honorevole servizio drieto el trage-
 to Biela, e Crusceviza cum tutte le Ville, confini, sue giurisdizio-
 ni infina la Fiumara, & oltra questo hò dato alla sopra ditta Zit-
 tà Ledenizza de sotto, e de sopra, exalasi cum tutti i suo confini,
 sia dei soprascripti Zintilhomeni e della sua Comunità in perpe-
 tuum. Che nui ne nisun de nui Imperatori over Signori non possa
 vegnir à meno ne romper à Catharo questo Privilegio, e quel zo
 che avemo dato, e confermato & altri sopranotadi Privilegii. E se
 alcun contradisesse, over rompesse li nostri Privilegii e confirmation
 che sia maledeto dal mio Signor Iesu, e dala sua Gloriosa Mondif-
 sima Madre, e de tutta Angelica Milizia e de dodesi soprani Apo-
 stoli, e dela Corte Celestial, e del Signor Arcivescovo, e delo suo
 Consoglio e de me peccator Imperador Stephano, e de tutti i Geni-
 tori

“tori e Progenitori nostri, & Spirito de simil transgressor sia in com-
 “pagnia de tuti i cativi Angeli. E questo Privilegio io Vucassin
 “scrissi, e si li diè a sovra scripti Zintilhomini per parola e coman-
 “damento del Signor Imperador Stephano, e cum parola e confir-
 “mation del Signor Patriarcha Chieo Daniel, e de tutta sua Con-
 “gregation, e havemo bullada cum la bolla nostra d' oro secondo l'
 “usanza di Privilegi. Anno Nativitate Domini 1351.))

“Stephano per la Dio Gratia Imperador de Servia e de Grezia.

Idem Diploma Latine redditum.

Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto. Gloria tibi Domine Deus
 meus Veritas, & vera requies omnium, justa spes, Dominus spiritus
 mei, & salus mei servi tui, quem creasti ad imaginem & similitudi-
 nem Divinitatis tue, teque mihi cum gratia tua donasti, & populi a-
 morem mihi conciliasti, meque Dominio & legibus Regionum deco-
 rasti, multasque civitates custodiæ nostræ demandasti constituens nos su-
 per omnes Pastorem; Peccator fui, sed peccato super me potestatem
 non dedisti, ut contigit glorioso & Sanctissimo Job, quinimmo me ex-
 altasti, & Imperatorem glorificasti ut regionem possideam. Gloria ti-
 bi Christe totius Mundi Salvator, Deus continens omnia, Dominus
 sola Bonitas, Sapiencia, & justum Juditium Divinitatis tue. Si tibi
 Christe laudem dedi omnibus diebus vitæ meæ in pace tu scis ex cor-
 de & voluntate verbis & operibus ut Deo Patri Imperatori, qui om-
 nia gubernat, & misericordiam suam ostendit ornans nos indignos.
 Et Spiritui Sancto amanti purissimæ Virginis Mariæ filiæ ex justissima
 stirpe Regis David, quæ ab ipso Sancto Spiritu edocta fuit in Deo
 ex verbis Prophetæ, qui hæbat. Audi filia, & vide & inclina aurem
 tuam, quia concupivit Rex speciem tuam. Itaque ego Christi Dei fi-
 delis Stephanus Dei Gratia Imperator Servia, & Græciæ, solus Domi-
 nus universæ Provinciæ Servia & Maritimæ, Sancti & terribilis Re-
 gis Urosii Nepos & pronepos Domini Sancti Patris Nemagnia, mir-
 rham distillans, Dominus maximus omnium Provinciarum Servia &
 Maritima & mei Imperii ex recto corde rogavi Deum per misericor-
 diam salutis suæ effusam in creaturas opera dexteræ suæ, qui creavit
 gratiose multos pro nobis apud Majestatem suam beneficos intercesso-
 res, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat; i-
 deo cogitans me ab eo accepisse vitam, consilium inire volui cum Do-
 mino Patre Imperii mei Sancto Archiepiscopo Domino Daniele, &
 cum Episcopis, & Abbatibus, & viris Nobilibus, & cum universo Con-
 silio Servia. Hi omnes gratia Jesu Christi Dei mei scilicet Domiaus

Archiepiscopus cum universo Consilio Ecclesiæ & cum omni Consilio Imperii mei iurejurando interposito promiserunt se confirmaturos omnia quæ statuerunt Progenitores nostri, & quæ nos ipsi decrevimus, & omnia statim confirmaverunt, quæ confirmatio a nobis laudata fuit & roborata. Venerunt itaque ad Imperialem conspectum in Pristina ubi sedebamus viri nobiles & cives nostræ fidelissimæ Sedis admodum nobis dilectæ & gloriosæ Civitatis Cathari, scilicet Michael de Buchia, Gruberchus de Biste, Joannes de Basilio, Gregorius de Gimano, Baxes de Boliza, & detulerunt sua Privilegia & Scripturas primorum Dominorum scilicet nostrorum Paris, Avi, & Proavi, & præcipue privilegium scriptum Domini Avi nostri S. Regis Urosii, & Domine Sanctæ Reginæ Domine Helenæ, quo privilegio dicti Sancti Rex & Regina dederunt civitati Cathari Zoppam nuncupatam Garbal inferiorem & superiorem cum omnibus confiniis & pertinentiis suis pro patrimonio & decore in perpetuum; atque omnia insuper quæ Civitatis Cathari fuerunt, ipsi Cathari in posterum permaneant in æternum. Hæc palam & in conspectu supradicti Consilii Catharo & Communitati Cathari dedimus, & confirmavimus, ut prædicta Zoppa de Garbale inferior & superior a civibus Catharenfibus & successoribus suis possideatur in æternum, ita ut de ipsa Zoppa veluti de vero & legitimo Patrimonio suo disponere valeant ad libitum eorum voluntatis, ut clementer supra dictum est, tam de dicta Zoppa de Garbale, quam de Vineis, & possessionibus, terris, pratis, & pascuis cum omnibus pertinentiis suis Emiræ, Lostiza, Dobrota usque ad Glutam, & Monasterio Sancti Georgii cum omnibus pertinentiis suis. Christe gloriose tu nobis sanctam & fidelem doctrinam tradidisti dicens: Qui reliquerit Patrem, aut aliquid aliud propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. Pari modo Nobiles Catharenfes pro honore nostro fideliter egerunt, nosque memores veræ fidei & laudabilis subjectionis quam erga Genitores & Progenitores nostros, & nostrum Imperium ostenderunt, & considerantes insuper scripturas supradictas, & Privilegia Domini Regis Radoslavi, & Domini Wladislavi & Urosii, qui inherentes Privilegio Regis Georgii, Domini Servie & Maritimæ, confirmaverunt Communitati Cathari Ecclesiam Archangeli in mari parvo versus Insulam, & Insulam, & Lustizam & Periglavam, & Chartoli piani, ut legitur in privilegio Domini Regis Radoslavi & fratrum suorum Wladislavi & Domini Urosii. Eapropter ego Dominus Stephanus Imperator Servie & Græciæ confirmavi Nobilibus & Communitati Cathari omne id, quod supra enuntiatum est. Insuper ipsis ob sinceram fidem, & laudabilia obsequia eorum modo dedi ex adverso trajectus Bielam & Cruscevizam cum omnibus pagis, confiniis & jurisdictionibus suis usque ad flumen, & præterea concessi eidem Civitati Ledenti-

zem inferiore & superiore, & Exalafim cum omnibus suis confiniis, ut sint supradictorum Nobilium, & Communitatis eorum in perpetuum; ita ut nec nos, neque ullus ex Imperatoribus, vel Domini valeant recedere, neque infringere Catharo hoc Privilegium, & ea omnia quæ dedimus & confirmavimus in supradictis Privilegiis. Si quis contradiceret, vel nostra Privilegia & confirmationes infringeret, maledictus sit a Domino meo Jesu, & a sua Gloriosa purissima Matre, & ab universa Angelica militia, & a duodecim supremis Apostolis, & a Curia Cælesti, & a Domino Archiepiscopo, & suo Consilio, & a me peccatore Imperatore Stephano, & ab omnibus Genitoribus & Progenitoribus nostris, & spiritus hujusmodi transgressoris habitet cum omnibus Angelis malis. Privilegium hoc ego Vucassinus scripsi, & supradictis Nobilibus dedi verbo & mandato Domini Imperatoris Stephani atque verbo & confirmatione Domini Patriarchæ Domini Danielis, & universæ suæ Congregationis, illudque signavimus bulla nostra aurea juxta morem Privilegiorum. Anno a Nativitate Domini MCCCCLI.

Stephanus Dei Gratia Imperator Servix & Græciæ.

Secundum Diploma.

Gloria al tuto continente Dio nostro fator del Ziello e dela Tera, & al fiol della sua Deità Jesu Cristo, & al Spirito Sancto Signor Dio vivo & vero, raxion, & documento e potente dextera, amator del Homo, al homo per mezzo del so Fiol de ogni sapienzia colla tua Sapienzia ornasti, & con Spirito Sancto alla tua Deità all' amor e grande grazia mettesti: Signor Dio mio con la tua potentia Ziel e la Terra fortificasti, e con la dolcezza del Spirito Sancto Ziel e la Terra e le bellezze del Ziel imbelisti, & de ogni dolcezza adempisti col Fiol dela tua Deità con raxion, Fede, e Sapienzia fortificasti, & al Inferno la porta & potentia ruinasti con la Crucifixion e spargimento di Sangue de Dio nostro, & tuo Fiol, & con te solo Dio & Homo; Dio per mezzo della tua Deità, & Homo per la sua Umeltà, & graziosa Incarnazion per la parola del Glorioso Gabriele à Nazaret de Galilea, ala purissima & mundissima Gloriosa & molto umel Verzene Maria Fiola de Abram, & Fiola e Madre della tua Deità, à nui la lexe e la raxon mostrasti ala creazion del nostro Impero. Io Stephano con la Grazia de Dio Imperator de Servia e de Grezia, Pronepote de Sancto Simeone Nemagno molto glorioso, & novo colador de Mira dela gloriosa Sedia de Servia Signor, & al suo Fiol & al Befavo nostro Signor Signor Stephano primo Incoronato di corona Re, & al suo fiol Santo Sava Archievescovo di Servia, & Fiol e su-

cedor dell' Imperio e Signoria deli Avi e Besavi e Progenitori nostri iurai à tutti la Leze, possession, privilegii confermar, & sopra tutti alli Zentilhomeni de Catharo per la loro vera fede, & onorievol servitù, lo qual sempre hanno portato alli nostri genitori & progenitori & principue al nostro Imperio. Adesso sia noto à tutti come io Stephano Imperator essendo à Budua in la Giesia de Sancta Dei Genetrix se approximò li Zentilhomeni de Chataro per nome Michiel Buchia, Grube Bistetich, Marco Bagasich, Piero Buchia, Drago Marcovich, digando che Signor Patriarca occupa i confini de Chataro: Et io Stephano per la Dio Grazia Imperador de Servia e de Grezia, volendo alla Giustizia, e ala Leze mostrar logo, al Patriarca fessemo intender, essendo el Patriarca appresso el Imperio nostro à Prescien à paro con li Zentilhomeni de Chataro personalmente, io dissi che rispondeno. Et in quel luogo li Zentilhomeni de Chataro dissero le fue raxon come avevano dito per avanti, & il Signor Patriarca ghe risponde: che vada homeni da ben e de bona fede e che vada sopra lor fede, & anima la matiera, e li confini fra li confini. Signor Imperador intendendo simel risposta benedissè la risposta del Patriarca e mandò sopra la fede loro Amiocus & Radosavo Zarnoevich; & soprascripti Amiocus & Radosavo moverono portavono li confini de Chataro alla presenza del nostro Imperio in Nerodimglia. Comenza el confin antico de Chataro de Tat in piera rossa in Prievor in la Giesia de Santo Trifone in fusio in copa, & indo fin Dubovichcha Jeala in Viligna iama in Ponedso come son segnadi li confini per piere firme, e per mezzo de Dreounovich in fusia in Umsana Glavia in fusio in Maistorcho Urato per tutta la Montagna, e per la Corona de Lou-tien per la Costiera in Studenaz à Corita, e de Studenaz per mezzo Pusido à Carltaz in Pestigng, Grad per dretura in selete per la Corona del monte in sosio in Fiumara de Zuta. Questi confini antichi de Chataro fina el confin quello dete Domino Imperador a la Comunita de Catharo zoe Ledenize e Salase per la lor vera fede, & onorevol servizio. E de altra banda per lido del mar comenza el confin de Chataro per lido del mar fino la Fiumara de Luta tutta dobrofa, & de altra banda comenza el confin de Chataro per lido del mar à Bobruista, e cussi in Preulac fin Giesia de Santo Archangiolo reedificada per li Zentilhomeni & Communità de Chataro quello che confermò & dete lo nostro Imperador à Chataro Lustiza con tuto el Contado e con tutti piani, custiere, case, e con tute raxion, & pertinenzie sue, e cuxi per dretura per lido del mar à Ruose in Giesia dela pura Dei Genetrix per lido del mar a Jas. Poi vedendo el nostro Imperio simel discussion, e truovamento deli confini de tuto el governo de Chataro per Miosus e Radoslavo al Patriarca e alli Zentilhomeni

de Catharo dissemo, come intendessimo de Miocus, e Radoslavo, & come sta la cosa, & a quel Domino Santissimo Patriarcha & sopradetti Zentilomeni umelta & obediienza mostrasseno, & vedendo la sua voglia, e la cosa del Pastor Christian, e la volontà dei nostri honorievol Zentilhomeni de Catharo benedissimo, & confermassimo, e confermemo questo Zerchio soprascritto, come sta scritto per ordine in questo Brevelegio che sia de Chataro, e che siano valiosi con tuto el suo governo, come li piazze vender, donar, e dar in dote, e sotto metter alla Giesia, e lassar ali Fioli, e far ogni sua volontà in eterno. E se si trovasse qualche Imperador over Signor drio de lui over de nostri descendenti & che volesse contradir, questo soprascritto, che sia maledetto, & anatematizado, e che sia prevaricado del Corpo e del Sangue de Cristo, e che non sia benedetto da Gesu Cristo Omnipotente e dela purissima Madre sua, e de tutta gloria Zelestial e de lui Stephano Imperador; questa discusion de confini soprascritti de Miocus e Radoslavo con la parola & mandato del Signor Stephano Imperador & con la volontà & parola del Signor Patriarcha Chio Daniele, & con la parola delli Zentilhomeni de Chataro e à mi Zago Gregorio comandò Signor Signor Imperador che scriva questa scrittura e brevelegio in confermation de suoi primi Brevelegi & Scritture quello prima dete Signor Imperador à Chataro, & al presente quel che el se troverà per ordine, che sia de Chataro come se scritto de sopra in æternum; & questa scrittura io Gregorio porto & dete alli soprascritti Zentilhomeni de Chataro avanti la presenza e faza del Signor Imperador, e del Signor Patriarcha e li sono presenti in la Corte dell' Imperador in Nerodimia, nobili & eletti Zentilhomeni dell' Imperio Voiedua Chieffar, Conte Wlarico, Conte Goislavo, & Millos so Fradello, Branco Alladinovich, Ceovich Vocassin, & suo Fradello Ugleffa, & Vaivoda Mircho, & Brancho Rafisabel, & molti altri primari Zentilhomeni pizulli & grandi, & tutti vedesseno confirmation, & benedizion Imperial delle possession & brevelegi de Chataro, confermasseno, & benedisseno, & a la benediction & confirmation Imperial umiltà mostresseno, & alla benediction & confirmation Imperial tutti Zentilhomeni disseno Amen Anno Domini 1351.

Stephano per la Dio Grazia Imperator de Servia e de Grezia.

Privilegium hoc inter cætera, obscurum ex magna parte est, & difficile, præsertim ex locorum nominibus, quæ cum minus nota sint; Latine, nisi servata vocum identitate reddi nequeunt. Utcumque sit; illud ad Latinum retuli in hærens etiam Italica versioni, quam Catharense Statutum legendum porro exhibet.

Idem

Idem Diploma Latine redditum.

Gloria omnia continenti Deo nostro Creatori Cæli & Terræ, & filio ejus Unigenito Jesu Christo, & Spiritui Sancto Domino Deo vivo & vero sapientiæ, doctrinæ & omnipotentia, qui ex charitate tua erga genus humanum, per Filium tuum omnis Sapientiæ fontem sapientia homines decorasti, & per Spiritum Sanctum tuum nos ad Divinitatis amorem & gratiam reconciliasti; Deus meus potentia tua Cælum & Terram firmasti, & suavitatem Spiritus Sancti Cælum & Terram & pulchritudinem eorum decorasti, & per Filium tuum unigenitum universa in veritate, fide, & sapientia roborasti, & Inferni portas, & potentiam contrivisti per Crucifixionem & Sanguinis effusionem Filii tui Dei nostri, qui tecum regnat Deus & homo, Deus de Divinitate tua, & homo ex humilitate tua per clementem Incarnationem annuntiatam verbis Gloriosi Gabrielis in Nazareth civitate Galileæ ad purissimam & castissimam Gloriosam, & valde humilem Virginem Mariam Abrahamæ filiam, & filiam matremque Dei, nobisque legem & rationem ostendisti in creatione nostri Imperii. Ego Stephanus Dei Gratia Imperator Servia & Græciæ, Pronepos Sancti Simeonis Nemagnæ admodum gloriosi, & mirram distillantis gloriosæ Sedis Servia Domini, ipsius & Filii ejus, & Proavi nostri Domini Stephani primi corona redimiti Regis, ejusque filii S. Sabbæ Archiepiscopi Servia (is filius fuit Simeonis, seu ut vocant Græci, Stephani Nemagnæ tertius natus, vocatus in baptismo Rascus, qui cum Monasticam vitam assumpto Sabæ nomine amplexus esset, summa vixit opinione Sanctitatis, erectusque ad Servia Patriarchatum pie obiit, & a Servianis in Sanctorum numerum relatus fuit, de quo agit Joan. Tome. Masnavitius in vita S. Sabæ Romæ edito anno 1630.) ego Filius & successor in Imperio & Dominio Avorum, Proavorum, & Progenitorum nostrorum juravi observare Leges, possessiones & privilegia omnibus, & præcipue Nobilibus Cathari ob sinceram eorum fidem, & laudabilem subjectionem, quas præstiterunt Genitoribus, & Progenitoribus nostris, & præsertim nostro Imperio. Notum modo sit omnibus, quod ad me Stephanum Imperatorem Budæ, degentem in Ecclesia Sanctæ Dei Genitricis, accesserunt nomine suæ Communitatis Nobiles Cathares Michael Buchia, Grubes Bistetic, Marcus Bagasich, Petrus Buchia, Drago Marcovich dicentes Dominum Patriarcham occupasse confinia Cathari; Et ego Stephanus Dei Gratia Imperator Servia & Græciæ volens justitiam & leges adimplere id significavi Patriarchæ, qui cum apud Majestatem nostram Prescribi esset simul cum Nobilibus Cathari ante nos, mandavi ipsis Nobilibus ut loquerentur. Tunc ibidem Nobiles Cathares jura sua exposuerunt,

posuerunt, ut antea dixerant, & Dominus Patriarcha respondit; quod aliqui viri probi & bonæ fidei se ad loca conferant, ipsorumque fidei & conscientiæ negotium demandetur, ut vera confinia constituent. Dominus Imperator Patriarchæ responsum laudavit, misitque Amiocum & Radoslavum Zarnoevich rem eorum fidei committens, qui Amiocus & Radoslavus detulerunt signata confinia Cathari coram Majestate nostra in Nerodinglia. Exorditur antiquum confine Cathari de Tat in petra rubea in Prievor in Ecclesia S. Tryphonis ad superiorem partem, & inde usque Dubovichcham Jealam in Viligna in Poneldo, quæ confinia signantur per petras ibidem positas, & conspectu Drenounich supra in Umsana Glava superius versus Maistrorschem Uratum per omnem Montanam, & per Circulum Loutien recto tramite ex Studenaz in Coritam, & à Studenaz per medium Puzidum ad Carstaz in Pestign Grad recto tramite in Seletem per circulum montis superius versus flumen Zuta. Hæc antiqua confinia Cathari sunt usque ad illud confine, quod Dominus Imperator dedit Communitati Cathari, scilicet Ledenissem & Salassem ob sinceram eorum fidem & decoram servitutem. Ex altera vero parte per littus maris incipit confine Cathari, per littus maris usque ad flumen Lutæ per totam Dobrotam, & averla ex parte incipit Cathari confine per littus maris ad Bobovistam, & pari modo in Preulac usque ad Ecclesiam S. Archangeli reedificatam per Nobiles & Communitatem Cathari, quod dedit confirmavitque Imperator noster Catharo Lustizam cum omni suo Comitatu, & cum planitie, oris maritimis, Domibus & cum omnibus viribus & pertinentiis suis, & pariter recta via per littus maris ad Ruosem in Ecclesia purissimæ Dei Genitricis per littus maris ad Jas. Quum itaque Majestas nostra vidisset hanc discussionem & inventionem confinium totius territorii Catharensis factam per Miocum & Radoslavum, diximus Patriarchæ & Nobilibus Catharensis quomodo res se haberet, ut significarent nobis Miocus & Radoslavus, & tunc Dominus Sanctissimus Patriarcha, & supradicti Nobiles humiliter se obtemperaturos dixerunt; quapropter nos agnoscetes voluntatem Christiani Pastoris, & nostrorum honorabilium Nobilium Catharensum laudavimus & confirmavimus, uti confirmamus Circulum confinium supradictum, ut ordinatim exaratum est in hoc Privilegio, ut sit Cathari, & regimen Cathari valeat, & possit, utcumque ei placuerit, vendere, donare, in dotem assignare, & Ecclesiæ subicere, Filiis suis relinquere, & libere agere secundum suam voluntatem in æternum. Si quis autem Imperator vel Dominus post nos, vel ex nostris descendentibus rebus suprascriptis contradicere præsumeret, sit maledictus, & anathema & reus Corporis & Sanguinis Christi, nec benedicatur a Jesu Christo Omnipotente, & a purissima Matre sua, & ab omni curia Gloriæ Cælestis, & a nobis Stephano Imperatore; Hanc

confinium discussionem factam a Mioco & Radoslavo jussu & mandato Domini Stephani Imperatoris & voluntate & assensu Domini Patriarchæ Domini Danielis & assensu Nobilium Catharensium ego Gregorius scripsi, prout mandavit mihi Dominus Dominus Imperator ut scriberem scripturam hanc & privilegium pro confirmatione suorum primorum Privilegiorum, ut omne id quod dedit Dominus Imperator Catharo, & nunc ordinatum invenitur, Cathari sit, ut supra scriptum est, in æternum; & hanc scripturam ego Gregorius detuli & dedi superscriptis Nobilibus Catharensibus in conspectu Domini Imperatoris & Domini Patriarchæ coram testibus præsentibus in aula Imperatoris in Nerodimia Nobilibus & electis proceribus Imperii Voiedua Chiefar, Comite Wlarico, Comite Goislavo, & Millos Fratre suo, Brânco Alladinovich, Ceovichio Vocassino, & Ugleffa fratre suo, & Vavoda Mircho & Branco Rafisabel & multis aliis primariis Nobilibus parvis & magnis, qui omnes viderunt confirmationem, & approbationem Imperialem possessionum & privilegiorum Cathari & confirmaverunt, & approbaverunt humiliter confirmationem & approbationem Imperialem dicentes Amen. Anno Domini MCCCCLI.

Stephanus Dei Gratia Imperator Serviciæ & Græciæ.

Imperatori Stephano successit filius ejus Urosius qui Imperatoris perinde ac Pater titulum sibi adscripsit, ut pater ex diplomate, quo Catharensis Civitatis privilegia confirmavit. Illud ut reperire datum est in jam laudato libro de duobus Imperatorum Rastie nummis sine carentem & nulla chronica nota signatum exhibemus.

Urosii Imperatoris Diploma.

Alò nome de Dio Sabaot Salvator, Fattor del Ziel e dela Terra, de tutte le cose & glorie & dolceze del Ziel e de tutta bellezza Zelesial. Con tua bellezza Ziel e la Terra illuminasti, al huomo Besavo nostro Adamo creasti ala imagine e similitudine del tuo Santissimo Corpo, e benedizesti lui dicendo Crescite & multiplicate & implete la Terra, e dapoì comandò à tute le Bestie, e a tute le Creature, che sino obedienti al homo, e sopra tute le creature che sia homo, che sia ala benedictione, e alo comandamento che sia al Signor: Al Adamo dete el comandamento, che dovesse vardar se de non prevaricar, ma che sia obediente Adamo, quel non vardo, imò con Eva, e cum volontà prevaricò el comandamento, e la semenza del Legno mortal manzò, manzando, la sentenzia sopra di se tolse, e fò soroposto alla morte con tuta la sua descendencia. E dapoì molto tempo Abram e suo

suo fiol Isach e suo Nipote Jacob pregarono Signor alla misericordia con orazion , con sospiri , avendo creato Adamo per amor della sua descendentia ; el Signor non volse ascoltar . Dapoi fo Moises , e el suo fradel Aron ; dipoi fo David & molti altri fedel Profete in Orazion , con Heremo , con dezuni , con lagrime , con sospiri , pregasseno al Signor per li Santi , & veri Profeti , & per descendentia , & Dio non volse aldir le sue Orazion per amor della sua Justizia . E dapoi vedendo el Signor che la gran Balia per tutto el Mondo , e visse Santi Padri nella servitù se umiliò Dio Sabaot , in la Galilea terra de Nazaret mandò el Angel Gabriel alla purissima e intemerata Verzene Maria , digando : aleggrevè piena de tute le grazie : dapoi disse Luca all' ultimo : *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum* : Eva con la superbia e con la trasgression dela vita fo sottoposta alla morte , e Maria con la sua umeltà à nui la vita preparò , essendo fra Dio & Homo . Et se Eva fo per mezzo del Diavolo & homo come disse la scriptura . O grande & infabel amor de Dio Signor , se volse far crucifigere per amor del suo schiavo , e con la morte sua , e con sparger de lo suo pretiosissimo Sangue vinzere la morte , e con la crucifixion sua al homo la vita preparò , e se à me Signor schiavo suo Stephano Urosio con la grazia de Dio Imperator de Servia e Grezia fiol del Glorioso & molto Alto Stephano Imperator Nepote del Signor Stephano Re fiol del Signor Stephano Urosio Re , pronepote del Signor Signor Santo vero colador de Mira de Santo Simon Nemagno , Io Stephano Uros fo peccator il Signor non vardando alli miei peccati me incoronò , e me fece Imperador e me glorificò , e solo continuamente tale incoronazion zurai à tutti benigno , & justissimo , e la Leze à tutti observerò , le possession , e Breveleggi , à tutti confermarò , e sopra tutti alli Zentilomeni , e Comunità di Catharo nostra fidel terra de Catharo per la lor vera fede , & gloriola servitù , & gran danno , lo qual avesseno per lo amor del nostro Imperio , e de nostri Genitori , e Progenitori non vardando alla morte , ne ali vizini , ne ali amisi , ne à lor medesimi , ne ale sue vite , ne ala sua terra , ne ale sue possession , ne ali fioli , dove entrava l' honor del nostro Imperio , e nui volendo esser recognoscenti , ne ricordesimo de simil gloria , servitù , & fede dela nostra fedel terra de Catharo , & non volseno esser ingrati : & se el nostro sopraascripto Befavo Adamo , lo qual per la sua ingratitudine & maliziosa imaginazion fo trasgressor & se a stesso al Inferno per la persuasion de Eva non cognoscendo el scelerato Diavolo , & lo anticho veder fo ingannato per la sua ignoranzia , & pocho inteletto , & altra imaginazion Diavolo imaginando Dio hà la sua sedia in Oriente , e mi metterò la mia sedia in Occidente , e farò simel al Altissimo , l' Altissimo cognoscendo la sua prava cogitazion lò scazò

con tuta la sua squadra nel Inferno in æternum, che sia cruziàto con tutti suoi seguazi, mi me recogna chi xe fedel, & veri Santi Padri li quali per amor de Gesu Cristo e comandamento obedisseno, e fo salvi, e cusi io sotto la Fiumara di Scutari ali nostri fidel, & honorievole Ambaxatori Zintilomini della nostra fedel Tera de Catharo per nome Jacheta de Biste, & Giveta de Buchia, & Basè de Boleza miei fidel Zentilomeni, quel che ajuti a mostrar, mostrarè, & direte. Et ivi li Zentilomeni disseno: Signor Imperador grazia, e gran allegrezza nostra veder vostro Imperio, se degni la Maesta sua de confermar e benedir li nostri Brevelegi antichi, e confermar de' Genitori e Progenitori vostri. E nui humel domanda benedisemo e respondessimo: „ che „ mostrano li suoi Brevelegi, e la mostrasseno tutti suoi Brevelegi. „ Primo Brevelegio mostrasseno del Signor Radoslavo Re, e de Signor „ Uladislavo e Signor Urofio Avo del Santo Urofio Rè come li dete „ e confermò la Giesia de Santo Arcangiolo edificata e poi reedificata „ per loro, & Lustiza con tuto el suo Contado, come l'è scritto nel „ Brevelegio anticho del Signor Rè Radoslavo, e Signor Uladislavo, e „ Signor Urofio. „ Nel secono Brevelegio mostrasseno del Signor Befavo nostro, de Santo Urofio Re, e della Signora Chia Helena Santa Regina, come li donò Santa Regina & Santo Re Zupa Garbal Superior & inferior ... Torzo. &c.

Urofii Privilegium.

In nomine Dei Sabaoth Creatoris Cæli & Terræ & universorum bonorum Cæli & pulcritudinis ejus. Domine qui pulcritudine tua Cælum & terram illuminasti, & antiquum Progenitorem nostrum Adam ad imaginem & similitudinem tuam creasti, eique benedixisti dicens: Crescite & multiplicamini & replete terram, omnibusque Bestiis & universis creaturis præcepisti ut obedirent homini, quem constituisti super opera tua, ut te benediceret, & obsequeretur mandatis tuis. Adam præcepisti ne mandatum tuum contemneret, sed illud observaret, qui tamen non obtemperavit, sed simul cum Eva prævaricatus est comedens ex fructu Ligni mortalis, cumque comedisset, sententiam mortis sibi intulit & universæ progeniei suæ. Post multum vero temporis Abraham & filius ejus Isaac, atque Nepos Jacob misericordiam Domini precibus & suspiriis exorarunt, ut filiis Adam parcere dignaretur, eorum tamen orationem Deus non suscepit. Idiplum inde exorarunt David multique alii Prophetæ fideles in orationibus, in solitudine, jejuniis, lacrymis & suspiriis, quos tamen Deus exaudire dignatus non est ob amorem suæ Justitiæ. Demum miserans Deus constitutionem Mundi, & captivitatem Sanctorum Patrum humiliavit se Deus Sabaoth & misit

misit Angelum Gabrielem in Nazareth civitatem Galilee ad purissimam & intemeratam Virginem Mariam, qui dixit ei: Ave gratia plena, deinde dixit Maria, ut scribit S. Lucas: Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum: Heva superbia sua & prævaricatione sibi mortem comparavit, Maria humilitate sua nobis vitam præparavit, mediatrix inter Deum & hominem; ut Heva egit inter Diabolum & hominem, prout legimus in Sacra Genesi. O magna & ineffabilis Charitas Domini Dei, qui Crucem subire voluit, ut servum redimeret, atque morte sua, & pretiosissimi sui sanguinis effusione mortem superare, hominique vitam crucifixione sua præparavit. Si mihi servo tuo Stephano Urosio Dei Gratia Imperatori Servæ & Gratiæ, Filio Gloriosi, & celsissimi Stephani Imperatoris, Nepoti Domini Stephani Regis, filii Domini Stephani Urosii Regis Pronepoti Domini Sancti mirram distillantantis Sancti Simonis Nemagnæ, si mihi, inquam, Stephano Urosio quamvis peccatori, Dominus mea peccata non respiciens contulit coronam, statuitque Imperatorem me glorificans, ego post coronationem meam juravi, omnibus me præbere benignum & iustissimum, legesque omnibus observabo confirmans eis possessiones & privilegia, & præcipue Nobilibus & Communitati Cathari Civitatis nostræ fidelis, ob eorum sinceram fidem & gloriosam subjectionem, & magna damna quæ retulerunt propter amorem Imperii nostri, atque nostrorum Genitorum & Progenitorum, nihil curantes mortem, nec propinquos, nec amicos, nec semetipsos, nec vitam, patriam, possessiones, & filios dum ageretur de honore Imperii nostri: ideoque nos gratum eis animum ostendere volentes, memores hujus gloriæ, subjectionis & fidei nostræ fidelis civitatis Cathari nolumus nos efficere ingratos: & si progenitor noster Adam propter ingrati animi, & suæ cogitationis malitiam transgressus est, seque ad Evæ suasionem reum constituit æternæ damnationis scelerati Diaboli non agnoscens fraudem; ita & Satan ob ignorantiam suam, & depravatum intellectum & elatas cogitationes peccavit dicens: Deus in Oriente statuit sedem suam, ego meam in Occidente colloco, & similis ero Altissimo, sed Altissimus perverfam mentem agnoscens illum cum sequacibus ipsius eiecit, & ad infernum damnavit in æternum, ut ibi cum consortibus suæ prævaricationis cruciaretur; at illi qui fuerunt fideles, & propter amorem Jesu Christi obtemperaverunt præceptis, salvi facti sunt. Quapropter ego ad flumen Scodra nostris fidelibus, & honorabilibus Legatis Nobilibus nostræ fidelis Civitatis Cathari Jacheto de Biste, Givetæ de Buchia, & Basi de Boleza meis fidelibus Nobilibus edixi, ut quod ostendere habebant, ostenderent & enuntiarent. Ipsi autem dixerunt: Domine Imperator, decus & gaudium nobis est videre Imperium vestrum, dignetur Majestas vestra confirmare & roborare vetusta nostra privilegia Ge-

nitorum & Progenitorum vestrorum . Humili instantiæ annuentes nos respondimus ut ostenderent sua Privilegia, quæ statim ipsi obtulerunt . Primum privilegium fuit Domini Radoslavi Regis , & Domini Uladislavi , & Domini Urosii Avi Sancti Urosii Regis, quo dedit ipsis & confirmavit Ecclesiam S. Archangeli ædificatam , ac deinde reædificatam ab ipsis , & Lustizam cum omni suo territorio , ut scriptum est in antiquo Privilegio Domini Regis Radoslavi , & Domini Uladislavi , & Domini Urosii . Secundum Privilegium quod ostenderunt fuit Domini Proavi nostri S. Urosii Regis , & Domine Helenæ S. Regiginæ, qui Sancti Rex & Reginæ donaverunt eis Zupam de Garbali superiore & inferiore Torzum &c.

Interea Urosius immoderato procures favore prosequens Despotam Wcalinum (cujus supra mentio est in privilegio Stephani Imperatoris) Regem dixit, Imperatoria sibi, cui regia obnoxia erat retenta dignitate, cujus tamen muneris pessimam recepit inde retributionem a Wcalino clava ferrea in caput impasta interfectus anno MCCCLXVIII. ut refert in citato libro Fam. Dalm. Ducangius. Urosio defuncto, quum Rastia Regnum inter quatuor Dynastas misere divisum esset, Civitas Catharenfis, ut refert Orbinus, cum Hungaris fœdus iniit, quo tempore Veneti Classis Duce Victore Pisano contra Hungariæ Regem bellum gerentes, Catharum utpote Hungaris ex fœdere faventem depopulati sunt, indeque, ut supra diximus, insignem Divi Tryphonis Reliquiam auferentes Venetias ad S. Fantini Parœcilem Ecclesiam detulerunt. Cathari expugnationem narrat Petrus Justinianus lib. V. Histor. Venetæ his verbis: *Cum duo de triginta rostratis navibus ad Catharum oppugnandum, quod olim Ascrivium appellabatur in intima Illyrici maris parte situm Pisanus (Victor) Imperator transcendit. erat tum id opus in Ludovici Pannonie Regis potestate, ejusque valido presidio firmatum, tentatique primo oppidanorum animi, qui ferociter minis, probisque additis, superbum responsum dederunt. Ira ob id accensus Pisanus ad mota classe expositisque in terram copiis, urbem statim aggreditur, tantaque strenuitate a Venetis dimicatum, ut momento temporis urbs occuparetur. Arx quoque in ditionem venit, prædaque ingens præta militum munito presidio, Pisanus cum quinque & viginti navibus ex Illyrico in Calabriam transit. Addit post hæc Orbinus, Ragusinos, qui tunc temporis sub protectione Hungarici Regni vivebant, clam hortatu Ludovici Regis Catharum direxisse Petrum Ghisdam Catharensem ex Ordine Minorum, ut Catharenfes ipsos ad subjectionem Pannonici Regis reduceret, cui repoluerunt Catharenfes se se libenter ad Ludovici obedientiam reversuros, nisi metu Venetæ potentiæ prohiberentur. Quam autem hoc Catharensum desiderium Regi Ludovico significatum esset, au-*

ravit

ravit ipse anno MCCCCLXIX. ut sinum Catharenssem ingrederetur cum quatuor trirēibus Antonius Fielchius Januensis, sperans fore ut hoc præsidio muniti Catharenses se se ad iura Hungarici Regni restituerent. In irritum tamen spes cecidit. Quapropter Ragusini eodem anno unum ex civibus suis Catharum miserunt, quem Catharenses male acceptum tormentisque afflictum remiserunt. Ex hoc gravati Ragusini Catharenssem agrum depopulati sunt. Firmata autem postea inter Veneros & Ludovicum Regem pace Cathari civitas Pannonicæ ditioni restituitur, in cujus obedientia stetit usque ad annum MCCCCLXXXIV. Quamvis autem Regiæ potestati subiecti essent Cives Catharenses, aliqua tamen utili specie libertatis fruebantur: suas enim sibi leges condebant, & ministros nobiles, qui eas tutarentur, pro libito deligebant, ut videre est in ipsorum statuto, de quo inferius verba faciemus.

Ludovico Hungarorum Rege postea defuncto Regni administrationem Elisabeth ejus Vidua, titulum vero Regis Maria Ludovici unica filia assumpserunt, quorum tamen regimen gravissimis rebellionum agitata fuit tumultibus: multi enim ex Hungaricis proceribus Carolum Neapolitanum Regem in Hungariæ Dominum, & Ludovici successorem proclamaverunt. Quum autem Thuarthus qui Bosniæ Regno præerat apud Elisabeth & Mariam civili bello tunc afflictas industrie egisset, ab eis Cathari civitatem obtinuit, assensum ultro præbentibus ipsis Cathari civibus, quos muneribus & promissis sibi devinxerat. Illustreis itaque civitatis possessionem adeptus Thuarthus ampla privilegia a præcessoribus Regibus Catharo, ejusque civibus olim concessa novo confirmavit diplomate, quod mutilatum, ut in citato sæpe laudati Senatoris Bernardi Nanii libro de Nummis Imperatorum Rassiæ legitur, hic etiam exhibeo efformatis ad Latinam Syntaxim iis verbis, quæ Italico exarata sunt idiomate. Repetitam amplissimi Senatoris mentionem assero Philosophicæ sententiæ memor a Cicerone prolata, quod *ingenui animi est profiteri per quem profeceris.*

Thuarthi Privilegium.

Initio Paternæ cognitionis, & Filii plenitudine temporis & Spiritus Sancti in discipulis effusione. Venite fideles ad Trinam Deitatem, & ad unam Trinitatis substantiam, quoniam regnat sine fine per sæcula, per quam Divinam essentiam de nihilo ad extra sunt omnia creata. & petite che fo le pecorelle della casa d'Israel dal Pastore Dio Omnipotente furono ritrovate, per lo quale à principio miro ordine li Zieli fo creati e roborati con & solidati simul cum universo. Divina

tutto universo, la maestà delo qual dimostrò la sua immensa grazia & misericordia desciese dali Zieli amando el homo, & venne in terra voluntarie, homo prevaricando li soi precepti assume carne humana in la sua Deità, & asciese in Cielo, & hac de causa la Individua Trinita per tutto universo fo cognita, & affirmata. Gloria a tu Signor Dio Padre Fiolo & Spirito Sancto cuxi come per la tua clementissima Deità avemo habuto terreno Imperio, ita & aliter fare grazia possiamo conquistar lo tuo Celestial Regno. Io Stephano Tuarcho Dei Gratia Rex Bosniæ, Servia, & maritimarum partium fo insituito Re in el paexe de miei Genitori, & Progenitori dando le grazie, e facendo li indulti ex fide a tutto l' mio Dominio, e alle Zitade pizule e grandi, restaurando jura a lo paexe da Dio à me dato, & cum varj e diversi doni attribuendo ali soi fideli a zafcheduno secundum

les viros, unumquemque secundum mei Tronus conservetur in gloria & pace. Hac etiam cum universis Nobilibus datis mihi dono Dei meum Regale solum permanet in gaudio & læticia per cunctos dies. Venerunt itaque ad Domum Regni mei li fidelissimi servitori Zitadini Zentilomeni della nostra Zita de Catharo, & con degni & molto apprezzabel presenti de tal Tera, e Comunita nomine Zuane de Marino de Buchia, Luca de Dragonibus, Nicolo de Boliza, & apresentasseno davanti cospetto nostro li Brevelegi delli precedenti Signori Genitori e Progenitori nostri & præcipue della Maestà del Re Ra-

vina ejus majestas ut ostenderet immensam gratiam & misericordiam suam descendit de Cælis ob amorem hominis, & voluntarie venit in mundum. Cum enim homo transgressus esset præcepta sua assumpsit humanam naturam, eamque univit Divinitati suæ, & deinde ascendit in Cælos, & hac de causa Individua Trinitas per omnem orbem agnoscitur, & prædicatur. Gloria tibi Domine Deus Pater Filius & Spiritus Sanctus, ut sicuti ex clementia tuæ Divinitatis obtinimus terrenum Imperium, ita & pariter gratiam dones, ut tuum Cæleste Regnum acquirere valeamus. Ego Stephanus Tuarchus Dei Gratia Rex Bosniæ, Servia, & maritimarum partium institutus fui Rex in regionibus Genitorum & Progenitorum meorum, gratias, & indulta tribuens ex fide universo meo Dominio, & Civitatibus parvis & magnis, renovans jura Regni mihi à Deo concessio, variisque & diversis donis ditans fidei suæ fidei mensuram, & ita Regni mei Tronus conservetur in gloria & pace. Hac etiam cum universis fidelissimis subditi Cives & Nobiles nostræ Civitatis Cathari cum dignis & prætiosis muneribus ejus Civitatis & Communitatis nomine Joannes Marini de Buchia, Lucas de Draconibus, Nicolaus de Boliza, & attulerunt ante conspectum nostrum Privilegia præteritorum Dominorum Genitorum & Progenitorum nostrorum, & præcipue Majestatis Regis Radoslavi, & fratris

doslavo, e del fradel Signor Uladislavo, e de Signor Urosio, e del suo Nepote Signor Urosio Re Santo, e del suo Nepote Imperator Signor Stephano fiolo e nepote de li prefati Regal Signori; & etiam del Imperator suo Fiol Signor Urosio, e præsertim delo precessore prefato Signor Ezzelentissimo Imperator Stephano nostro mazor Fradelo essendo avanti de nui Imperador de Servia, e Grezia, & nui volendo oculata fede li diti Brevelegi deli nostri Prezesori sub sacramento verbi Sancti Imperatoris cujus anima requiescit in paxe come non li si debia alcuna cosa interromper ne desminuire quello lui hà concesso & dato suo proprio ore. Deinde considerando la fede & opera dela prefata Zità di Catharo, quale ne hà dimostrata vere, & fidelmente in quello tempo, quando Dio chiamò a si soprafato Signor Imperador Stephano, che in nulo altro luogo non inchinaremo con el suo capo ezeto ad genua Regni mei. Etiam volendo adempiere la parola delo Imperio sotto Sacramento come vero suzessore dela stirpe e sangue suo benigne & graziose deti la grazia ala dita Zità, e confirmai li Brevelegi del nostro Precessore Signor Stephano Imperator, e deli so Genitori e Progenitori.

Sub Bosinensium itaque Regum Dominio stetit Urbs Cathari usque ad Ustioiam Christichium Regem Bosinae, qui cum Haruoia Duci Spalateni bellum intulisset, Catharenisibus, quod Haruoia partes fovissent, iratus eorum Urbem expugnare decrevit. Evocato itaque in belli subsidium Ladislao Apuliae Rege, dum obsidionem parat, ab Haruoia exercitu, qui Bosinam devastabat, revocatus est, & civitas Cathari aperi-

tris sui Domini Uladislavi, & Domini Urosii & Nepotis sui Domini Urosii Sancti Regis, atque ipsius Nepotis Imperatoris Domini Stephani Filii & Nepotis praedictorum Regum Dominorum, ac etiam Imperatoris filii ejus Domini Urosii, & praesertim praecessoris praedicti Domini Excellentissimi Imperatoris Stephani nostri Fratris majoris, siquidem ante nos fuit Imperator Serviae & Graeciae, cumque nos conspexerimus dicta Privilegia nostrorum Praecessorum sub sacramento verbi Sancti illius Imperatoris, cujus anima requiescit in pace, nolimus aliquid immutare, nec imminuere ea quae ipse concessit & dedit suo proprio ore. Deinde considerantes fidem & opera praedictae civitatis Cathari nobis ostensa vere & fideliter, eo tempore quo obiit supradictus Dominus Imperator Stephanus, nulli enim voluit inclinare caput suum nisi ad genua Regni nostri, & etiam adimplere volumus verbum Imperii sub Sacramento ut verus successor stirpis, & sanguinis sui benigne & gratiose, dedimus gratiam dictae Civitati, & confirmavimus Privilegia nostri Praecessoris Domini Stephani Imperatoris, ac suorum Genitorum & Progenitorum. In primis &c.

periculo exempta omne Bosinenſis Imperii jugum excuſſit. Gravia dein-
de hæc urbs bella ſuſtinuit adverſus Baſas Zentæ Principes; neque le-
via fuerunt, quæ contra Ragufinos habuit. quamvis enim remotiore
ævo Ragufum, Catharus, Antibaris & Dulchinum civitates fœdere
ſimul junctæ eſſent; attamen anno MCCCXLI. Ragufum & Catharus
adeo in diſcordias exarſerunt, ut per multos annos acri bello & inſi-
dis viciffim cladibus ſeſe affligerint. Pace tandem inter utramque ci-
vitatem firmata, Cathareſes ab omni ſubjectione Bosinenſium Regum
ſoluti per aliquot annos integra libertate ſuis legibus & inſtitutis ſte-
terunt. Quum autem ineunte ſæculo XV. immanis Turcarum potentia
plurimis occupatis in Orientem Provinciis violentiæ ſuæ terrorem re-
motis etiam gentibus incuſſiſſet, Cathareſes ferociſſimi hoſtis invaſio-
nem trepidantes, ſuiſque viribus diſſidentes, ad Venetæ Reipublicæ (cujus
bellicam & maritimam laudem noverant) ditionem accedere ſtatue-
runt. Condiciones & modum quibus peracta fuit voluntaria Cathari de-
ditio ex ipſius Civitatis ſtatuto exhibemus; & ex eo addiſcimus virum
clariffimum & militari gloria inſignem Petrum Lauredanum tunc tem-
poris Venetæ Claſſi in ſinu Adriatico Imperatorem Civitatis Catha-
renſis anno MCCCCXX. die XXV. Julii ſolemne pro Veneto Sena-
tu iniſſe poſſeſſionem.

SEQUUNTUR EA QUÆ TEMPORIS SUCCESSU
EVENERE INTER SERENISSIMAM
VENETORUM REMPUBLICAM

Et Magnificam Civitatem, & Communitatem Cathari, quæ matura deliberatione prævia, spontanea voluntate sua, libera, & ex certa scientia procedente, Serenissimo illi Dominio oblata simul, & promissa fidelitate, unanimi torius Nobilitatis, & Populi consensu interveniente, eidem se tuendam felici auspicio tradidit, & gubernandam: Anno Christi Natalitio MCCCCXX.

Pars capta in Consilio Serenissimi Ducalis Domini Venetorum.

CUM venit ad præsentiam nostri Domini, prudens, & discretus vir D. Antonius Putii, de actis de Sancto Genesio Cancellarius, & Secretarius egregiorum, & Spectabilium Communitatis, Judicum, & majoris ac secreti Consilii Communitatis Cathari, nostro Dominio dicendo, & narrando sinceram dispositionem desideratæ fidelis obedientiæ suæ erga statum nostri Domini, præsentavit ex parte dictæ Communitatis capitula lecta huic Consilio, quibus auditis, & intellectis, habita diligenti, & matura consideratione quantum faciat pro nobis habere dictam Terram Cathari apud nos, volendo guerizare, & in casu faciendi contra Balsam: Nam sine expensis nostri Domini dicti Catharini offerunt guerram alacri, & virili animo, ad destructionem, & ruinam ipsius Balse, & status ejus, habito etiam respectu, quod juxta informationem habitam per dictum Cancellarium predictæ Communitatis, & aliter antedicta Communitate sub obedientia nostra habebimus, & erunt nobiscum contra ipsum Balsam, Georgius, & Alexius Juras Barones xte debeamus velle super in habito maxime respectu nisi providerimus ipsi Terræ Cathari, posset ire, & devenire ad manus, & in potentiam personarum, de quibus non effemus bene contenti, quia dicta Communitas ut oretenus exposuit Cancellarius prædictorum, videtur disposita in terminis, quibus est, stare nolle: Vadit Pars in Nomine Omnipotentis Dei, cujus invocatione perfecta recte proceditur in agendis consideratis, considerandis quod dicto Cancellario prædictæ Communitatis Cathari respondeatur in hac forma videlicet. Quod Dominatio nostra videns, & considerans optimam intentionem, & dispositionem Communitatis erga nostrum Dominium, ad honorem gloriosissimi Dei Domini nostri, ejusque Beatissimi

mæ Matris Virginis Mariæ, & Beatissimi Marci Euangelistæ Patroni, & Protectoris nostri; considerato amore, quem portavimus, & gerimus dictæ Communitati, Dominium, & Regimen prædictæ Civitatis, & districtus Cathari, & Cives, & Districtuales suos recipere, & acceptare sub gubernatione, & obedientia nostri Domini, & illos tenere, & tractare pro nostris fidelibus, & devotis subiectis, prout optant; & volumus quod de introitibus, gabellis, & aliis datis dictæ Terræ solvatur salarium Comitibus, & Castellani, & aliorum deputatorum ad custodiam Castri, & fiant solutiones salariorum aliorum Officialium juxta solitum, de quibus fiant solutiones laborerorum, & reparationum, ac aliarum expensarum occurrentium fieri per tempora in dicta Civitate, cum ista modificatione, quod de pecunia, quæ superabundaverit singulo anno ab expensis dictis, usque ad sex annos, omni anno extrahantur ducati mille, pro solutionibus fiendis creditoribus dictæ Communitatis, ut satisfaciatur debito suo de ducatis sex millibus, in quibus est obligata; ita, quod cum introitibus, gabellis, & reliquis datis dictæ Terræ, fiant expensæ omnes, solvantur debita, & suppleatur ad omnia quæcumque occurrentia, quocumque tempore. Sumus insuper contenti, quod Statuta, & Ordinamenta dictæ Communitatis observentur, & quod Territoria tyrannice occupata civibus illis, quæ pervenerint sub nostro Dominio, dentur illis, quorum sunt, prout humiliter supplicarunt; Declarando ex nunc, & ita captum sit, quod perveniente Castro Buduæ ad manus nostri Domini, nos erimus contenti dare dictum Castrum Buduæ prædictis Gregorio, & Alexio Juras, illis existentibus, consideratis nobiscum debitis, & congruis modis qui placeant nostro Dominio.

Alia pars capta in eodem Consilio MCCCXX. xii. Martii.

Instrumentum deditionis factæ a Comunitate Cathari Illustrissimo, & Excellentissimo Ducali Dominio Venetorum, & alia quæ sequuta sunt in dicta deditione.

Cum pridie die octavo Mensis instantis capta parte debendi acceptare Terram Cathari positum fuerit in hoc Consilio, quod antequam diceretur quidquam dicto Cancellario Communitatis Cathari, missa dicta causa ad præsentiam nostram, deberet primo videri, si haber Syndicatum ad plenum superinde, quo viso debeat sibi dici, & aperiri intentio nostri Domini, juxta continentiam dictæ partis capte in hoc Consilio, & dictus Cancellarius fuerit ad præsentiam nostram, & facta sibi requisitione de ipso Syndicatu, illum portavit, & præsentavit nostro Dominio, & viso Syndicatu prædicto, licet esset etiam longioris loquutio.

loquutionis pluribus verbis, est inde dictum Syndicatum ad plenum, & in forma sufficienti, attento maxime quod in illo inter cetera continetur, quod dictus Cancellarius habet exponere vigore tam suæ commissionis, quam litterarum credentialium. Quæ litteræ credentiales, ut patet, concludunt, quod dignemur assensum dictæ Communitati non denegare, quoniam est parata nostra mandata servare, & capitula nostra præsentata secundum relationem dicti Cancellarii, sub commissio sibi data per illam Communitatem, quæ capitula sunt scripta de illamet littera, de qua est scripta littera bullata cum bulla dictæ Communitatis, quæ recommittit, & fidem facit de Notario, qui scripsit Syndicatum prædictum, & bonum, ac fructuosum sit non ducere rem in longum. Vadit pars. In nomine Jesu Christi, &c. consideratis considerandis, quod debeat fieri executio dictæ partis capte, acceptandi dictam Terram, & Communitatem Cathari, ut deliberatum est per hoc Consilium, & quod juxta solitum cum dicto Cancellario Syndico, & Procuratore Communitatis prædictæ, debeat de prædictis fieri, & stipulari publicum, & validum Instrumentum, promittendo dicto Cancellario prædicto syndicariorum nomine de rato, & ratihabitione, de faciendo, & curando ita, & taliter, quod præfata Communitas, omnia, & singula, de quibus in præfato instrumento acceptationis Terræ, & Communitatis Cathari fit mentio, firma, & rata habeat, & observabit, & solemniter, ac legitime ratificabit infra tres menses, per publicum, & validum instrumentum roborandum quibuscumque solemnitatibus, & clausulis opportunis.

In Christi nomine. Amen. Anno ejusdem Nativitatis Millesimo quadringentesimo vigesimo, Indictione tertiadecima, die Lunæ tertio-decimo Mensis Maji: Cum die Dominico ultimo mensis Martii nuper elapsi, coram spectabili, & egregio viro Domino Marino de Besantis honorando Comite Civitatis, & Communitatis Cathari, ac egregiis, & sapientibus Viris Dominis Nicolao de Bolizza, Joanne quondam Tryphonis de Buccia, & Tryphone quondam Jacobi de Pasqualibus honorandis Judicibus Civitatis, & Communitatis Cathari; necnon Nobilibus Dominis Paulo quondam Buchi de Buccia, Nicolao de Passara, Andrea de Bolizza, & Joanne quondam Tryphonis Marci Dragonis honorabilibus Consiliariis Secreti Consilii Communitatis, & Civitatis præfate transductus fuerit personaliter circumspectus, & prudens Vir D. Joannes de Luxia Notarius, & Ducatus Venetiarum Scriba, ac Syndicus, & Procurator Illustrissimi, & Excellentissimi D. D. Thomæ Mocenigo, Dei gratia incliti Ducis Venetiarum, &c. Ad faciendum, procurandum, & exercendum certa contenta in ejusdem Syndicatus Instrumento, scripto, & in publicam formam redacto, manu prudentis Viri Domini Christofori Degeni, nati quondam Benedicti Civis, & habita-

foris Venetiarum, in Milefimo, quadringentesimo vigesimo, tertia decima indictione, die Sabbati sexto decimo Mensis Martii bulla plumbea pendenti dicti Duc. Domini communito a me Notario infrascripto, viso, & coram prefatis D. D. Comite, & Judicibus & secreto Consilio Civitatis, & Communitatis Cathari, lecto, & ad eorum plenam, & claram intelligentiam vulgarizato de verbo ad verbum, nihil verbotenus addendo, vel minuendo, sed ut jacer vulgarizando: Quamquam predictus D. Joannes Syndicario, & dicto Procuratorio nomine presentaverit prefatis D. Comiti, Judicibus, & secreto Consilio Civitatis, & Communitatis Cathari, litteras credulitatis ejusdem majori Consilio dictae Civitatis Cathari destinatas per antedictum Serenissimum Ducale Dominium Venetorum datas in ejus Ducali Domin. Venetiarum. Die sexto decimo Mensis Martii, nuper elapsi, quibus lectis, & promulgatis coram in praesentia predictorum Dominorum Comitum, Judicum, & secreti Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari praefatae, & ejusdem Domino Comiti, Judicibus, & secreto Consilio Civitatis jam dictae, expositis per dictum Joannem de Luxia sibi commissis per praebatum Excellentissimum Ducale Dominium Venetiarum, circa ratificationem infrascripti Instrumenti contracti inter praebatum Serenissimum Ducale Dominium Venetiarum, & prudentem, ac circumspectum Virum D. Antonium Putii de aetis de Sancto Genesio, Syndicum, & Syndicatorio nomine praedictae Communitatis Cathari, & juramentum fidelitatis praestandum, firmandumque per praefatam Communitatem Cathari in manibus dicti D. Joannes Syndicatorio nomine quo supra, & pro Excellentissimo Ducali Domino Venetiarum, praefati Domini Comes, Judices, & Secretum Consilium Civitatis, & Communitatis Cathari, eidem Domino Joanni dicto Syndicatorio nomine talem tradiderunt responsonem; quod die primo Mensis Aprilis MCCCCXX. ad sonum campanae, ut moris est, suum majus Consilium fecerunt coadunari, in quo exposuerunt expositiones, & narrationes dicti D. Joannes nomine quo supra, exponentis, ut ibi juxta ordines, & consuetudines Civitatis, & Communitatis Cathari fieret terminatio, & responso ordinata, & in dicto majori Consilio Civitatis, & Communitatis Cathari, ut est moris, ad sonum Campanae solemniter congregato, die primo dicti Mensis Aprilis, in quo fuerunt centum duo Nobiles Consiliares Civitatis, & Communitatis Cathari, deficientibus decem & octo de Consilii majoris numero, vel circa, qui occupati ad eorum factiones, interesse non potuerunt Consilio supradicto, expositum fuit ordinate per dictos Dominos Comitem, & Judices, & Secretum Consilium Civitatis, & Communitatis praefatae, expositione equidem facta eisdem ut supra de ratificatione, & juramento fidelitatis per saepe dictum D. Joannem Syndicatorio nomine quo supra,

per

per antedictum Majus Consilium, nemine discrepante fuit captum ad buffulos, & balottas, quod in nomine Domini Jesu Christi, ejusque gloriosissimæ Matris Virginis Mariæ, & Beatissimi S. Tryphonis Martyris dictæ Civitatis, & Communitatis, & districtus indeficientissimi protectoris, penes præfatum Dominum Comitem, & successores in Officio ejusdem, ac Judicum, & Consiliariorum Secreti Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari, eligantur duodecim Nobiles ex Civitate, & Communitate supradicta, ut moris est ad buffulos, & balottas, qui talem habeant auctoritatem, potestatem, arbitrium, & bailiam cum dictis Domino Comite, Judicibus, & Consiliariis Secreti Consilii dictæ Civitatis, & Communitatis Cathari, & successoribus suis, qualem habet Majus, & generale Consilium Cathari cum tota Universitate, prout, & sic fit mentio de electione prædicta, in parte capta in dicto Majori Consilio, cujus partis tenor, inceptio, & finitio, ut sequitur, tales sunt. In Christi nomine Amen. Anno ejusdem Nativitatis Millesimo, CCCCXX. indictione tertia decima, & die primo Mensis Aprilis, fuit captum in Minori Consilio Civitatis Cathari, facta propositione per Nobiles, & egregios Viros D. Dragoe quondam D. Machi Dragonis Comitem, & Judices Nicolaum de Bolizza Joannem, D. Tripe de Buccia, & Tryphonem de Pasqualibus, quod fiat majus, & generale Consilium Civitatis Cathari, & quod eligantur duodecim Nobiles dictæ Civitatis, qui una cum Regimine, & Secreto Consilio habeant tantam auctoritatem, potestatem, arbitrium, & bailiam in omnibus factionibus Communitatis, tam levibus, quam arduis, ad faciendum, operandum; contrahendum, & exercendum qualem, vel quale habet tota Communitas Cathari, & ejus cives in omnibus. Post vero dictam propositionem, Millesimo, Die, Mense, & Indictione prædictis, in Majori, & generali Consilio Civitatis Cathari, ut est moris, ad sonum campanæ in sala magna palatii congregato, in quo Consilio fuerunt ex numero centum duo Consiliarii, facto enim proponimento per Regimen, & Consilium Minus, modis hætenus consuetis, fuit victum, ut est prædictum ad buffulos, & balottas, non obstantibus aliquibus balottis modicis in contrarium inventis, Quod in dicto Consilio Majori & generali eligantur duodecim Nobiles de additione, sive adjuncta, qui una cum præscriptis Regimine, & secreto Consilio habeant tantam auctoritatem, potestatem, arbitrium, & bailiam, quantam habet tota Communitas Cathari præscripta, in omnibus, & per omnia, tam in arduis, quam in habilibus Casibus, & quidquid per illos fuerit factum, gestum, operatum, & conclusum, sit ratum, gratum, & firmum, ac si tota Communitas faceret, & concluderet. In quo quidem Consilio fuerunt electi Nobiles, & sapientes Viri D. Drago D. Luca de Dragonis, D. Michael de Pellegrina, D. Nicolaus D. Marini de Buccia, D. Mat-

D. Matthæus de Befantis, D. Matthæus Palmæ, D. Nicolaus de Glaratis, D. Marinus Pacchi, D. Tryphon D. Michaelis de Buccia, D. Joannes D. Lucæ de Dragonibus, D. Joannes D. Tache de Biste, D. Aloysius D. Nicolai de Bolizza, & D. Drago quondam D. Marci Dragonis. Nunc autem spectabilis, & egregius Vir, Dominus Nicolaus de Glaratis, dictæ Civitatis, & Communitatis Cathari Comes, Honorandi Viri, D. Marinus Pachi de Pasqualibus, D. Drago D. Lucæ de Dragonibus, & D. Tryphon quondam Buccii de Buccia, Judices, ac honorandi Viri D. Joannes, D. Michaelis de Mexa, D. Michael de Pellegrina, D. Joannes D. Tache de Biste, D. Joannes D. Tripe de Buccia, D. Aloysius D. Nicolai de Bolizza, & D. Drago q. D. Machi de Dragonibus Consilarii Secreti Consilii Communitatis, & Civitatis præfatæ, nec non Nobiles additionis dati dicto Consilio ex auctoritate dicti Majoris, & generalis Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari, ut patet per partem superius declaratam unanimiter, & concorditer, nemine discrepante volentes, & omnino intendentes, ostendere cum effectu, affectuolam, & sinceram fidelitatem, obedientiam, amorem, & perpetuam devotionem, quem, & quas, Communitas, & tota Univerſitas Cathari continue habuit, & est perpetuo habere disposita erga honorem, exaltationem, commodum, utilitatem, & statum Serenissimæ Ducalis Dominationis Venetiarum, omnibus, modo, via, jure, causa, & forma, quibus melius, validius, & efficacius potuerunt, & possunt, suis propriis nominibus, ac nomine, & vice rotius Communitatis Cathari, omniumque singulorum Civium Civitatis prædictæ, Commitativorum, & Districtualium ejusdem, sponte, libere, & ex certa scientia, non vi, nec errore ducti, per solemnem stipulationem pro se, & successoribus suis, laudaverunt, approbaverunt, confirmaverunt, & ratificaverunt, laudant, approbant, confirmant, & ratificant infrascriptum Instrumentum, celebratum inter Serenissimum, & Excellentissimum Ducale Dominium Venetiarum, seu Spectabiles, & egregios viros Dominos Albanum Baduario, & Rossium Marino, nomine prælibatæ Serenissimæ Ducalis Dominationis Venetiarum ex una parte, & Dominum Antonium Putii, de actis de Sancto Genesio Syndicum dictæ Civitatis, & Communitatis Cathari, ex alia parte, cum infrascriptis duobus capitulis, eidem Communitati Cathari concessis per prælibatum Serenissimum Ducale Dominium Venetiarum, pro ut, & sicut exposuit D. Joannes prædictus Syndicus, Illustrissimi Ducalis Domini prælibati, & primo, quod Serenissima Ducalis Domination Venetiarum Civitatem Cathari, Castrum, Comitatum, & districtum, cum omnibus eorum juribus, & pertinentiis, cum Civibus Commitativis, Districtualibus, Villicis, & habitantibus eorundem, tenebit, & tractabit pro suis fidelissimis, & perpetuis subditis, & nunquam Civitatem,

vitatem, Castrum, Comitatum, & Districtum Cathari ab umbra suæ Serenitatis aliquantulum separabit, & si dicta Excellentissima Dominatio Venetiarum, noller aliquo tempore dictam Civitatem, Castrum, Comitatum, & Districtum Cathari, cum hominibus, & personis tam Nobilibus, quam cujuscunque conditionis, sub dictæ Dominationis umbra tenere, eandem Cathari Civitatem, Castrum, Comitatum, & Districtum, cum omnibus superius dictis alicui Dominio, vel Domino non obligabit, vel submitter, imo, & potius quam alicui de eis facere aliquam obligationem, eandem Civitatem in eandem libertatem, cum qua sub umbra dictæ Communitatis se supposuit, & submitit, reducere procurabit, ac faciet cum effectu. Item quod debita Communitatis Cathari ad summam Ducatorum decem millium auri solvantur per modum concessum in Instrumento infrascripto de solutione facienda de Ducatis sex millibus in Instrumento contentis, computatis in ipsis decem millibus Ducatis in Instrumento contentis, & ipsius Instrumenti tenor talis est.

Sequitur Instrumentum dedicationis Cathari, ejusque districtus, de quo supra fit mentio, videlicet.

In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis Millesimo quadringentesimo vigesimo, Indictione tertiadecima mensis Martii die quinto decimo. Cum egregii, & spectabiles Comes, Judices, Majus, & Secretum Consilium Civitatis, & Communitatis Cathari, volentes evidenter, & aperte ostendere singularem, & devotam reverentiam, & affectionem desideratæ fidelis obedientiæ suæ erga Serenissimum, & excellentissimum Principem D. Thomam Mocenigo, Dei gratia inclitum Venetiarum Ducem, ejusque Illustrissimum Ducale Dominium, miserint ad præsentiam dictorum Serenissimi Domini Ducis, sui Illustrissimi Ducalis Domini, &c. prudentem, & discretum Virum D. Antonium Pustii de Actis, de Sancto Genesio Cancellarium, & Secretarium suum, constitutum per eos in Syndicum, & Procuratorem suum, ad comparandum coram dicto Serenissimo D. Duce, & ejus inclito Ducali Dominio Venetiarum, &c. & se præsentandum cum litteris credentialibus pro parte, & nomine dictæ Communitatis Cathari, ad procurandum obtinere assensum Communitati prædictæ, quoniam est parata mandata dictorum Sereniss. D. Ducis, & ejus incliti Ducalis Domini servare, ut in dictis credentialibus litteris legitur, & continetur distincte, & ad narrandum, dicendum, & exponendum, ac concludendum, vigore tam commissionis, quam prædictarum litterarum credentialium, sibi datarum per eos, ut patet Syndicatu, & procuratorio Instrumento scripto, & in publicam formam redacto, manu providi Viri D. Pauli Vannis

de Abrianis, de monte Elbarò publicè Imperiali auctoritate Notarii, & ad præfens Jurati Notarii Communis Cathari in Millefimo, quadringentesimo vigesimo, Indictione XIII. Die secundo Mensis Februarii, & subscripto etiam manu trium dictorum Judicum dictæ Communitatis Cathari, & recomendato per suas patentes litteras eorum bulla cerea communitatis; & dictus D. Antonius Pustii Syndicus prænominatus, comparuerit ad præsentiam præfatorum Serenissimi D. Ducis, sui- que Serenissimi Ducalis Domini, qui præsentatis dictis litteris creditis, & recomissa, cum verbis summæ affectionis, & reverentiæ ab illa Communitate Cathari dictis Serenissimo D. Duci, & ejus inclito Ducali Dominio, supplicavit sibi reverenter oretenus, & in scriptis, ut dignentur Domin. & Regimen prædictæ Communitatis, Civitatis, & Districtus Cathari, & Cives, & Districtuales suos recipere, & acceptare sub gubernatione, & obedientia sua ut infra. Quibus omnibus, & singulis auditis, & intellectis dictus Seren. D. Dux, & ejus inclitum Ducale Dominium videntes, & considerantes optimam intentionem, & dispositionem dictæ Communitatis Cathari, erga eos, & honorem, & statum eorum, quam Communitatem Cathari tenent indubie, omnibus consideratis, reperire in dies continue promptiorem, fecerunt, constituerunt, & ordinarunt, Nobiles, & sapientes Viros, Dominos Albanum Baduario, & Rossus Marino honorabiles Cives Venetiarum, ibi præfentes, & acceptantes, suos Syndicos, & Procuratores, ac Nuncios, speciales, specialiter ad recipiendum, & acceptandum sub gubernatione, & obedientia dictorum Serenissimi D. Ducis, sui- que incliti Ducalis Domini, Dominium, & Regimen prædictæ Civitatis, & districtus Cathari, & Cives; & Districtuales suos modis (ut dictum est) inferius declaratis, & alia, ut plene constat ex eorum Syndicatu, scripto, & publicado manu providi Viri Petri Nigro publici Imperiali auctoritate Notarii, & Ducatus Venetiarum Scribæ, Millefimo, quadringentesimo vigesimo Indictione tertia decima, Mensis Martii, die decimo. Idcirco dicti egregii, & Nobiles Viri, Domini Albanus Baduario, & Rossus Marino Syndici, & Procuratores dicti Serenissimi D. Ducis, ejusque inclitæ Ducalis Dominationis sunt contenti Syndicario nomine prædicto ad honorem gloriosissimi Domini Dei nostri, ejusque Beatissimæ Matris Virginis Mariæ, & Beatissimi Marci Evangelistæ Patroni, & Protectoris eorum, Dominium, & Regimen prædictæ Civitatis, Castri, & Districtus Cathari, & Cives, ac Districtuales suos, a dicto D. Antonio Pustii Syndico, & Procuratore dictorum egregiorum, & spectabilium Comitum, Judicum, Majoris, & Secreti Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari stipulanti eorundem Syndicario nomine superscripto recipere, & acceptare sub gubernatione, & obedientia prælibati Serenissimi D. Ducis, & Excellsæ Ducalis

Ducalis Dominationis Venetiarum, & ita recipiunt, & acceptant promittentes Syndicario nomine quo supra, quod dictus Dominus Serenissimus Dux, & suum inclitum Ducale Dominium, dictos Cives, & Districtuales Cathari, tenebunt, & tractabunt pro fidelissimis, & devotis perpetuis subditis, prout optant, & supplicavit humiliter antedictus D. Antonius Syndicus eorumdem, & Syndicario nomine prædicto. Item, contentantur, volunt, & assentiunt prædicti Syndici, & Procuratores prælibati Serenissimi D. Ducis, & Excelsi Ducalis Domini, quod de introitibus, gabellis & aliis Datis dictæ Terræ Cathari, solvatur salarium Comitum Cathari, & Castellani Castri, ipsius Terræ, & aliorum deputatorum ad custodiam dicti Castri, & fiant solutiones Saliorum aliorum officialium, fiant etiam solutiones laborerorum, & reparationum, & aliarum expensarum occurrentium fieri per tempora in dicta Civitate, cum ista modificatione, quod de pecunia, quæ superabundabit singulo anno ab expensis, dentur usque sex annos omni anno Ducati mille pro solutionibus fiendis creditoribus dictæ Communitatis Cathari, ut satisfiat debito suo de ducatis sex millibus in quibus est obligata. Ita quod cum introitibus, gabellis, & reliquis datis dictæ Terræ fiant expensæ omnes, solvantur debita, & suppleantur ad omnia quomodocumque occurrentia quocumque tempore, prout per dictum D. Antonium Syndicum, & Syndicario nomine prædicto extitit humiliter supplicatum. Item contentantur, & assentiunt prædicti Syndici dictorum Serenissimi D. Ducis, & sui incliti Ducalis Domini, quod Statuta, & ordinationa dictæ Terræ Cathari observentur, sicut prædictus Syndicus dictæ Communitatis Cathari supradicto Syndicario nomine requisivit, & petiit reverenter. Item contentantur, & promittunt suprascripti Syndici dicti Serenissimi D. Ducis, & incliti Ducalis Domini, quod Territoria tyrannice occupata illis Civibus Cathari, quæ pervenerint sub Dominium dictorum Serenissimi D. Ducis, & sui incliti Ducalis Domini, dabuntur illis quorum sunt, prout per dictum eorum Syndicum fecerunt peti, & supplicari. Et statim continuato actu prædictus D. Antonius Syndicus, & Procurator nomine dictorum spectabilium Communitatis, Judicum, Majoris, & Secreti Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari, sponte, libere, & ex certa scientia per solemnem stipulationem in manibus Sereniss. D. Ducis juravit ad Sancta Dei Evangelia manibus corporaliter tactis scripturis, quod dicta Communitas, Populus, Cives, & Comitativi Cathari perpetuo erunt fideles, & legales prælibato Serenissimo D. Duci, & ejus inclitæ Ducali Dominationi Venetiarum, & eis fidelitatem, amorem, devotionem, & obedientiam continuis temporibus observabunt, & quod omni tempore tractabunt, & procurabunt semper utilitatem, honorem, & statum, & augmentum præfati Serenissimi D. Ducis, & suæ Excelsæ Du-

calis Dominationis Venetiarum, & si quo tempore senferint per alium quem, vel aliquos quidquam tractari, fieri, vel procurari in damnum, vel detrimentum dicti Serenissimi D. Ducis, ac incliti Duc. Domini, quod obviabunt toto posse, & quod nunquam verbo, vel opere tractabunt, procurabunt, operabuntur, nec tractare, procurare, neque operari præsumunt quidquam quod sit, vel esse possit contra statum, honorem, utilitatem, & augmentum præfati Sereniss. D. Ducis, & Excellæ Ducalis Dominationis Venetiarum. Promittendo prædictum D. Antonium Syndicum, & Syndicario nomine superscripto pro dictis Spectabilibus, Comite, Judicibus, Majori, & Secreto Consilio Civitatis, & Communitatis Cathari de rato, & ratihabitione de faciendo, & curando, ita, & taliter, quod omnia, & singula, de quibus in hoc instrumento fit mentio, firma, & rata habebunt, & observabunt, ac solemniter, & legitime ratificabunt infra tres menses proxime futuros per publicum, & validum Instrumentum, roborandum quibuscumque solemnitatibus, & clausulis opportunis.

Actum Venetiis in Ducali Palatio præfati Sereniss. D. Ducis, & Ducalis Domini Venetiarum præsentibus sapientibus, & circumspèctis Viris D. Joanne Plumatio honorabili Cancellario Venetiarum, D. Francisco Bevezano, D. Massèo Bartholomæo, & D. Christoforo de Zeno Notariis Duc. Venetiarum, & aliis testibus, ad hoc specialiter vocatis, & rogatis.

Ego Jacobus Michael civis, & habitator Venetiarum publicus Imperiali auctoritate Notarius, & Cancellarius Ducatus Venetiarum, Scriba, his omnibus, & singulis præsens fui, & de mandato præfatorum egregiorum Dominorum Albani Baduario, & Rossi Marino Syndicorum superscriptorum Serenissimi D. Ducis, & incliti Ducalis Domini Venetiarum, nec non prudentis, & discreti Viri D. Antonii Puëtti, Syndici, dictorum Spectabilium, & egregiorum Comitum, Judicum Majoris, & Secreti Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari, prædicta omnia scripsi, & in hanc publicam formam redegei rogatus, signumque meum apposui consuetum, manu mea propria addidi, & signavi.

Jurantes prædicti Domini Comes, Judices, & secretum Consilium Civitatis, & Communitatis Cathari, & quilibet ipsorum Nobilium additionis date Consilio supradicto, suis propriis nominibus, & nomine, & vice totius Communitatis Cathari, Civium, Populi Civitatis prædictæ, & Comitativorum districtus ejusdem per solemnem stipulationem juraverunt ad Sancta Dei Evangelia corporaliter tactis Sacris Scripturis in manibus prædicti D. Joannis de Luxia Syndici prælibati Sereniss. Ducalis Domini Venetiarum ejus vice, & nomine stipulanti, & respondententi; Qui prædicti Domini Comes, Judices, Secretum Consilium

Ci.

Civitatis Cathari, & Communitatis, & Nobiles additionis prædictæ datæ Consilio supradicto suis propriis nominibus, & nomine, & vice totius Communitatis, Populi, & Civium Civitatis prædictæ, ac Comitativorum districtus ejusdem, stipulantes, & recipientes, quod perpetuo erunt fidelissimi, & legalissimi præfato Serenissimo Domino Duci Venetiarum, suisque successoribus, & ejus Sereniss. Ducali Dominationi Venetiarum, eisque fidelitatem, amorem, & devotionem perpetuam, continuis temporibus observabunt, omnique tempore tractabunt, & procurabunt utilitatem, commodum, & honorem, statum, & augmentum prælibati Sereniss. Dom. Ducis, & successorum suorum, suisque Excellentissimi Ducalis Domini Venetiarum, & si quo tempore inserint, vel notitiam habuerint per se, vel alios, quovis modo, colore, forma, vel ingenio, quod quidquam fieret, aut tractaretur, vel procuraretur in damnum, vel detrimentum præfati Serenissimi D. Ducis, vel successorum suorum, aut sui Excellentissimi Ducalis Domini Venetiarum, toto posse obviabunt prædictis, & dabunt operam cum effectu, per se, vel nuntios speciales quam citius poterunt notificandi, & propalandi prædicta præfato Serenissimo D. Duci, vel successoribus suis, aut præfate Excellentissimæ Ducali Dominationi Venetiarum, & quod numquam verbo, vel opere tractabunt, procurabunt, operabuntur, neque tractare, operari, aut procurare præsumunt aliquid quod sit, vel esse possit contra statum, honorem, utilitatem, commodum, & augmentum præfati Serenissimi D. Ducis, & Successorum suorum, suisque Excellentissimi, & Serenissimi Ducalis Domini Venetiarum; promittentes præfati Domini Comes, Judices, Secretum Consilium Civitatis, & Communitatis prædictæ, & nobiles additionis prædictæ, datæ Consilio prædicto, per stipulationem solemnem pro se, & successoribus eorum, dicto Domino Joanni de Luxia, Syndico, & Syndicario nomine prælibatæ Serenissimæ Dominationis Venetiarum, ejusque vice, & nomine stipulanti, & recipienti, quod ad omne libitum prælibati Serenissimi Domini Ducis, vel Successorum suorum, aut ejus Illustrissimæ Ducalis Dominationis Venetiarum de rato, & ratihabitione, de faciendo, & cum effectu curando ita, & taliter quod dictum Instrumentum, & omnia, & singula in eo contenta, & contenta in præsentī Instrumento, totum Majus Consilium, & Communitas Cathari ratificabunt, laudabunt, firmumque, ratum, gratum habebunt, & tenebunt, & observabunt dictum Instrumentum, & similiter præfens Instrumentum, cum omnibus partibus, & continentis suis, per publicum, & validum Instrumentum roborandum quibuscumque clausulis, & solemnitatibus opportunis sub poena, & in poena refectionis, & restitutionis omnium, & singulorum damnorum, & interesse, & expensarum factarum, & faciendarum per præfactum Serenissimum D. Du-

cem, vel suos Successores, aut ejus Illustrissimum, & Sereniss. Ducale Dominium Venetiarum usque ad ratificationem, confirmationem, & perpetuam observationem omnium, & singulorum superius notatorum, cum obligatione omnium, & singulorum suorum Domini Comitis, Judicum, Secreti Consilii Civitatis, & Communitatis Cathari, & Nobilium additionis prædictæ, ac totius Communitatis Cathari, & Comitatorum, omnium bonorum, præsentium, & futurorum.

In quorum omnium fidem, & certitudinem pleniorẽ prædicti Domini Comes, Judices, Secretum Consilium Civitatis, & Communitatis Cathari, & Nobiles additionis datæ Consilio supradictõ, jusserunt hoc publicum Instrumentum fieri, & sigil. pendenti solito Communitatis Cathari cum effigie Sancti Tryphonis cero munimine roborari.

Actum in Civitate Cathari in Cancellaria Secretorum Consiliorum, & ordinamentorum Civitatis prædictæ præsentibus Nobilibus Viris Domino Marino quondam Pacchi de Pasqualibus, D. Dragone D. Lucæ de Dragonibus, D. Tryphone quondam Bucchi de Bucchia, Judicibus, & D. Marthæo de Befantis Auditore Communitatis Cathari, & aliis testibus vocatis ad hoc specialiter, habitis, & rogatis.

Ego Paulus D. Vannis de Abrianis de Monte Elbaro publicus Imperiali auctoritate Notarius, & ad præsens juratus Notarius, & Cancellarius Communitatis Cathari, his omnibus, & singulis præfens fui, & de Mandato dictorum Dominorum, Comitis, Judicum, & Secreti Consilii Civitatis, & Communitatis prædictæ, ac nobilium additionis datæ Consilio supradictõ, nec non prudentis Viri D. Joannes de Luxia Notarii, & Scribæ Ducatus Venetiarum, ac Syndici, & Procuratores prælibati Serenissimi D. Ducis, & ejus Illustrissimi Ducalis Domini Venetiarum, prædicta omnia, & singula scripsi, & in hanc publicam formam redegi rogatus, signumque meum apposui tabelionatus officio consuërum.

Ego Antonius Pont. publicus Apostolica auctoritate Notarius, & Cancellarius suprascriptæ Magnificæ Communitatis Cathari suprascripta omnia, & singula ex libris Cathastici exemplata de verbo ad verbum collata cum originali, in fidem subscripsi.

Thomas Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Spectabilibus, & egregiis Viris, Comiti, Judicibus, Majori, & Secreto Consilio Communitatis Cathari, sibi dilectis, salutem, & dilectionis affectum. Commisimus aliqua prudenti, & circumspecto Viro Joanni de Luxia Notario, & fideli nostro, spectabilitatibus vestris nostri parte vivæ vocis oraculo referenda. Eapropter easdem affectuose rogamus, quatenus ejus relationibus, quæ de mente nostra procedunt placeat ceu nostris propriis fidei credulitatem plenissimam impartiri. Datæ in nostro Ducali Palatio Die XVI. Mensis Martii Indictione XIII. MCCCCXX.

A tergo. Nobilibus, & egregiis Viris, Comiti, Judicibus, Majori,
& Secreto Consilio Civitatis Cathari.

Thomas Mocenigo Dei Gratia Dux Venetiarum, &c.

Joannes recipimus litteras tuas, quibus distincte, & ordinate nostrum Dominium informasti de iis quæ fecisti in executione mandatorum nostrorum tibi commissorum cum illa nostra devota, & fidei Communitate Cathari, & de grata, & conformi responsione dictæ Communitatis tibi exhibita ad contenta, & conclusa per Instrumentum stipulatum cum suo Syndico, & Ambasciatore destinato ad præsentiam nostram de oblatione sua, & acceptatione nostra facta per nos de Terra, Castro, & Communitate Cathari ad obedientiam nostram, &c. Pro quibus fidelem obedientiam, & sollicitudinem tuam merito commendamus, mandantes tibi, quatenus receptis præsentibus debeas comparere coram egregiis, & spectabilibus Communitate, Judicibus, Consilio, & deputatis pro dicta Communitate Cathari, & eos (eum) verbis pertinentibus nostri parte hortari, & dicere, quod ea quæ eorum parte nostro Dominio denotasti, habuisti nostram responsionem sibi fiendam per te, ut infra. Et primo debeas respondere, quod intellecta prima parte eorum supplicationis, Dominatio nostra sincere optare commoda, & quietem dictæ Communitatis, est contenta ob respectus narratos per Communitatem prædictam, quod differant, & suspendant erigere, & levare insignia S. Marci donec recolligant vinum, & bladam, & ad id quod dixerunt, quod a die responsionis suæ tibi datæ, se supposuerunt nostro Dominio, ut optarunt, dicere debeas quod dictam eorum devotam, & fidelem obedientiam acceptavimus, & acceptamus, habentes, & tenentes eos pro nostris fidelibus, & dilectis Subditiis. Ad partem autem supplicationis suæ per quam porrigunt, quod si quo tempore Dominatio nostra cum Rege Ungariæ, vel alio quovis Domino, vel Dominio ad aliquod concordium deveniet, a nostra Dominatione Civitatem, & districtum Cathari nullatenus removeamus, & si dictam Civitatem, & districtum sub gubernatione nostri Domini retinere nollemus, reducamus dictam Civitatem, & Districtum in eandem libertatem, cum qua se nostro Dominio submiserunt, debeas respondere, quod huic supplicationi suæ, considerata sinceritate nostri Domini erga dictam fidelem Communitatem, non esset necessaria responsio, quia eos acceptavimus, & Deo duce tenere volumus pro nostris fidelibus perpetuis, & dilectis Subditiis, sicut humiliter supplicarunt, ut est dictum. Tamen Dominatio nostra pro contentamento eorum responderet fore contentam facere, sicut petunt. Ad ultimam partem eorum supplicationis per quam faciunt mentionem fuisse omissum referri nostro Do-

Dominio, per Syndicum suum, scilicet in solutione debiti dictæ Communitatis, de Ducatis sex millibus solvendis de introitibus Cathari per tempus, videlicet quod ubi debebat dici debitum prædictum de Ducatis decem millibus consistere, facta fuit mentio tantum de sex millibus, debeas respondere, quod Dominatio nostra, sequens ejus solitam consuetudinem, est contenta eorum supplicationi annuere, & sibi concedere quod dictum debitum usque ad quantitatem de Ducatis decem millibus solvatur ad tempus, & per modum concessum per dictum Instrumentum acceptionis circa solutionem Ducatorum sex millium, prout peti, & postulari fecerunt. Intellectis etiam his, quæ nobis scripsisti circa id quod fecisti, juxta mandata nostra, cum illo devoto nostri Domini D. Dragono de Dragonibus, & grata sua responsione tibi exhibita, & maxime super practica, quam facere habet cum egregiis Viris Georgio, & Alexio Juras, Baronibus Zente, volumus, & tibi mandamus, quatenus dicto D. Dragoni debeas de ejus bona dispositione ad honorem, & Statum nostrum regravare nostri parte, & dicere, quod eum habemus apud nostrum Dominium stricte recommissum sollicitando eum ad conducendum dictos Barones Zente ad faciendum ut tibi commissum, & sequendo Mandata nostra, quæ habes superinde, & debeas de omnibus quæ feceris, & habueris tuis litteris de tempore in tempus nostrum Dominium continue informare. Data in nostro Ducali Palatio die XXIX. Aprilis MCCCCXX. XIII. Indictione.

A tergo. Circumspecto, & prudenti viro Joanni de Luxia, Notario Communitatis Cathari.

Die XXV. Mensis Julii. Cum die præscripta facta solemnî processione, & elevatis insignis Beatissimi Sancti Marci super platea Civitatis Cathari, & in Castro Civitatis ejusdem, ad honorem, excellentiam, & Statum Illustrissimæ, & Excellentissimæ Ducalis Dominationis Venetiarum, & celebrata Missa solemnî in Ecclesia Cathedrali S. Tryphonis, & facta laude, ad honorem, & Statum præfatæ Illustrissimæ Dominationis, Magnificus, ac Victoriosus Vir D. Petrus Lauredano, pro Serenissimo, ac Excellentissimo Ducali Dominio Venetiarum, honorandus Capitaneus Generalis Gulphi, & totius Exercitus terrestribus præfati Illustrissimi Domini, in partibus Dalmatiæ, & Albanæ, exposuit egregiis Viris Dominis Comiti, Judicibus, Secreto, & Majori Consilio, ac toti Universitati, & Civitati Cathari, tunc in dicta Ecclesia existentibus, quod non obstante Sacramento fidelitatis attributo, & dato certis Nobilibus Cathari, scilicet, Comiti, Judicibus, & Secreto Consilio, & Additioni datæ dicto Consilio Cathari per circumspectum Virum Dominum Joannem de Luxia Notarium, & Syndicum præfatæ Ducalis Dominationis, ut patet in publico Instrumento scripto

per

per Paulum D. Vannis de Monte Elbaro juratum Cancellarium Com-
munitatis Cathari, in presenti Millefimo, & Indictione, & die ter-
tiadecima Mensis Maji secrete, & in Cancellaria Cathari. Nunc au-
tem, quia Deo Duce de inimicis præfatæ Serenissimæ Dominationis
nullatenus est dubitandum, præstare debeat Sacramentum fidelitatis su-
per reliquiis S. Tryphonis, ut moris est, præfato Magnifico Domino
Capitano recipienti, nomine præfatæ Illustrissimæ Dominationis Du-
calis. Quibus expositis egregius Vir D. Paulus de Buccia tenens lo-
cum Comitum, tunc in dicta Civitate Cathari, D. Marinus de Besan-
tis, D. Luca de Dragonibus, Judices, D. Michael de Pellegrina, D.
Joannes quondam Jacobi de Bisse, D. Joannes quondam D. Tryphonis
de Buccia, D. Junius de Mexa, D. Drago quondam D. Marci de
Dragonibus, D. Nicolaus de Bolizza, D. Lucas de Dragonibus, D.
Marinus Lucæ Sifoe, D. Dabre de Besantis, D. Mathæus Palmæ Ba-
filii, D. Tryphon quondam D. Michaelis de Buccia, D. Tryphon
de Pasqualibus, D. Mathæus dei Besantis, D. Ziucus D. Lucæ de Dra-
gonibus, D. Marinus de Mexa, D. Andréas de Bolizza, D. Lampus
de Bolizza, D. Tryphon D. Lucæ de Dragonibus, D. Ziucus quon-
dam D. Marini de Primutis, D. Franciscus de Buccia quondam D.
Joannis, D. Nicolaus de Passera, D. Rafus D. Urbanus fratres de Me-
xa, D. Stephanus de Zaguro, D. Zicichus quondam D. Francisci de
Buccia, D. Joannes Dabre quondam D. Marini de Buccia, D. Na-
talimus quondam D. Tryphonis Marci Dragonis, D. Tryphon D. Lu-
cæ de Bolizza, D. Nixa de Pasqualibus, D. Nixa quondam D. Junii
D. Lucæ de Bolizza, D. Basilius D. Babrichi de Besantis, D. Grube-
ticus D. Marini de Pasqualibus, D. Basilius D. Marini de Besantis,
D. Lucas Filius D. Dragonis de Dragonibus, D. Urbanus de Dra-
gonibus, quondam Domini Marini, Dominus Ocatus de Buccia, D.
Gabriel de Urachien, D. Michael de Pasqualibus, D. Drago quon-
dam D. Nicolai de Bolizza, D. Nicolaus quondam D. Grume Pime,
& omnes Consiliarii Majoris Consilii, & alii de adjuncta, pro se, &
aliis Nobilibus dictæ Civitatis, Popularibus, Comitativis, & Distri-
ctualibus ejusdem Civitatis Cathari præfatæ præsentatis præfato D. Ca-
pitaneo recipienti nomine prælibati Illustrissimi Domini Venetiarum
clavibus ipsius Civitatis, & Castri, omni meliori modo, via, jure,
& forma, quibus melius, & validius potuerunt, & possunt, juraverunt
ad Sancta Dei Evangelia corporaliter manibus tactis reliquiis S. Try-
phonis, quod prædicti Dominus Comes, Judices, Secretum Consilium,
& Additio data Consilio supradicto, ac Majus; omnes Nobiles Civi-
tatis præfatæ, promittentes pro se, & tota Communitate Cathari, ac
Comitativis, & Districtualibus ipsius Civitatis, quod erunt perpetuo
legalissimi, & fidelissimi Serenissimo, & Excellentissimo Principi, ac

Domino, Domino Thomæ Mocenigo, Dei gratia Inclŷto Duci Venetiarum, &c. & ſuæ Sereniſſimæ Dominationi, eiſque fidelitatem, amorem, & devotionem perpetuo continuis temporibus obſervabunt, omniſque tempore tractabunt, & procurabunt utilitatem, commodum, & honorem, Statum, & augmentum prælibati Illuſtriſſimi Domini Ducis, & ſuæ Sereniſſimæ, & Excellentiſſimæ Ducalis Dominationis Venetiarum, & ſi quo tempore ſenſerint, vel notitiam habuerint per ſe, vel alios, quovis modo, forma, colore, vel ingenio, quod quidquid fieret, aut tractaretur, vel procuraretur in damnum, & detrimentum prælibati Sereniſſimi D. Ducis, vel ſui Illuſtriſſimi Domini Venetiarum, toto poſſe obviabunt prædictis, & dabunt operam cum effectu per ſe vel Nuncios ſpeciales, quam citius poterunt notificandi, & propalandi prædicta præſato Illuſtriſſimo D. Duci, & Succeſſoribus ſuis, aut præſatæ Illuſtriſſimæ Dominationi Venetiarum, & quod numquam verbo, vel opere tractabunt, procurabunt, & operabuntur, nec tractare, procurare, aut operari præſument aliquid, quod ſit, vel eſſe poſſit contra ſtatum, utilitatem, commodum, & honorem prælibati Sereniſſimi D. Ducis, & ſuæ Illuſtriſſimæ Ducalis Dominationis Venetiarum.

Actum Cathari in dicta Eccleſia S. Tryphonis, præſentibus Nobilibus, & Sapientibus Viris Dominis Paulo de Bucchia, honorabili Comite Civitatis Cathari, Marino de Beſantis, & Dragone de Dragonibus, juratis iudicibus, ac Matthæo de Beſantis, ac Baſilio de Biſantis juratis Auditoribus; Nec non Venerabilibus Viris Dominis Luca de Ratiſlava, Archidiacono, & Nicolao de Mexa Archipreſbytero, D. Nicolao quondam D. Tryphonis Marci Dragonis, & D. Nicolao D. Pauli de Bucchia Canonici dictæ Eccleſiæ S. Tryphonis, & pluribus aliis Nobilibus dictæ Civitatis, & Preſbyteris, & Popularibus ibidem exiſtentibus. In quorum omnium teſtimonium, ac majoris roboris firmitatem, nos Comes, Iudices, Conſiliarii, ac Additio univerſæ Civitatis Cathari juſſimus ſigillo dicti noſtri Comitſ appenſione communi.

Ego Jacobus Antonius Lug. Cancellarius Magnificæ Communitatis Cathari, ſupraſcripta omnia, aliis impeditus, extrahi feci, auſcultavi, & in fidem me ſubſcripſi.

Primus poſt hæc Catharo datus eſt Præſes Antonius a Boculis Patritius Venetus, qui in ſua electione peracta die XXIV. Auguſti ejuſdem anni MCCCCXX. Comes & Capiraneus Cathari ad biennium renuntiatus fuit, de quo ſuperius diximus accepiſſe a Catharenſibus loco pignoris pro mutuata pecunia calices, & nonnullas S. Tryphonis Reliquias, quæ num ad Catharenſis Cathedralis theſaurum redierint incompertum eſt. Viro hoc urbem regente ſtatutum fuit in utroque Conſilio minori & majori Urbis Cathari Decreto lato die II. Februarii anno

anno MCCCCXXI. , ut quolibet anno dies S. Marci festiva esset, & celebraretur cum iisdem ceremoniis & oblationibus quibus agebatur festivitas S. Tryphonis Martyris urbis Patroni.

II. Marcus Barbadico anno 1422. Provisor & Comes Cathari renunciatus publicas Francisci Foscar Ducis litteras accepit datas die XIII. Julii anno MCCCCXXIII. quibus (ita instante Communitate Cathari) decretum fuit, ut instrumentum submissionis superius relatum deberet Bulla Ducali firmari, & in omnibus suis partibus inviolabiliter observari.

Franciscus Foscar Dei gratia Dux Venetiarum &c. Nobili & Sapienti Viro Marco Barbadico de suo mandato Provisor Cathari, & Successoribus suis Comitibus Cathari, & quibuscumque Rectoribus, & Officialibus Civitatis prædictæ, præsens nostrum privilegium inspecturis facimus manifestum, quod comparentes ad præsentiam nostram sapientes Viri Joannes de Biste, & Joannes de Bucchia, nobiles Civitatis Cathari, & Ambasciatores Communitatis Civitatis Cathari prædictæ, nostro Dominio humiliter supplicaverunt, ut dignaremur quoddam Instrumentum tempore recolendæ memoriæ Serenissimi Domini Thomæ Mocenigo olim Ducis Venetiarum prædecessoris nostri stipulatum, continens submissionem factam de dicta Civitate, dicto Serenissimo prædecessori nostro, & Ducali Dominio Venetiarum, & conventiones cum quibus accepta fuit dicta Communitas sub gubernatione, & protectione Ducalis Domini Venetiarum, nostra bulla bullari facere. Nos vero supplicationem dictæ fidelis nostræ Communitatis Cathari per dictos Ambasciatores suos nostro Dominio porrectam, gratiose admitentes, mandavimus dictum Instrumentum in hoc nostro privilegio annotari de verbo ad verbum, prout jacet, & præsens nostrum privilegium nostra Ducali bulla bullari, fidelitatibus vestris mandantes, quatenus omnia contenta in Instrumento prædicto debeatis effectualiter observare.

III. Stephanus Quirino Guilielmi filius 1423.

IV. Petrus Duodo 1425.

V. Joannes Balbi 1427.

VI. Nicolaus Pisani 1429.

VII. Antonius Pisauo 1432. Ducales litteras Comiti huic Senatus misit, ut appellationes sententiarum Cathari de cætero mitterentur ad Collegia Jurisconsultorum ditionis Venetæ Patavinum scilicet, Veronenfe, Vicetinum, Tarvisinumve.

Franciscus Foscar Dux Venetiarum &c. Nobilibus & Sapientibus Viris Antonio de Cha da Pesaro de suo mandato Comiti Cathari, & successoribus fidelibus dilectis, salutem, & dilectionis affectum; Denotamus vobis, quod in Consiliis nostris Rogatorum, & additione de 7.

M

Men.

Mensis Julii presentis capta fuit pars, tenoris infra scripti, videlicet, cum in Statutis Communitatis nostræ Cathari per nostrum Dominium confirmatis, contineatur, quod appellationes sententiarum suarum vadant ad quattuor Collegia videlicet Romæ, Bononiæ, Perusii, & Paduæ, & postquam sunt sub nostro Dominio, bonum est providere quod ad illa extranea, & longinqua loca non vadant, sed ad nostras Terras, & loca in quibus sunt Doctores, & homines in Legibus peritissimi. Vadit pars, quod appellationes prædictorum Catharensum de cetero mittantur ad Collegia Doctorum Paduæ, Vicentiæ, Veronæ, & Tarvisii, sicut ibant, & deponerentur ad Collegia superscripta, salva forma Statutorum suorum in aliis omnibus. Quare cum dictis nostris Consiliis vobis scribimus, & mandamus, quatenus superscriptam partem, ut continetur in ea, observare & observari inviolabiliter facere debeatis; facientes has nostras litteras in actis Cancellariæ Regiminis vobis commissi, ad futurorum memoriam registrari.

Datæ in nostro Ducali Palatio, Die XXX. Mensis Julii. Indictione XI. MCCCCXXXIII.

A tergo.

Nobilibus, & sapientibus Viris, Antonio de Cha de Pesaro Comiti Cathari, & successoribus.

VIII. Laurentius Viçturius 1434. anno insequenti die I. Januarii mandavit ut solemnitates & festivitates Sanctorum *fienda in Civitate Cathari secundum consuetudinem dicte Civitatis* in ordinem ad futurorum memoriam redigerentur, ut superius dictum est, ubi de Marino Contareno Episcopo Catharensi egimus.

IX. Paulus Contareno Laurentii filius 1436. Pœnam pecuniariam imposuit iis, qui statutas Cathari solemnitates vetita operando infringere.

X. Albanus Sagredo 1438.

XI. Petrus Darmario 1440.

XII. Leonardus Bembo Andreæ filius 1442. Leges piissimas promulgavit pro observantia Festorum dierum, & præsertim diei Dominicæ, quas Consilium Catharense die XXIII. Aprilis anno MCCCCXLIII. plenius suffragiis approbavit.

XIII. Joannes Nanius Constantini filius 1444.; quo anno in Majoribus Comitibus Venetiarum institutus fuit Quæstor in urbe Catharense ad exigenda publica vestigalia.

XIV. Jacobus Mauroceno Francisci filius 1447.

XV. Joannes Leono 1449.

XVI. Ludovicus Baffo 1451.

XVII. Joannes Barbo Pauli filius 1453.

XVIII. Arsenius Duodo Petri filius 1456.

XIX.

XIX. Antonius Donato Benedicti filius 1459.

XX. Paulus Priolo Jacobi filius 1461.

XXI. Aloysius Bono Joannis filius 1464.

XXII. Eustachius Balbi Bernardi filius 1466.

XXIII. Albertus seu Berruccius Gabriel Jacobi filius 1469.

XXIV. Michael Michaelis Francisci filius 1472.

XXV. Joannes Donato Aloysii filius; quo Magistratum Urbis regente, Scodra Epiri Civitas, quæ in Veneta potestate erat, obsidione Turcarum liberata est, qua de causa, navata eo bello strenus operæ, præstitisque a se obsequii fideique egregie muniis, Catharenses publico nomine litteras hujusmodi, quæ in Tabulario extant, honoris & benevolentia plenissimas acceperunt.

“ Petrus Mocenico Dei Gratia Dux Venetiarum : Egregiis & prudentibus viris Judicibus & Consilio secreto Communitatis Nostræ Cathari dilectis nostris salutem & sinceræ dilectionis affectum

“ Respondentes autem vobis dicimus, nos habuisse gratissimum officium vestrum in Obsidione Scurarenfi, quod ejusmodi fuit, ut fidelissimum animum vestrum plane declaravit, notum quidem jam, &

“ præcognitum nobis, sed ea oblata occasione mirifice testatum

“ Verumenimvero pro comperto, & certo haberote nos vestris privilegiis & immunitatibus nullo modo velle derogatum iri : quinimmo

“ præsentium tenore confirmamus & approbamus, & approbata ea volumus, & decernimus: sic meritis istius nostræ fidelissimæ Civitatis,

“ quam inter charas charissimam habemus, exigentibus, exposcentibusque. Datum in nostro Ducali Palatio die XVII. Julii MCCCCLXXV.

XXVI. Franciscus Lippomanus Marci filius 1477. Hic omnium potestremus Civitatem Catharensis Comitibus titulo administravit, publico enim decreto statutum fuit, anno 1480. ut Præsides Cathari deinceps

Recloris & Provisoris titulo insignirentur.

XXVII. Antonius Ferro Joannis filius 1480.

XXVIII. Marinus Zeno Nicolai filius 1483.

XXIX. Franciscus Leono Simonis filius 1485.

XXX. Franciscus Basadona Petri filius 1486.

XXXI. Priamus Trono Michaelis filius 1488.

XXXII. Paulus Ericcio Antonii Procuratoris filius 1489.

XXXIII. Michael Aimo Nicolai filius 1491. cujus anni die XXIV. Augusti lato decreto Statutum Municipale Civitatis Cathari authenticum esse declaravit.

XXXIV. Hieronymus Aurio Petri filius 1492.

XXXV. Laurentius Gritti Petri filius 1494. Obiit in munere.

XXXVI. Joannes Nanius Jacobi filius 1494.

XXXVII. Petrus Leono Maphæi filius 1496.

- XXXVIII. Franciscus Ciconia Marci filius 1497.
 XXXIX. Franciscus Quirino Andreae filius 1498.
 XL. Joannes Paulus Gradonico Justi filius 1499.
 XLI. Sebastianus Contareno Aloysii filius 1501.
 XLII. Hieronymus Fuscarenus Aloysii Procuratoris filius 1503.
 XLIII. Aloysius Zeno Francisci filius 1503.
 XLIV. Oliverius Contareno Joannis filius 1504.
 XLV. Nicolaus Coppi Jacobi filius 1507.
 XLVI. Paulus Valareffius Gabrielis filius 1508.
 XLVII. Marcus Arimundo Christophori filius 1510.
 XLVIII. Angelus Maripetro Thomae filius 1511.
 XLIX. Franciscus Gradonico Pauli filius 1513.
 L. Petrus Zeno Catharini filius 1514.
 LI. Bernardinus a Ripa Wenceslai filius 1516.
 LII. Simon Capello Dominici filius 1516.
 LIII. Vincentius Trono Priami filius 1517.
 LIV. Aloysius Capello Francisci filius 1520.
 LV. Victor Diedo Balthassaris filius 1521.
 LVI. Moyses Venerio Moyfis filius 1523.
 LVII. Franciscus Taleapetra Andreae filius 1525.
 LVIII. Dominicus Gritti Francisci filius 1526.
 LIX. Marcus Barbo Marci filius 1527.
 LX. Aloysius Mudaccio Petri filius 1528.
 LXI. Benedictus Valerio Antonii filius 1530.
 LXII. Tryphon Gradonici Lionelli filius 1532.
 LXIII. Franciscus Sanudo Angeli filius 1533.
 LXIV. Andreas Valerio Georgii filius 1534.
 LXV. Hieronymus Priolo Laurentii filius 1536.
 LXVI. Melchior Michaelius Thomae filius 1537.
 LXVII. Joannes Matthæus Bembo Aloysii filius, Petri S. R. E. Cardinalis ex fratre Nepos anno 1538., post administratam Jaderæ Civitatem, Rector & Provisor Cathari electus fuit, quo tempore cum Solimanus Turcarum Imperator injusto bello Venetas ditiones aggressus esset, Chariadenus Æneobarbus Turcicæ classis Dux, expugnatis in Dalmatia Neocastro, & Rhisano Venetorum Oppidis, annuentis (ut scribit Andreas Maurocenus lib. VI. Hist. Venetæ) victoriæ cursu intumescens Africio inhiare cepit. Ad Joannem Mattheum itaque literas dedit, quibus ad sibi dedendam urbem minaciter ac superbe sollicitabatur. Erat Bembo præalto animo præditus egregiaque virtute ac singulari constantia impeterrimus: is Chariadenus barbaricæ petulantiae impatiens in hunc modum respondit: Rempublicam Byzantium Oratorem pro instauranda cum Solimano pace, induciis pactis, misisse; videres, ne temere jure gentium violato,

lato, eodem tempore & Galliarum Regem, qui ea de causa Nuntium Byzantium proficisci jusserat, Venetamque Rempubicam offendens suum Regem nefario piaculo obstringeret. Sed cum nullum in Ascrivio jus Soleimano esset, si tanta cupido occupandę Urbis incesisset, vim experiretur, in certamen descenderet, daturum operam, ut per summum scelus illatam injuriam fortiter ulcisceretur. Interim Bembus, quę ad Urbem firmandam necessaria erant, sedulo curare, Civium ac propugnatorum animos confirmare, tormenta disponere, totumque se ad excipiendum hostium impetum comparare. Hostes propius Ascrivium accedentes catenas ad transitum impediendum de more objectas cum nonnullis triremibus temere prætervecti, displotis nostrorum tormentis, magno detrimento accepto se referre coacti sunt: inde cum reliqua classe Chariadenus supervenit, atque haud procul ab urbe milites exposuit; quorum pars, per acclivia collis scandens cum prope mœnia accessisset, ex arce, quę prærupto, atque edito loco sita est minuto- rum tormentorum displotione facta non sine multorum cede, adeo fracti, ac perturbati sunt, ut, dissipatis ordinibus, disjecti in trivires se fuga prariperent; altera, quam ipse Chariadenus ductabat, ad eam oppidi regionem, ubi templum ac Cœnobium Divi Francisci situm est, progreditur. Ea re cognita Bembus Epirotas equites cum aliquot levis armaturę scolpettariis equitibus emisit, a quibus hostium complures interfecti, sauciati, & convulnerati sunt, reliqui in fugam coniecti, collium editioribus occupatis jugis, quos eques ardua, & contragosa via insequi non poterat se periculo subduxere. Sed Abenobarbus situm oppidi munitionesque contemplatus, tormentorum vim, impavidum Præfecti animum, propugnatorum virtutem, ac constantiam animadvertens, spe potiunde urbis dejectus oppugnationem relinquere statuit, ac Præfecto rescripsit, se Nuntii adventum, quem Byzantium miserat, præstolari, ut quamam de illius urbis obsidione Soleimani sententia esset, certior fieret, petiitque, ut e suis quempiam colloqui gratia ad se mitteret. Hieronymo Cauco Trierarcho id munus Bembus attribuit, quem humaniter Chariadenus excipiens, benévolo se atque amico in Rempubicam animo esse, pluribus suadere conatus est, seque nihil adversus inducias nisi aliter Rex facturum; itaque XV. Kal. Septembris militibus ac tormentis intra triremes subductis, inibito remigio, Neocæsrum reversus est. Eadem prorsus diversis licet verbis refert Petrus Justinianus Hist. Venetę libro XIII., qui narrationem suam hoc elogio concludit: Bembis nomen ab ea die non solum apud nostros, sed etiam in ore hostium clarum illustreque haberi cœpit.

LXVIII. Aloysius a Ripa Bernardini filius 1540.

LXIX. Laurentius Salomonius Petri filius 1542.

LXX. Aloysius Rainerio Federici filius 1544.

LXXI. Federicus a Musto Petri filius 1545.

LXXII. Joannes Baptista Barbaro Aloysii filius 1546.

LXXIII. Franciscus Pisani Silvestri filius 1548.

LXXIV.

LXXIV. Valerius a Musto Petri filius 1549.

LXXV. Joannes Franciscus de Canale Petri filius 1551.

LXXVI. Paulus Donato Victorii filius 1552.

LXXVII. Leonardus Bollani Alexandri filius 1553.

LXXVIII. Bernardinus Rainerio Federici filius 1554.

LXXIX. Dominicus Priolus Jacobi filius 1556.

LXXX. Marinus Pisani Alexandri filius 1558. Publico decreto die XV. Maji hujus anni statutum fuit Venetiis, ut per secreta Senatus suffragia Rector & Provisor Cathari ad confirmationem Majoris Consilii (ut mos est Reipublicæ in hisce casibus) proponeretur; sic enim difficillimis iis temporibus congruere videbatur. Quum autem hujusmodi lex ad nonnullas futuras electiones coarctata esset, iterum die XV. Novembris anno 1587. prorogata fuit, ac novissime anno 1599. die VI. Februarii sancitum fuit, ut ad tres subseqentes electiones observaretur.

LXXXI. Delphinus Valerio Octaviani filius 1560.

LXXXII. Franciscus Priolo Joannis filius 1562. Infelicem hujus Rectoris exitum narrant Andreas Maurocenus, & Petrus Justinianus in Historiis Venetis, ille quidem lib. VIII. hic autem lib. XIV. ubi Cathari terramotu concussi cladem, & Rectoris ruina oppressi obitum diserte exponit his verbis: *In Illyrico per id tempus (anno scilicet 1563.) Catharum urbem ingentem terramotum passa est; qui circa meridiem subito exortus horribilem ædium hominumque stragem edidit, nam centum sexaginta octo privatorum civium domus repentino motu quassata corrui, & relique formidabilem in modum aperte acclinateque in ruinam pendebant: collapsum quoque violentissimo tremore Pretorium Franciscum Priolum Urbis Presidem, uxorem, natos, totamque ejus familiam miserabili interiectione oppressit; erutaque est, (visu profecto miserabile) e sinu spirantis adhuc matris semiviva puella, & ex Civibus ac ex plebe centum quinquaginta ædificiorum complurium mole collapsa obruiti perierunt, atque in his plurima agrestium turba, qui ex vicinis pagis ad urbem accesserant, ubi ea sorte die solemnes de more nundinæ habebantur. Procidere etiam late urbis moenia, oppidique facies in portentosum excidium conversa fuit, ad cujus custodiam, quum Turcæ prædæ avidi in proximo sederent, statim Philippus Bragadennus Classis Præfectus cum toto navali apparatu advolavit; & Venetiis postea, ad sublevandum afflictæ Civitatis casum, missa sunt cujuscumque generis subsidia.*

LXXXIII. Andreas Duodus 1563. (sequitur prælaudatus Justinianus loco citato) novus inde Pretor creatus, vir impiger eo accessit, cujus adventus perterritum populum plurimum recreavit, ejusdemque virtute brevi oppidum instauratum. Viri hujus laudes recenset etiam Andreas Maurocenus, compertumque habemus ex publicis regestis, virum hunc clarissimum,

rissimum, antequam ad Cathari administrationem in gravissimo urbis i-
 psum luctu destinatus esset, supremam Triumviri Capitalis dignitatem
 in patria sustinuisse.

LXXXIV. Jacobus Celsi Hieronymi filius 1565.

LXXXV. Aloysius Minoto Joannis Francisci filius 1567.

LXXXVI. Zacharias Salamonius Joannis Aloysii filius 1569. cujus
 constantia Catharum a Turcarum invasione immunitum liberamque ser-
 vavit. Rei seriem enarrat Antonius Maria Gratianus lib. III. de Bel-
 lo Cyprio his verbis: *Pertaus Turcicae Classis Dux Buduam desertans*
habitoribus diruit; flexit inde retro classem, & Catharum tentaturus
Barbatum Epirotam, quem captum Olebinii, quod affinem suum cognovit,
(inde enim ipse ortus erat) in honore habuerat, premisit, qui Magistra-
tum ad dedendam Urbem hortaretur, quod si obedienter fecissent, & mili-
tes, quo vellet, incolones sua secum ferentes abiituros, & Civitatem li-
beram suis legibus usuram, sin expectare vim mallet, denuntiaret nullam
cladem victis absuturam. Barbato frequenti militum populiue concione au-
dito responsum est a Zacharia Salamonio de reliquorum sententia, custo-
diam urbis sibi a Senatu mandatam esse, potius quam fidem deserant, vi-
tam amissuros. Pertaus cum tota classe in sinum Cathari introitus, satis cre-
dens Venetos Antibaresium, atque Olebinensium exitu terrores oppidum
tradituros: ubi Barbatus nihil pacati ad spem ejus retulit, ipsum negans
officio sincera fide sanctum, honorari catenis iussit, classemque sub Castello-
novum de Catharo consultaturum recepit. Eam oppugnationem qui in pre-
sidio Castellonovi erant Turce vehementer suadebant, nec difficilem, &
magni momenti esse predicantes. Id consilium Pertaus animo magis, quam
oratione aspernabatur, cui nec satis quidem preparati quicquam ad vali-
dam oppugnandam urbem esset, rem in biemem rejecit.

LXXXVII. Bernardus Contareno Caroli filius 1570. Meminit hu-
 jus egregii viri Petrus Justinianus Hist. Venet. lib. XVI. his verbis:
 Circa Catharum mari adversa pugna nostris fuit Statim autem ne
 Catharensium res in aliquod discrimen inciderent, (nam in proximo in-
 gentes Turcarum copie aderant) tres viris armisque triremes optime in-
 structe ad eorum presidium Veneta ab urbe emittuntur; quadringenti et-
 iam milites eo e Dalmatie presidiiis advolare jussi sunt; commeatus ad
 hec, pecunie, bellicaque instrumenta abunde transmissa, ut socia urbs,
 quam tunc Bernardus Contareno Caroli filius vir solers impigerque rege-
 bat, his presidiiis ab hostium armis tutaretur. Neque unico periculo pro-
 bata fuit bellica Contareni virtus, siquidem bis in insequent anno
 MDLXXI. Catharum occupare conati sunt Ottomanii, quorum rabies
 nihil ad damna Reipublice Venetae intentatum relinquebat. Igitur cum
 munita urbis expugnationem aperta vi assequi desperarent Turce, ii
 ex eorum numero qui Neocastrum debebant Trojanum Cicilianum in
 Carha-

Catharensis Urbis praesidio peditum ductorem promissis, muneribusque ad prodicionem impulerunt, ut appropinquantibus ipsis ad portam Civitatis juxta fluvium, ubi minus validum erat murorum robur, sceleratam opem praeberet, unde facilius moenia conscendere, & in Civitatem irruere valerent. In irritum tamen cesserunt dolosa consilia, siquidem cum aliis de causis (nondum enim insidiae innotuerant) ejus loci nequiverisset Cicilianus obtinere custodiam, Turcae e concepta spe exciderunt, nec diu post detecto scelere proditor reatus sui poenas solvit extremo supplicio mulctatus. Obsidione deinde Catharum Barbari vallare statuerunt, & Rizonici sinus oras, ubi introeuntibus patet aditus, novo munire coeperunt propugnaculo, ut sublata afflictæ Civitatis omni suppetiarum spe, praesidium Civesque ad deditionem brevi tempore coarctarentur. Dum vero fortalitium ad complementum deducitur, immissæ fuerunt in Catharensē Sinum nonnullæ e Veneta classe triremes militibus refertæ, quorum opera propugnaculum solo æquatum fuit, patuitque aditus ad libertatem suppetiarum. Eodem etiam anno supremus Turcicæ classis Dux, cum Catharensi sinui appropinquasset Cives ad deditionem evocavit, pauloque post ob auditum Christianorum Principum foedus e loco discessit. Utrumque Turcarum conatum enarrat Paulus Paruta in Historia Italica de Bello Cyprio lib. II. accurate & eleganter.

LXXXVIII. Antonius Bragadeno Marci filius 1571.

LXXXIX. Joannes Baptista Calbo Aloysii filius 1572. quo Urbem administrante Turcæ, in Illyricum irruptione facta, Cathari occupationi inhiantes, ita ipsius obsidionem disposuerunt, ut reclusa quacunque deferendi subsidii, vel commeatus via, rebusque proinde ad victum, & propugnationem necessariis brevi deficientibus, Cives, ne fame necarentur, in jura Turcarum secedere cogerentur. Eapropter Dynasta proximæ Turcicæ Regionis, propugnaculum (quod alias irritum conatu perficere nequiverunt Turcæ e Neocastro digressi) ad oras Catharensis sinus celeri labore erigi jussit, ut ratibus subsidia ferentibus prohiberetur introitus. Novi operis nuntium statim ac auditum Senatus Venetus Classis Duci mandavit, ut absque cunctatione molestum Turcarum fortalitium evertere curaret. Ita rem profert laudatus Episcopus Amerinus lib. V. de Bello Cyprio: *Turcæ Catharo precipue insidiatæ sunt; illo oppido expulsi Venetis, totam pacaturi Epirum erant, sepe vi, sepius dolo tentatum, neutro succedente, arte atque opere aggrediuntur. Id oppidum in intimo sinu Maris, quem veteres Rizonicum appellarunt, situm est, adiri a Venetis nisi Mari non solet, ac ne potest quidem, omnia circa tenentibus Turcis: ad sinistram intrantibus situm est Castellorum Turcarum oppidum. Haud longe ab eo, qua maxime in arctum fauces illius sinus coeunt, Turcæ munitionem excitant, aggere valloque firmatam*

matam duodeviginti majoribus tormentis instruunt. Horum verberatione (totum enim spatium ad adversum usque litus sub ictu habebant) Venetas naves intrare sinum conantes aditu arcebant. Eo Catharenses in magnum metum rerum suarum conjecti inopiam primo sentire, deinde, cum baud longe fame abessent, legatos de suo periculo ad Venetos mittunt; qui Jacobum Sorantium cum XX. navibus longis Corcyram ad Catharum obsidione eximendum transire jubent. Illum impigre iussa facientem etiam fortuna juvit. Qui a Turcis, Epiroticis rebus prepositus erat, tum forte, quod nullus in propinquo hostis esset, in ultimos provincie fines CC. militum presidio ad novam munitionem relicto, cum omnibus copiis profectus erat. Sorantius, expositis quatuor armatorum millibus, baud sine acri tamen certamine dejectis cesisque propugnatoribus, locum tenuit, tormentisque ablati, totum destruxit, ac disjecit opus, liberumque Catharensibus reddidit mare. Atque hec anno MDLXXII. gesta sunt. Idipsum pari ferme modo enuntiat Paulus Paruta in Italica Historia Belli Cyprii lib. III., ubi Zachariam Salomonium, cujus laudes superius dedimus, refert arduo operi egregie suppetias detulisse.

XC. Benedictus Ericcio Joannis filius 1574.

XCI. Peregrinus Bragadeno Nicolai filius 1576.

XCII. Marcus Diedo Dominici filius 1579.

XCIII. Vincentius de Canale Augustini filius 1581.

XCIV. Marcus Antonius Venerius Danielis filius 1583.

XCV. Andreas Gabriellus Jacobi filius 1586.

XCVI. Hieronymus Pisani Joannis Matthæi filius 1588.

XCVII. Joannes Lauredano Aloysii filius 1590.

XCVIII. Joannes Lippomano Hieronymi filius 1592.

XCIX. Aloysius Barbaro Zachariæ filius 1594.

C. Joannes de Garzonibus Marci filius 1596.

CI. Joannes Magno Stephani filius 1598.

CII. Antonius Grimaldi Hieronymi filius 1600.

CIII. Joannes Marcus Molino Julii filius 1602.

CIV. Joannes Bragadeno Joannis filius 1604.

CV. Thomas Contareno Bernardi Procuratoris filius 1606.

CVI. Franciscus Mauroceno Francisci filius 1608. Vir eximia integritatis a malignantibus per calumnias apud Senatum de male administrato regimine delatus est, sed testimonium ipsius probitati perhibentibus Legatis Catharensis Civitatis, qui tunc Venetiis aderant, decreto Senatus summis laudibus exornatur.

CVII. Hieronymus Molino Julii filius 1610.

CVIII. Zacharias Superantio Marci filius 1612.

CIX. Joannes Franciscus Delphino Georgii filius 1614. cui summis laudibus ornato inscriptum dicatumque fuit Statutum Catharense Venetiis

netis vulgatum anno MDCXVI. apud Robertum. Mejetum. Decoram hujus Statuti mentionem facit Clariss. Vir Victor Saudius Patritius Venerus in suo ornatissimo opere cui titulus: *Storia Civile Veneziana* lib. enim IV. pag. 458. & seq. eruditissime ostendit Catharum universis Dalmatiae Civitatibus fortasse praestare tum in policeia, idest civili administratione ad Venetae Republicae exemplar instituta, tum in purgata Comitiorum nobilitate, cujus conservandae intuitu plurimae pro varietate & conditione temporum leges promulgatae fuerunt. Quod autem proculdubio spiritum legum Venetarum aemulatur, est Catharense Statuti dispositio, sive ordinem & gravitatem, sive majestatem spectes latini sermonis. Ipsius decreta in tres partes distributa leguntur, prima quarum tempora amplectitur, in quibus Catharense Regibus servierunt, secunda autem leges exhibet a Catharense dum libertate fruerentur, institutas, tertia demum ordinationes extendit ab anno 1420. usque ad praesens tempus sub Venetorum Praesidium regimine promulgatas.

CX. Camillus Michaelius Stephani filius 1616.

CXI. Marcus Antonius Contareno Pauli filius 1618.

CXII. Paris Maripetro Aloysii filius 1620. Renovata fuit hoc anno lex, ut tres subsequentes Rectorum Cathari electiones per Patrum Conscriptorum suffragia, ad Majora Comititia confirmandae exhiberentur.

CXIII. Joseph Michaelius Joannis filius 1622.

CXIV. Petrus Mauroceno Georgii filius 1624.

CXV. Franciscus Contareno Lucae Antonii filius 1627.

CXVI. Hieronymus Lauredano Leonardi filius 1628.

CXVII. Franciscus Theupulo Joannis filius 1630.

CXVIII. Augustinus de Canale Christophori filius 1632.

CXIX. Hieronymus Molino Marci filius 1634.

CXX. Alexander Contareno Octaviani filius 1636.

CXXI. Georgius Mauroceno Joannis filius 1638.

CXXII. Angelus Gabrielius Jacobi filius 1640.

CXXIII. Marinus Pifauo Antonii filius 1641.

CXXIV. Joannes Trivisano Pauli filius 1643.

CXXV. Paulus Donato Julii filius 1645.

CXXVI. Aloysius Gabrielius Donati filius 1647.

CXXVII. Antonius Diedo Josephi filius 1649.

CXXVIII. Franciscus Bragadeno Nicolai filius 1651.

CXXIX. Franciscus Battalea Ludovici filius 1653. Hujus viri virute militari clarissimi laudes dedimus in serie Ducum Cretae, ubi egregia fortitudinis ostendit exempla.

CXXX. Thomas Trono Francisci filius 1655. Obiit in munere.

CXXXI.

CXXXI. Joannes Briani Stephani filius 1656.

CXXXII. Marcus Antonius Pascalico Laurentii filius 1657. Hoc anno in novam spem occupandi Cathari se erexerunt Turcæ, ut refert lib. XIII. Hist. Venet. Joannes Gratianus. Quare exercitu comparato, Bassa Cbulnig primum, mox Bassa Bosne Catharum contenderunt. Opportuni colles oppugnantibus ex propinquo urbi imminenti; inde tormentis compluribus quater urbem aggrediuntur arcemque. Principio satis succedebat oppugnatio: parte superiore murorum utrobique dejecta. Postea minus eveniebat. Nam & ipsi genere multiplici telorum ex urbe atque arce usque petebantur ab inclusis; & hominum ex agris multitudo, sumptis armis, infesti aderant, commensus interceptantes. Ut autem armatis navigiis aliquot Rizonicum invehit est sinum Antonius Bernardus, cujus erat provincia Illyricum; eo adjuvante rerum omnium copia in urbem tuto importabatur; ut presidium aucta in die audacia, interdum etiam erumperet ad opera disturbanda. Perstare tamen in incepto Turcæ; ubi paulo latius ruina murorum patefecisset oppidum; vi armisque impetum facturi. Sed premente in dies magis penuria cibariorum; quando neque in presens spes admodum fiebat invadendi, & si trahere oppugnationem vellent, metuebant, ne ad ultimum inopiæ adducerentur: haud ita multo post relicta oppugnatione, abscesserunt.

CXXXIII. Petrus Gabriellus Julii filius 1658. In ipsis sui regiminis exordiis ad alia bellica munia in Dalmatiæ Provincia a Senatu Veneto destinatur.

CXXXIV. Joannes Paulus Fuscarenò Aloysii filius 1659.

CXXXV. Nicolaus Calergius Jacobi filius 1661.

CXXXVI. Antonius Maria Bernardo Andreæ filius 1663.

CXXXVII. Aloysius Fuscarenò Andreæ filius 1666. Ex gravi terrę commotione in magnum hoc anno 1666. urbs Cathari incidit terrorem, nonnulla enim ædificia corruerunt, sed Dei miseratione brevi tempore suæ quieti terra restituta fuit.

CXXXVIII. Sanctius Barbaro Alberti filius 1668.

CXXXIX. Leonardus Venerio Nicolai filius 1670.

CXL. Hieronymus Mauroceno Marci Antonii filius 1672.

CXLI. Laurentius Bembo Andreæ filius 1674.

CXLII. Vincentius a Ripa Nicolai filius 1676.

CXLIII. Aloysius Fuscarenò Andreæ filius 1678.

CXLIV. Laurentius Theupulo Francisci filius 1679.

CXLV. Benedictus Valerio Octaviani filius 1681.

CXLVI. Alexander Beregano Nicolai filius 1683.

CXLVII. Suffecti fuerunt Beregano alter ab altero anno 1684. Joannes Baptista Calbo Lucæ filius, & Franciscus Donato Petri filius, quorum cum uterque renuisset munus subire, electus fuit insequenti an-

no 1685. Lucius Balbi Danielis filius.

CXLVIII. Joannes Michael Vizzamano Georgii filius 1687.

CXLIX. Stephanus Balbi Lucii filius 1690.

CL. Federicus Papafava Marfilii filius 1692. Extremo periodi sui tempore obiit in munere.

CLI. Franciscus Foscareno Nicolai filius 1694.

CLII. Philippus Bragadeno Bernardi filius 1695.

CLIII. Joannes Silvester Zane Ludovici filius 1697.

CLIV. Andreas Bembo Laurentii filius 1699.

CLV. Franciscus Dandulo Alexandri filius 1701.

CLVI. Dominicus Maripetro Marci filius 1703. Obiit in munere.

CLVII. Andreas Pascalis Francisci filius 1704.

CLVIII. Nicolaus Barbaro Josephi filius 1706.

CLIX. Daulus Fuscule Francisci filius 1708.

CLX. Petrus Donato Dominici filius 1709.

CLXI. Joannes Franciscus Georgio Andreae filius 1711.

CLXII. Hieronymus Lauretano Josephi filius 1713.

CLXIII. Fuscarenus Fuscarenus Jacobi filius 1715. Obiit in munere.

CLXIV. Bartholomæus Pisani Laurentii filius 1716.

CLXV. Angelus Barbaro Josephi filius 1718.

CLXVI. Petrus Baduario Joannis filius 1720.

CLXVII. Marinus a Ripa Joannis filius 1722.

CLXVIII. Joannes Antonius Balbi Nicolai filius 1724.

CLXIX. Franciscus Baroccus Joannis Petri filius 1726.

CLXX. Jacobus Fuscarenus Joannis filius 1729. Anno ipsius regiminis secundo, æstatis fervore sæviente diurnam siccitatem subsequuta est horribilis procella, frequentibus tonitruis, ac fulminibus sociata, quorum unum cum locum tetigisset, ubi tormentarius nitrius pulvis asservabatur periculum extremi excidii universæ Civitati fecit. Ex terref etenim concussione nonnullæ civium ædes collapsæ, pluresque adeo deformatæ fuerunt, ut muris hiantibus proximam habitatoribus oppressionem minitarentur, moxque ingens pluvie inundatio gravissimum concussis domibus, mercibusque attulit detrimentum. Triginta viri in ea clade ruinis attriti, trecenti & amplius ex petrarum lignorumque alto aere volitantium ictibus fauciatii fuerunt.

CLXXI. Joannes Jacobus Quirino Benedicti Georgii filius 1731.

CLXXII. Marcus a Ripa Marini filius 1733.

CLXXIII. Ludovicus Balbi Danielis filius 1735.

CLXXIV. Marcus Antonius Baduario Marini filius 1737.

CLXXV. Petrus Donato Prosperi filius 1739.

CLXXVI. Marinus Ghelthof Joannis Francisci filius 1741.

CLXXVII. Petrus Bembo Georgii filius 1744.

CLXXVIII.

CLXXVIII. Marinus Mauroceno Vincentii filius 1746. Muneris capeffendi nexu solutus.

CLXXIX. Antonius Delphino Joannis Pauli filius 1747.

CLXXX. Joseph Contareno Marci filius 1749.

CLXXXI. Laurentius Piscalico Julii filius 1751.

CLXXXII. Georgius Pizzamano Nicolai filius 1753.

CLXXXIII. Hieronymus Bragadeno Francisci filius 1755.

CLXXXIV. Antonius a Ripa Marci filius 1757.

Jejune admodum (ut vidimus) de Cathari Civitate cum egissent Historici, eorum inopiam supplere, conati sunt ii duo, quos supra memoravimus Poetæ, Ludovicus scilicet Piscalius, & Joannes Bona de Boliris patria Catharenses, quorum poemata ex Codicum raritate haud facilia inventu, non abs re erit, ad illustris urbis simul & auctorum decus hic iterato vulgare.

LUDOVICI PASCALIS
AD GEORGIUM BIZANTIUM
CARMEN.

ASCRIVIUM.

HÆC tibi Dalmaticas inter Bizantice sylvas
Propter aquas mediæ canimus sub tempore brumæ.
Tu mihi Cecropii seu sacra inventa Solonis
Mente agitas, seu nubiferæ tibi cognita Cyrrhæ
Aonidum comitante choro per templa vagaris,
Seu quodcumque moves, meritis en accipe pridem
Carmina vota tuis, nec te has invisere sylvas
Pœniteat: si quando tuam majoribus actis
Lenia defessam demittis ad ocia mentem.
Te Lauri virides, Myrtique, humilesque Myricæ,
Te Satyri, Dryadesque canent, quin omnia tollent
Hæc nemora, hæc arbusta tuas ad sydera laudes.
Interea juvet hæc, mediæ quæ noctis in umbra,
Dum venti fluctusque silent, volucresque, ferasque
Somnus habet, vitreæ Bithynius arbiter umbræ
Muscosa sub rupe sedens sine teste canebar
Ipse sibi, quum vicina sub sepe laterent
Najades, plenosque nova dulcedine cantus
Exciperent tacitæ: viridesque edificere colles,

Et

Et nemora, & volucres, nec non iterare docerent.
 Ille canebat, uti vasto circumdata ponto
 Arbitrio sit terra Dei, cui desuper æther
 Imminet, & variis Cælum spectabile signis
 Assidua tantam foveat vertigine molem,
 Utque per immensæ vacuos telluris hiatus
 Infundat se se maris impetus, & cava subter
 Antra vagus quum se tumidos attollit in æstus
 Oceanus, non multimodæ sic sydere Lunæ
 Non alio cogente Deo, sed quod mare vastum
 Internus vigor, ut reliquum genus omne animantum
 Intus alat, leque immentos infundat in artus,
 Et certis spatiis æstu respiret anheho,
 Alternetque vices, & nunc se fluctibus arctet,
 Nunc tumeat, lateque patentes obruat agros;
 Utque hinc ima cavæ se se per viscera terræ
 Insinuans gustus paulatim linquat amaro,
 Et nova per varias emittat flumina partes.
 Tum canit, ut Siculis senior Polyphemus in oris
 Regnavit quondam, ternaque ut prole parentem
 Vix tandem Galatæa suo dignata cubili
 Fecerit, utque novas sedes, nova quærere regna
 Impulerint Lycii consulta oracula Phæbi
 Trinacrios juvenes, patriasque relinquere terras.
 Quorum de numero, cultu, & pietate priorum
 Illyrium longe auspiciis melioribus usum
 His demum venisse locis, belloque subactas
 Dixisse Illyricas proprio de nomine gentes,
 Et nostras rexisse diu feliciter oras.
 Utque sit in multas primi post funera Regis
 Divisum Imperium, fraterno fœdere, partes,
 Atque hæc ut gelido loca subdita cuncta Leonti
 Illyrii foboles primo Vermanus in ævo
 Rexerit insignis jaculis venator, & arcu;
 Utque suo nostros dici cognomine montes
 Jusserit, & leges dederit ritusque novarit.
 Pone refert, ut Pierides in vallibus Ascræ
 Pascensem niveas puerum videre capellas
 Propter aquas, mollique oppressum lumina somno,
 Et super Aonios raptum per inania montes
 Gorgoneis lavere vadis: ut tempora lauro
 Cinctus, & argutas pertentans pollice chordas

Dixerit,

Dixerit, hæc illi divino carmine Phæbus.

Fortunate puer, prima en munuscula Musæ

Hos tibi, non ulli, quos attrivere priores

Dant calamos, his tu calamis impone labellum.

Inde refer, quo conveniat sub sydere terram

Vertere, quid lætas faciat succrescere aristas.

His tibi & Ascriviæ gentis dicatur origo,

Venturique tua clari de stirpe nepotes:

Fortunate puer, latis pecus errat in arvis;

Tu fontes inter sacros, & frigida Tempe

Carpis adhuc placido somnum suadente fufurro.

His adjungit, uti jam somno excussus ab alto

Ascræus puer insolitum sub pectore numen

Senferit, & patriam sic solverit ora per urbem;

Cura Deum Cives, alias dant Numina sedes,

Atque alio nos fata vocant; monet auctor Apollo

Linquere Rus miserum patriæ, terrasque remotas

Illyriæ penetrare juber, ubi surgit in auras

Vermanus pater, & glaciali fronte Leontes.

Hic locus urbis erit, hic vestro e sanguine creti

Cernentur meritis conscendere ad astra nepotes.

Nec tacuit mox, ut patriis abscederit oris

A magnis sic jussa Deis Ascræa juvenus,

Utque peragratis variis regionibus Orbis

Venerit his tandem multo post tempore terras,

Et læto auspicio parvam fundaverit urbem,

Ascriviumque suæ de nomine dixerit Ascræ,

Quam patrum immemores (mediis quæ cincta scatebris,

Fluminibusque foret) Catharum dixere minores,

Seque suumque genus recolens Bithynnus addit

Ut jam Bebriciis fuerit Regnator in oris,

Et pulsus patrio post multa pericula regno

Orbe pererrato nostris confederit arvis;

Utque hic magnorum fuerit pietate Deorum

Versus in æternas post ultima funera lymphas,

Quæ mea perpetuo resonant per rura fufurro.

Hæc, & plura suo residens Bithynnus antro

Rettulit, immemores quæ non tenuere puellæ:

Et jam purpureo perfundens lumine Cælum

Prodierat canis rorans Aurora pruinis;

Cum Deus albenti præinctus harundine crines

Conticuit, statimque suo se condidit alveo.

DESCRIPTIO ASCRIVIENSIS URBIS

PER D. JOANNEM BONAM DE BOLIRIS

Nobilem Catharensem

AD HELIAM ZAGURIUM

Concivem suum.

C A R M E N.

A Scraï quæ sacra senis, quæ flumina, quæque
 Vermanos colitis saltus (1) vallesque reductas,
 Illyrides Musæ, liceat mihi munere vestro
 Descripsisse situm patriæ, circumque supraque
 Aerios montes, sinuosaque littora portus
 Rizonici, vadaque ipsa simul, quæ tramite longo
 Æmula fluminibus mox excipit Adria vastis.
 Fas mihi vos duxisse, Deæ, per saxa, per ipsos
 Anfractus, rupesque cavas, perque horrida tesqua
 Lesteni montis, (2) nivibusque cacumina cana,
 Invia quæ audaci cupio tentare juventa.
 Sed nec te ad partem nostri accessisse laboris,
 Secretum aut pigeat Zaguri ostendere callem,
 Quo tuto nobis tentari hæc semita possit.
 Nam te per notasque vias, notasque per artes
 Ipse pater ducit Cyllenius, & tibi Musæ
 Applaudunt, sacraque intexunt tempora lauro.
 Est in secessu longo sinus, Adria qua se
 Vertit ad Eoos fluctus, ac littora radit
 Illyridos, longe ante alios pulcherrimus omnes:
 Rizonicum appellant: hic primo in limine, & ipsi
 Faucibus ad lavam atrollunt se protinus urbis
 Mænia, quæ quondam fatis Xerzegus iniquis
 Condidit, atque novum dixit cognomine Castrum. (3)
 Proh quantas urbs illa acies, quæ prælia vidit!
 Quas olim Illyrii hic Turcis, quas Turca vicissim
 Illyriis strages dedit, Hispanæque cohorti!
 Vel cum Xerzegum propriis Mahumetus ab oris
 Expulit, hinc longo vel cum post tempore Turcam

Clavi.

Clavigeri arma Patris, Caesar, Venetique fugarunt;
 Aut mox Hispanas dum Barbarussa phalanges
 Ejecit, atque urbi vexilla Othomanna reponit.
 Hinc longo haud tractu, (4) recto tamen ordine opaci
 Assurgunt montes, arrident pascua læta,
 Pascua Turcaici quæ vomer scindit aratri,
 Teque petunt latis, præpinguis Mæsia, (5) campis,
 Donec in obliquum mox se vallemque reducant,
 Qua nimium lævis Boreas circumstrepit armis:
 Hic flumen Rizon, fluvii quoque nomine dicta
 Hinc arx, sed magnæ quæ urbis vestigia servat;
 Unde sinum nostri quondam dixere priores
 Theuçæ olim sedes, postquam fata impia tandem
 Argonem rapuere suum, fortunaque cessit.
 Ast tractu maris in medio mox unus & alter
 Erigitur scopulus; Virgo hunc & mater; (6) at illum
 Vectus equo (7) valida tutatur belliger hasta.
 Ac veluti Aonii nuper per cœrula olores
 Mæandri seu forte vadis, seu forte Caystri
 Se attollunt, summaque apparent eminus unda,
 Hos recte contra Peraltes nautica surgit,
 Quæ sibi radices montis, montanaque saxa
 Delegit, posuitque suas in littore sedes.
 Huic mox ad Boream Rizon spectatur; ad Eurum
 Exclî montes, donec jungantur amœnis
 Dulciæ campis, Bonninaque jugera tangant. (8)
 Hic tractus lævi lateris, sunt hæc loca portus:
 Mons dextra Lustiza sedens lapidosus, & asper
 Vergit ad Auroram ductus longo ordine fratum,
 Qui mox continui procero vertice surgunt
 Usque ad celsa jugis umbrosa cacumina; quæ quod
 Fulmine jam toties arserè, Ceraunia dicunt.
 Sed tamen hunc vallis curvata interfecat, atque
 Planities augusta loci, campique patentes,
 Quis elata procul respondet Zuppa rebellis
 Eoum ad Solem; namque austri ex parte resedit
 Vermanus, (9) medioque sinu se maximus offert,
 Lauricomus mox Vermanus, qui tramite recto
 Ad lævi lateris montes procurrit, & arctum
 Vix aditum nautis, pontoque relinquit aperto.
 Continuo ad Zephyros contra est Lustiza supinus,
 Scilicet & mediis se se erigit æquoris undis

Sedes lignipedum longe acceptissima patrum.
 Quam juxta placido dives salit insula ponto, (10)
 Hic ubi turma equitum vigilat custodia pernox,
 Et late adverso campos tutatur ab hoste.

At qua parte cavus mons hic vada carula stringit,
 Hinc recta ad austros ductus lapidosa recludit
 Tesqua sui, geminae hinc Christi stant ordine Matrî
 Aediculae, tamen exiguae, quarum altera pandit
 Mox alium portus tractum, qui vergit ad ortum,
 Vermanique sinum Peraften qui aspicit, & quæ
 Proxima Perastæ sunt jugera, quique recludit
 Rura suburbana Ascrivii, dum protinus inde
 Ascrivium versus sinuosa volumina tendit
 Planities hic lata maris, lata æquora ubique,
 Continui montes, hinc atque hinc, littora curva,
 Littora quæ obiciunt sic se, ne cernere possis
 Totam extemplo urbem: prima Arx in vertice montis
 Se se offert, prima & venientes prospicit, atque
 Dat late signum venientum, protinus urbi
 Parva mora est, sed cum tota urbs quoque cernitur, & cum
 Nullus obex restat, quin moenia scilicet urbis
 Tota videre queas, turreſque ac tecta domorum,
 Hinc quo tercentumque rates, numerosaque gentis
 Agmina Turcaicæ quondam furor impius egit
 Nostra in damna, novi post diruta mœnia Caſtri.
 Nanque ultra nec ferre pedem, nec scindere remis
 Æquora posse datum. quid Barbaruſſa maniplos,
 Quidque rates in bella paras? frustra impete tanto
 Tot stringis acies, tot pandis carbasa ventis.
 Non pugnam Ascrivium, Solimana nec arma veretur.
 Quin ultro ad bellum te provocat: en volat igne
 Sulfureo contorta pila, & petit eminus ipsum
 Teque, tuamque ratem: longe timor omnis abesto,
 Si conferre manum, pugnaeque insistere mens est.
 Ergo huc provecto lava est Theloneus, & mox
 Helias ignifero raptus super athera curru,
 Porrecta qui in rupe sedens ponto imminet arcto.
 At quonam, Lustiza, tuas, quo carmine dicam
 Silvasque, saltusque & pingua gramina campos?
 Quove tuas, Vermane, modo, quove ordine laudes,
 Aut dabitur tot prata simul, tot pascua, torque
 Concinnuisse mihi fontes, & flumina, & undas?

Hic

Hic grati Baccho colles, hic florida rura,
 Fertilis hic frugum Cereri gratissima tellus,
 Arbor & omnigena, hic longum depascitur agmen
 Quadrupedum genus omne, hic pisces cœula complent:
 Tor pagi villæque habitant, pars littora circum,
 Radices montis circum pars altera, pars &
 Summa tenet, petit hæc silvas, immensaque lustra.
 Sed jam me portus, Turres, & mœnia, & Urbis
 Tecta vocant, vocat ipse suo mons vertice celsus
 Lestenus, rupesque cavæ, præruptaque telqua
 Pestigradi montis, qui proximus imminet urbi.
 Quare, agite, oh mihi grata cohors, mea Numina, Musæ;
 Vos me per juga celsa, & inhospita montis euntem
 Saxa, Deæ, regite, ac tutum mihi pandite callem,
 Quo possim abruptos jamiam conscendere montes.
 Ac primum, Montis jacet in radicibus imis
 Urbs conclusa mari, mons est sine nomine, at ipsa
 Ascrivium dicta est. Arx celsa in vertice montis
 Assurgit, montemque suum sua mœnia cingunt.
 Area lata patens ante urbem montis opaci
 Objecto curvo portum efficit; hic furor omnis
 Ventorumque silent flatus, placida æquora nullam
 Admittunt rabiem, tutaque in sede quiescunt.
 Rura suburbana hinc atque hinc: hæc Tirfiger Euan,
 Hæc Pomona tamen sibi vindicat, ordine longo
 Mox gemini montes procero vertice lambunt
 Sydera, Lestenum lævum latus occupat urbis,
 Pestigradus dextrum, non illis altior Ossa,
 Aut Rhodope, aut celsi juga verticis Apennini.
 Lesteni in medio antrum ingens, vastæque cavernæ,
 Undique præruptus vertex, sublime cacumen
 Occupat, unde sedens partes speculatur in omnes,
 Scilicet hinc Corciram, illincque Ceraunia saxa;
 Inde lacum Scodraë, late exundantibus undis
 Pestigradus longe inferior dorso insidet ingens,
 Saxea cui moles, jam jam & casura videtur.
 Dissectæ hos circum rupes, desertæque telqua,
 Statque & acuta silex præcis undique faxis.
 Horriditas tamen hæc haud aspernanda videtur:
 Quippe urbem claudit, sic ut non ullus ab hoste
 Incursus timeatur, nec belli impetus ullus.
 Vermanus contra pater affidet umbrifer, & quo

Pestigrado inferior, seu summi culmine montis
 Lephteni, hoc longe frondosior, & mage multo
 Fertior, lateque suis se frondibus ornans.
 Lignipedes hic testæ patres in margine ripæ,
 Atque ædem statuunt, ubi Divæ Virginis ara
 Erigitur, celsusque tholus, venerandaque Templi
 Majestas, novum opus Pario de marmore surgit.
 Hic dulces volvens latices, & arundine, & alvo
 Frondenti caput incinctus fons Pucius exit, (11)
 Unde haustum e tota semper concurritur urbe,
 Ac mixtim teneræ certant haurire puellæ.
 Frugilegæ haud aliter formicæ olim agmine longo
 Discurrunt, dum forte hiemi nova grana recondunt,
 Hæ veniunt, redeunt illæ, & sub pondere gaudent.
 Seraphici hinc cœtus divi pia turba Minores
 Diruta testæ parant ipsis sub mœnibus urbis
 Erigere, atque suas iterato hic ponere sedes.
 Heu qua parte ferox nobis belli impetus olim
 Non lævit bellicque furor? dextra atque sinistra
 Tempia jacent prostrata Deum, plantaribus horis
 Excisi, domus ante urbem non ulla relicta est.
 Forma triquetra urbis sulco concluditur arcto,
 Qua Boream spectat, sulcum amnis Scodrus inundat, (12)
 Hic ubi vel pelles Sycionis vincit aluta,
 Tot pariter turres, tot propugnacula belli
 Tuta sedent, molisque novæ nova mœnia surgunt.
 Ast Eurum versus Gurdus (13) perlabitur amnis,
 Lesteno qui e monte vagus procurrit in æquor,
 Gurdus (14) amor Nympharum, & Doridos ultima cura;
 Nereidum quo sæpe chorus levis, udaqne crines
 Cymodoce, viridisque cupit Galatea lavari.
 Mœnia celsa urbis Turres celsæ undique claudunt,
 Porta ingens aperit portum, ripamque recludit
 Æquoream, (14) strata hæc spatiofo limite serpit.
 Hinc centum quandoque rates longo ordine cernas:
 Hæ varias merces longinquo ex Orbe reportant:
 Hæ dulces Bacchi latices, hæ denique acervos
 Triticeos, miliumque ferunt, atque hordea nobis:
 Hic etiam Cives Prætoria ad alta frequentes
 Concurrent, ubi lance pari Prætorque, Patresque
 Jus dicunt (iræ hic regnant, rabiesque, dolorque,)
 Atque strepunt multo subsellia celsa tumultu,

Causidicus dum forte hic clamat, & ille reclamat.

Hinc urbem ingresso mox area panditur ingens;

Custodes aditum servant, in fronte resident

Aurea Prætoris palatia, curia dextram

Degravat, ast lævam Quæstoris regia partem.

Hic & militibus Præfetti mœnibus urbis

Stat subnixæ domus, surgunt ambita vetustis

Atria porticibus, strepit hic qui rebus agundis

Tempora præscribens, noctis quoque dividit horas,

Inclamat procul, procul atque auditur: at ipse

Seipsum audire nequit, nec quicquam sentit, ubi se

Conficiat toties repetito vulneris ictu.

Non vicos memorare vacat, non strata viarum,

Nec quibus ista modis sparsas per compita metas

Expediant, variaque refertas merce tabernas.

Sat mihi fit, si testæ patrum, si templa Deorum

Complectar; quis namque brevi queat omnia versu

Dicere? Perge igitur: prima est Alpheja proles,

Obijciat quæ templa tibi, si tendere pergis

Ad Divi patris plateam, Patareius heros,

Sidus grande maris, (15) propior sibi vindicat aram.

Hunc prope Virgo sedet, sparsis post terga capillis

Distractasque manus tibi, distractasque papillas

Ostentat, templique sui penetræ recludit.

Protinus hinc fora lata patent, testæ ardua circum

Undiquæ conspicias, primoque occurrit ibi ingens

Majestas Templi Phrygio sacrata Tryphoni.

Porticus erigitur dextra suffulta columnis

Marmoreis, ubi sæpe senes spatiantur anhelî,

Conveniuntque patres, cuncti hic, seu publica tractant,

Sive sedent celsa ad subsellia, juraque reddunt

Unanimes populis: quod adhuc vestigia prisca

Libertatis habes. nam nulli addicta tyranno

Urbs fuit hæc: durum non unquam pertulit olim

Servitium, nunc compositis læto ordine rebus,

Sponte sua, non vi, non bello victa, nec armis,

Sub curam aligeri fovet otia grata Leonis.

Inde hic in medio plateæ stat celsa columna;

Qua Veneti vexilla Ducis, magnique Senatus

Erigimus, lætique illis applaudimus omnes.

Aspicias hic longas juvenum, lætasque catervas,

Multorumque hominum cœtum: hic commercia jungit

Mer-

Merçibus alternis, solido hic extrudere nummo
 Venales quærit merces: labor omnibus idem
 Res proprias efferre tamen, vel plenius æquo.
 Ast Templi facies, cuius fastigia grato
 More extructa nitent, dextra simul atque sinistra
 Quadratas præfert turres, quæ vertice tandem
 Pyramides imitantur, quo alti culmina Cæli
 Contingunt, resonantque simul, dicuntque vicissim
 Concentu grato laudes, tibi, Maxime Rector
 Ætheris, atque vocant ad Christi mystica plebem.
 Quatuor hic gradibus, spatioso & in orbe redactis
 Vestibulum ingreditur primo, mox limina templi,
 Limina, quæ Pario splendent pellucida saxo.
 Tempia augusta patent, donis opulenta superbis,
 Cælata Divum effigies, cælataque in auro
 Saxa nitent, bicolorque lapis, quem præse vetustas
 Stravit huius: labor est, pietas memorare figuras,
 Aut ebur, aut flavis Nomadum distincta metallis
 Culmina, vel fragili fastigia perlita vitro.
 Hic & marmoreum suggestum cernere possis:
 Nisitur hoc geminis scalis, geminisque columnis
 Insidet; ac medium solidus lapis ambit in orbem.
 Quæ mox insurgunt ternæ hinc atque inde columnæ,
 Hæ gestant apicem; tereti hic e marmore vergit
 Pyramidum in formam, cui rostro armata reledit
 Alituum Regina, alisque applaudit apertis.
 Organa tum calamis compacta ex ære canoris
 Eximiam in molem passim radiantia cernas
 Argento, atque auro: pendent laquearibus aureis
 Lampades igniferæ: penetralia celsa Tryphonis
 Offa teneat, cineresque sacros, quos aurea vestit
 Lamina, & argenti prætiola torcumata puri.
 In platea duplex bivium, sed quæ via Gurdum
 Recta petit, primo hæc maculosa nebride cinctum,
 Et duro toties plangentem pectora saxo
 Ostentat Divum. Mox & templa ardua Marci.
 Quæ subito contra (nam dividit area parva)
 Præviis ille Dei, quo nullum sæcla tulere
 Majorem, veteris defensat culmina templi.
 Longa via est Urbis cum se se in portibus effert,
 Duplex ara tibi, Christi huic Mater, at illi
 Astat, cui repuit Cælo devota volenti.

Lumina virginitas, lapidum mole obrutus ipsum
Delegit montem supra, hinc si suspicis, altum.

Vertis iter, primusque tibi sua limina Paulus

Augustamque adem pandit: tum maximus ille
Objicitur Benedictus: Crux huic proxima sedem
Vendicat, atque novi referat sacra cœtus.

Hæc ubi & Andreas extrema in parte recondit,
Non ingens templum, at plenis altaria donis,
Cui propiore tholo, sed non subducta tuetur
Templa fenex, ipsoque viæ se limite claudit.

Hic & Magdali de nomine Magdalena:

Tum Virgo stat cincta rotis, irasque minaces
Negligit. ast arcem qua te hinc via ducit ad ipsam,
Erigitur medio tractu, medioque recumbit

Templum in monte sacrum, quod Diva puerpera Cali

Incolit: hæc eadem partes tutatur & Urbis

Scurdi a parte sitas, platea hic angusta, sed omni

Merce referta tamen, quant victu rustica nostro

Suppeditat plebes, foraque inde boaria dicunt:

Pontificis hinc testâ senis nova condit ab imo

Calva cohors, cui pulla toga est, tunicaque nivales.

At cœtu stipata suo, stipata puellis

Clara sedes, prolisque tuæ Zebedeia conjux

Prospectat fanum proprii de limine templi.

Provehor in medium latus urbis: hic illicet acrim

Vestus equo occurrit, qui pallia dividit Orco.

Et medicus Lucas Pauli sectator, & ipse

Aliger ejectum pedibus qui subjicit hostem.

Quem prope nuda pedes, & fune incincta retorto

Turba puellarum, quam nullus conjugis olim

Flexit amor, sacra famulatur Virginis aræ.

Mox amor ætherei regis, quem penna columba

Circumdat radiis fulgentius igne coruscum,

Celsa tenet delubra, & plenis ignibus aram;

Ac demum exutus pelle, & quem gallica vestit

Penula, ne diræ latitent sava ulcera pestis.

Hæc urbis sedes, situs hic: hæc denique forma est,

Ascrei quondam quam fundavere coloni.

Namque ferunt (longis fama est obscurior annis)

Ascreos olim, postquam fata impia vatem

Ascreum rapuere suum, tum protinus omnes

Deferuisse domos, atque execrasse penates.

Hic ergo (incertum capti dulcedine terræ ;
 An potius fessi longarum ambage viarum)
 Constituunt certam celsis in montibus urbem .
 Quæ tamen ut longum sibi nomina cara referret ,
 Ascrivium Ascræi vatis de nomine dicta est .
 At quoniam ingenuos mores purosque reservat
 Posteritas , gentisque suæ primordia monstrat ,
 Nunc ideo Catharum grati dixere minores .

- (1) Mons prope Catharum vulgo Vergorax nuncupatus .
- (2) Mons imminens Civitati Cathari Sella dictus , & lingua Slava Louchien appellatus .
- (3) Castrum novum , Italice *Castelnovo* .
- (4) Ea Castrum novi pars quæ appellatur Alba , Italice *Bianca* .
- (5) Passim vocatur Morigne .
- (6) Scopulus est XL. circiter passuum circuitum habens , & in eo ædificata visitur Ecclesia Beatæ Mariæ Virginis titulo insignita , quæ vulgo *La Madonna di Scorpello* nuncupatur . Frequens ad eam est populorum concursus propter venerandam Deiparæ imaginem in tabula de cedris (ut fertur) Libani Latina forma depictam , & ab Eubœa Insula funesto eo tempore , quo ipsam occuparunt Turcæ , Catharum delatam .
- (7) Insignis Abbatia sub invocatione S. Georgii Martyris .
- (8) Loca nuncupata Dobrota & Bonnintro .
- (9) Idem qui supra mons Vergoraz . Catharum montibus circumdatum eleganter brevibus verbis exprimit Petrus Justinianus in Hist. Ven. lib. XIII. *In intimo Rizonici sinus recessu Catharum situm est Veneti Imperii Oppidum , quod mare ad Orientem se se intorquens placide alluit ; tota autem Regio apricis cultisque collibus peramœna conspicitur : sed Catharum obstantes ad dextram montes ita opacum reddunt , ut incolæ sub brumę tempus brevissimis solibus uti soleant .*
- (10) Insula appellata *Scoglio de' Stradiotti* , ex nomine militum , qui in ea olim debebant .
- (11) Fons publicus in suburbicaria Regione , quæ vocatur *Fontana Imperiale* .
- (12) Fluvius ad Septentrionem mœnia Civitatis Cathari lambens , cui nomen *Scordo* .
- (13) Fluvius alius decurrens juxta mœnia Civitatis Cathari , *Gordicbio* dictus .
- (14) Ea maritimæ oræ pars , ubi rates alligantur .
- (15) S. Nicolaus Smyrnenfis Episcopus , Pataræ in Lycia natus , terra marique miraculis gloriosus .

Operi

Operi huic (qualecumque tandem illud sit) coronidem imponant
duæ epigraphes sepulcrales in marmore incisæ, quæ Cathari asservantur,
quasque eruditis antiquitatum amatoribus exhibemus.

*In urna quadam marmorea super
plateam Cathari.*

D. M. S.
CLODIÆ
EVPROSIÆ
ANN. XXIII.
EVPROSINVS

Lapis e solo Cathari erutus.

SEX. CIPIO
G. FIL. SERG.
FIRMIANO
G. CIPIVS. APER
PATER TPI
E TEΦVLO DE
DICARI
G. CIPIVS. APER
CONSOBRIN.
HERES POSVIT
L. D. D. D.

DE EPISCOPIS
METHONENSIBUS,
ET
CORONENSIBUS
LATINI RITUS
FLAMINII CORNELII
SENATORIS VENETI
OPUSCULUM.

D E

EPISCOPIS METHONENSIBUS,

E T

CORONENSIBUS

LATINI RITUS.

Uum in vulgandis opusculis prelo editis anno 1757. mecum animo reputarem hanc mihi laborum hujusmodi metam esse, quin novam in devexa jam atate provinciam susciperem, non multo tamen postea ea pupugit cogitatio, quid de nonnullis Episcopis agendum esset, quorum nomina Orienti Christiano, & Italiae Sacrae seu augendis seu corrigendis apprime opportuna, post editas Venetarum, & Cretensium Ecclesiarum illustrationes sorte repereram. Optimum eapropter esse duxi, eos Episcopos, qui in maritima Venetia sederunt, quosque ideo Italia Sacra sibi vindicare jure merito debet in epistolis Italicis ad amicum anonymum datis proferre, quæ in voluminibus *Memorie Letterarie* nuncupatis vulgatæ deinde fuerunt; Praefules autem qui Catharensis Ecclesiam administrant proprio, quod superius obtulimus, opusculo comprehendere. Supererant nonnulli Latini ritus Episcopi qui in Methone & Corone Peloponnesiaci Regni Civitatibus Pastorale munus administrant; hos igitur duobus non amplius molis conclusos opusculis in medium adducere aggredior Chronologico Ordine in suis quisque Ecclesiis notatos, ut si aliquando iterata editione præstantissimum Lequienii opus prodiret ipsorum Antistitum nomina, & ad ipsos pertinentia documenta ad operis ornatum & incrementum præsto essent.

A Methonensi itaque Episcopatu exordiar eo præsertim intuitu, quod in eo aliquando sederit ex Episcopis Methonenfibus Latinis, qui nobis nomine innotescunt, primus vir Venerus altarium honore donatus. Ut autem illustratio hujus Sedis magis perfecta, quantum fas erit, evadat, Lequienii textum, ubi illum proferre juvabit, charactere, ut Italice vocant, *Corfiro* exaratum adducam, recentiora ad ipsum miscens additamenta. Quatuor igitur numerantur Methonæ a Raphaele Volterrano Geographiæ lib. VIII. prima scilicet in Thessalia, quam Homerus sub Philoctete posuit Duce; secunda in Macedonia Erethrien-

sum

sium Colonia; tertia in Thracia, ita vocata a vini ubertate; quarta in Messenia Peloponnesi. A Strabone autem remotioris ævi Geographo duæ ejusdem nominis urbes Methonæ nuncupatæ, & in eadem Peloponnesi ora positæ memorantur, quarum unam minus cognitam ad sinum Hermionicum collocat lib. I. Geograph. alteram vero omnibus notam in sinu Messeniaco sitam dicit, de quæ ea ita scribit lib. VIII. *Deinceps est Methone: hanc ajunt ab Homero Pedasum esse dictam, unam de septem urbibus Achilli ab Agamemnone promissis. Ibi Agrippa in bello Actiaco urbe primo navium appulsu potius Bocchum Maurisiorum Regem, qui Antonii partes sequebatur, interfecit. Causas cur deinde Pedasum in Methonæ nomen transierit affert Pausanias, qui dicit; Methonem ante bellum Trojanum Pedasum appellatam, deinde a filia Ænci Methone nomen mutatum, cum Æneus post bellum eo se receperit, sive a Methone lapide, qui in littore angustum efficit portum. Præter Pausaniam mentionem hujus urbis habent Ptolomæus, Stephanus Byzantius, & alii recentiores. Eos inter Marcus Antonius Baudrand Tom. I. Geograph. pag. 652. col. 1. qui Methonem, urbem esse Peloponnesi, refert, in ora meridionali Messeniæ, quæ nunc Modon dicitur, Sophiano teste, Mutine Turcis juxta Leunclavium, etiam nunc locus celebris & emporium in provincia Belvedere. Portu amplissimo, ac tuto gaudet. Sub Romanis Imperatoribus, etiam post translata a Constantino Byzantium Imperii sedem, magnis adeo privilegiis Civitas hæc aucta fuit, ut propriis legibus utens Cæsarum potius protectione regi, quam jurisdictioni subesse videretur. Anno autem MCXXXIV. Dominicus Michael Venetorum Dux a bello sacro in quo insignes retulerat victorias in patriam redux Emmanuelli Constantinopoleos Imperatori hosti Venetis insensissimè præter alias Urbes Methonem etiam abstulit, quam deinde Græci anno sequenti receperunt. Quum vero Orientalis Imperii regiones Galli & Veneti federati inter se anno 1204. partiti essent, Respublicæ Venetæ obigit etiam Methone, quam non diu post Leo Vetranus Januensis pyrata dolo occupavit. Verum cum a Venetis captus pyrata & Coregram ductus scelerum suorum pœnas laqueo suspensus dedisset, ejus supplicio territi qui Methonem tenebant, facile Civitatem Venetis resignarunt. Sub eorum itaque dominio dum quiesceret Methone urbs Latinos Episcopos sub Patracensi Archiepiscopatu habens, attamen Andronicus hujus nominis secundus, Græcorum post extinctam in Oriente Latinorum dominationem Imperator, Methonensem Episcopatum simul cum Coronensi, (cujus urbs pariter Venetis suberat) & aliis qui Sidenæ urbis Metropoliticæ suffraganei dicebantur, Episcopo Monembasæ, tamquam suo Primati subdidit schismatica fretus auctoritate. summo enim odio Latinorum nomen, & Romanam Ecclesiam prosequabatur. Chrysobullam auream nempe Bullam, qua*

qua schismaticus Imperator Monembasiam in Archiepiscopatum erexit, eique inter ceteros Iuffraganeos Methonensem & Coronensem Episcopatum assignavit, mihi Cythera misit egregius Miles, & doctissimus vir Jacobus Nanius Venetorum Navium Praefectus, quam uti ipse munere mihi gratissimo detulit, ita eruditorum profero curiositati. Quamvis enim mei instituti non sit Græcos Episcopatus nec levi calamo attingere, attamen tanti Bullam hanc reor esse meriti, ut me ipsum reprehenderem, si ipsius notiça doctos antiquarum rerum exploratores fraudarem.

Apographum Chryfobullæ Andronici Comneni Palæologi, quæ exstat Cytheris longo volumine membranaceo in Tabulario Episcopi, huc nescio quomodo translata ex Urbe Monembasia ad quam pertinet. Habet illa in principio, auro minioque non ineleганter pictas Imagines, tum Jesu Christi cum Inscriptione ΙC ΧC, tum Andronici Comneni Romanorum Imperatoris cum Titulo Ανδρόνικος ἐν Χρ̄ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς & αὐτοκράτωρ ῥωμαίων Κομνένως ὁ παλαιολόγος. In fine vero, licet Mensis, Indiçtio, & Annus, quæ debuit illa publicari, vacua relinquantur, notatur tamen annus 6800. qui respondet anno Christi 1292. Statuitur ergo ac decernitur ab Imperatore Aurea hac Bulla, Urbem Monembasiam ob partem in præteritis bellis gloriam, loci præstantiam, Civium strenuitatem, multitudinem, opes, nobilitatem, fidelitatem, artes, commercia, navigationem, deinde vero ob virtutem, vitæ sanctimoniam, labores, merita, constantiam, ætatem gravem Pastoris eximii ac sanctissimi, qui ei recens obtigerat, quique hic ab Imperatore longe laudatus non nominatur, erectum iri in Metropolim, ac veluti caput totius Peloponnesi, habituramque hanc Ecclesiam omnia illa jura & honores quos habuit jam Sidenfis Ecclesia, sibique in posterum parituros Episcopatus Cythuræ (ita enim exprimitur) Eleos, Mainæ, ac Rheontis; tum alios quoque Methones, Coronas, ac Zemeni, & si quis alius foret in partibus Latinorum ad Græcum Imperium redux, denique ejus Metropolitam futurum cum suis successoribus Exarcham quasi Peloponnesi, ac locum quem Sidenfis habebat, occupaturum. Sed ecce ipsa Bulla, ut est in Autographo, fideliter transcripta a Cyrillo Martinio, qui ratus barbaram futuram Versionem Latinam ob novos in Re Diplomatica dicendi modos, excerptum hoc præponere maluit pro Argumento.

Καὶ ἐμὴν παρὸς τὸν ἐρθεν πλεῖστα δὴ ἀπὸ πλείονα γνώσεαι βασιλεὺς τί ἀλλοι
 & ἡγεῖται ἡμῶν & νομιζόμεν τῷ λοιπῷ γίνεσθαι ἴσως ἀν ἴσως ἢ νυν αὐτῷ παρ-
 ούσα & προσεθεμένη τῇ βασιλείᾳ με φράζεις ἰδεῖν τὸν τῷ σιῶντι καλῶ τύπον. ἀμέ-
 λη & ἐρ' αὐτῇ κεκίνηται ἀν, ἡ, μέλλον ἐρεῖν, δι' αὐτῷ ἰκαίνοσι πᾶσι ἀρχαῖς &
 τα λαβόντα καθίσταται ἀπὸ τὸν εἴκει ἵσταται χρόνον ἐνεργῇ δεικνύσαι. ὅσα πολλὰ πάν-
 τηδον εἶχει τὸ πᾶν αὐτῷ & καταναγκάζον λόγον. σὲ γὰρ δὴ κατὰ τὴν Παλαι-
 πόνησον

τῇ σίδῃ θρόνῳ πῆμιν ἐν ἀπασι καθίδμεν τὴ δὲ λαδὴν ἔσθ' ἀπολυσσοῖτε τὴν ἐσθ' αὐτοῖ, γρηφαῖς τὴν ἔσθ' ὅπως ἐδίμοις ἔργοις ἀρχιερατικῶς ἔλειτουργήμασιν ἀπασι, ἐξαρχόν τε ἔσθ' εἶναι ἔλγεσθαι πόν τῆς ποιότητος ἀγωνιστῆς ἐκκλησίας ἀρχιερατικῶς φοροῦμενον καὶ ἀπάσι δὴ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ἐπὶ τὴν παμὴν ἀποστολοποιήσας, ἡ δὴ καὶ ποῖς ἀλλοις εἶδῃσι ἔσθ' ἱεροποιῶν ἀρχιερατικῶς ἡ ἐξαιρέτως διαφόρῳ ἐξαρχῶν δευμάτων τὴ καὶ χωρῶν, ἐπὶ δὲ ἐφθασαν προδεδωκυίας πρῶτον τῇ ποιότητι ἀγωνιστῆς μητροπόλεως καὶ ἐπισκοπῆς αὐτῆς, ἡ τῆς κυδορίας, ἡ τῇ εἰας, ἡ πῆς μάνης, καὶ ἡ τῇ ρόντῃ, προσβεβῶσι μὲν πρῶτον μόνος καὶ προσδράζει ταύτης αὐτῇ καὶ διὰ τὴν παρόντ' Χρυσόβουλον αὐτῆς ἡ βασιλεῖα μὲ καὶ θεοποιεῖ καὶ διατίθεται καὶ εἰς τὸ εἶναι ὑπ' αὐτῶν εἶναι καθὼς ἐπισκοπῆς μέγας καὶ εἰς τὸ νῦν. ἔα μὲν ποῖ δι' αὐτῶν τὸ φιλοφρονεῖται πρῶτον αὐτῶν πρὸς ταύτην καὶ προσετιθέμενος διδοικὴ καὶ ἐξελκύεται ὑπ' αὐτῶν εἶναι καὶ ἐτέρας ἐπισκοπῆς ταύτης, ὅταν τῶν τῆς κορώνης, τῶν τῆς μεθάνης, καὶ τῶν τῇ ζιμένῃ, καὶ ὑποκείσθαι ὁμοίως καὶ ταύτης τῇ αὐτῇ ἀγωνιστῆς ἐκκλησίας τῆς μονιμβασίας, καὶ καὶ πᾶσι αἰσας, ὡς ἀρε μητροπόλεως αὐτῇ καὶ δέχεται εἰς ἀρχιερατικῶς αὐτῇ, ὡς ἂν ὁ ἐν τῇ ἐρημῇ ἀγωνιστῆς μητροπόλεως ἐπισκοπῆς ἀρχιερατικῶς Χαρωνήσας διακρίνει, καὶ ἐργαστήσας ἐπ' αὐταῖς, πᾶσι εἰ καὶ ἀρῶν ἐπισκοπῆς πρὸς ἔσθ' ἐρημῆς ἀγωνιστῶν ἐπισκοπῶν εἰς τὸ μέρῃ ἔσθ' λατῶν, αἰετ' ἐκ καὶ νῦν ἔσθ' ἐπὶ πᾶσι Οὐδὲ διδοικῶν ἐπὶ αὐτῶν ἔσθ' ἀσυνδύως αὐδῆς ταύτης εἰς τὸ μέρῃ τῆς βασιλείας, ὑπὸ τῇ ποιότητι εἶσθαι ἀγωνιστῆς μητροπόλεως τῆς Μονιμβασίας ἐπ' αὐτῶν τὴν εἶναι μετὰ τὴν ἀνήκοιτ' ἀρχιερατικῶς δικαίῃ, ὁ ταύτης δὴ φοροῦμεντ' χαροποιεῖ ἐπισκοπῆς ἐν αὐταῖς, ὡς ἔσθ' ἐν ταῖς δηλωθείσας ἐτέρας ἐπισκοπῆς, ὅτι γὰρ δὴ περὶ τούτων ἔσθ' διδοικῶν ἡ βασιλεῖα μὲν, ἔσθ' διὰ τῆς δεδομένης ταύτης χάριτος τῇ Χερσὶ περὶ ἔσθ' ποιῶν ἐννόμῃ ἔσθ' εἰσας ὅπως εἰσας τὴν ἔσθ' ἐξαιρέτως παρεκτελέσας, φορηγμένης μὲν δηλαδὴ ὡς ἀνωτέρω εἴρηται πόν ὅπου ἔχον τῆς ἀριστοβασίας ἔσθ' ἀφορῶν ἀπολομένης ἐκκλησίας τῇ σίδῃ, πόν ταύτης δὴ τῆς ἀγωνιστῆς μητροπόλεως Μονιμβασίας ἀρχιερατικῶς φοροῦμενον, καὶ τῆς τῇ ποιότητι ὅπου ἀνήκοις ὡς διδύκωται πόση τὴ καὶ πάσης καὶ διὰ πάντων ἀπολύων πῆμιν, ἔσθ' γιμῶν καὶ ἐξαρχῶν ἀπάσης Πελοποννήσου, ὡς ἀρε δὴ καὶ τὸ ποῖ διδύκωται, ἀρε δ' ἀρε πόντα καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔχον καὶ πᾶσι ἀνωτέρω διακρίσεως ἐπισκοπῆς, ὡς τὴν δηλαδὴ ἀρτίον ὑποτιθεμένης ἀρε, καὶ αἰετ' νῦν ἐπὶ τοῖς φορηγμένοις ἡ βασιλεῖα μὲ καὶ κατ' ὄνομα πᾶσαι διδύκωται, εἰς γὰρ δὴ τῶν περὶ τούτων ἀπάντων βεβαίον, ἀσφάλειαν τε καὶ διαμονὴν ἀπρῶτον ὡς τε διὰ παντὸς ἀμειψομένης ὅπως εἴργον, καὶ μὴ κατεβραχὺ μεταπρατικῶς καὶ μεταβολῶν ὡν πᾶσι ἐν ἔσθ' αὐτοῖς συμβαίνει καὶ ὁ παρὼν Χρυσόβουλος τῆς βασιλείας μὲ ἐπιβεβῶσθαι καὶ ἐπεχομένη δὴ τῇ νῦν ἱεροποιῶν μητροπολίτῃ τῆς ποιότητος ἀγωνιστῆς ἐκκλησίας μονιμβασίας ὑπεράγῃ καὶ ἐξαρχῶν πάσης Πελοποννήσου καὶ πόν ὅπου τὴ σίδῃ ἐπὶ χορηγῇ, αἰετ' δὴ καὶ πᾶσι μετ' αὐτῶν διαδεξιμένοις πόν αὐτῶν θρόνον, ἀπολυθεῖς κατὰ μῶντα τῆς ἐνσταμένης ἡδὲ καὶ ἐξαιρέτως ἐπισκοπῆς, τὴν ἐξαιρέτως ἐπισκοπῆς ἐπισκοπῆς, ἔσθ' ἐν τῇ καὶ τὸ ἡμέτερον ἀσπερὶ καὶ διδοικῶν ὑποτιθεμένης κράτος.

✠ Ἀνδρόνικ' ἐν Χῷ τῇ Οἰῷ πρὸς βασιλῆς καὶ αὐτοκράτωρ βασιλεῖς δικας
ἐγγλετ' Κομῶντος ὁ Παλαιολόγ' ✠ Ver.

Versionem Latinam, quam barbaram ob novos in Re diplomatica dicendi modos futuram ratus est Cyrillus Martinus, feliciter concinnavit Clarissimus Vir Græcæ Linguae peritissimus, quem ipsius singularis modestia anonymum esse in hac re decrevit. Ipsam itaque exhibeo, & paucas adnotationes ad rerum temporumque noticiam pertinentes.

Quamvis alias antea nec ab aliis Imperatoribus, nec a nobis ipsis huic similia complura præstita fuissent, nec in posterum unquam præstitum iri putarentur: tamen quæ res in præsentia nostræ authoritati proponitur, ea forte res publicum obtinisset decretum, quo tantum id bonum institueretur. Ipsa nimirum per se movisset, vel, ut melius dicam, ipsa per se novum omnino induxisset exemplum adigens eum, qui præstantissimo potitur imperio, ut & in posterum vim suam, & potestatem ostenderet. Adeo multa sunt quæ persuadent, adeo rationi consentanea, quæ plane cogunt. Inclyta enim urbs est Monembasia totius Peloponnesi longe præstantissima, suo vere nomine digna, ut aliarum regionis illius urbium nulla sit, quæ cum ista comparari posse videatur. Quæ quidem & inter alia aliarum regionum pulcherrima opida est habenda, neque sane multis postponenda, recenti quidem nomine & gloria, quæ non multum ad præterita tempora pertineat, sed ea tamen celebritate ac fama, quæ per totum terrarum orbem longe lateque manet. Propterea si qua urbs est egregia, hæc profecto est, quæ una de clarioribus & nobilioribus vulgo fertur, quæ nostræ non modo potestati, sed aliorum etiam Principum imperio subjiciuntur. Nam cum aliis rebus multis exornatur, tum vero maxime loci opportunitate, & munitione, qua tuta redditur, & incolarum multitudi-
ne, & opulentia, & regiminis nobilitate, & artium cultu, & rerum omnium, ad forum quæ pertineant, affluentibus copiis. Et si quod est Oppidum mercaturæ maxime accommodatum, isthuc est, quo naves appellere, & ex quo per omnes maris partes commodissime eursum tenere possint. Ingens igitur hic est incolarum multitudo, qui navigandi peritissimi, victum in mari sibi comparare consueverunt. Hi corporis robore præditi sunt, & mente plurimum pollent, & quod omnium potissimum est, constantem ac fervidam erga nos, imperiumque nostrum præ se benevolentiam ferunt; quibuscum genti nostræ magna familiaritas intercedit, atque consuetudo, quæ nullis neque temporibus frangitur, neque negotiis. Quo factum est, ut anteaëtis temporibus cum alia nobis officia præstiterint maxime laudabilia, tum vero constantissimam fidem. Hæc de urbe, quæ paucis absolvimus, orationis fugientes prolixitatem. Huc accedit & aliud plane mirandum, quod nuper sanctissimæ urbis illius Ecclesiæ Pastor obigit egregius, qui ab adolescentia ad multam senectam piis sese dedit exercitationibus, seque, corpusque suum affligens, ut ipsam propemodum solitariam vitam æquarit,

qui constanter, quam inicit ab ineunte ætate vivendi rationem sine intermissione ulla persequitur, perinde ac si nuper eam arripuisset, neque multum profecisset, neque tantopere fuisset progressus. Ita cum se diu multumque, Divino spiritu ductus, exercuerit, corpusque suum acerbis istis diuturnisque cruciatibus macerarit, non senectute magis, quam laboriosis istis confectus exercitationibus, in eodem, quo cœpit, instituto perseverat, eisdemque mira animi constantia labores perfert. Qui propterea talem vitæ rationem ingredi modo, studiosque confectari videtur, quam tamen ingressus, jamdiu est, in qua proinde cum plurimum profecerit, tutam in portu vitam degere deberet. Fractio itaque ac debilitato corpore cum senectute, tum impenso in virtutem studio, tum utraque re ista, vel maxime, veneranda scilicet, ut modo dicebamus, senectæ, & laboriosis istis exercitationibus, minime tamen frangitur animus, nec tantillum quidem a præclaro isto relaxatur instituto, neque labores intermittit, nec ulla ratione vinci mens potest. Vincitur quidem corpus, ac terga jam vertit, atque tantis tamque diuturnis confectum laboribus succumbit, at animus tamen manet invictus, nec ulla talium bonorum, ut in aliis rebus omnibus accidere plerumque consuevit, satietas eum capit. Id unum, talium scilicet exercitationum studium ejusmodi esse putat, ut nec extinguui, neque remitti, nec immutari ulla plane ratione debeat. Cum isthæc tot annorum spatio collegerit, sibi que compararit, ut diximus, tam egregiam animi constantiam, cum plurimum ea vitæ ratione profecerit, absolveritque spiritualis vitæ curriculum (ut & vitæ hujus, & eximie istius disciplinæ vivum & ambulans appareat exemplum, sitque revera, atque ita vulgo habeatur) nondum tamen sat habet, sed constanti adhuc in iisdem animo perseverat. Et quemadmodum qui ad artium & disciplinarum studia ingrediuntur, pro præstanti animi quisque sui indole, idem in præsentia præferunt studium, quod & heri & nudius tertius, ita & egregius iste vir idem semper esse studet. Qui profecto similia ei facere videtur, qui cursu cum alio certat, qui timet atque præcurrere contendit; non dissimili & ipse ratione se vitamque suam exercet omni tempore suum affligens ægrum corpus assiduis laboribus, jejuniis, vigiliis, & asperioribus aliis exercitationibus. Ecquod est e consuetis & egregiis certaminibus, & Divinæ Legi consentaneis, qui nunc iste senio jam confectus longe majore quam antea contentione sese non exerceat? idque eorum ipsorum judicio, qui spiritali cursu strenue nuper certare cœperunt, integris jam viribus & ætate florentes. Cætera item, quæ ad mores eximii Pastoris hujus pertinent, cum hisce, & secum invicem apprimè conveniunt, ut effusa in omnes charitas, ut mansuetudo plane miranda & humanitas, ut animi pax atque tranquillitas, quo fit ut neque mente, neque lingua quidquam mali de quo.

quopiam cogitet, vel dicat, sed bene omnibus velit, & bene de omnibus judicet, & bona de omnibus omnia dicat. Idem, ut videtur, domesticis de thesauris habet, & fidem, &, ut uno verbo dicam cætera omnia, quæ sacro Ecclesiæ vere maximæ & ovium refertissimæ Prædici, ac Pastori opus esse videantur. Difficillimum porro est atque perrarum, in uno simul esse isthæc omnia, quæ in hoc, de quo nobis sermo est, homine manifeste reperiuntur. Neque longius, ut videtur, est progrediendum, quam supra nostra oratio clare demonstravit. Tot sunt viri hujus egregiæ planeque divinæ dotes, tanta ejus vitæ institutique claritas atque celsitudo, cui propemodum nulla par, tamque præclara, quæ ipsius Ecclesiæ Civitati insunt omnis generis bona, ut vel hæc sola nostram permovere facile possent auctoritatem, eoque adducere, ut ad meliorem amplioremque statum, sublimioremque dignitatem atque gradum sanctissimam ejus Ecclesiam proveheremus, etiamsi nec alias ante quidquam hujusmodi factum unquam fuisset, ut ante dictum est, nec in posterum unquam futurum putaretur. (2) Sat videlicet nobis causæ ista præbuisent, quam ob rem id publico decreto atque lege sanciremus. Id quod & aliis similibus decretis antea factitatum atque institutum videtur. Acriter itaque nos incitat, quæ istis de rebus lata regia lex est, amplissimam id concedendi potestatem faciens, tum vero maxime permovent hæc ipsa quæ modo dicebamus. Huc accedit & impensum honestarum rerum studium, quo magnopere flagramus, (dicimus id ad Dei gloriam) & ingens piorum operum cura, atque sollicitudo, qua Divino facti auxilio tangimur. Quo fit, ut quæ honesta sint prospicere atque decernere, & quæ decreverimus, conficere magnopere studeamus. His itaque de causis omnibus eo tandem adducti sumus, ut & aliquid innovare melioris gratia boni, & ad ampliorem statum dignitatemque Sanctissimam Monembasiæ Ecclesiam provehere non dubitarem. Hoc idem statutum nobis fuerat & antea, decretumque, ut Metropolis ista sanctissima, sublimiorem quemdam obtineret gradum, atque locum alterius jam extinctæ Ecclesiæ, quæ quodammodo præterisset, atque ita Provinciæ longe maximæ Primas effectus, multos pro dignitate sua sub se Episcopatus haberet. Quoniam autem aurea Bulla, ut isthæc confirmarentur, quo rata & firma essent, postulavit supramemoratus Sanctissimæ istius Ecclesiæ sacer Præsul; ejus iccirco postulata libenter & exaudivimus, & perficienda statim putavimus. Hinc aurea manavit ista bulla, qua, Divino ducti Numine, volumus, decernimus, atque jubemus, ut qui sanctissimæ istius Metropolis Monembasiæ Primatum, ut diximus, obtinet Episcopus, ejusque futuri successores omnes eodem, quo Sidena gaudebat sedes, (3) honore & ipsi perfruantur; idque quocumque procedat, ubicumque sedeat, in scripturis omnibus, & omnibus consuetis Ecclesiæ Primatis officiis, atque

atque muneribus, ut sanctissimæ istius Ecclesiæ sacer Præsul & Primas totius Peloponnesi sit, & dicatur, & eo gaudeat honore, quo & alii aliarum Regionum atque Provinciarum sacri Præsules gaudere consueverunt. Et quoniam subiecti Sanctissimæ huic Metropoli pridem erant & Episcopatus isti, Cythariæ nempe, (4) Heluæ, Mainæ, & Rheontis, eosdem & præsentī aurea Bulla eidem ipsi confirmamus, & addicimus, decernentes, jubentesque, ut & in posterum, quemadmodum ad hæc usque tempora, eidem obsequi, & parere debeant. Ejus præterea jurisdictionem augere volentes, & amplificare, decernimus, atque jubemus, ut sub ipsius autoritate potestateque sint & alii Episcopatus, **CORONES** nimirum, & **METHONES**, & **Zemeni**, qui non secus ac alii, quos supra demonstravimus eidem Sanctissimæ Monembasiæ Ecclesiæ tamquam ipsorum Metropoli parere debeant, & suos sacros Præsules excipere, quos eligere, eisque præficere placuerit Primati illi Episcopo, qui quoquo tempore in Sanctissima prædicta Metropoli reperitur. Quamvis autem ex antedictis Sanctissimis Episcopatibus reperiantur nonnulli, qui nuper in Latinorum ditionem concefferint, (5) ii tamen & in præsentia, & quandocumque Deo placuerit, ad nos uti revertantur, seque ad Imperii nostri fidem, atque tutelam recipiant, sub ipsius Sanctissimæ Metropolis Monembasiæ jurisdictione esse debebunt, cui qui præerit Ecclesiæ eo fretus jure, quo Primates Episcopi gaudere consueverunt, Episcopos in eis creare libere poterit, non secus atque in aliis Episcopatibus, quos supra demonstravimus. Sic enim Imperiali, qua fungimur, autoritate decernimus, atque statuimus. Proindeque precipimus, atque jubemus, ut qui Sanctissimæ isti Metropoli Monembasiæ præest Episcopus, legitima ista donatus auctoritate potestateque plane Divina locum, ut supra dictum est, Sidenæ teneat Ecclesiæ, quæ jamdiu extincta jacet, & in omnibus, atque per omnia & gaudeat honore, qui ad sedem illam pertinebat, atque ita toto præsit Peloponneso, subeatque sua sub jurisdictione cum episcopatus illos, quos antea sibi subiectos habebat, tum istos insuper, quos auctoritate nostra adjecimus, quorum singulorum nomina supra demonstravimus. Nam quo rata firmaque sint, atque maneant in perpetuum, ut libenter in eis acquiescatur, nec ullam ne minimam quidem subire queant mutationem: auream iccirco Bullam hanc indulgimus, atque concessimus, cum eximio Sanctissimæ Monembasiæ Ecclesiæ Primati Episcopo, viro ornatissimo totius Peloponnesi Præsidi, qui locum Sidenæ tenet Ecclesiæ, tum cæteris ejus successoribus, qui ad eandem sedem provehantur.

Datum mense currente Indictione Anno 6800. quo anno & pium ab Deo constitutum declaratum est nostrum Imperium.

Andronicus Christi Dei Gratia fidelis Romanorum Rex & Imperator
Ducas Syncelus Comnenus Palæologus. (1) Mo-

- (1) Monembasia vulgo *Malvasia* urbs munitissima , de qua scribit Martinerius in Diction. Geograph. quod facta fuerit Sedes Archiepiscopalis Græca sub Andronico Palæologo , locum habens trigésimum quartum sub Patriarchatu Constantinopolitano .
- (2) Nullus ante Andronicum secundum ex Græcis Imperatoribus ausus est in re sacra adeo atque omnino Ecclesiastica se ingerere , nec tamen mirum id videri debet , siquidem hæreticus hic Imperator adeo pertinaciter Photiani schismati adhæsit , ut Michaellem patrem suum , (a quo ad dignitatis societatem assumptus fuerat , cuique deinde anno MCCLXXXII. successit ,) sepultura privandum decreverit , eo quia unioni Ecclesiæ Græcæ cum Latina in Concilio II. Lugdunensi consenserit . Schismaticos homines a Michaelle expulsos revocavit , Catholicosque nullo loco consistere passus inique eiecit , quorum scelus merito anno MCCCVII. a Clemente Papa V. anathemate percussus fuit . Ab Andronico abnepote suo abdicare tandem coactus fuit anno MCCCXXVIII.
- (3) Sidas Urbs antiquissima nunc diruta in Peloponneso memoratur a Pausania lib. III. cap. XXII. nomenque habuit a Sida ex filiabus Danaï Regis una . Ortelius eandem urbem esse putat , quam Stephanus Byz. Sidus vocat in Territorio Corinthi , eamque esse portum asserit Civitatis Megaræ . Locum hunc in Megaride collocat Plinius lib. IV. cap. 7. Num hæc urbs talis fuerit , ut Metropolitana mereretur dignitate honorari , pro certo asserere non ausim ; nulla alia certe invenitur præter hanc in Peloponneso Civitas Sida seu Sidenâ nomine nuncupata .
- (4) Cythariæ idest Cythera Insula in qua apud Episcopum Græcum ibi sedentem asservatur apographum Auræ Bullæ .
- (5) Coronæ nempe & Methonæ urbes Venetis tunc subiectæ . Quum igitur Venetis pareret urbs Methonæ ad ditionem Turcici Imperii deinde accessit a Bajazethe huius nominis III. post longam obsidionem capta anno MD. Armis deinde Venetorum expugnata anno MDCLXXXVI. iterum sub Turcarum tyrannide decidit anno MDCCXV. sub qua adhuc gemit . *Distat* , ita Baudrandus loco citato , 15. milliaribus a Corone in Occasum hybernium 120. a Nauplia , 72. a Tenario Promontorio in Occasum , & 120. ab urbe Patris in meridiem . Christianæ fidei rudimenta primum ab Apostolis Paulo & Andrea simul cum reliquis Peloponnesi Civitatibus suscepisse verisimile est , factaque sedes Episcopalis sub Archiepiscopo Patracensi aliquos etiam habuit ritus Latini Præsules .

EPISCOPI METHONENSES LATINI

I. SANCTUS LEO BEMBO VENETUS.

Acta S. Leonis Bembi Episcopi Methonensis ex antiquis Codicibus Monasterii S. Laurentii Venetiarum se hausisse asserit Paulinus Fiamma Ordinis Cruciferorum in vita ipsius Sancti ab eo Italice exarata, quæ in compendium redacta proferimus, fusiori enim calamo scripta leguntur in Ecclesiis Venetis Illustratis Tom. XI. Leo itaque ex Patritia gente Bemba Venetiis ortus, adolescens Venetam Classem pro bello sacro adversus Turcas paratam ascendit anno circiter MCXXXIII., cumque Dominicus Michael Dux Venetorum & Classis ipsius Imperator Methonem urbem, ut superius diximus, in Peloponnesi Provincia expugnasset, Leonem Bembum (cujus virtutes agnoscebar) Episcopum Civitatis præponi curavit anno MCXXXIV. Creditum sibi gregem optimus Pastor vigilantissime rexit, brevi tamen tempore: Emmanuel enim Constantinopolcos Imperator anno insequenti Methonem sub sua potestate recepit, & Sanctum Episcopum vinculis adstrictum carceri mancipavit, ubi asperam vitam diu egit. Elapsus deinde, Deo protegente e custodia, in patriam sub peregrini habitu rediit, omnibusque ignotus, ut in famulum Monasterii Divo Laurentio dicari reciperetur precibus impetravit. Ad horti culturam, & ad peregrinorum exceptionem a Sanctimonialibus Monasterii assignatus demississima humilitatis, & charitatis officia sanctissime explevit donec laboribus & senio attritus dum orationi noctu insisteret, placidissime obdormivit in Domino. Prodigis pretiosam ejus mortem vulgantibus, frequens populorum concursus ad arctam ipsius cellulam accurrit, ipsumque super genua stantem, manumque schedam tenentem invenerunt, ex qua venerabilis viri nomen & dignitas Episcopalis innotuit. Venerandum cadaver plurimis miraculis illustratum in marmoreo sepulcro jussu Joannis Polani Castellani Episcopi reconditum fuit, quod adhuc super altaris mensam in Ecclesia S. Laurentii asservatur, & colitur.

II. JOANNES.

Vaticana Bullarum regesta Episcopum Methonensem suppresso nomine memorant, quem simul cum suo Capitulo sub Apostolica Sedis protectione suscepit Innocentius Papa III. quarto Kal. Februarii, Pontificatus sui anno IX. (die scilicet XXIX. Januarii) anno Æræ vulgaris 1207. quo etiam die Pontificia auctoritate statutum confirmavit, quod super divisione reddituum Ecclesiæ Methonensis inter Episcopum & Capitulum

pitulum facienda B. (Benedictus) Cardinalis S. Sufannæ Apostolicæ Sedis Legatus ediderat, approbans etiam & confirmans quosdam redditus Capellano Ecclesiæ S. Nicolai extra portam Mothoni. Episcopus iste probabiliter idem est cum illo, de quo ita scribit Lequienius. Anno 1210. sedebat Episcopus quidam Motonensis sive (Morbonensis,) cui & quibusdam aliis Episcopis inscribuntur Innocentii III. Epistolæ 24. & 174. lib. XIII. anno 1210. tom. 2. Edit. Baluzii. Dum autem Episcopus ille de licentia Innocentii devotionis ergo peregrinaretur Compostellam ad S. Jacobi Apostoli visitandas Reliquias, nonnulli Diocesium Morbonensis, Coronensis, & Amycensis possessiones ejusdem Morbonensis Ecclesiæ occuparunt, quas idem Pontifex restituendas rescribit epist. 44. lib. XV. Atheniensis & Thebano Archiepiscopis & Decano de Thebis data V. Idus (idest die XI.) Maji anno XV. Christi 1212. Eadem die ipso Episcopo Morbonensi mandavit, ut Canonici, qui non residerent in ipsius Ecclesia subtractione suorum beneficiorum multarentur. Eodem etiam annu 1212. Innocentius epist. 55. Jo. Episcopo Morbonensi ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum data XIII. Kal. Maji (idest die 19. Aprilis) Ecclesiam Morbonensem ejusque bona sub Sedis Apostolicæ protectionem recepit. Ex qua ultima epistola discimus nomen hujus Morbonensis Presulis incipisse a litteris Jo: ac probabiliter fuisse Joannem.

220 H 9 III. N.

In Varicani, quæ supracitantur, registis legitur Apostolicum Honorii Papæ III. diploma datum V. Idus Martii Pontificatus anno VI. die scilicet XI. Martii anno Christi MCCXX., quo ipse Pontifex Apostolica auctoritate approbavit unionem medietatis Ecclesiæ de Christiana, quæ Græcorum tempore Archiepiscopatus extiterat, & unionem Ecclesiæ Viluguræ, quæ, sicut dicitur, Græcorum tempore Episcopatus extitit, factas Ecclesiæ Coronensi, & alterius medietatis Ecclesiæ Christianæ factam Ecclesiæ Morbonensi, quæ uniones factæ fuerant ab J. (Joanne Columna) Card. S. Prædix Legato Apostolico. Quod autem hoc Honorii Papæ diploma non ad Jo: sed ad ipsius in Episcopatu Morbonensi successoris spectet, ex alia Bulla ejusdem Pontificis aperte conjicitur, qui die Prima Aprilis ejusdem anni Episcopo Coronensi & electo Morbonensi (qua electi voce deprehenditur nondum Ecclesiasticæ consecrationis munus obtinuisse) mandavit, ut excommunicarent G (Guifredum) de Roca Dominum Athenarum ob oppressiones Ecclesiis illatas. Iisdem deinde Episcopis & P. de Christo Archidiacono Morbonensi scripsit Honorius die XVI. Septembris Pontificatus sui anno VIII. Christi videlicet 1223. de concordia inter G. (Guilielmum de Villarduin de quo etiam inferius) Principem Achajæ & Ecclesias in eunda. Episcopo deinde

R

Mo.

Morhonensi (cui electi vox non apponitur, utpote qui jam Ecclesiastica consecratione fuerat insignitus) & *Decano Morhonensi* III. Nonas, id est die V. Julii anni MCCXXIV. commisit laudatus Honorius Pontifex, ut *P. Canonico Patracensi prebendam Ecclesie Patracensis restitui facerent*. Mox ejusdem anni die XXVII. Julii *Coronensi & Morhonensi Episcopis* idem Pontifex scripsit super sententiam contra Archiepiscopum Patracensem latam, cujus exequutionem pridem commiserat Episcopo Coronensi. Honorio Pontifici successit deinde in Apostolica Sede Gregorius hujus nominis Papa IX. qui die XXIII. Maji anno sui Pontificatus X. qui fuit Christi annus MCCXXVI. Coronensi & Morhonensi Episcopis subsidium commendavit præstandum Principi Achajæ, cujus res tunc temporis in magno discrimine versabantur. Quum autem per ea tempora dissidium inter Coronensem & Mothonensem Episcopos exortum esset super *Casali de Scarmingis* nuncupato occasione unionis *Ecclesie de Christiana fide*, ut diximus, ab *J. Card. Legato Apostolico* Gregorius Papa die XXIII. Martij anno MCCXXXIX. Pontificio Diplomate litem diremit, & Mothonensi Episcopo conservatores & defensores assignavit *Decanum, Archidiaconum, & Cantorem Atheniensis Ecclesie*, insuper Coronensem Episcopum monuit ne de suis *Casalibus in Diocesi Mothonensi* fitis decimas solvere recularet Episcopo *Morhonensi*.

IV. LANDULPHUS.

Mothonensi Ecclesie diu vacanti Innocentius Papa IV. die IX. Aprilis anno MCCLII. in Episcopum præfecit Magistrum Landulphum Subdiaconum & Capellanum suum, cui deinde die V. Aprilis anno MCCLIV. facultatem indulgit mutuum quoddam contrahendi, ut in Vaticanis registis fufius exaratum legitur. Eundem L. (Landulphum scilicet) Episcopum Mothonensem ejus vita durante exemit Alexander Papa IV. a jurisdictione Archiepiscopi Patracensis & Patriarchæ Constantinopolitani ut in ipsius Diplomate signato XVI. Kal. Augusti Pontificatus anno Primo, die scilicet XVII. Julii anno Christi MCCLV.; insequentis autem mensis Augusti die XXIII. idem Pontifex instrumentum confirmavit, quo Landulphus Episcopus Mothonensis donaverat Romarino Clerico suo redditum XX. yperperorum. Occupaverat interea eo anno MCCLV. Insulam Nigropontis Wilhelmus de Villardum Princeps Achajæ Veneris expulsus, quam deinde anno insequenti Marcus Gradonico cum VII. galeis in Romaniam missus viriliter recuperavit. Princeps autem (ita Dandulus in Chronico Tom. XII. Rer. Italicar. col. 364.) vehementius accensus cum Michaelis Palæologo (qui Imperium Constantinopolitanum Latinis eripuerat) colligatus est, de quo Papa (Alexander IV.) certioratus cum monuit, ut colligationem dissolveret,

ret, alioquin Episcopo Morbonis impesuit, ut Apostolica auctoritate ad hęc annullanda ipsum compelleret. Ad Landulphum Episcopum, cujus emortualis annus incompertus nobis est, spectare videtur aliud ejusdem Pontificis Diploma signatum die XXVII. Julii Pontificatus anno III. Christi videlicet MCCLVII. quo injunxit Episcopo Mothonensi ut Petro Filio Nobilis Viri Ugolini Guidonis de Lambertino Militis Bononiensis provideret de Canonicatu & prębenda Ecclesię Patracensis. Alexandro Papę IV. in Apostolica sede successit anno MCCLXII. Urbanus hujus nominis pariter IV. qui Pontificatus sui anno II. tres Episcopo Mothonensi Apostolicas dedit epistolas, die enim XXVII. Aprilis ipsum & Argolicensem Episcopum collectores designavi subsidii colligendi pro superius enuntiato Willelmo Principe Achaję die autem IX. Junii Mothonensi Episcopo mandavit, ut Ēgidium de Frusenone provideret Ecclesiastico beneficio, ac demum die XXX. Septembris Mothonensi & Coronensi Episcopis injunxit, ut *examita diversorum eorum ad opus Capellanię Apostolicę* (idest Sacelli Pontificii) transmitterent. Si autem vitę suę periodum Landulphus Episcopus usque ad Gregorii X. electionem produxit, ipsi & Androvillensi Episcopo die XI. Maji mandatum fuit, ut informationem de abusibus & moribus corrigendis & reformandis in Romania conficerent, quę deinde ad Concilium Generale referenda esset. Die autem II. Junii Pontificatus sui anno II. Christi videlicet MCCLXXIII. commisit idem Pontifex Mothonensi Episcopo ut inquireret in causā electionis Archiepiscopi Patracensis.

V. LEONARDUS.

Leonardus Patrassus Bonifacii VIII. Summi Pontificis Patruus Episcopatum Alatrinum (ut refert Ughellus Tom. I. Ital. Sacrę ver. edit. col. 552. num. 18.) primo administravit, mox Ecclesiām Mothonensem regendam suscepit. Averfanus deinde Episcopus a Pontifice enuntiatus non diu post ad Capuanam Ecclesiām die XXV. anno MCCC. translatus fuit, ac deinde S. R. E. Cardinalis Episcopus Albanensis renuntiatur. Averfanum Episcopatum quum iterum commendatario titulo accepisset, obiit Lucę in Hetruria, ut refert Ptolomeus Lucensis anno 1311. Natus est ex familia de Guercia, ejusque mentionem agit Ughellus in Alatrinis, Ēfinis, Averfanis, Capuanis & Albanensibus Episcopis.

VI. PETRUS.

Translato Leonardo Mothonensi Episcopo ad Ecclesiām Averfanam,

Bonifacius Papa VIII. Episcopatum Methonensem Petro Patriarchæ Constantinopolitano in commendam detulit, quem postea moriens dimisit anno MCCC.

VII. PETRUS II.

Defuncto Petro Patriarcha Constantinopolitano Ecclesiæ Methonensis commendatario Episcopo Bonifacius VIII. ad Methonensem sedem evexit Petrum Canonicum Patracensem Cameræ Apostolicæ Clericum die XXV. Septembris anno Christi MCCC., eodemque die datis Apostolicis epistolis electionem ipsam significavit tum Archiepiscopo Patracensi, tum Principi Achajæ & Domino Athenarum. Brevi huic Ecclesiæ præfuit Petrus; Ecclesiam enim Theatinam, deferente ipso Bonifacio VIII. non diu post suscepit administrandam.

VIII. ANGELUS.

Angelus Ordinis Eremitarum S. Augustini primo Episcopus Fasulanus Methonensi Ecclesiæ præfectus fuit a Bonifacio VIII., cujus Apostolicæ litteræ, superveniente ejus obitu, quum bullari non potuissent (ut referunt Vaticana regesta) Benedictus Papa XI. confirmavit provisionem eandem die II. Novembris anno MCCCIII. Quum vero ipsum Angelum ad Patrensem Ecclesiam transfuisset, eum iterum Methonensi Ecclesiæ restituit die XV. Januarii insequentis anni MCCCIV. Ipsum cum aliis pluribus Presulibus Clemens V. litteris suis encyclicis datis Pislavi III. Idus (idest die 13.) Augusti anno III. Christi 1307. ad Synodum Generalem Viennensem vocavit. Conjiunt aliqui (ita Lequienius scribit) eum fuisse Angelum de Leuti Ordinis Predicatorum; verum Augustiniano instituto nomen dedisse ex regestis Vaticanis addiscimus. A Clemente V. die XV. Octobris anno MCCCX. ad Patriarchalem Gradenensem sedem deductus fuit, in qua decessit anno MCCCXIII.

IX. EGIDIUS.

Ægidius Ferraviensis Ordinis Predicatorum insignis alumnus (ut scribit Ughell. Tom. V. Ital. Sac. in Gradenfibus) ad sedem Gradenensem assumptus est a Bonifacio VIII. anno 1295. die XIX. Maji. Is anno 1308. a Clemente V. una cum Fratribus Lapo Ord. Predic. & Athanasio Ord. Min. Legatus missus est ad Regem Rassie Uroslum, de quo legendus Odroricus Raynaldus Tom. XV. ad annum 1308. num. 26. Translatus deinde est ab eodem Clemente ad Alexandrinum Patriarchatum anno 1310. ut in regestis Vatic. habetur. Addit Fontana in Theatro Domin. pag. 241.

tit. 404. num. 1. in antiquis Mss. Archivi Ord. Predic. legitur : *Ægidius Ord. Predic. creatur Patriarcha Gradenfis anno I. Bonifacii VIII. Fuit iste postea Patriarcha Alexandrinus & Commendatarius Ecclesiæ Mothonensis. Ecclesiam hanc Mothonensem sibi commendatam obtinuit Ægidius anno 1311. ut addiscimus ex registis Cameræ Apostolicæ in quibus notata leguntur hæc verba : Ægidius Patriarcha Alexandrinus & administrator Ecclesiæ Mothonensis promisit solvere ratione dictæ Ecclesiæ Mothonensis florenos 600. Die deinde XIII. Julii ejusdem anni facultatem sibi Apostolici Diplomatis auctoritate concessam obtinuit conferendi tres præbendas in Ecclesia Mothonensi quæ sibi fuerat pridem commendata.*

X. J A C O B U S.

Raymundus Duellius in excerptis Genealogico-Historicis lib. II. par. I. exhibens sigilla Sæcul. XII. XIII. XIV. & XV. existentia in Tabulario Sand-Hippolytensi affert ad num. 52. sigillum Jacobi Episcopi Mothonensis annum ei apponens 1326. ac deinde bullam recenset, a qua pendebat sigillum in hæc verba : Univerfis præsentis literas inspeturis Frater Angelus Dei Gratia Sulcitanus Episcopus Domini Papæ Pænitentiarius, Frater Jacobus eadem gratia Mothonensis Episcopus & Frater Stephaus eadem gratia Verniensis Episcopus salutem in Domino sempiternam &c. (Ad preces Halthmanni Nicolai & Petri Wolar indulgentias certis in festivitibus, & iis etiam qui ad serotinam pulsationem campanæ ter Ave Maria devote dixerint, conferunt, si consenserit Ordinarius.) Data Romæ in Palatiis Nostreis anno Domini MCCCXXVI. Indictione Nona III. Idus Martii Pontificatus Domini Johannis XXII. anno Decimo.

Nos quoque Albertus Dei Gratia Pataviensis Episcopus dictas Indulgentias, quantum de jure efficacius possumus ratas habemus & gratas confirmantes eas sub appensione nostri sigilli patrocínio hujus scripti. Datum apud S. Ippolitum anno Domini millesimo trecentesimo vigesimo sexto XVI. Kalend. Maji.

Jacobi Episcopi Mothonensis nomen extat in registis Cameræ Apostolicæ, eo quia die XXVII. Augusti anno 1312. promiserit solutionem taxæ suo Episcopatu imponitæ; cui deinde Joannes Papa XXII. Apostolico Diplomate dato die XXV. Maji anno 1323. facultatem residendi concessit, insuper & contrahendi mutuum cum obligatione bonorum suæ Ecclesiæ, atque instituendi viros in officio Tabellionatus. Quum autem idem Jacobus anno 1329. apud Sedem Apostolicam pluribus negotiis detineretur, & citatus fuisset ab Archiepiscopo Patracensi, ut ad residendum se se conferret, ejusdemque Joannis Papæ auctoritate

Aetate die I. Octobris ejusdem anni dispensatur ad biennium a residentia, eo vel magis quod sine periculo suæ valetudinis equirare non posset.

XI. MATTHÆUS.

Matthæus Episcopus Mothonensis die II. Octobris anno 1333. promisit solvere Apostolico ærario florenos 600. pro Episcopatu sibi commissio; ut notatum visitur in supracitatis regeſtis.

XII. NICOLAUS.

Nicolaus Episcopus Mothonensis ex solo nomine nobis innotescit, anno enim 1347. die II. Octobris se soluturum despondit Apostolicæ Camaræ solitam Ecclesiæ sibi traditæ taxam.

XIII. GEORGIUS I.

Georgius electus Episcopus Mothonensis eandem, quam prædecessores sui solverant taxam, se Pontificio ærario numeraturum pollicitus est die XVI. Novembris anno 1349.; ut ex Codicibus & regeſtis Camaræ Apostolicæ nobis summa humanitate transmisit Clariss. Vir Joseph Garampius Vaticanæ Basilicæ Canonicus, qui ejusdem Camaræ regeſta publicæ utilitati deserviens accurate perlustravit.

XIV. GEORGIUS II. DE MOLINO.

Georgius hujus nominis II. ab antecessore suo diversus omnino dici debet, siquidem ille ex Vaticanis regeſtis Electus asseritur anno 1349., hic vero ex Venetis documentis electus dicitur ad Mothonensem Sedem anno 1362. Hæc sunt verba in authenticis Cancellariæ Ducalis Codicibus notata.

„ MCCCLXI. Die VIII. Februarii.

„ Quod in favorem Domini Georgii de Molino Canonici S. Marci possint scribi litteræ D. D. Papæ & Cardinalibus, & aliis qui videbuntur pro Episcopatu Mothonensi, qui vacare dicitur.

„ Anno autem inſequenti 1362. die IV. Februarii electus fuit in Rogatis Episcopus Mothonensis R. P. D. Georgius de Molino Doctorum Doctor.

„ In Tabulario Veneti Monasterii S. Mariæ Servorum enuntiatur ad eundem annum 1362. *Georgius de Molino Episcopus Mothonensis.*

Ad Cathedram deinde Coronensem paulo post translatus fuit, siquidem

dem ut refert Marinus Sanutus in Chronico anno 1363. in ea sedebat. Mentionem quoque Georgii Episcopi agit Laurentius de Monachis in nuper vulgato Rerum Venetarum Chronico asserens: anno 1363. Cretam accessisse ut rebelles hortatione edomaret ad obedientiam, a quibus conjectus in carcerem non multo post dimissus fuit.

XV. URSUS DELPHINO.

Ecclesiæ Patriarchali Gradenfi præerat anno 1366. Ursus Delphinus, qui eo anno ad visitandam Ecclesiam Mothonensem sibi titulo administratoris creditam se contulit. Ut autem in patriam commode reverteretur S. C. indultum est, ut Venetis triremibus in itinere cum suis familiaribus veheretur.

„ MCCCLXVI. Die VII. Julii.

„ Quod Reverendo P. D. Urso Patriarchæ Gradenfi, & Ecclesiæ Mothonensis administratori concedatur quod ipse cum decem suis familiaribus & arneliis levetur tam super Galeas Gulphi, quam super quibuscumque aliis navigiis & galeis nostris, & conducatur Venetiis.

Administrationem & vitam reliquit Ursus Patriarcha initio mensis Decembris, anno 1367. sepultusque fuit die VII. ejusdem mensis in Veneta Ecclesia Sanctæ Mariæ Gloriosæ Fratrum Minorum Conventualium.

XVI. FRANCISCUS FALETRO.

Paucis ab obitu Ursi Patriarchæ elapsis diebus Senatus Venetus & de Patriarcha Gradenfi, & de Episcopo Mothonensi eligendis eadem die egit, cumque prius ad Patriarchatum Gradensem evocasset Franciscum Quirinum Sanctissimum Cretæ Archiepiscopum, Ecclesiæ Mothonensi præficiendum decrevit Franciscum Faletro, qui eodem anno in ipsis Rogatorum Comitibus die secunda Martii propositus fuerat ad Castellanum Episcopatum, duplicique Canonicatu Coroni scilicet, & Mothoni insignitus enuntiatur: *Ven. vir Dom. Franciscus Faletro Canonicus Coroni & Mothoni licentiatius in jure Canonico.* Juris itaque lauream cum adeptus esset, evehctus deinde fuit ad Episcopatum Mothonensem, ut patet ex sequenti S. C. inter regeſta Ducalis Cancellariæ asſervato.

„ MCCCLXVII. Die VII. Decembris.

„ Infraſcripti approbati fuerunt ad Episcopatum Mothonensem.

„ 71 ✕ 31 Ven. vir D. Franciscus Faletro Decretorum Doctor.

„ 59 51 Ven. vir Dom. Nicolaus Mauroceno Decretorum Doctor.

Electionem Senatus Veneti approbavit Urbanus Papa V., cumque deinde in Episcopatus munere laudatissime se gereret Franciscus, saepe in eisdem Senatorum Comitibus decretum fuit, ut in ipsius commendationem scribi possent litteræ D. D. Papæ & Cardinalibus. Hoc potissimum accidit anno 1382. vacante Archiepiscopatu Nicolsiensi, ut ex sequenti Senatus decreto instruemur.

„ MCCCLXXXII. Die VI. Decembris.

„ Quod in favorem Rev. Pat. Dom. Francisci Faletro Episcopi Mothonensis possint scribi litteræ SS. Dom. Papæ, & Cardinalibus, & aliis in forma quæ videbitur Dominio pro Archiepiscopatu Nicolsiensi vacante.

Quamvis autem Archiepiscopatum Nicolsiæ minime tunc obtinuerit Franciscus, attamen aliquot elapsis annis ad patriam Castellanam Sedem translatus fuit die XXVII. Octobris anno MCCCXC. evocantibus P. C. suffragiis. Relicto itaque Mothonensis Ecclesiæ regimine Venetias se contulit, huc autem appulisse novimus die III. Julii anno 1391. Interea quam Ecclesia universalis diro schismate affigeretur, Robertus Cardinalis Gebennensis, qui assumpto Clementis VII. nomine se Pontificem Romanum jactabat, Rogerium quendam Ecclesiæ Mothonensi præfecit, vacuo tamen inanique titulo: Franciscus enim Faletro in pacifica Episcopatus Mothonensis possessione persistit, usque ad annum suæ translationis 1391. Seriem deinde *Methonensium Præfatum Latini ritus ab eo anno 1391. ad annum 1459. sibi suppeditatam fuisse* faretur Lequienius a Leone Allatio in exercit. par. I. adversus Robertum Creyghtonum Anglum Romæ 1665. Exercit. IX. pag. 157. Ipsam tamen & ampliorem, & aliquibus documentis ornatam ex Venetis regeſtis exhibemus: potior enim Episcoporum numerus, qui iis temporibus Ecclesiæ Methonensi præfuerunt, Venetos ortu fuisse comperimus.

XVII. LUDOVICUS MAUROCENUS.

Ludovicus Maurocenus Nobilis Venetus ad Justinopolitanam sedem evectus fuit anno 1363., quam per octo supra viginti annos administravit: translatus enim fuit anno 1391. mense Februarii ad Methonensem Episcopatum, cujus taxam professus est se soluturum ærario Apostolico, die XV. ejusdem Februarii. Huic Ecclesiæ dum præffet propositus fuit in Venetis Senatorum Comitibus ad Patriarchatum Gradenſem die XXVII. Julii anno MCCCC., quem tamen non obtinuit, obijtque deinde in sua Ecclesia.

XVIII. ANTONIUS CORRARIO.

Ad culmen Apostolicæ dignitatis die 30. Novembris anni MCCCCVI. sub Gregorii XII. nomine assumptus Angelus Cardinalis Corrariorum s. Georgii in Alga Veneriarum, quorum Fundator & Pater fuerat, Romam ad se evocavit, ut ejus consilio & opera in turbatis illis Ecclesiæ temporibus uteretur. Ipsum itaque Methonensis Ecclesiæ Episcopum instituit, & cum duobus aliis ad Petrum de Luna, quem sui sectatores Benedictum XIII. appellabant, Oratorem pro concilianda Ecclesiæ pace misit, datis III. Kal. Martii anno MCCCCVII. Apostolicis litteris, quas ad eundem annum enuntiat Raynaldus Tom. XVII. Annalium num. 3. Illo ipso anno ex Mothonensi ad Bononiensem Ecclesiam traductum fuisse memorat supralaudatus Historicus num. 6. afferens Gregorii XIII. epistolam datam Romæ II. Kal. Augusti anno I., Christi nempe 1407. ubi Antonium sic recenset: *Cum juxta seriem quorundam Capitulorum inter Venerabiles Fratres Antonium tunc Mothonensem, nunc Bononiensem Camerarium, ac Guilielmum Tudertinum Episcopos &c.* Ex quibus verbis tunc Mothonensem manifesto arguitur Antonium mense Augusto titulum Mothonensis Ecclesiæ jam dimisisse. Iisdem omnino verbis *Antonium tunc Mothonensem nunc Bononiensem* Episcopum nominat sepelaudatus Gregorius XII. in alia epistola ad Bartolinum de Janibonis Domicellum Cremonensem missa ejusdem mensis Augusti die XVII., quæ integra legitur in citati anni num. 13. Anno deinde insequenti Antonius Corrariorum vir (ut testatur Raynaldus) religione & pietate præstantissimus, a Pontifice in sacrum Cardinalium Collegium adoptatur, defunctusque postea est non ante annum 1410., ut scribit Leo Allatius a Lequienio citatus, sed anno Christi 1445., ut enuntiat epigraphæ sepulchralis in S. Georgii de Alga Ecclesiâ, ubi tumulatus fuit.

XIX. PAULUS DE JOANNE.

Paulus Joannis seu de Joanne Ecclesiæ Castellane Archidiaconus (ita Ughellus Tom. V. in Clugiensibus, Venetæ edit. col. 1353.) *eligitur Clugiensis Episcopus a Bonifacio IX. anno 1401. V. Kal. Martii (idest die 25. Februarii).* Hujus mentio habetur in monumentis Cœnobii S. Thomæ de Torcello Ord. Cisterciensis anno 1406. die 26. Februarii, cujus mensis die 27. Clugiæ degens indulgentias concessit iis, qui Ordinem de Pœnitentia S. Dominici ingrederentur, vel quoquo modo juvarent. Translatus deinde fuit ad Methonensem Ecclesiam anno 1410. die XXIV.

Januarii. Quum autem Allatius scribat eodem anno 1410. electum fuisse Methonenſis Eccleſiæ Episcopum Fr. Laurentium Venerium, hujusmodi electionis chronica nota emendanda erit ex iis quæ sequuntur.

XX. FR. LAURENTIUS VENERIO.

Vacante Episcopatu Methonenſi per ceſſum vel deceſſum Pauli Episcopi, Senatus Venetus die VII. Auguſti anni 1411. electionem peregit, quæ in publicis regeſtis redacta legitur.

MCCCCXI. Die VII. Aprilis.

„ Inſcripti fecerunt ſe ſcribi ad probam Episcopatus Mothonenſis.

„ 41 ✱ 17 Ven. Vir Fr. Laurentius Venerio qu. Dom. Leonardi Ord. Prædicat.

„ 7 51 Ven. Presbyter Baxilius Pleb. S. Raphaelis de Venetiis.

„ 4 54 Ven. Vir Fr. Marcus a Lectis Ord. Servorum de Venetiis.

„ 6 52 Ven. Vir Presb. Michael Belli de Venetiis S. Pantaleonis.

„ 3 25 Ven. Vir Magiſt. Lazarus de Venetiis Theol. Doctor Ord. Servorum.

„ 27 31 Ven. Presbyter Auguſtinus de Candida Paroch. Cathedralis Mothonenſis electus per Capitulum Mothonenſem, & multum commendatus per Caſtellanum noſtrum, & univerſum populum & Capitulum eundem.

„ 9 48 Ven. Presb. Catharinus de Venetiis Capell. S. Marci.

„ Ven. Vir Fr. Clemens de Renerio qu. Nicolai Prior S. Crucis de Padua.

Approbavit electionem Joannes XXIII. in cujus obedientia erant Veneti, cumque in ea Eccleſia ſediſſet Laurentius annis circiter ſeptemdecim ad Jaderenſem Archiepiscopatum translatus fuit anno 1427. ut addiſcimus ex eo quod ſequitur S. C.

MCCCCXXVII. Die VIII. Novembris.

„ Inſcripti fecerunt ſe ſcribi ad probam Archiepiscopatus Jadræ.

„ 33 39 Ven. D. Albanus Mauroceno Dom. Marci Doctor & Canon. Paduæ.

„ 58 ✱ 14 Ven. D. Laurentius Venerio Episc. Mothoni.

Quum autem Ughellus in Jaderenſibus Tom. I. Ital. Sac. col. 1425. Venetæ edit. ſcribat Laurentium Venerium electum fuiſſe anno 1428. die VII. Februarii id fortasse intelligendum eſt de tempore, quo ejus electio Pontificis auctoritate confirmata fuit.

XXI. FRANCISCUS NOVELLO.

Certum ex irrefragabili documentorum fide comperitque habemus Laurentium Venerio Cathedrali Mothonensem ascendisse anno 1411., ejusque Episcopatus titulo usum fuisse usque ad annum 1427., ut Episcopus enim Mothoni propositus fuit & electus in Comitibus Veneti Senatus Archiepiscopus Jaderensis. Eo tamen temporis intervallo, quod ab anno 1411. ad annum 1427. intercedit, duos alios Episcopos Mothonenses nobis proponit in Italia Sacra Ughellus qui seorsim sunt ad examen evocandi. Primus est Franciscus quem de Francisca esse dicunt Leo Allatius & Ferdinandus Ughellus ex quibus Allatius electum fuisse scribit anno 1415. Idibus (id est die 13. Junii); Ughellus vero translatum esse asserit e Mothonensi ad Polensem Ecclesiam anno 1424., seu, ut habetur in notis marginalibus Venetæ edit. anno 1423. VIII. Kal. Octobris, id est die 24. Septembris. In publicis Cancellariæ Ducalis Veneriarum regestis, quibus, ut reor, major adhibenda est fides, Franciscus non de Francisca, sed Novello nuncupatus, electus Mothonensis nuncupatur, arque eo titulo anno 1419. ad Ecclesiam Archiepiscopalem Jaderensem propositus fuit, sic enim legitur in codice, qui Notatorium XIII. inscribitur.

„ MCCCCXIX. XIII. Februarii.

„ Quod in favorem illius qui remanebit ad Archiepiscopatum Jadræ
 „ facta infrascripta proba possit scribi Summo Pontifici & aliis, qui-
 „ bus videbitur cum illis verbis pertinentibus & necessariis, pro ob-
 „ tentione illius Archiepiscopatus erga illum qui remanebit.

„ Infrascripti fecerunt se scribi ad probam Archiepiscopatus Jadræ.

21 120 R. P. D. *Franciscus Novello* Civis Venetus electus Mothonensis Sanctiss. Dom. Papæ Thesaurarius.

74 67 Ven. N. V. Dom. Bartholomæus de Canali qu. V. N. Joannis Prior S. Antonii de Venetiis.

80 55 Ven. D. Franciscus Maripetro qu. D. Pancratii Abbas SS. Cosmæ & Damiani.

103 36. Rev. P. D. Blaxius de Molino Episc. Polæ requisitus per Nobiles & Communitatem Jadræ prout retulerunt Factores Jadræ.

86 53 Rev. P. D. Fantinus Valareffo qu. Victoris Episc. Parentinus.

88 52 Ven. Fr. Marcus Viaro qu. Nicolai Ord. S. Francisci.

Et admiratione quidem dignum videtur quod vir electus anno 1415. ad Episcopatum dicatur deinde post quatuor annos electus Mothonensis, qua electi voce connotantur Episcopi illi, qui ad aliquam Eccle-

siam destinati nondum consecrationis munus exceperant. Arduum est rerum veritatem eruere ex asperis illis temporibus, quibus Ecclesia Dei saevo schismate lacerabatur, proindeque ad Ecclesias, seu a vero & Apostolico Pontifice, seu ab iis qui se pro Pontifice aliis in partibus gerebant, quandoque duo, quandoque etiam tres Episcopi assumebantur, unde rerum oritur, & personarum inextricabilis confusio. Quidquid autem ex meris conjecturis dici posset, cum pro certo affirmare non aulam, satius est prætermittere.

Alium Methonensis Ecclesiæ Præsulem affert Ughellus in Nucerinis Ital. Sac. Tom. I. Venet. edit. col. 1069. sic scribens: *In aliquibus indicibus Episcoporum Nucerinorum ad me transmissis post Andree excessum reperitur fuisse Nucerinus Episcopus quidam Fr. Jacobus Fulginus ex Ordine Prædicatorum, anno 1411., qui deinde a Martino V. Columna ad Mothonensem Episcopatum translatus dicitur.* Quum autem doctissimus Ughellus Jacobum hunc ex serie Nucerinorum Antistitem expungat, ideo ejus exemplo adhærentes ex numero Mothonensium Episcoporum ejicimus, auctoritati etiam Leonis Allatii fidentes qui ipsum prætermisit.

XII. MARTINUS DE BERNARDINIS.

Plurima fuerunt Ecclesiastica munia in quibus versatus est Martinus de Bernardinis, antequam ad Episcopatum Mothonensem eveheretur: quum enim Presbyter esset in Parochiali Ecclesia S. Mariæ Formosæ Venetiarum, ad regimen Parochiæ S. Hieremiæ circa annum 1398. evocatur, indeque Archidiaconus Castellanae Ecclesiæ, & Plebanus Parochialis Ecclesiæ S. Pantaleonis instituitur. Duplici etiam Canonatu Tarvisinæ & Cenetensis Ecclesiæ decoratus fuit, cumque per turbata illa tempora Monasterium S. Salvatoris Canonicis Regularibus pene ex integro destitueretur, Martinus ipsius Monasterii Prior & Administrator declaratur, indeque ad Justinopolitanam Ecclesiam regendam assumitur anno 1424.

Quadriennio ei præfuit, ac deinde ad Methonensem Ecclesiam translatus fuit, quam dum regeret, sæpe sapius Martini Papæ V. jussu Delegati Apostolici officio functus est. Venetiis enim degens eodem suæ translationis anno 1428. die 27. Novembris sententiam jampridem ab Episcopo Cenetensi latam in favorem Monialium S. Laurentii Venetiarum super Ecclesia Parochiali S. Severi auctoritate Pontificia Executor Apostolicus approbavit. Ab eodem Martino V. iteratis diplomatibus anno insequenti dum adhuc Venetiis commoraretur, Apostolicus Delegatus institutus fuit die XI. Maji, ut privilegia a Vicario Cosmæ, seu (ut vocatur in diplomatibus) Cosmatæ Cardinalis Sanctæ Crucis nuncupati

cupati Monialibus S. Laurentii Venetiarum concessa confirmaret , ac die XXVII. Novembris, ut antiqua jura Monialium earumdem super Paræciam S. Severi approbaret pariter & confirmaret. Sux deinde virtutis merito ad Corcyrensem Archiepiscopalem Sedem anno 1433. ab Eugenio Papa IV. deducitur die 13. Junii ut notat ex Allatio Lequienius, seu verius ante eam diem, ut patet ex mox dicendis.

XXIII. GABRIEL DE GABRIELIS.

Gabriel de Gabriellis Nobilis Venetus anno 1433. die 10. Julii, seu potius mense Maji, ut indicant regesta Camaræ Apostolicæ Episcopus Mothonensis enuntiatur, qui postea anno 1448. XIII. Kal. Junii (idest die 20. Maji) transfertur ad Episcopatum Justinopolitanum . Sedit in Mothonensi usque ad præfatum annum 1448. cui successit Marcus eodem anno die XV. Decembris . Chronica tamen mensis nota emendanda erit ex iis, quæ mox in successore ejus afferuntur.

XXIV. MARCUS CAVOTORTA.

Marcus Cavotorta Nobilis Venetus e Monacho Camaldulensi Episcopus Mothonensis eam Ecclesiam regendam suscepit die III. Junii anno 1448. sic enim de ipso legitur in regestis Vaticanis: III. Non. Junii 1448. *Marcus de Cavotortis Monachus S. Michaelis de Muriano Ordinis Camaldulensis fit Episcopus Mothonensis post translationem Gabrielis Episcopi ad Ecclesiam Justinopolitanam .* Vir hic religiosus dum in sua Camaldulensi Congregatione laudatissime se gereret, anno 1447. die XIV. Aprilis ad Episcopatum Feltrensem propositus fuit in Comitibus Veneti Senatus ut notant regesta Cancellariæ Ducalis, in quibus hæc habentur.

MCCCCXLVII. Die XIV. Aprilis.

„ Infrascripti fecerunt se scribi ad probam Episcopatus Feltrensis.

Omissis aliis

„ Ven. Dom. Marcus Cavotorta qu. Hieronymi Ordinis Camaldulensis.

Quum autem Episcopum Feltrensem Nicolaus Papa V. declarasset Jacobum Zenum Subdiaconum Apostolicum non multo post Justinopolitanum Cives ad vacantis suæ Ecclesiæ regimen postularunt Dominum Marcum Cavotortum ob spectatas virtutes & vitæ integritatem clarissimum, utque voti sui compotes fierent, Senatus Veneti patrocinium ad obtinendam ejus confirmationem implorarunt. Assensere P. C. latoque decreto, ut pro approbatione hujusmodi electionis Romam mitterentur epistolæ statuerunt.

„ MCCCCXLVIII.

„ MCCCCXLVIII. Die XXIII. Aprilis. In Rogatis.
 „ Cum fidelis Communitas nostra Justinopolis humiliter Domino
 „ nostro supplicari fecerit, ut pro confirmatione fienda per Summum
 „ Pontificem de Venerabili Domino Marco Cavorotta electo per ipsam
 „ Communitatem in Episcopum illius Civitatis: Vadit pars quod in
 „ complacentiam ipsius Civitatis attenta virtute & integerrima vita
 „ superscripti Venerabilis Domini Marci auctoritate hujus Consilii scri-
 „ bi possit in Curiam Romanam tam ad Summum Pontificem, quam
 „ ad Reverendissimos Dominos Cardinales, sicut necesse fuerit pro ob-
 „ tinenda confirmatione superscripta.

Elegit Pontifex tamen ad vacantem Justinopolis Episcopatum Gabrie-
 lem de Gabriellis tunc Episcopum Morthonensem: ne autem preces Ve-
 neti Senatus in irritum cedere viderentur, ipsius Gabriellis in sede Mo-
 thonenfi successorem declaravit Marcum Cavorottam superius citati an-
 ni 1448. die XI. Decembris. Triennio inde evoluto exhibitus fuit
 Marcus Cavorotta Episcopus Morthonenfis in Senatu Veneto ad Epi-
 scopatum Vicetinum die X. Junii anno 1451. Ad meliorem postea vi-
 tam transiit circa annum 1459.

XXV. ANGELUS FAXEOLUS sive FASOLUS.

Angelus Faxeolus seu Fasolus Clodiensis ex Episcopatu Catharensi ad
 Morthonensem jussu Pii Papæ II. transfertur die X. Decembris anno
 1459. In Civitate Venetiarum residens anno 1460. die VIII. Maji ab
 eodem Pontifice Pio II. Delegatus Apostolicus instituitur simul cum
 Abbate S. Georgii Majoris, ut in causa cujusdam asserti Vicarii Per-
 perui Ecclesiæ S. Salvatoris inquirerent, ipsumque a tali *pretensio* *Vica-*
riatu amoverent. Ad Feltrensem deinde Episcopatum deducitur anno
 1465., in cujus regimine obiit Romæ anno MXDIII. sepultus in S.
 Marci Basilica.

XXVI. LUDOVICUS LONGUS.

Angelo ad Feltrensem Ecclesiam translato suffectus fuit a Paulo Pa-
 pa II. anno 1466. die IV. Octobris in Episcopatu Methonensi Ludo-
 vicus Longus Nobilis Venetus Ordinis Prædicatorum alumnus. Gregis
 sui regimen subire disulit Ludovicus, siquidem anno 1467. legitur
 Francisci Barotii Episcopi Tarvisini suffraganeus cooperator, & Vica-
 rius in Episcopalibus functionibus. Dum itaque eo suffraganei officio
 Tarvisii fungeretur supremum diem obiit Blasæ de Rubeis Monasterii
 S. Christinæ seu S. Parisii de Tarvisio Abbatissa: quapropter ut novæ
 Præsidis electio solemnitas esset & irreprehensibilis, peracta fuit, ut no-
 tant

tant documenta ejusdem Monasterii, anno superius citato 1467. die XXVI. mensis Decembris coram Reverendo in Christo Patre & Domino Domino Ludovico Longo, Dei & Apostolicę Sedis gratia Episcopo Motbonensi, Galassio de Capitellistę Canonico Pergameno, Reverendissimi in Christo Patris & Domini D. Francisci Barotii U. J. D. eadem gratia Episcopi Tarvisini Vicario, Leonardo de Tberemo Archidiacono Tarvisino Decretorum Doctoribus, & ipsius Reverendiss. Dom. Episcopi Tarvisini, Rev. Patris Domni Marioti Generalis Ordinis Camaldulensium Commissarii, Reformatoris, & Visitatoris Monasterii S. Christinę, sive S. Parisii de Terviso predicti Ordinis prefati reformatoribus & Visitatoribus substitutis. Electa itaque canonice fuit Abbatissa Urfa de Buora de Venetiis, quam deinde die III. subsequeutis Januarii prefatus Dom. Ludovicus Longo Episcopus Motbonensis in Pontificali paratus intra Missarum sollemnia solemniter benedixit. Acris deinde evoluto biennio controversia exarlit inter Ludovicum Episcopum, & superius laudatam Urfam Abbatisiam. Quum enim adhuc Substituti Episcopalis munere fungeretur, duas Sanctimoniales Cisterciensem Ordinem Venetiis professas violenter intra Claustra S. Parisii induxit, & ab eis ibidem solennem excepit votorum professionem. Quum vero Abbatissa neque Moniales vi inductę recipere, neque earum professioni adesse voluissent, indignatus Episcopus ipsam dignitate privatam declaravit. Gravari se ex injusta Ludovici Episcopi lententia dolens Urfā Abbatisia ad superiorem Judicem appellavit. Ad quatuor & ultra menses producta fuerunt in eo negotio diffidia, donec tandem inductę per vim Sanctimoniales ad suum Monasterium Venetiis redierunt. Num Ludovicus postea ad suam Ecclesiam accesserit incompertum: notat tamen Fontana in Theat. Domin. pag. 247. pastorem egregium in suo munere annos 9. vixisse, ac quiescisse in pace anno 1475. Memoratur in publicis Cancellarię Ducalis Venetiarum registis Rev. Pater Dom. Ludovicus Longus Episcopus Motbonensis Ordinis Predicatorum de Observantia ad diem V. Augusti anni 1471., ea nempe die qua ad vacantem Episcopatus Torcellani Sedem in P. C. Comitiis simul cum aliis multis propositus fuit.

XXVII. O R E R V I N.

Fr. Overvin ejusdem Ordinis Predicatorum ad Ecclesiam Motbonensem erectus est a Sixto IV. anno 1476. die 26. Aprilis. Diploma refert Pontificium doctiss. P. Antonius Bremond Tom. 3. Bullarum Ordinis Predicatorum pag. 637. Hunc censet idem R. P. Bremond ibid. esse Episcopum illum Montonensem, quem post Taegium, & Mich. Pio Cavalerius, tacito ejus nomine, ait receptum ad gratias Ordinis sui in Capitulo Generali anno 1508. Verum alius non fuit anonymus iste ab Antonio II. modo recensendo.

XXVIII.

XXVIII. ANDREAS FALCO seu FALCONUS.

Andreas Falco Venetus eo funesto tempore Ecclesiæ Methonensi præerat, quo Bajazethi Turcarum Tyranni exercitus urbem a Venetis egregie defensam misere cœpit: quum enim, ut scribit Petrus Justinianus Hist. Ven. Libro X., ad suppetias oblesæ Civitati deferendas quatuor e Venetis triremibus adnavigassent, Cives militesque relictis murorum custodiis ad excipiendum præsidium præ nimia lætitia portum mareque petierunt. *Eam occasionem callidis hostis nactus, facto repente impetu, urbem magno agmine ascensis mœnibus, quæ defensoribus nuda erant, ingreditur, ac longe lateque Turca victor unumquemque obviam cedit ... interficitur quoque Andreas Falco urbis Episcopus vir Sanctissimus.* Mentionem eximii hujus Antistitis cum laude referunt Joannes Baptista Contareno Hist. Ven. par. II., atque auctor qui memorias Historico-Geographicas Peloponnesi concinnavit pag. 17., compertumque habemus Sacerdotem fortissimum in Civitatis oppugnatione Civium militumque animos tum verbis, tum exemplo roborasse, dum mœnia oblesæ Civitatis Pontificalibus indutus insigniis circuiret, & propugnantium constantiam pro fide & libertate tuenda excitaret. Extat Venetiis in Ecclesia S. Francisci de Vinea sepulchrum Jacobi Falconii hac notatum epigraphæ:

JACOBO FALCONIO
CIVI VENETO
GEORGII FILIO,
QUI OBIIT ANNO SALUTIS MCCCCLXXX.
ANDREAS EPISCOPUS MOTHONENSIS,
ET HIERONYMUS FRATRES PIENTISSIMI
POSUERUNT.

Præfatus hujus nomen, & gloriosum obitum recenset Raphael Volterrani lib. IX. Geographiæ, licet gentilitium agnomen ibidem aliquantulum mutatum legatur, fortasse ex Librarium errore. Dum igitur eruditus scriptor Peloponnesum describit, hæc de Methonenſi expugnatione refert. Hæc urbs annis proximis MD. Septimo Idus Augusti a Turcis post menstruam obſidionem fuit expugnata, oppidanofque ajunt ad unum omnes hostili gladio interemptos. In quibus erat homo doctus Andreas Salcus ejus urbis Præfatus meus quondam ex Andronici schola condiscipulus. Ob amissas Mothonem aliasque Peloponnesi Civitates Veneti Antonium Grimanum classis Præfectum exilio multaverunt, quod injussus ante tempus disceſſerit, quodque in mili-

tum

tum ignaviam non animadvertisset. Hucusque de Episcopis Methonensem Ecclesiam regentibus sub Christiano Principe. Cum autem ii qui sequuntur post occupatam urbem Episcopali ipsius titulo decorati fuerint, Titulares potius, quam residentes Episcopi dicendi sunt. Quamvis autem de hujusmodi Episcopis Catalogum texere non sit presentis instituti, attamen de duobus mentionem ingerere non abs re puto, qui supralaudato Andreæ in Episcopali titulo immediate successerunt.

XXIX. JOSEPH.

Joseph Episcopus Methonenfis anno MID. in solemnitate Paschali Evangelium in Græca lingua inter Pontificiæ Missæ solemnia Romæ decantavit, ut notatum reliquit Joannes Burchardus Argentinensis in suis Cæremoniarum regestis, quæ in Electorali Bavariæ Bibliotheca Monachii asservantur.

XXX. ANTONIUS DE AVILA.

Fr. Antonius de Avila Ord. Predicatorum Cyprius anno 1506. die 9. Martii renuntiatus est a Julio II. Episcopus Methonenfis, cui etiam concessit, ut Pontificalia munia obiret in Ecclesia Nicosiensi in Insula Cypri de licentia hujus Archiepiscopi. Id constat ex Diplomatebus, quæ prefert prefatus R. P. Bremond Tom. 4. Bullar. pag. 279. & 280. Data sunt anno 1505. stylo Bullarum hujus temporis idest 1506. ante diem 25. Martii.

Tunc autem Ecclesiam Methonensem Corinthiensi Metropolitano fuisse subditam liquet ex alio Diplomate eodem die dato, in quo legitur: Quod quæ per hoc Venerabili Fratri nostro Archiepiscopo Corinthiensi, cui præfata Ecclesia (Methonenf.) Metropolitico jure subesse dignoscitur, nullum in posterum præjudicium generetur, &c.

Quamvis Græci ritus Episcopos, qui Methone sederunt, intactos relinquare decreverim, omnes enim antiquitatis fontes exhausti accurate eruditissimus Lequienius; attamen cum alibi in Ecclesiis scilicet Venetis Illustr. Tom. XI. Episcopum Felicium Methonensem memoraverim, cujus nulla est in Oriente Christiano mentio, libet hic quoque iterato eum exhibere. In antiquo Breviario ad usum Monialium S. Laurentii Venetiarum, vita & passio legitur S. Barbari Martyris, qui sub Juliano Apostata passus est, ac ejus corpus a Felicio Episcopo Methone sepultum fuisse asseritur. Num ipso passionis tempore hoc egerit, vel diu post sacrum corpus Methonem transfulerit, quocumque deficiente documento incertum est.

Series Episcoporum Civitatis Methoni sub Archiepiscopatu Patratensi.

Enuntiati a Lequienio.

Prætermissi a Lequienio.

II. Jo.

I. Sanctus Leo Bembo.

III. N.

IV. Landulphus.

V. Leonardus.

VI. Petrus I.

VII. Petrus II.

VIII. Angelus.

IX. Ægidius.

X. Jacobus.

XI. Matthæus.

XII. Nicolaus.

XIII. Georgius I.

XIV. Georgius II. da Molino.

XV. Ursus Delphino.

XVI. Thomas juxta Lequenium,
sed verius Franciscus Fale-
tro.

XVII. Ludovicus Mauroceno.

XVIII. Antonius Corratio.

XIX. Paulus de Joanne.

XX. Laurentius Vencio.

XXI. Franciscus.

Jacobus non reponendus in
serie.

XXII. Martinus de Bernardinis.

XXIII. Gabriel de Gabrielis.

XXIV. Marcus Cavorotta.

XXV. Angelus Faxeo.

XXVI. Ludovicus Longus.

XXVII. Orervin.

XXVIII. Andreas Falconius.

XXIX. Joseph.

XXX. Antonius.

Corone Urbs Peloponnesi in Messenia Straboni, & Plinio, olim Colonia Thebanorum in ora sinus Messeniaci, Coron dicta a recentioribus, sita est sub Thematia monte, cum portu capaci & tuto inter Methonem, a qua distat 12. milliariibus ad ortum estium. Hujus urbis meminit Stephanus Byzantius. Secunda (Coronee nominis) urbs Peloponnesi inter Sycionem & Corinthum. Ad quem locum observat Thomas de Pinedo pag. 379. nota 74. hanc Coroneam dici Messeniacam a Strabone lib. IX. (pag. 411. Edit. Casaub.) ut eum a Coronea Bctica secerneret; & quamvis hęc secunda Coronea Peloponneso assignetur a Stephano, esse nihilominus unam & eandem urbem, quia auctores Peloponnesum & Messeniam, quas Acbaia comprehendebat sepius confundunt; seu ut verius dicatur, quia Messenia Provincia est in Peloponneso. In ora Messenię Coronem & Methonem collocat Raphael Volaterranus Geogr. lib. VIII. qui in eodem libro de Thessalia agens Coroneas urbes quinque fuisse sic scribit: Coronea parum a sinu Pelasgico distans in Phthiotide sita. Quinque traduntur. Prima Bęotię. Deinde Messenię. Tertia hęc (Thessalię). Quarta Cypri est, & apud Ambracium arx. De Corone ita Messeniaca, seu Peloponnesiaca agendum est, cujus nonnullos Episcopos Coroneę Bęotice aliquando attribuit Wadinghus. Hanc urbem Venetis eripuit Bajazethes II. anno 1500., & Turcis Carolus V. Imperator anno 1532., qui eam illis dimisit anno 1534. Recuperarunt Veneti anno 1685. iterumque sub jugo Turcico decidit anno 1715.

EPISCOPI CORONENSES.

In instrumento fęderis, quod anno 1125. pepigerunt apud Achon Balduinus Rex Jerusalem, & Dominicus Michael Dux Venetiarum pro defensione Terrę Sanctę legitur (apud Dandulum in Rerum Italicarum collectione, & apud Luning in Codice Diplom.) subscriptus inter testes Enfredus Episcopus de Torone, cujus nomen diverse notatum visitur in aliquibus ejusdem documenti Mss. exemplaribus Gufredus de Corone. Num ex hac conjectura liceat Pręsulem hunc Coronensibus adnumerare, eruditorum arbitrio relinquo. Nisi clariora suppetant documenta ipsum in serie apponere non ausim.

I. N.

Anno 1210. electo Coronensi Episcopo duas Epistolas scripsit Innocentius III. scilicet 23. & 24. lib. 13. datas Laterani XI. Kal. Aprilis (idest die 21. Martii) anno 13. tom. 2. edit. Baluz. pag. 420. col. 2. & 421. col. 1. Posterioris titulus est: Patracensi Archiepiscopo, & Episcopo Morbonensi & Coronensi electo. Hęc Lequienius qui se Episcopi hujus

nomen ignorare fatetur. Jacobus Zabarella auctor, cujus eruditioni minimum fideum est, in opusculo quod de origine Familiae Zeno concinnavit titulo apposito *Trasea Peto*, Raphaellem Zeno Episcopum Coronensem exhibet, inter annos 1200. & 1240. filiumque esse asserit Marini Zeno primum Classis Venetæ Imperatoris, mox Prætoris Constantinopolitani, cujus nomen celebre est in Venetorum Historiis. Ex hujus scriptoris unica auctoritate Raphaellem hunc asserit Coronensem Episcopum in serie Præsulum, qui eam administrarunt Ecclesiam inferere non ausim. Ad hunc Episcopum, si usque ad Honorii Papæ III. vitam produxit, alioquin ad ipsius in Episcopatu Coronensi successorem spectat ejusdem Pontificis Diploma (citatum etiam superius in Mothonensibus) datum *V. Idus Martii* anno Pontificatus VI. (Christi nempe anno 1222. die XI. Martii) cujus auctoritate approbavit unionem medietatis Ecclesiæ Christianæ, quæ Græcorum tempore Archiepiscopatus extitit, & unionem Ecclesiæ Viligurdensis, quæ, sicut dicitur, Græcorum tempore Episcopatus extitit, factas Ecclesiæ Coronensi & alternis medietatis Ecclesiæ Christianæ factam Ecclesiæ Mothonensi, quæ uniones factæ fuerant ab J. (Joanne) Card. S. Prædix Apostolico Legato. Aliam deinde Coronensi Episcopo epistolam dedit ipse Pontifex, quæ superius in Methonensibus relatæ leguntur. Coronensi autem Episcopo per Apostolica mandata commisit die X. Junii anno sui Pontificatus VIII. Christi videlicet anno MCCXXVI., ut procederet ad executionem sententiæ latæ contra Archiepiscopum Patracentem, cujus causam ipse Pontifex olim commiserat prius *Archiepiscopo Corinthienfi*, tunc *Episcopo Coronensi*, (ex qua verborum expressione jure dubitandum uni ne an duobus diversis Episcopis datæ fuerint enuntiatae Honorii Papæ epistolæ) & deinde Coronensi & Mothonensi Decanis : Quoniam vero in Apostolicis documentis Episcopi suppresso nomine personæ enuntiantur, difficile erit præcise statuere ad unum ne, an ad plures datæ fuerint, tum superius recensitæ epistolæ, tum eæ, quas enuntiamus a Gregorio Papa IX. Episcopo Coronensi scriptas. Prima data fuit die X. Octobris anno Pontificatus sui V., Christi videlicet MCCXXXI., Patracenti Archiepiscopo & Coronensi, & Argolicensi Episcopis, quibus commissum legitur, ut electum Corinthiensem Episcopali consecratione insignirent. Secunda autem Coronensi & Helenensi Episcopis, quamdam causam dirimendam commisit, quæ inter Episcopum Helenensem & Fratres Hospitalis Andrevillæ (quæ urbs Peloponnesi erat sub Patracenti Metropolitano) exorta fuerat.

II. N.

Diversus profecto ab illo, cujus superius documenta dedimus, censeretur Episcopus Coronensis, de quo agit in suo Diplomate die XXIII. Martii anno sui Pontificatus XIII. Christi scilicet MCCXXXIX. Gregorius Papa IX., qui litem inter *Mothonensem & Coronensem Episcopos super Casali de Scarmingis* ortam occasione superius enuntiata *unio- nis Ecclesie de Christiana facte a laudato J. Cardinali S. Priscæ Legato Apostolico* diremit. Ejusdem mensis die XXXI. idem Gregorius Pontifex Episcopum Coronensem admonuit, *ne de suis Casalibus in Diocesi Mothonensi sitis Decimas solvere recusaret Episcopo Mothonensi*. Ad hunc Episcopum probabiliter spectare videntur etiam Innocentii IV. litteræ ad Electum Gradensem, (erat is Laurentius anno præcedenti electus Patriarcha Gradenfis) die V. Junii Pontificatus sui anno IX. Christi videlicet MCCLII. datæ, quibus ei mandavit, ut Venetos moneret, *ne Episcopum Coronensem prohiberent a residentia in sua Ecclesia Cathedrali, quæ erat in Castro ipso constructa*.

III. G.

Initialem litteram nominis quo vocabatur Episcopus Coronensem Ecclesiam ante annum MCCLII. administrans ex Innocentii IV. Summi Pontificis Diplomate haurimus, qui anno Pontificatus sui IX. die XXVII. Maji mandavit ut Ecclesiæ Coronensi restituerentur quadam Casalia a Capitulo Coronensi usurpata & detenta post obitum G. (for- tasse Gerardi vel Guilielmi) Episcopi Coronensis.

IV. N.

De G Episcopi Coronensis successore nec ipsa initialis littera nobis innotescit, quamvis (ut probabiliter autumandum est) ad ejus favorem emanatum fuerit enuntiatum Innocentii IV. diploma. Ad anoni- mum hunc Episcopum probabiliter spectare videntur duæ ejusdem Pontificis Epistolæ, quarum prima data die II. Junii anno MCCLII.... Coronensi Episcopo facultatem concedit *conferendi unam ex prebendis Ecclesie suæ uni ex suis Clericis*; altera vero, quæ signata fuit die VI. ejusdem mensis ipsum Episcopum Coronensem dispensat *a residentia, ita ut extra Ecclesiam commorari possit durante infirmitate corporis*. Num etiam ad ipsum pertineant ea, quæ deinde refert Lequienius num. II. in Coronensibus, divinare non valeo, siquidem is qui Ecclesiæ Coronensi præerat anno 1252. potuit vitam producere usque ad annum 1263.

Hæc

Hæc sunt Lequienii verba: Urbanus IV. pro erigendo Balduini II. Imperiali solio, & iuvandis reliquis Principibus Latinis in Oriente adhibe dominantibus Episcopum Coronensem, ceterosque earum regionum Præsules scriptis litteris graviter hortatus est anno 1263. ut ad commune arcendum periculum communes opes impenderent, Villelmoque Villarduiuo Achaïæ Principi a Michaele Palæologo laceffito ad contrabendas copias auxilium ferrent. Hæc narrat Raynaldus ad eum annum num. 21. Anno sequenti 1264. Coronensi, qui probabiliter idem erat, & Argolicensi Episcopis provinciam demandavit Urbanus contrabendi exercitus Crucesignatorum pro recuperando Imperio Constantinopolitano. Idem Raynaldus ad hunc annum num. 57.

V. HAYMO.

Wadingbus tom. 2. ad annum 1278. num. 33. refert Nicolaum III. Epistola data eo anno 1278. die 18. Augusti mandasse Episcopo Olenensi, Priori Prædicatorum & Guardiano Minorum de Clarentia ejusdem Diocesis Olenensis, ut Haymonem Episcopum Lacedæmonie in Peloponneso a Grecis occupatæ ad Ecclesiam Coronensem etiam in Peloponneso, & Messenie tractu sitam a Capitularibus postulatum in eadem, auctoritate Apostolica admitti, & a prioris Ecclesiæ vinculo absolvi curaret. Coronensi deinde (fortasse ipsi Haymoni) & Olenensi Episcopis Nicolaus Papa IV. die XXVI. Junii anno MCCXCI. mandavit, ut fructus beneficiorum vacantium in Diocesi Patracensi, auctoritate Apostolica, ad triennium attribuant & assignent Archiepiscopo Patracensi. Die autem prima subsequentis Septembris idem Pontifex Episcopo & Thesaurario Coronensibus mandavit, ut Joannem de Trebis in possessionem Decanatus Coronensis immitterent.

VI. TOMASIVS.

Tomasius Coronensis Episcopus innotescit ex quodam Diplomate quo multi Episcopi Anagnæ commorantes anno Domini MCCIC. mense Junii Bonifacii Papæ VIII. anno V. Ecclesiam S. Fidelis Monasterii de Puppio Aretinæ Diocesis spiritualibus Indulgentiis decorarunt. Documentum, in quo nominatim expressi leguntur Ægidius Patriarcha Gradenfis, Laudonus Nolanus, Nicolaus Copritanus, Nicolaus Jemenfis, Stephanus Oppidenfis, Landolphus Brixinenfis, TOMASIVS CORONENSIS, Frater Thomas Salvinensis, Frater Jacobus Chalcedonenfis, Pascasius Conchenfis, Frater Nicolaus Turibulensis, & Frater Maurus Amelienfis Episcopi, vulgatum visitur a V. C. Joanne Lancio in libro cui titulus *Delizie eruditorem Florentie* editum anno 1739.

Exhi-

Exhibitus fuit superius *Joannes de Trebis* in Decanatu Coronensi a Nicolao Papa IV. institutus, eo autem cedente vel decedente Decanatum ipsum obtinuit *Joannes Bruni*, cui in Romana Curia defuncto successorem dedit Bonifacius Papa VIII. *Stephanum quondam Beraldi de Trebi nepotem Leonardi Episcopi Albanensis* die V. Februarii anno Christi MCCC. Tomafius hic, si vitam usque ad annum 1307. produxit, Episcopus ille est, quem *Clemens V. per litteras datas Pistori die XII. Augusti* ejusdem anni ad Concilium Viennense vocavit; Coronensis enim Episcopus inter alios legitur Tom. XI. Concil. Labbe par. 2. col. 1547. E. In eodem modo Archiepiscopo Patracensi & Episcopis &c. mandamus, quatenus vos Fratres Archiepiscopo, ac Motbonensis & Coronensis Episcopi &c. Datis deinde ad eundem Tomafium Coronensem Episcopum Apostolicis litteris IV. Nonas Maji Pontificatus sui anno IV. i. pfe Clemens V. commisit, ut pallium assignaret & traderet Rainerio electo Archiepiscopo Patracensi.

VII. BONIFACIUS.

Bonifacius cujus nomen ex Epistola ipsius ad Petrum Gradonicum Ducem Venetiarum data addiscitur ex Donoratica familia apud Thufcos apprimè nobili natus est, & Prædicatorum Ordini nomen dedit. Ex loco, quo epistolam scripsit, & in quo deinde mortuus est, non absque ratione conjicimus Pisas Civitatem Etruriæ patriam habuisse. *Primum Sagonensis Episcopus sub Pisana Metropoli creatus est a Bonifacio VIII. anno 1297.* deinde ad Chironensem Ecclesiam in Insula Cretensi transiit anno 1306., denique Coronensem administravit circa annum 1320. simulque commendatam habuit Ecclesiam S. Petri in vincula Pisanam. Quum autem ex authenticis Vaticani Archivi documentis habeamus ad annum 1326. Marinum in Ecclesia Coronensi Conrado Episcopo defuncto successorem datum fuisse, & Bonifacius (ut nos instrunt regesta Cænobii Pisani Ord. Prædicat.) obierit circa annum 1333., primum est credere, Bonifacium ipsum Episcopatu cessisse, ac quietæ vitæ desiderio ad Pisanum Conventum se reduxisse, ubi supremum diem mortalitatis explevit.

VIII. CONRADUS.

Conradi Episcopi nomen nobis innotescit ex regestis Joannis Papæ XXII., qui die XVII. Decembris anno 1324. defuncto Conrado Episcopo Coronensi in Civitate Bononiæ, reservata dicta Ecclesia dispositioni Apostolicæ eandem contulit Marino Canonico Ragusino.

IX. MARINUS.

Marinus e Canonicatu Ragusino ad Episcopatum Coronensem, (uti diximus) assumptus fuit a Joanne Papa XXII. die XVII. Decembris, qua item die datis Apostolicis litteris Archiepiscopo Patracensi, Joanni Principi Achajæ, atque Joanni Superantio Duci Venetiarum provisionem dictæ Ecclesiæ significavit. Romam itaque consecrationem accepturus accessit, ubi die XXVIII. Januarii anno MCCCXXV. *obligavit se, & promisit solvere florenos auri DCL.*, ad quos dicta Ecclesia taxata reperiiebatur, ut patet ex regestis Cameræ Apostolicæ. Quum autem non diu post Episcopalem consecrationem a Guillelmo Episcopo Sabinenfi suscepisset, Apostolico supradicti Pontificis Diplomate e Curia dimissus fuit die XVII. Maji anno MCCCXXV.

Venetis degens anno MCCCXXVI. intrante mense Maji Indict. IX. Confratribus Sodalitii S. Mariæ de Valle Viridi de Misericordia nuncupatis se se *ad laudem B. Mariæ Virginis Venetiis processionaliter verberantibus XL. dies de injunctis pœnitentiis relaxavit. Cessit vel decessit circa annum MCCCXXX.*

X. ALBERTINUS.

Vacanti per obitum Marini Episcopi Ecclesiæ Coronensi Joannes Papa XXII. præfecit die I. Octobris anno MCCCXXX. Albertinum Abbatem S. Prosperi Regienfis, qui deinde die XV. Februarii anni insequentis MCCCXXXI. obligavit se ad solutionem taxæ, ad quam sua Ecclesia tenebatur, ut referunt Cameræ Apostolicæ regesta, in quibus apposito Fratris titulo enuntiatur, eo quia Monastico S. Benedicti instituto nomen dedisset. Episcopalem igitur consecrationem accepturus ab eodem Pontifice obtinuit die XXIII. Martii, insequentis, ut a quocumque Catholico Antistite consecrari posset, absque tamen juris Metropolitici Archiepiscopi Patracensis præjudicio. Brevi Episcopus fuit, Ecclesiam enim suam moriens dimisit anno MCCCXXXII.

XI. ALVARUS.

Sede Coronensi vacante per obitum Albertini ad illam promovit Joannes XXII. anno 1332. die XVI. Junii Alvarum Pelagium Minoritam celeberrimum Hispanum Romanæ Ecclesiæ pœnitentiarium; qui præfati Joannis Papæ partes adversus Petrum Corbarium Antipapam strenue tutatus erat, librique Planctus Ecclesiæ extitit auctor. Elegerant quidem Canonici Coronenses Franciscum de Luca Patracensem Canonicum, sed hanc electionem

tionem ratam non habuit Pontifex, ac pro illo Alvarum renuntiavit. Is vero anno sequenti 1333. transit ad Ecclesiam Sylvensem in Algarbiis Lusitanorum. Alvari meminere Raynaldus & Wadingbus ad annum 1332. prior num. 30. posterior Tom. 3. num. 7. pag. 392., qui etiam in Reg. Pontif. pag. 222. & 223. Diploma Joannis profert, eumque subdit in eundem modum scripsisse Archiepiscopo Patracensi (utique Metropolitano), & Joanni Principi Achajæ.

XII. A N D R E A .

Andreas Episcopi Coronensis, qui Fratris titulo nuncupatur, mentionem habent Apostolicæ Cameræ, regesta in quibus legitur, quod Frater Andreas Episcopus Coronensis die X. Decembris anno MCCCXXXIII. obligavit se ad solutionem taxæ. Cui regulari instituto nomen dederit, & quando Episcopatum, vel morte, vel cessione dimiserit, prorsus incompertum est. Ex irrefragabili fide Regestuum Cameræ Apostolicæ quum certum habeamus Fr. Andream ultimo mense anni MCCCXXXIII. suscepisse Episcopatum Coronensem, ipsum statuere debemus Alvari successorem, proindeque ad alia posteriora tempora retrahendus Israel, quem Lequienius scribit Alvaro probabiliter successisse in sede Coronensi anno 1333.

XIII. I S R A E L .

Fr. Israel (de quo nulla mentio in regestis Cameræ Apostolicæ) Ordinis Prædic. quem post Michaellem Pio par. 2. lib. 3. col. 180. Cava-
lerius tom. 1. p. 131. num. 148. huic Ecclesiæ præfuisse asserit : ajunt quidem id contigisse circa annum 1347., verum quia anno 1346. Joannes qui sequitur jam eum exceperat, dicendum omnino Israellem sedisse intra annos 1333. & 1346. Is subinde Episcopus ille Coronensis fuit, cui ut & Olenensi injunxit Benedictus XII. anno 1337. die XVI. Septembris teste Raynaldo ad eum annum num. 34. ut objecta censurarum religione Bertrandum e Baucio Præfectum, qui urbem Patracensem obsidebat, a cæptis detererent, & ad Oppida, si que Patracensi Ecclesiæ eripuisset, restituenda compellerent.

XIV. J O A N N E S .

Joannes electus Episcopus Coronensis memoratur in regestis taxarum Cameræ Apostolicæ ad diem IV. Septembris anni MCCCXLVI.; Pro-
tuenſe in Armenia fidei studio Clemens VI. Antonium Minoritam Episcopum Cajetanum, & Joannem electum Coronensem in eas regiones legavit

anno 1346. Litteras ejus datas *Avenione* die 30. Novembris referunt Raynaldus & Wadingbus, ille num. 67. iste Tom. 8. num. 2. pag. 533. & 534. Ad *Pisanam Ecclesiam* translatus est Joannes anno 1349. die 24. Junii ex Ughello tom. 3. Ital. sac. col. 545. num. 58. vet. edit. Obiit tandem *Pisis* anno 1363.

XV. PHILIPPUS DE LANZANO.

Philippus electus *Coronensis* Episcopus promisit solutionem suæ taxæ die IV. Augusti anno MCCCXLVIII., ex quo quidem promissionis regesto in Apostolica Camera adhuc extante corrigenda venit chronica nota in Ital. Sac. Tom. IX. col. 79. num. 24. ubi Ughel. asserit *vacanti Ecclesie Coronensi*, (id etiam scribit Lequienius) per Joannis translationem prescriptum esse a Clemente VI. Philippum de Lanzano Canonicum *Rheginensem* anno 1349. die X. Julii, qui postea transit ad Ecclesiam *Hydrunti*.

XVI. JOANNES RAOLECUS.

Philippo translato ad Ecclesiam *Hydruntinam* in regno *Neapolitano* substitutus fuit a Clemente VI. anno 1351. die XX. Maji Fr. Joannes Raolecus Minorita. Ita etiam Wadingbus tom. 4. ad eum annum num. 42. pag. 22. & in Reg. Pont. pag. 7. & 8. In regestis autem Camerae Apostolicæ legitur, quod die IX. Junii ejusdem anni 1351. promiserit solutionem taxæ.

XVII. FRANCISCUS DE USNAGO.

Franciscus de Ufnago *Coronensis* Episcopus memoratur ad supracitatum annum 1351. in codicibus Anonymi, ex quibus ejus nomen extraxit Joannes Baptista Leonarducci Sacerdos Venetus, antiquarum rerum patriæ suæ accuratus collector, extantque ejus excerpta in Bibliotheca Veneta S. Mariæ Salutis Congregationis Cleric. Regul. de Somafcha. Nomen ipsius Francisci Ufnago Episcopi *Coronensis* invenitur etiam inter schedas Clar. Viri Apostoli Zeno. Num eo anno 1351. Episcopatum obtinuerit, vel antea factus Episcopus ad eum annum in citatis regestis memoretur, in gravi rerum obscuritate pro certo asserere nequeo. Familia Ufnago nobilis fuit inter Venetos.

XVIII. LUDOVICUS TURRIANUS.

Ludovicus Turrianus ut tradit Ughel. Tom. V. col. 120. vet. edit. Mediolanensis patria die VI. Junii MGCCLVII. promisit Camera Apostolica solutionem suae taxae. Ex Episcopo Coronensi ad sedem Aquilejensem migravit anno 1358. VI. Idus, idest die 10. Martii. Ex reg. Vatic. Epist. 18. fol. 28. Anno VII. (ex quo anno VII. colligitur hunc fuisse 1359. fortassis quoque legendum Maji, ut in Diplomate quod profert Daniel a Virgine Maria, non Martii. Obiit anno 1364. ante Mensem Septembris.

XIX. SANCTUS PETRUS THOMAS.

Supralaudatus Daniel a Virgine Maria tom. 2. Spec. Carmel. p. 218. num. 776. exhibet Diploma, quo Innocentius VI. promovit B. Petrum Thomae sive Thomastum (verius Petrum Thomam) Carmelitam Episcopum Paetensem ad Ecclesiam Coronensem translatum Ludovico ex ea sede ad Aquilejensem anno 1359. die 10. Maji. De Petro Thoma agit Lequeinius tum inter Patriarchas Constantinopolitanos col. 820. E. tum inter Cretenses Archiepiscopos col. 910. B C. Iterata de Sancto Petro Thoma mentio agitur apud Raynaldum in Annalibus, & de eo disseritur in Ecclesiis Ven. Illustratis; & in Creta Sacra ut ex Indicibus facile est colligere.

XX. GEORGIUS DE MOLINO.

Georgius de Molino anno 1363. teste Marino Sanuto in Chronico Tom. XXII. Rerum Italic. Ecclesiae Coronensi praerat, ex cujus Historici auctoritate dicendum est ad Coronensem Sedem per translationem Sancti Petri Thomae vacantem translatum fuisse a Methonenfi Episcopatu, quem tunc administrabat. Meminit (ut superius diximus in Methonensibus) Georgii Episcopi Coronensis Laurentius de Monacis in suo laudato Chronaco asserens, quod anno 1363. Cretam appulso rebelles Coloniam ad fidem redire hortatus esset, cujus rei gratia habitus a rebellibus ut suspectus carcerationem aliquandiu sustinuit. Brevis eam Ecclesiam administravit ut ex mox asserendo documento instruimur.

XXI. THEOBALDUS.

Theobaldus Episcopus Coronensis ab Ughello in Ital. Sac. Tom. V. in Caprulensibus dicitur translatus ad Episcopatum Caprularum Nonis

Novembris anno 1365. Episcopum Coronensem, & ex Minorum familia assumptum addiscimus ex S. C. quo ad Episcopatum Caprularum delectus fuit.

„ MCCCLXV. Die IX. Septembris in Rogatis.

„ Infrascripti approbati fuerunt pro Episcopatu Caprularum.

„ 62 * 11 Fr. Theobaldus Ordinis Minor. Episc. Coronensis & hic est postulatus.

„ 10 62 Fr. Lucas Episcopus Cardicensis Ord. Servorum.

„ 23 44 Fr. Nicolaus Sorbolo Episc. Scarpatenfis Ord. Carmelitarum.

„ 32 34 Fr. Nicolaus Foscarenus Episc. Foliæ Novæ. Omnes Veneti.

XXII. PAULUS FOSCARUS.

Ad Episcopatum Caprulensem deducto Fratre Theobaldo Senatus Venetus litteras scribi iussit ad Urbanum V. Pontificem Maximum, ut Paulus Foscarius J. U. D. Ecclesiæ Coronensi proficeretur. Hæ sunt.

„ 1366. 10. Aprilis. In Rogatis. Quod in favorem Ven. viri Dom.

„ Pauli Foscari J. U. D. scribi possint litteræ Dom. Papæ & Cardinalibus & aliis quibus videbitur, ut præficiatur in Episcopatum Coronensem præfentialiter vacantem.

Parociam Venetam S. Pantaleonis prius susceperat administrandam Paulus Foscarius, in qua paucis diebus stetit ad Episcopatum Coronensem promotus & assumptus. Ex eo deinde anno insequenti 1367. die II. Martii Senatorum suffragiis evocantibus ad patriam Castellana Ecclesiæ sedem evocatur, de quo plura in Venetis Ecclesiis Illustratis.

XXIII. PETRUS CORNELIO.

Successit deinde Petrus Cornelio seu (ut vocant Veneti) *Corner*, Ordinis Minorum anno 1367. die XIV. Aprilis in Episcopatu Coronensi, cui tamen non omni vitæ suæ cursu præfuit, siquidem ut ex mox afferendis documentis compertum est, anno 1387. in Cathedra Coronensi sedebat Marcus Justinianus, vivente adhuc Petro, qui anno 1408. ad Archiepiscopatum Cretensem nominatus fuit mense Aprilis his verbis: Dom. Petrus Cornario Ordinis Fratrum Minorum, Episcopus Coroni. Ex quibus simul collatis argui potest Petrum ante annum 1387. Episcopatum dimisisse.

Hæret anceps Lequienius, an duo, quos ultimo recensuimus, Præsules Coronem in Peloponneso, an Coroneam in Bæotia administraverint, sed dubium omne amolliuntur regeſta publica Cancellariæ Ducalis

his Venetiarum, ex quibus constat, & Paulum Foscari, & Petrum Cornelio Ecclesiam Coronensem in Peloponneso rexisse.

XXIV. MARCUS JUSTINIANO.

Marcus Justiniano Nicolai D. Marci Procuratoris filius anno 1385. die III. Januarii exhibitus fuit ad Patriarchatum Gradensem his insignitus titulis: Venerabilis Vir Dominus Marcus Justiniano qu. Dom. Nicolai Procuratoris Vicarius Dom. Episcopi Castellani peritissimus in jure Canonico. Anno insequenti MCCCLXXXVI. electus fuit ad Sedem Coronensem, ejusque nomen in publicis registis notatum visitur inter eos, qui se fecerunt scribi ad probam Archiepiscopatus Cretensis anno 1387. die XXVI. Martii hoc modo: Reverendus in Christo Pater Dominus Marcus Justiniano qu. Dom. Nicolai Procuratoris Episcopus Coronensis. Suffragiis itaque Senatorum adlectus ab Urbano VI. ad Ecclesiam Cretensem translatus fuit.

XXV. ANTONIUS DELPHINO.

Antonius Delphinus Donati filius Patritius Venetus pro obtinendo Patriarchatu Constantinopolitano iteratas a Senatu Veneto ad Summum Pontificem obtinuit litteras, ut patet ex sequenti S. C.

„ MCCCLXXXIX. die XXVII. Maji. Cum Patriarchatus Constantinopolitanus, qui habet etiam gubernare Ecclesiam Nigropontensem diu vacaverit, & cum auctoritate Consilii Rogatorum scriptum pluries fuerit SS. Domino Papæ, & Dominis Cardinalibus pro Venerabili viro Domino Anthonio Delphino qu. Donati pro dicto Patriarchatu, & nihil hucusque factum sit, & Ecclesia Nigropontensis pro tam longa vacatione portet defectum: Vadit pars quod replacentur litteræ in favorem Domini Anthonii Delphino cum ista additione videlicet: Quod quando finaliter non videatur Domino Papæ de promovendo ipsum Dominum Anthonium ad dictum Patriarchatum dignetur ipsum conferre alicui Venero nostro.

Patriarchatum Constantinopolitanum, renuente Pontifice, minime obtinuit Antonius, attamen non diu post ad Ecclesiam Coronensem adlectus fuit, cujus Episcopatus titulo insignitus legitur inter eos qui anno 1392. Indiæ. XV. die 29. Martii scripti fuerunt ad probam Episcopatus Castellani, sic enim propositus fuit Reverendus Pater Dominus Anthonius Delphino qu. Donati electus Coronensis licentiatius in jure Civili.

XXVI. ANGELUS CORRARIO.

Circa hæc tempora Episcopatus Coronensis deductus fuit in commendam illumque Administratoris titulo obtinuit anno MCCCVC. Angelus Corario, qui ex Episcopatu Castellano translatus fuerat ad Patriarchatum Constantinopolitanum, quapropter die XX. Aprilis ejusdem anni se soluturum despondit Cameræ Apostolicæ taxam debitam pro Ecclesia Coronensi, cujus institutus fuerat Administrator. Quum autem factus postea Cardinalis ad supremum Pontificatus apicem sub nomine Gregorii XII. assumptus fuisset, gravem Ecclesiæ Coronensis paupertatem, quam agnoverat, miseratus ipsam ab onere solutionis Apostolico arario debitæ paterno affectu liberavit. Id addicimus ex ipsius Gregorii Pontificio Diplomate.

GREGORIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Coronensis Ecclesiæ, cujus regimini, dum in minoribus versaremur, ex Apostolica commendatione præsumimus, paupertati nobis notissime paterno compatientes affectu, ad ejus onera sublevanda libenter brachium Apostolicæ liberalitatis extendimus, ut Romane Ecclesiæ, cujus devotissima filia est, benignitatem & gratiam in suis necessitatibus sortiatur. Ut igitur Apostolicæ munificentie sentiat largitatem, omne debitum, ad quod nobis & Apostolicæ Cameræ, seu Collegio Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, vel nostris & eorum Officialibus, & Familiaribus pro communibus, & quibuscumque minutis servitiis ex promotionibus Episcoporum, qui ibidem præteritis temporibus præfuerunt, seu alias eadem Ecclesia obligatus, ipsi Coronensi Ecclesiæ gratiose remittimus, & de Apostolica benignitate donamus, ipsam Ecclesiam & Episcopos, de quibus in futurum provideri contingat, de prædictis præteritis communibus, & minutis servitiis tenore presentium absolventes, quietantes, & perpetuo liberantes. Nul- li ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ remissionis, donationis, absolutionis, quietationis, & liberationis infringere, vel eis ausu temerario contraire. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum IV. Idus Julii Pontificatus nostri anno primo.

L. De Aretio.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

Jo. de Montepolitano.

XXVII.

XXVII. BARTHOLOMÆUS DOMINICI.

Bartholomæus Dominici de Senis Ord. Prædic. Coronensis Episcopus renuntiatus est circa annum 1413. Obiit Arimini anno 1417. die III. Julii. Ejus meminere Fontana Theatr. Dominic. pag. 179. & 180. tit. 203. & R. P. Bremond. tom. 2. Bullar. pag. 530.

XXVIII. JACOBUS CIERA.

Jacobus ex illustri familia Ciera Venetiis natus Paræciam primum S. Joannis Chrylostomi Venetiarum administravit, quo tempore cum Cancellarius esset Aulae Ducis Venetiarum ad Canonicatum Ducalis Basilicæ promotus fuit. Episcopatum deinde Coronensem obtinuit; ejusque mentionem profert codex Ms. in Bibliotheca Monachorum Cassinensium S. Georgii Majoris Venetiarum asservatus, cujus hæc sunt prima verba: *In nomine Domini. Incipit Dominicale eximii Doctoris Fratris Philippi de Monte sup. gloriose Matris Mariæ & omnium Sanctorum per Fratrem Bernardum de Diviasio gratia Dei & Sedis Apostolicæ Episcopus Balacensis exercens Vicariatum officii Ecclesiæ Coronensis per Reverendissimum Dominum Jacobum Ciera de Venetiis eadem gratia Episcopum Coronensem die XV. Decembris 1432. In Corono. Incipit deinde codex: Colligebat spicas post terga: desinit autem Anno D. N. 1433. die XVI. Mensis Martii.* Venetiis degens gravi morbo correptus fuit, jamque instante morte bonorum suorum proventus in extrema testamenti dispositione ita partitus est, ut ex tribus partibus una assignaretur in reparationem Ecclesiæ Coronensis, alia in celebrationem, & augmentum Divini cultus, tertia denique in redemptionem villicorum ipsius Ecclesiæ captivorum. Quum autem anno MD. Civitas & Ecclesiæ Coronensis ad manus Infidelium devenissent, redditus ex bonis ipsius Jacobi Episcopi provenientes, variis ordinationibus, prout temporum exigebant circumstantiæ, & inferius dicitur, assignati fuerunt. Sepultus fuit Jacobus Ciera Episcopus in marmoreo sepulchro anaglyptici operis, temporum postea injuriis graviter attrito quod in pariete primi Claustrii Sanctorum Joannis & Pauli Venetiarum adhuc visitur his circumdatum verbis: *Sepultura Reverendissimi Domini Jacobi Ciera Episcopi Coronensis 1437.* Ex hac porro Chronica nota haud inverisimiliter arguendum esset Jacobum Episcopum eo anno obiisse, nisi obstarer Apostolici Diplomatis ab Eugenio IV. lati auctoritas, quo docemur Franciscum Episcopum Coronensem (Jacobi profecto successorem) ante diem XXII. Septembris anni MCCCCXXXV. e vivis excessisse. Annus itaque 1437. marmori incisus, non Episcopi obitum, sed potius positi sepulchri tempus indicare videtur.

XXIX. FRANCISCUS.

De Francisco Episcopo Coronensi, & de Matthæo ejus successore *idem ferendum esse judicium ac de Paulo Fosdari, & Petro Cornelio supramemoratis* scribit Lequienius; quapropter dum Paulum & Petrum novimus ex certis documentis Episcopatu Coronensi in Messenia Peloponnesi præfuisse, idem prorsus statuendum erit de Francisco & Matthæo. Franciscus itaque Coronensis Episcopus ut patet ex *Eugenii IV. Diplomate anno 1435. die 22. Septembris dato*, jam defunctus Sedem Coronensem vacantem reliquerat.

XXX. MATTHÆUS DE SIRINNO.

Ex prænuntiato *Eugenii IV. Diplomate quod incipit Attentę considerationis, & refertur a Wadingbo ad annum 1435. num. 16. certum est Francisco Episcopo Coronensi mortuo, successum esse illo anno in ea sede Matthæum de Sirinno Minoritam hujus Pontificis pœnitentiarum. Wadingbus eum designat Coronensem in Peloponneso sub Archiepiscopo Atheniensi, verum ejus pace dixerim Coronem urbem, quę extat in Peloponneso, Metropoli Patraceuti subjacere, non Atheniensi; eam autem, quę Atheniensi paret, esse in Bœotia, non in Peloponneso.*

XXXI. CHRISTOPHORUS GARATTONUS.

Christophorus iste sedebat Coronensis Episcopus anno 1437., quo missus est ad Joannem Paleologum Græcorum Imperatorem ut ipsum ad Concilium Florentinum invitaret. Diploma Eugenii IV. datum eo anno die 8. Julii transcripsit Raynaldus num. 11. Legendi tum Labbeus Tom. XIII. Concil. col. 845. B. C. 850. E. & 1160. C. ubi hæc extat ejus subscriptio: Ego Christophorus Episcopus Coronensis subscripsi. Aliam deinde legationem Apostolicam suscepit Christophorus ab Eugenio IV. missus Constantinopolim cum Oratoris titulo, ut unionem Græcæ & Latine Ecclesiarum Florentiæ decretam firmaret in illis partibus, sicuti in ejusdem Eugenii legitur datis Florentiæ anno 1441., & a Raynaldo ad eum annum vulgatis num. 5. Anno deinde insequenti 1442. ab ipso Pontifice directus est in Poloniam, Pannoniamque, ut insurgentem hæreticam sectam animi simplicis nomine designatam reprimeret, extingueretque. De eo sic Eugenius in litteris Florentiæ datis anno 1442. Kal. Januarii: Verum ad hanc tam necessarie pacis compositionem, nostrumque pium desiderium consequendum inter cætera remedia transmissimus dilectum filium nostrum Julianum tit. S. Sabine Presb. Cardinalem S. An-
geli

geli nuncupatum Apostolice Sedis Legatum de Latere ad perpetuam pacem sive temporalem inter Principes Hungariæ & Poloniæ & aliarum partium finitimarum componendam, nec non Venerabilem Fratrem Christophorum Episcopum Coronensem ad nonnullos in confinibus Hungariæ, Moldaviæ, Lituaniæ, Walachie, Albanique principes & communitates, ut compositis rebus illarum partium, facilius cetera confici possint. Christophori Garattonii mentionem afferunt regesta Cancellariæ Ducalis Venetiarum ad diem septimam Novembris, quum jam eximius Præsul ad feliciorum vitam transisset. Studia, atque tristem, (ut oculis hominum videtur,) Præsulis hujus exitum recenset Franciscus Philelphus Epist. lib. X. in Epistola ad Xenophontem filium suum, quam, cum brevis sit, non abs re puto integram exhibere. *Franciscus Philelphus Xenophonti filio salutem. Ad decimum Kalendas Sextiles simul cum meis litteris ad Pontificem Mantuanum scripsi etiam tibi quantum per id temporis tua interesse, nostraque videbatur. Nunc autem, quod volo, paucis accipe. Diodori Siculi qui universam historiam non Græcam & Latinam solum, sed etiam Barbaram Græce scripsit, mihi sunt ab initio sui operis libri quinque. Audio in Italia hic plures esse, quos Christophorus Garattonus Coronensis Episcopus, qui a Turcis modo occisus est advenit ex Græcia. Volo rem diligentissime edoveris, an ii Romæ reperiantur, quod si ita sit, fac me quamprimum certiorum; an isthic Librarius Græcus sit ullus, qui id operis exscribendum assumeret. Tu interim operam dabis, ne te Musæ destituant, quod facile consequeris, si literariæ malueris, quam pecuniariæ rei habere rationem. Vale: ex Mediolano Pridie Kal. Sextilis MCCCCLII.*

XXXII. BARTHOLOMÆUS II.

Bartholomæus Ordinis Prædicatorum recenset Lequienius inter Episcopos Argolicenses col. 900. C. D. deinde de ipso agens in Episcopis Coronensibus ait eum primo Argolicensi Ecclesiæ fuisse præfectum anno 1434. die 16. Aprilis ab Eugenio IV., deinde translatum ab eodem Pontifice ad Sedem Coronensem anno 1440. die 14. Januarii, demum anno 1445. vel etiam antea in Coronensem Præsulem datum; ea autem sede dimissa anno 1457. obiisse anno 1466. die 21. Junii. Plura de viro hoc illustri leguntur in Bibliotheca Ordinis Prædicatorum Tom. I. pag. 126. & 835. ubi Bartholomæus Lapaccius dicitur, qui & alibi de Rimbertainis de Rimbertainis, atque de Ubertainis nuncupatur. Hic Florentiæ nobili loco natus, atque adolescens Ordinem Prædicatorum ingressus cum in studiis Theologicis valde profecisset, in Concilio Florentino pro Græcorum & Latinorum concordia strenue laboravit. Magister deinde (ut refert Fontana) Sacri Palatii Apostolici declaratus, postmodum ab Eugenio IV. Coronensi Ecclesiæ præfectus fuit anno 1445. Ejus cum lau-

de meminit S. Antoninus par. II. tit. XXII. cap. XI. ad annum 1445. his verbis : *Ille tamen (Marcus) Ephesus acerrimus disputator permanens in perfidia sua cum aliis ad veritatem fidei reverti noluit. Verum ad patriam rediens, cum Cardinalis Venetus destinatus Legatus in regionem illam Constantinopolitanam Marcum traheret, & in ejus societate esset Venerabilis Episcopus Coronensis Bartholomæus de Florentia Sacre Theologie professor egregius, & Græci idiomatis non ignarus, placuit Imperatori Græcorum & proceribus ejus, ut fieret publica concertatio inter Episcopum Ephesium præfatum, & Coronensem Episcopum jam fama ibi celebrem. Quo facto Ephesus præfatus iterum ab eo superatus & confusus est, & tanta ab eo absorptus est tristitia, ut intra paucos dies expiraverit cum sua perfidia. De eo etiam Raynaldus ad annum 1441. num. 17.*

Quarta post obitum die sepultus fuit in Ecclesia S. Mariæ Novellæ, ejusque sepulcro incisa fuit hæc epigraphe : *Bartholomeo Lapaccio Coronensi Episcopo armis omnibus Ecclesiæ militi invictissimo pietas curavit.*

XXXIII. JOANNES.

Joannes Episcopus Coronensis memoratur in regestis Apostolica Camera, quod die XI. Julii anno MCCCCLVII. se obligaverit solvere taxam Ecclesiæ Coronensis sibi commissæ.

XXXIV. NICOLAUS.

Nicolaus Coronensis Episcopus memoratur ad annum 1458. in libro Leodrisii Cribelli de expeditione Pii II. in Turcas, quod cum multis aliis Ecclesiastici Ordinis illustribus viris interfuerit supralaudati Pontificis concioni de bello agendo adversus Turcas. Extat Cribellii opus in XXIII. Tomo Rerum Italicarum. De Nicolao, quamvis suppresso nomine, mentionem facit Raynaldus tom. 19. ad annum 1459. num. 42., quod eo anno die I. Junii in Urbe Mantua coram Pio II. & toto congressu de Pontificis suscepto consilio, conventus causa, & tyrannidis Turcicæ atterendo necessitate fuisse differuerit.

XXXV. JOANNES ZUSTO VENETUS.

Joannes Zusto seu de Zustis Nobilis Venetus Episcopus Coronensis Turcicæ feritatis declinandæ causâ Venetias se recepit, ubi dum degeret, institutus fuit anno MCCCCLXXI. a Sixto IV. Judex Delegatus Apostolicus simul cum Episcopo Civitatis Novæ in causa appellationis Monasterii S. Nicolai de Littore contra Rectorem Domus Dei Venetiarum, uti legitur in Eccl. Venet. Illustr. Decadis XI. par. poster.

poster. pag. 332. Eodem anno propositus fuit in Comitibus Rogatorum ad Sedem Episcopalem Torcellanam, uti legitur in regeſtis Cancellariæ Ducalis Venetiarum.

MCCCCLXXI. Die V. Auguſti. In Rogatis.

„ Inſcripti fecerunt ſe ſcribi ad probam Episcopatus Torcelli per
„ obitum Rev. Patris D. Placiti cui Deus pareat.

Omiſſis aliis.

„ Rev. Dom. Johannes de Zuſtis Episcopus Coronenſis privatus o-
„ mnium reddituum Episcopatus Patrimonii ſui ex cauſa Turcarum.

Nec tamen ipſum Episcopatum obtinuit, ad quem Pontifex evexit Simonem Contarenum.

XXXVI. JOANNES DUCCHUS.

Joannes Ducchus patria Brixienſis Protonotarius Apoſtolicus ad Episcopatum Coronenſem promotus fuit die VII. Junii anno 1479. & memoratur in Hiſtoria Brixienſi Heliae Capreoli pag. 80. ad annum 1489. *Joannes quoque Ducchus Coronenſis, & Bernardinus Fabius Pharenſis Episcopi & Cives noſtri, ille ſcilicet Divi Nazarii, hic vero Divi Laurentii Tempia non parva cum pecunia ſua inſtauravunt.*

XXXVII. HIERONYMUS DE FRANCISCIS.

Hieronymus de Franciſcis Petri filius Venetus Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis, & Fundator Cœnobii Utinenſis ejuſdem inſtituti, cujus per quatuor vices Vicarius fuit, Sacræ Theologiæ Magiſter & Orator diſertiſſimus ab Alexandro VI. ad Coronenſem Episcopatum aſſumptus fuit die XVIII. Februarii anno MIVD. Die autem VIII. menſis Maji anno inſequenti MCCCCXCVII. interfuit translationi corporis S. Barbari Martyris in Eccleſia Monialium S. Laurentii Venetiarum, ut videre eſt in Eccleſiis Ven. Illuſtr. Decad. XIII. par. poſter. pag. 65. ubi emendanda venit Chronica anni nota bis ex incuria typographi vitata. Quum autem tertio ab electione Hieronymi anno Civitas Coronenſis in poteſtatem Turcarum deveniſſet, exul Episcopus a Julio Papa II. ſuffraganeus datus fuit Dominico Cardinali Grimani Patriarchæ Aquilejenſi, a quo Vicarius Generalis electus Archidiaconatu etiam & Canonicatu Aquilejenſi donatus fuit. Obiit deinde Utini die XI. Auguſti anno MDXIII.

Nemo poſt Franciſcum in Civitate Coronenſi Episcopus reſidentiam habuit, ideoque ii, quos recenſet poſtea Lequienius, Coronenſes Episcopi, titulo ſolum ejuſdem Episcopatus uſi ſunt, tenuesque proven- tus obtinuerunt, quos ex pia Jacobi Ciera Episcopi Coronenſis (uti

superius innuimus) dispositione Ecclesiæ Coronenſis aliſque piis operibus destinatos Apostolica auctoritas Episcoporum & Canonicorum Coronenſium subsidio primum, mox aliis piis uſibus assignavit , ut patet ex ſequenti, quod afferimus, Gregorii Papæ XIII. Diplomate .

„ G R E G O R I U S P A P A X I I I .

„ Venerabilis Frater & dilecte Fili salutem & Apostolicam benedictionem . Olim, ſicut accepimus , poſtquam bonæ memoriæ Jacobus Ciera, dum viveret, Episcopus Coronenſis de bonis ſibi a Deo collatis ſuum de Sedis Apoſtolicæ licentia condidit teſtamentum , poſt certa per ipſum ſcripta legata, reliqua omnia ipſius bona mobilia & immobilia vendi , & omnes pecunias ſuper impreſtitis Civitatis Venetiarum poni, eorumque redditus & proventus in tres partes , unam ſcilicet in reparationem Eccleſiæ Coronenſis, aliam in celebrationem & augmentum Divini cultus, tertiam in redemptionem Villicorum ipſius Eccleſiæ captivorum diſtribui mandaverat . Deputatis per eum ſuperinde ipſius teſtamenti exequutoribus qu. Bernardo Ciera ipſius teſtatoris nepote , & ipſius Bernardi ſucceſſoribus de Familia Ciera prout in ipſo teſtamento plenius dicitur contineri . Cum Civitas & Eccleſia Coronenſis ad manus infidelium deveniſſent, & tunc exiſtens Episcopus & Canonici Coronenſes ad Civitatem Venetiarum auſugiſſent, tunc Sedis Apoſtolicæ in Dominio Venetorum Nuntius cum poteſtate Legati de latere unam de tribus partibus dictorum fructuum, reddituum, & proventuum bonorum huiusmodi pro Divino cultu dimiſſa Canoniciſ & aliis de Capitulo dictæ Eccleſiæ, inter eos juxta eorum ſtatum, & Episcopi Coronenſis conſcientiam diſtribuendum ; reliquas vero duas partes , quæ juxta teſtatoris voluntatem pro redimendis ruſticis captivis, & fabrica ipſius Eccleſiæ erogare debuerunt , tunc Episcopo Coronenſi, donec Eccleſia & Civitas Coronenſis ad manus Chriſtianorum redirent, auctoritate ſuæ Legationis concedi , & assignari mandavit , & inde ſel. record. Alexander Papa VI. & Julius II. Prædeceſſores noſtri mandatum ipſius Nuntii confirmantes, Alexander ad decennium, & Julius prædeceſſores huiusmodi Nuntii litteras ad aliud decennium per eorum litteras obſervari mandarunt . Ac poſtmodum pia mem. Leo X. etiam prædeceſſor noſter ipſorum prædeceſſorum noſtrorum litteras non ſolum dicto tunc exiſtenti Episcopo, ſed ejus ſucceſſoribus productis decenniis ſuffragari, ac poſtremo rec. mem. Clemens VII. ſimiliter prædeceſſor noſter tres partes prædictas per dictum Nuntium conceſſas & assignatas eodem modo & forma prout per ipſum Nuntium conceſſas & assignatas fuerunt, dictis tunc exiſtentibus Episcopo ac Canoniciſ & eorum ſucceſſoribus ad quinquenniū ex tunc computandum per ejus litte-

litteras concessit, & assignavit, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur. Ac postremo nos per alias nostras in forma Brevis confectas litteras sub data ult. Septembris Venerab. Fr. Episcopo Bosneni in Argentina omnes & singulos fructus, redditus, & proventus dictæ Ecclesiæ Coronensis, cujuscumque fuissent qualitatibus & quantitatis ex tunc decurrendo, donec prædictæ Ecclesiæ provisum fuisset, & eos, qui antea inexacti remanserant, etiam si fructus hujusmodi ad nos, & nostram Cameram Apostolicam, sive successoribus ipsius Episcopi spectarent, vel illo Ven. Fr. Ambrosio Archiepiscopo Antibarensi, seu aliis personis per alias nostras litteras donavisset, auctoritate Apostolica liberaliter concessimus & donavimus, prout in ipsis litteris continetur. Quocirca nos omnem super præmissis litium & controversiarum occasionem inter dilectos Filios exequutores dicti Testamenti, & prædictum Episcopum Bosnensem tollere, ac pias testamentorum voluntates, si non eo modo, prout ipsi voluerunt, cum id fieri non possit, saltem aliquo modo meliori nobis viso modo exequi facere volentes. Motu proprio, non ad ipsorum exequutorum, vel alicujus eorum pro eis nobis oblata petitionis instantiam, intuitu tamen & contemplatione dilectorum filiorum Nobilium Ducis & Reipublicæ Venetæ vobis per præsentem committimus, & mandamus; Quatenus dicti Testamenti de dicta familia exequutoribus, & eorum successoribus donec, & quousque dicta Civitas Coronensis a dictis infidelibus derenta, & occupata fuerit dictos omnes & singulos fructus, redditus, & proventus in dictos tres usus, ut præfertur juxta dicti Testatoris voluntatem convertendos singulis annis exigendi, & eorum medietatem dicto Episcopo Bosneni, sua vita durante duntaxat, quolibet anno tradendi & assignandi, & aliam hujusmodi fructuum, reddituum, & proventuum medietatem, æquis portionibus, inter Seminarium in Parochialibus Ecclesiis Civitatis Venetiarum institutum, & puellas dictæ familiæ, quæ ad præsens, ut accepimus duodecim existunt, maritandas, vel in aliquo Monasterio, ut ibi Religiosæ efficiantur, collocandas, quolibet anno dividendi, ac tradendi & assignandi, ita ut in fine cujuslibet anni vobis de per eos exactis, & ut præfertur, gestis, computum & rationem reddere teneantur, licentiam auctoritate nostra concedatis, prout nos harum serie concedimus, ac plenam & liberam dictos omnes fructus, redditus, & proventus exigendi, & ut præfertur, convertendi licentiam, & facultatem impartimur, dicti Testatoris voluntatem in, & quoad hoc commutando, & nihilominus hujusmodi fructus, redditus, & proventus debentes & detinentes, ut illos ad dictum effectum dictis exequutoribus cum effectu tradant, & assignent, ac quoscumque contraditores, ac rebelles, & præmissis non parentes, eisque auxilium, consilium, aut favorem præstantes per pœnas etiam pecuniarias vestro arbi-

arbitrio moderandas, & ampliandas, ac denique per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, appellatione remota, cogendi, compellendi, ac aliis in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna faciendi & exequendi plenam & liberam etiam harum serie facultatem, & auctoritatem concedimus, non obstantibus præmissis, ac quibuscvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis dictis & pro tempore existentibus, nec non privilegiis indultis & litteris Apostolicis Episcopo & Canonicis Coronensibus, ac quibuscvis aliis personis per supradictos & alios, quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sanctam Sedem Apostolicam, ac supradictis nostris litteris in favorem Episcopi Bohnensis nuper, ut præfertur, emanatis, & quibuscvis aliis contra præmissa quomodolibet concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus renovatis. Quibus omnibus & singulis etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialiter specifica expressa, & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales mentio, seu quævis alia expressio habenda foret tenore huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inferiatur præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes hac vice, & ad effectum præsentium duntaxat specialiter & expresse derogamus contrariis quibuscumque aut si supradictis vel quibuscvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 28. Maii MDLXXXIII. Pontificatus nostri anno XII.

Nullus post Hieronymum in Coronensi Civitate resedit Episcopus, unde & cum ipsius nomine Coronensium Antistitem Catalogo finis imponi deberet; susceptæ enim a me provinciæ limites in solis illustrandis Episcopis residentibus continentur, attamen ad lectorum eruditionem nonnullos Præsules Coronensis Episcopatus titulo insignitos levi calamo attingam, utpote qui licet localem administrationem adire nequiverint, aliquos tamen proventus mensæ Coronensi assignatos possederunt.

XXXVIII. VINCENTIUS.

Anno 1507. Vincentius quidam Episcopus Segni in Campania Romana translatus est a Julio II. die quarta Augusti ad Ecclesiam Coronensem, eique subrogatus in Segniensi Fr. Ludovicus de Viterbio Ord. Predic. Diploma Pontificium extat Tom. 4. Bullar. R. P. Bremond pag. 284.

XXXIX. ALOYSIUS seu LUDOVICUS II.

Ughellus Tom. I. *Italię Sacrę* col. 828. num. 51. *A. vet. edit. scribit Aloysium de Apera Panormitanum antea Coronensem Episcopum ad Ecclesiam Humanatensem translatum esse a Julio II. anno 1509. die 7. Septembris, Concilio Laterano interfuisse anno 1512. ac demum obiisse anno 1520.*

XL. HIERONYMUS.

Hieronymus Episcopus Coronensis & Leuparensis enunciatus legitur ad annum 1518. in regestis Blasii Baronii Martinelli Cæsarenensis Pontificis Cæremoniarum Magistri, quæ quidem regesta asservantur in Electorali Bavarie Bibliotheca Tom. XII. MS. in fol.

XLI. N.

Angelus Calepius Cyprius Ord. Prædic. de quo agit Lequienius inter Episcopos Santorinenses col. 1010. *A. refert in tractatu de expugnatione Nicosie a Turcis anno 1570., qui extat Gallice ad calcem Historie Generalis Regni Cypri Stephani Lusiniæ edit. Parisiens. 1604. fol. 237. verso ad 272. refert, inquam fol. 271., tunc interfectum esse cum aliis multis de Clero Reverendissimum Episcopum Coronensem suffraganeum Nicosie.*

XLII. LAURENTIUS DE BERNARDINIS.

Laurentius de Bernardinis Ordinis Prædicatorum Coronensis Episcopus titulo insignitus Romæ extremum diem obiit, & in Ecclesia S. Mariæ supra Minervam tumulatus fuit cum hoc elogio.

D. V. T.

D. F. Laurentio de Bernardinis Ordinis Prædicatorum Coronensi Episcopo. Avorum Genere Conspicuo, sed virtute insigniori, ingenio ac actione præclaro utraque Philosophia naturali ac Divina Trifidoque idioma prædito, bene de rebus tam publicis quam privatis merito Sui mœrore ac luctu squallidi posuere. Anno jam XXXVII. natus VIII. Kal. Octobris MDLXXV. mortem cum vita commutavit.

Mirum quidem est doctissimum & accuratissimum Lequienium ignorasse epigraphen hanc de Episcopo Dominicano agentem, & in Ecclesia præcipua sui Ordinis humi positam, quam nuper inter inscriptiones Venetas

netas infimi ævi Romæ extantes vulgavit Cl. V. Petrus Aloysius Gallerthius Monachus Casinensis.

XLIII. AMBROSIIUS CAPITIUS.

Frater Ambrosius Capitijs Sacræ Theologiæ professor, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Antibarensis Diocensis, ac totius Regni Serviæ Primas, nec non administrator Buduæ & Corone anno MDLXXXII. die XIV. Novembris consecravit Venetiis Ecclesiam Monialium Tertiæ Ordinis S. Francisci in honorem S. Sepulchri.

XLIV. CAROLUS BORNIIUS.

Carolus Bornius Trivisanensis electus fuit a Paulo V. Episcopus Coronensis in partibus infidelium, datisque coadjutor cum spe futuræ successione Episcopo Castrensi anno 1614., ut scribit Ughel. Tom. IX. Italia Sacra in Episcopis Castrensis.

Series Episcoporum Civitatis Coroni sub Archiepiscopo Patracensi.

Enuntiati a Lequienio.

Prætermissi a Lequienio.

I. N.

II. N.

III. G.

IV. N.

V. Haymo.

VI. Tomafius.

VII. Fatius seu Bonifatius.

VIII. Conradus.

IX. Marinus.

X. Albertinus.

Franciscus electus.

XI. Alvarus.

XII. Andreas.

XIII. Israel.

XIV. Joannes I.

XV. Philippus.

XVI. Joannes II.

XVII. Franciscus de Ufnago.

XVIII. Ludovicus.

XIX. S. Petrus Thomas.

XX.

XX. Georgius de Molino.
XXI. Theobaldus.

XXII. Paulus Foscarus.
XXIII. Petrus Cornelio.

XXIV. Marcus Justiniano.
XXV. Antonius Delphino.
XXVI. Angelus Corrario.

XXVII. Bartholomæus.

XXVIII. Jacobus Ciera.

XXIX. Franciscus.
XXX. Matthæus.
XXXI. Christophorus Garattonius.
XXXII. Bartholomæus II.

XXXIII. Joannes.
XXXIV. Nicolaus.
XXXV. Joannes Zusto.
XXXVI. Joannes Ducchus.
XXXVII. Hieronymus de Francis.

XXXVIII. Vincentius.
XXXIX. Aloysius.

XL. Hieronymus.

XLI. N.

XLII. Laurentius de Bernardinis.
XLIII. Ambrosius Capiccius.

XLIV. Carolus Bornius.

I N D E X

NOMINUM ILLUSTRIORUM

ET RERUM NOTABILIORUM.

A Dam de Catharo Minorita piffimus. pag. 12.
Adam Episc. Catharensis. 23
AEgidius Episc. Methonenfis. 132
AEneobarbus. Vide Chariadenus.
Agareni evertunt Acrivium. 4
Albertinus Episc. Coronensis. 152
Alexander IV. Papa. 130. 131
Alexius Cautostephanus vicit Regem Ser-
viae. 46
Alvarus Episc. Coronensis. 152
Andreas Apostolus in Peloponneso. 127
Andreas Episc. Coronensis. 152
Andreas. Vide Martyres tres.
Andreatus obtinet corpus S. Trypho-
nis. 4. Instrumentum acquisitionis.
5
Andronicus Imp. C. P. 118. 126. ejus
Chrysobulla Graeca. 119. eadem La-
tine reddita. 123. fautor schismatis.
127
Angelus Episc. Methonenfis. 132
Antonius de Bitonto Episc. Cathari. 26
Appellationes causarum Cathari. 89
Archiepiscopus Antibarensis. 17
Barensis. 4. 18. 22
de Christiana extinctus. 129
Corinthi. 145
Diocleensis. 4. 14. 15.
Ragusensis. 18
Salonitanus. 14. 15. 16
Sidenfis. 119
Sirmiensis. 4
Aferi ex Sicilia aedificant Afrivium. 1
Afrivium urbs Illyrici. 1. & seq.
Aferienses Fundatores Cathari. 2
de Avila Antonius, Episc. Methonen-
fis. 145

B

B Adnario Albanus excipit dedicationem
Cathari. 26. & seq. 78

Balduinus Rex Jerusalem init foedus cum
Venetis. 147
Balduinus II. Rex Jerusalem. 150
Balla Principes Zenta. 72. hostes Ve-
netorum. 73
Barbarus (Sanctus) Martyr sepultus
Methone. 45. Translatus Venet. 163
Baronius Angelus Episc. Cathari. 42
Bartholomaeus Dominici Episc. Coronen-
fis. 159
Bartholomaeus II. Episc. Coronensis. 161
Battalea Franciscus laudatur. 98
Bela Rex Serviae. 47
Bembo Joannes Mattheus ejus virtus &
laudes. 92. 93
Leo (Sanctus) Episc. Methonen-
fis. 128
de Bernardinis Laurentius Episc. Coro-
nensis. 167
Martinus Episc. Methonenfis. 140
Postea Archiep. Corcyrae. 141
de Bernardis Antonius solvit obsidionem
Cathari. 99
Bernardus Episc. Cathari. 34
Bernardus de Diviasto Episc. Balacen-
fis. 159
Bisantius Lucas Episc. Cathari. 39
Marinus Comes Cathari. 75
Paulus Episc. Cathari. 39
Tryphon Episc. Cathari. ibid.
Blasius Episc. Cathari. 19
a Bocculis Antonius, primus Cathari
Rector. 24. 25. 88
de Boleris Joannes, laudat carmine Ca-
tharum. 3. 101. 104
Bonifacius Episc. Coronensis. 151
Bonifacius VII. Papa. 131. 132
Bornius Carolus Episc. Coronensis. 168
Bosfinz Reges possident Catharum. 69.

⁷¹
de Brutis Petrus, Episc. Cathari. 36.
37

Bucchia Hieronymus Episc. Cathari.	40
Hieronymus Historicus.	46
Paulus Comes Cathari.	27. 87
Vincentius Episc. Cathari.	42
Buccinus Episc. Cathari.	19
Buldimirus Rex Slavorum.	14. Ejus pietas & laudes.
	15

C

Canonici Cathareses.	11. 29
Methonenses.	129
Capitium Ambrosius Episc. Coronensis.	168
Castelli Joannes Antonius Episc. Cathari.	43
Cathareses absoluti a censuris.	22. Dissident cum Episcopo.
	23. Occidunt Regem Servie.
	45. Junguntur Grecis.
	46. & Hungaris.
	68. & aliis urbibus.
	72. Se dedunt Venetis.
	52. laudantur ob fidem & virtutem.
	91
Catharus in Bossina vastatur ab Hungaris.	2
Catharus in Dalmatia ejus origo.	1. & seq. obtinet corpus S. Tryphonis.
	4. & seq. Ejus Principes.
	11. 45. & privilegia.
	47. & seq. & leges.
	98. Ejus Monasteria.
	12. & Episcopi.
	Vide Episcopatus.
	Occupatur a Venetis.
	24. Voluntarie se dat Venetis.
	26. 71. & seq. Documentum deditio-
	nis.
	26. Obsidetur a Turcis.
	93. 95. 96. 99. Terramotu quassatur.
	94. 99. & procella.
	100. Descriptio Poetica.
	101. 104.
Cavotorta Marcus Episc. Methonensis.	14.
Centiberus Episc. Cathari.	19
Chariadenus AEneobarbus obsidet Catharus.	92. Dissedit.
	93
Chrysobulla Andronici II. Imp. C. P. Græca.	119. Eadem Latina.
	123
Ciapius seu Cæpio Historicus.	3
Ciera Jacobus Episc. Coronensis.	159
Clemens V. Papa.	127
Clemens VIII. Papa.	40
Clericus Joannes Episc. Cathari.	38
Collegia Jurisconsultorum.	89
Comes in Catharo Præses.	48. 49. Pro Venetis.
	88. & seq. Mutatur nomen dignitatis.
	94
Comnenio Joannes Imp. C. P. vicit Re-	

gem Servie.	46. Emmanuel propugnat Catharum.
	46
Concilium Dalmæ Provinciale.	3. 14. 15.
Florentinum.	169
Spalatense Provinciale.	16. 17
Tridentinum.	37
Conradus Episc. Coronensis.	155
Constantinus Porphyrogenitus Imperat. C. P.	3
Consulatus Veneris in Catharo.	54
Contareno Bernardus laudatur.	91
Marinus Episc. Cathari.	32. & seq.
Cornelio Petrus Episc. Coronensis.	156
Corone civitas Peloponnesi.	127. 147
Ejus Episcopi.	Vide Episcopatus.
Occupata a Turcis.	159
Corrario Angelus Episc. Coronensis.	158.
Electus Papa.	ibid.
Antonius Episc. Methonensis postea Cardin.	137
Cyrillus Martinus laudatur.	119
Cythera Insula.	127

D

Dalmatia facta Christiana.	3. & seq. ejus divisio.
	15
Dandolo Andreas Dux Venet.	53
Deditio voluntaria Cathari.	26. & seq. 72. & seq. 89.
Delphino Antonius Episc. Coronensis.	157
Joannes Franciscus Rector Cathari laudatur.	97
Ursus Episc. Methonensis Patriarcha Gradenfis.	135
Deodatus Episc. Cathari.	19
Desa Rex Servie.	47
Diocletes Historicus.	15
Dobroslavus Rex Servie.	46. 47
Donato Antonius Comes Cathari.	35
Draghimirus Rex Servie occisus Cathari.	45
Draghinha Rex Servie.	46. 47
Drago Marinus Episc. Cathari.	42. 43
Dubralis Archiep. Spalatenfis.	17
Ducchus Joannes Episc. Coronensis.	163
Duimus Albertus Episc. Veglenfis.	39
Dumpinus Episc. Cathari.	21. 22
Duodo Andreas Rector Cathari laudatur.	94
Daynus Episc. Cathari.	43
Y 2	Eccle-

E

- E**cclesia Cathedralis Cathari. 4. Ubi corpus S. Tryphonis. 6. Redditus & privilegia. 11. 18
 Ecclesia de Christiana olim Archiepiscopatus. 129
 Ecclesia S. Fantini Venetiar. 24. 68
 S. Francisci de Catharo. 39
 S. Gabrielis apud Catharum, ubi occisus Rex Servia. 45
 S. Georgii de Scopulo apud Catharum. 19. 33. 37. 112
 S. Lucae de Catharo. 21
 S. Mariae de Fanario. 19
 S. Nicolai de Catharo. 27
 S. Salvatoris Venetiar. 22
 SS. Trium Martyrum Catharensum in Catharo & Ragusio. 21
 Ecclesia Vilugurd olim Episcopatus. 129
 Enfredus Episcopus. 147
 Episcopatus Catharensis. 3. 4. 14. 15. 17. 35. Episcoporum series. 14. & seq. 43.
 Episcopatus Coronensis. 129. 147. 158.
 Diffidia cum Episc. Methonenf. 130. 149.
 Episcopatus Methonenf. 117. 118. 145.
 Redditus. 129. Diffidet cum Methon. 130. 149.
 Episcopatus Vilugurd extinctus. 129
 Episcopi Catharenses. 17. & seq. 43.
 Episcopi Coronenses. 147. & seq. 168
 Episcopi Methonenf. 128. & seq. 146
 Episcopus anonymus Cathari. 14. 16
 Alius naufragio perit. 16. 17
 Anonymus Coronensis occisus a Turcis. 167
 Epigraphes sepulcrales. 113
 Epistola Regis Rastiae ad Venetos. 53
 Eugenius IV. Papa. 160. 161

F

- F**alconius Andreas Episc. Methonenf. 144. Laudes & obitus. 145
 Faletro Franciscus Episc. Methonenf. 135. 136
 Fasolus Angelus Episc. Cathari. 37. Deinde Methonenf. 142
 Felicius Episc. Methonenf. 145
 Festivitates Sanctorum in Catharo. 33. 90.

- Fœdus inter Catharenses & Græcos. 46.
 Inter Catharenses & Hungaros. 68.
 Inter Reges Apuliae & Bosniæ. 71.
 Inter Civitates Dalmatiae. 72. Inter Guillelmum de Villarduin & Imper. C. P. 130. Inter Regem Jerusalem & Venetos. 147
 Foscar Paulus Episc. Coronensis. 156
 de Franciscis Hieronymus Episc. Coronensis. 163
 Franciscus Episc. Coronensis. 156

G

- G** Episcopus Coronensis. 149
 de Gabrielis Gabriel Episc. Methonenf. 141
 Garattonus Chrystophorus Episc. Coronensis. 160. 161
 Gentius Rex Illyrii. 2
 Georgius Episc. Methonenf. 134
 Georgius II. Episc. Methonenf. 134
 Georgius Rex Servia. 46. 47. 50
 Giacogna Mattheus laudatur. 12
 Gradonico Marcus recipit Nigropontem. 130
 Gregorius IX. Papa. 149
 Gregorius XII. Papa, ejus diploma pro Ecclesia Coronensi. 158
 Gregorius XIII. Papa, ejus diploma de redditibus Eccl. Coronensis. 164
 Grimaldus Episc. Cathari. 17
 Grimani Antonius Dux Classis exilio multatus. 144
 Gritti Simeon Episc. Cathari. 43
 Gubressa Rex Servia occisus. 46
 Guisfredus de Rocca Dom. Athenarum excommunicatur. 129
 Guilelmus de Villarduin Princeps Achaiae. 129. Expellitur a Nigroponte. 130. Juvatur ab Ecclesia contra Græcos. 131. 150

H

- H**Arvoja Dux Spalati. 71
 Haymo Episc. Coronensis. 150
 Hieronymus Episc. Coron. 167
 Honorius Card. Leg. Apost. 15
 Honorius III. Papa. 129. 130. 148
 Hungari vastant Bosniam. 2. ineunt fœdus cum Catharensibus. 68

I	
Iacobus Episc. Methonenfis.	133
Iaquina Vidua, eius perfidia & obitus.	46
Imago Deiparæ apud Catharum.	112
Innocentius III. Papa.	129. 147
Innocentius IV. Papa.	149
Instrumentum deditiois Cathari.	73.
& seq.	
S. Joannes de Capistrano obtinet Cœnobium in Catharō.	13
Joannes Card. Columna.	120
Joannes de Duratio Episc. Cathari.	25.
26	
Joannes Episc. Coronensis.	153
Joannes II. Episc. Coronensis.	162
Joannes Imper. C. P.	160
Joannes Episc. Methonenfis.	128. 129
Joannes XXII. Papa.	22
Joannes Raoleus Episc. Methonenfis.	129
Joannes de Viterbio intrusus in Episc. Catharensi.	22
Joseph Episc. Methonenfis.	145
Israel Episc. Coronensis.	153
Julianus Card. S. Sabine.	160. 161
Justiniano Marcus Episc. Coronensis.	157

L

Ladislaus Rex Apuliar.	71
Landolphus Archiep. Barenfis.	22
Landolphus Episc. Methonenfis.	130
Lauredano Petrus Dux Classis Ven. excipit Catharum.	26. 72
Laurentius. Vide Martyres tres.	
Leges Catharensum laudatæ.	98
Leo Vetrans pyræ suspensus.	118
Leonardus Episc. Methonenfis.	131
Longus Ludovicus Episc. Methonenfis.	142
Ludovicus Episc. Coronensis.	167
Ludovicus Rex Hungariæ.	68. 69
de Luxia Joannes Legatus pro Veneris ad Catharense.	24. & seq.

M

Mallicates Episc. Cathari.	22
Mallo seu Mallonus Episc. Cathari.	18
Marcus Episc. Cathari.	21
Maria Regina Hungariæ donat Catharum.	69

Maria Regina Zentæ fundat Monasteria.	173 12
Marinus Rosso excipit Catharum pro Veneris.	26. 78
Marinus Episc. Coronensis.	152
Marius Episc. Coronensis.	18
Martyres tres Catharense inventi, & translati.	19. Acta & cultus. 20.
22	
Matthæus Episc. Methonenfis.	134
Matthæus de Sirino Episc. Coronensis.	160
Mauroceno Ludovicus Episc. Methonenfis.	136
Franciscus Rector Cathari laudatur.	97
Methonæ quattuor.	117
Methonæ civitas Peloponnesi.	117. Ejus Principes. 118. Episcopi. Vide Episcopatus. Capta a Turcis. 144
127	
Micha Episc. Cathari.	19
Michael Palæologus Imp. C. P. 130. infensus Latinis.	150
Michael Dominicus Dux Venet. occupat Methonem.	118. 128. Init fœdus cum Rege Jerusalem.
147	
Miracula in translatione trium Martyrum.	21
Miroslavus. Vide Nemagnia.	
Mocenigo Thomas Dux Venet. excipit Catharum.	75. 85
Petrus laudat fidem Catharensum.	91
Molino Georgius Episc. Methonenfis.	134. Postea Coronensis.
155.	
Monasteria Regularium Cathari S. Francisci Conventualium.	12. 13
S. Georgii in Scopulo.	112
SS. Jo. Baptista & Jo. Euangeliste.	12
S. Nicolai Prædic.	13
Reformatorum Hospitium.	13
SS. Sergii & Bacchi.	46
Monialium	
S. Clare.	12. & seq.
S. Joseph Ord. Min.	13
S. Mariæ Angelorum Ord. Minor.	13
S. Pauli Ord. Prædic.	13. Ubi quiescit B. Osanna.
14. 39	
Monembasia civitas laudatur ab Andronico.	118. 119. 123. Metropolis facta Peloponnesi.
ibid. 127	
Nanius	

N

- N**anius Bernardus Senator laudatur. 9. 45. 48. 69
 Secundus Episc. Cathari. 28. 29
 Jacobus Classis Dux laudatur. 119
 Naufragium Episcoporum. 17
 Nemagnia Rastie Rex. 18. Obsidet Catharum. 46. 47
 Nicephorus I. Episc. Cathari. 18
 Nicephorus II. Episc. Cathari. ibid.
 Nicolaus Episc. Methonenis. 134
 Nicolaus IV. Papa. 150
 Nicolaus Episc. Coronensis. 162
 de Nigris Stephanus Episc. Cathari. 25
 Marcus Episc. Cathari. 36
 Nigropontis Insula recuperatur a Venetis. 130
 Novello Franciscus Episc. Methonenis. 139. 140
 Nummi cusi in Catharo. 9. 10. 52

O

- O**fficium S. Tryphonis. 39. 40
 Orervin Episc. Methonenis. 143
 Orbis Maurus Historicus. 1. caute legendus. 2. 3. 16
 Olanna (Beata) ejus virtutes & obitus. 39

P

- P**amphilus Jacobus Episc. Cathari. 42
 Parchich Franciscus Episc. Cathari. 42
 Pascalius Ludovicus describit carmine Catharum. 3. 101
 Marcus Antonius propugnat Catharum. 99
 Paulus Apostolus mittit Titum in Dalmatiam. 3. Erudit Peloponnesum. 127
 Paulus Archiep. Salonitanus. 17
 Paulus de Joanne Episc. Methonenis. 137
 Pax inter Hungaros & Venetos. 69
 Petrus. Vide Martyres tres.
 Petrus Episc. Methonenis. 131
 Petrus II. Episc. Methonenis. 132
 Petrus Thomas (Sanctus) Episc. Coronensis. 155
 Pertaus Classis Turcica Dux contra Catharum. 95

- Philippus a Lanzano Episc. Coronensis.
 Pisani Victor Dux Class. Ven. occupat Catharum. 24. 68
 Priolo Franciscus Rector Cathari perit in terramotu. 94
 Privilegium Rodoslavi Regis. 49. 51
 Stephani Regis. 54. 57. 59. 62
 Thuuarthi Regis. 69
 Urofii Regis. 64. 66.
 Procella in Catharo. 100

R

- R**odoslavus Rex Servie. 19. 47. 48.
 Ejus Diplomata. 49. 51
 Ragusum civitas. 18. 20. 69. 72
 Rastie Reges possident Catharum. 45
 Rastie Reges possident Catharum. 15
 Raymundus de Viterbio Episc. Cathari. 28
 Razzius Seraphinus Historicus laudatur. 3. 20.
 Reclusa apud Ecclesias. 5. 39
 Rectores Cathari. 88. & seq.
 Rison sedes Regum Illyrii. 2
 Rufca Hieronymus Episc. Cathari. 42

S

- S**alomoniis Zaccharias propugnat Catharum. 95
 Salona Archiepiscopatus. 4
 Sandius Victor Patrit. Ven. laudatur. 98
 Sboravaccius Joannes Antonius Episcopus Cathari. 42
 Scodra obsidione liberatur. 91
 Senatus Venetus juvat Eccles. Cathari. 11. 30.
 Sergius Episc. Cathari. 22
 Sergius II. Episc. Cathari. 23
 Sergius III. Episc. Cathari. 37
 Servie Reges possident Catharum. 45
 Sidas urbs in Peloponneso. 147. Olim Archiepiscopatus. 119. 124
 Sigillum Consularis Veneti in Catharo. 54
 Simeon Rex. Vide Nemagnia.
 Simeon Rex Servie nepos Nemagnie. 47
 Simeon (Sanctus) puer M. 37
 Sirmio Civitas diruta. 4
 Solemnitas deditiois Cathari. 86
 S. Mar-

S. Marci in Catharo.	88
S. Tryphonis in Catharo.	86
Solimanus Turcarum Imper. hostis Veneror.	92
Sorantio Jacobus solvit obsidionem Cathari.	97
Stephanus Papa.	15. 16
Stephanus Rastiz Rex. 47. 52. 53. Ejus Diplomata.	54. 57. 59. 62
Suetopelch. Vide Buldimirus.	
Supplicium proditoris.	96

T

TERRAMOTUS in Catharo.	94. 99
Teuca Regina Illyrii.	2
Theobaldus Episc. Coronensis.	155
Theodora Virgo reclusa.	5
Thiomilus Rex Serviz.	47
Thomas Archidia. Historicus.	15. 16
Thomas Episc. Cathari.	23
Thuartus Rex Boffinz. 69. Ejus Diploma.	ibid.
Titus Apost. mittitur in Dalmatiam.	3
Tomasius Episc. Coronensis.	154
Tribunus Archiep. Ragusinus.	18
Trojanus Cilicianus proditor. 95. Supplicio multatus.	96
Tryphon (Sanctus) Cathari protector. 3. 4. 6. Ejus festa. 8. & seq. Ejus imago in nummis. 9. 10. 52. Ejus cultus. 18. 19. 39. 40. Caput ablatum restituitur. 19. Reliquiz deducta: Vener. 24. 25. 68	
Turcz occupant Provincias Orientis. 72. Obsident Scodram. 81. & Catharum. 93. 95. 96. 99. Potiuntur Me-	

thone. 144. & Corone.	175
Turrianus Ludovicus Episc. Coronensis.	159
155	

V

Venerio Laurentius Episc. Methonenfis.	138
Veneti transferunt corpus S. Tryphonis. 4. Ineunt conventiones cum Catharenfis. 52. Potiuntur Methone. 118.	
Recuperant Nigropontem.	130
Vincentius Episc. Coronensis.	166
Uladimirus Rex Serviz.	46
Uladislavus Princeps Serviz.	47. 50
Uniones Ecclesiarum.	129
Urbanus Papa IV.	131. 150
Urosius Rex Serviz. 47. 50. Qui deinde vocatur Stephanus. Vide Stephanus.	
Urosius Rex Serviz fovet Catharenfes. 64. Ejus Diplomata.	64. 66
Urfacius Episc. Cathari.	18
Ufnago Franciscus Episc. Coronensis.	154
Ustoja Rex Boffinz.	71. 72
Wcalinus. 59. Factus Rex, ejus peridia.	68

Z

ZAnobetti Hyacinthus Episc. Cathari.	43
Zenta seu Misia inferior Provincia.	12
Zeno Marinus Prætor C. P.	148
Raphael Episc. Coronensis.	148
de Zuppanis Franciscus Episc. Cathari.	
40	
Zusto Joannes Episc. Coronensis.	162

F I N I S.

